

የካፒቲክ ሴት ገጽ

ክላሌክላንደር
ፕሸክ.ን

ቸርጉም

በመለሰ ጥላውን

አባል አሙኒ
1982

የካፒቴን ሴት ልጅ

እና

ሌሎችም . . .

ከአሌክሳንደር ፑሽኪን

ተርጉሞ

በመለሰ ጥላሁን

ኩራዝ አሳታሚ ድርጅት

ዘዋውሮ

መታሰቢያነቱ

ለገለቢቱ

ለበላይነሽ ፋሪስ

እኛ

ለልጆቹ

ለዓለም መለስ

ለቀድሰተ መለስ

ግ ጡ ጫ

እርእሰት

ገጽ

ተኩስ	7
የበረዶ ውሽንፍር	26
የቀብር ሥርዓት አስፈጻሚው	44
የማረፊያ ጣቢያ ሹም	55
የካፒቴን ሴት ልጅ	73

ተኩስ

የተመደብነው በአንዲት ትንሽ ከተማ ውስጥ ነበር ። የጦር ሠራዊት መኰንን ኑሮ ምን እንደሚመስል ማንም ያውቀዋል ። ጠዋት ወታደራዊ ሰልፍና ፈረስ ግልቢያ መለ ማመድ ፣ ቀትር ላይ ከከፍለ ጦሩ አዛዥ መኖሪያ ቤት ወይም በአንድ ይሁዲ ሆቴል ምሳ መብላትና ማታ አረቄ እየተገነጩ ካርታ መጫወት ነው ። በዚያች ከተማ ውስጥ አንድም የምንሔድበት ቦታ አልነበረም ። ለጋብቻ የምትበቃ አንዲት ኮረዳ እንኳ አልነበረችም ። በየመኖሪያ ከፍሎቻችን እየተሰባሰብን የደንብ ልብሶቻችንን ከማየት በስተቀር የምናደርገው ሌላ ምንም ነገር አልነበረም ።

ከመካከላችን ወታደር ያልሆነ አንድ ሰው ብቻ ነበር። ዕድሜው ወደ ሠላሳ አምስቱ ዓመት አካባቢ የሚገመት ሲሆን እምናየው እንደ ሽማግሌ ነው። በልምድ ያገኘው ዕውቀቱ በብዙ መንገድ ከኛ ልቆ እንዲገኝ አስችሎታል ። ከዚህ በቀር የዘወትር ጨፍጋጋነቱ ፣ ኮስታራ ጠባዩና መርዘኛ ምላሱ በለጋ አእምሮአችን ላይ ከፍተኛ ተጽዕኖ አሳድሮ ብን ነበር ። ስለግል ሕይወቱ በውል የሚያውቅ ማንም አል ነበረም ። ሩሲያዊ ቢመስልም የሚጠራው በባዕድ ስም ነበር ። በአንድ ወቅት በፈረሰኛ ጦር ውስጥ አገልግሏል ። በጊዜውም ከፍተኛ ደረጃ የመድረስ ዕድል ሲኖረው በገዛ ፈቃዱ ከሥራው የተሰናበተበትንና በዚች አልባሌ ትንሽ ከተማ ውስጥ ለመኖር የመረጠበትን ምክንያት ማንም አያ ውቅም ። የነተበ ጥቁር ካፖርቱን አጥልቆ በእግሩ ከሥፍራ

ወደ ሥፍራ እየተዘዋወረ ገንዘቡን ለአልባሌ ነገር ይረጃል። መኖሪያ ቤቱም ለክፍለ ጦሩ መኩንኖች መዝናኛ ክፍት ነው። ሁለት ወይም ሦስት ዐይነት ምግብ በአንድ የቀድሞ ወታደር እየተዘጋጀ ይቀርብለታል። በገበታ ሰዓት የሚቀዳው ሻም፣ ፓኝም ወሰን አልነበረውም። ስለ ሀብቱም ሆነ ስለ ገቢው የሚያውቅ ወይም ደፍሮ የሚጠይቀው አልነበረም። በእጁ ከሚገኙት አያሌ መጻሕፍት መካከል አብዛኛዎቹ ልብ ወለድና የጦር ስልት መማሪያ ነበሩ። እነዚህን ለማዋስ ምንጊዜም ዝግጁ ነበር። በውሰት የሰጠውን መጽሐፍ እንዲመለስለት አይጠይቅም። እሱም የተዋሰውን መጽሐፍ ለባለቤቱ አይመስልም። ዋነኛ የጊዜ ማሳለፊያው ሽጉጥ መተኮስ ነበር። የክፍሉ ግድግዳዎች በጥይት ከመበሳሰታቸው የተነሣ የማር እንጀራ ይመስላሉ። በሚኖርበት ደሃ የጡብ ጐጆ ውስጥ ዋጋ ያለው ንብረት ቢኖር በብዛት ያጠራቀመው የሽጉጥ ዐይነት ነው።

በተኳሽነት መያወድ ከፍተኛ ተደናቂነትን በማትረፉ ቆብ ላይ የተቀመጠች ፖም ነጥዬ እመታለሁ ቢል ከክፍለ ጦራችን ውስጥ ጭንቅላቱን የማያቀርብለት አንድም ሰው አልነበረም። አብዛኛው ጭውውታችን የሚያተኩረው ሥር በሰደደ ጡብ ወይም በዕለት ግጭት መነሾነት በሚደረጉ ፍልሚያዎች ላይ ነበር። ሆኖም ይህ ባለታሪክ ሲል ሺዮ ልበለው ፣ በጭውውቱ ተሳትፎ አያውቅም። ቀደም ሲል ተፋልሞ እንደነበር ሲጠየቅም ወደ ዝርዝር ሳይገባ አጭር የአዎንታ መልስ ይሰጣል። እንዲህ ያለ ጥያቄ እንደሚያስከፋውም ገልጾ ነበር። በዚህ በአደገኛ መያወት ምክንያት ለሞት የዳረገው አንድ ምስኪን ሕሊናውን እየቆጠቆጠው ይሆናል ብለን ገመትን። የፈሪነት ስሜት በልቡ ይኖራል የሚል ስሜት ግን ፈጽሞ አልነበረንም። ላይ ላይን ሲታዩ ገጽታቸው በእንደዚህ ዐይነት ነገር ፈጽሞ የማያስ

ጠረጥራቸው እንዳንድ ሰዎች አሉ ። ይህ በዚህ እንዳለ ሁላችንም ያላሰብነው ድርጊት ተፈጸመ ።

አንድ ቀን ዐሥር የምንሆን መኰንኖች ሲልቪዮ ቤት እራት በመብላት ላይ ነበርን ። እንደ ወትሮዎችን ከልክ ያለፈ ጠጣን ። ገበታ ከፍ ካለ በኋላ ፣ ካርታ ለመጫወት ተስማማንና ጋባዣችን ገንዘብ ያዥ እንዲሆንልን ለመን ነው ። ካርታ እምብዛም ስለማይጫወት ፈቃደኛ ለመሆን ብዙ አቅማማ ። በመጨረሻ ግንካርታ እንዲመጣ አዘዘና የራሱን ድርሻና የሰበሰበውን ሃምሳ ባለዐሥር ሩብል ኖቶች ጠረጴዛው ላይ በየቦታው መድቦ ካርታ ማደል ጀመረ ። ሁላችንም በሰ ዙሪያ ቦታ ቦታችንን ያዝን ። ጨዋታው ተጀመረ ። ሲልቪዮ በሚጫወትበት ሰዓት ቃል አይተነፍ ስም፣ አይጨቃጨቅም፣ የአጫዋውት ሕግም አይደረድርም፣ ከተጨዋቾቹ እንዲ የተሳሳተ ነጥብ ቢያስቆጥር ፣ ሲልቪዮ ወዲያው ከፍሎ በትርፍ የሔደውን ገንዘብ ይመዘግባል። ሁላችንም ይህን ስለምናውቅ፣ ባሻው መንገድ እንዲያጫ ወት ዕድል ሰጠነው ። ነገር ግን፣ በቅርቡ ወደ ከፍለ ጦራ ችን የተዛወረ ነንድ መኰንን በመካከላችን ነበር ። ይህ ሰው በመጫወት ላይ እያለ ሳያውቀው የተመደበውን ገንዘብ በአንድ ነጥብ ከፍ አደረገው ። ሲልቪዮ የጠመኔ ቁራጭ ብድግ አድርጎ በተለመደው አሠራሩ ነጥቡን አስተካከለ። መኰንን፣ ግን ትዕግሥቱ ስለአለቀ ብሩሹን አነሣና መልሶ አጠፋበት ። ሲልቪዮ ጠመኔውን ብድግ አድርጎ ቁጥሮ ችን እንደገና ጻፈ ። መኰንን በወይን ጠጅ ፣ በቁማሩና በጓ ደኞቹ ሣቅ ስለ ተበሳጨና ከፍተኛ ውርደት የደረሰበት መስሎ ስለታየው፣ ከነሐስ የተሠራ የሻማ መሰኪያ ከጠረጴ ዛው ላይ በድንገት አፈፍ አድርጎ ወደ ሲልቪዮ ወረወረ ። ግን ሲልቪዮ ዘወር በማለት ከመመታት ለጥቂት አመለጠ። ሁላችንም በጣም ተደናገጥን ። ሲልቪዮ በቁጣ የፊቱ ደም

ሥሮች ተግባርትረው፡ ዐይኖቹ እንደ እሳተ ነበልባል እየተንቀለቀሉ ብድግ አለ ። “ ጌታው ! ” አለው ፡ “ በል ቀስ ብለህ ሒድ፡አድራጉትህ እኔው ቤት በመፈጸሙ እግዚርን አመስግን ። ”

የዚህ ግጭት መጨረሻው ምን እንደሚሆን ስላልተጠራጠርን ፡ አዲሱን ባልደረባችንን እንደሞተ ሰው ቆጠርነው ። እሱም ለተከናከበው ውርደት ጊዜ ሲያመቸው ብድሩን ለመመለስ ዝግጁ መሆኑን ገልጾ ሔደ ። ተቋርጦ የነበረው ጨዋታ ለጥቂት ደቂቃዎች ቀጠለ ። ሆኖም ጋባዣችን የካርታ ጨዋታውን በሙሉ ልብ ሊከታተል አለመቻሉን ሁላችንም ስለ ተገነዘብን ፡ ከቤቱ አንድ ባንድ ሹልክ እያልን ወደየመኖሪያችን አመራን ፡ በቅርቡ በሞት ስለሚለየን ያ መኮንን እየተወያየን ።

በነጋታው ፈረስ ግልቢያ ትምህርት ላይ ሆነን ፡ ምስኪኑ የመቶ አለቃ በሰላም ማደር አለማደሩን እርስ በርስ ችን ስንጠያየቅ ፡ ራሱ በድንገት ከተፍ አለ ። ያንኑ መልሰን ብንጠይቀው ከሲልቪያ ገና አንዳችም ነገር አለመስማቱን ገለጸልን ። በሁኔታው እጅግ ተገርመን ወደ ሲልቪያ ቤት አመራን። እንደ ደረስን አጥሩ በር ላይ በተሰጠፈች እንዲት ካርታ ላይ በማከታተል ሲተኩስ አገኘነው። ባለፈው ዕለት ስለ ተፈጸመው ድርጊት ቃል ሳይናገር እንደ ተለመደው አስተናገደን ። ሦስት ቀናት አለፉ ። መቶ አለቃው አሁንም በሕይወት አለ ። ምናልባት ሲልቪያ ለመፋለም አላሰበ ይሆን እያልን እርስ በርስ ተጠያየቅን ። ሲልቪያ አልተፋለመም ። እንዲያውም የአንገት በላይ ይቅርታ ጠይቆ ከመቶ አለቃው ጋር ታረቀ ።

ይህ አድራጉቱ በወጣቶቹ ዘንድ ከብሩን ሳይቀንስ በት አልቀረም ። ድፍረቱን ከኃጢአት እንደሚያነጻ ታላቅ

ተግባር አድርገው በሚመለከቱ ወጣቶች ዘንድ ፡ ወኔ ቢስ ነት ይቅርታ የማይደረግለት የመጨረሻ ውድቀት ነው ። ይሁን እንጂ ፡ ነገሩ እያደር እየተረሳ በመሐዱ ሲልሺዮ የቀድሞውን ክብሩን እንደገና ሙሉ በሙሉ አደሰው ።

እኔ ብቻ ስለ እርሱ ያለኝ ስሜት እንደ ቀድሞው ሊሆንልኝ አልቻልኩም ። በተፈጥሮ ሐሞተ ኮስታራ ስለሆንኩ ፡ ያን ምሥጢራዊ ሕይወት ያለውን ሰው ፡ ሲልሺዮ ን አከብረው የነበረው ከሁሉ አብልጪ መለኮታዊ ኃይል እንደተቀዳጀ ጀግና ነበር ። እሱም በጣም ይጠጋኝ ነበር ። የፈለገው ቢሆን ፡ ከተለመደው ትችቱ ተቆጥቦ በመዝናናትና በደስታ መንፈስ የሚወያየው ከኔ ጋር ብቻ ነበር ። ሆኖም ያደፈ ክብሩን ለማጽዳት ሲል ምንም ላለማድረግ የወሰነባት የዛች አሳዛኝ ምሽት ትዝታ ከእእምሮዬ ባለመፋቁ እንደ ወትሮው ላከብረው አልቻልኩም። ዐይኑን ለማየት ዐፈርኩ ። ሲልሺዮ ኑሮ ብዙ ያስተማረው ብልህ ሰው ስለሆነ ፡ ሁኔታውን ለመገንዘብና ምክንያቱን ለማወቅ አልተሳነውም ። አድራጎቱም ሳያሳዝነው አልቀረም። የልቡንም ገልጦ ሊያጫውተኝ ፍላጎት እንደ ነበረው ከአንዴም ሁለቴ ተረድቻለሁ ። ይሁን እንጂ ፡ አጋጣሚዎቼን ሆን ብዬ ቸል ስላልኩበት ሲልሺዮ ተወት አደረገኝ ። ከዚያን ጊዜ ጀምሮም ከእርሱ ጋር የምንገናኘው ከሥራ ጓደኞቼ ጋር አብሬ በመሆን ነበር ። የቀድሞ ልባዊ ጭውውታችንም በዚያው አክተመ ።

ከተሜዎች የገጠር ወይም የትናንሽ ከተማ ነዋሪዎችን የተለመዱ አያሌ የደስታ ምንጮች ምንነት ሊረዱ አይችሉም ። ለምሳሌም ፡ ከነዚህ አንዱ ፖስታ የሚታደልበትን ቀን በናፍቆት መጠባበቅ ነው ። ዘወትር በየሳምንቱ ማክሰኞና ዓርብ በየክፍለ ጦሩ ዋና መሥሪያ ቤት ብዛት ያላቸው መኰንኖች ይሰበሰባሉ ። ጥቂቶቹ ገንዘብ ፡

ሌሎች ደብዳቤ፣ እንዳንዶች ደግሞ ጋዜጣ ይላክልናል ብለው የሚጠባበቁ ናቸው። አብዛኛውን ጊዜ ደብዳቤዎች የሚከፈቱት እዚያውና ወዲያውኑ ስለሆነ በአካባቢው ወሬ ይጠፋል። ሲልቪየም ከዚያ ተለይቶ አያውቅም። እንደ ቀን ደብዳቤ ደርሶት እጅግ በመቅበጥበጥና በመጣደፍ ፖስታውን ከፊተው። ደብዳቤውን በችኮላ በማንሰብ ላይ እያለ ዐይኖቹ ይንተገተጉ ነበረ። መኮንኖቹ በየራሳቸው ደብዳቤ ስለ ተመሰጡ ልብ አላሉትም። “ ጎበዝ ” አለ ሲልቪየ ከፍ ባለ ድምፅ “ ከዚህ በአስቸኳይ እንድሔድ ሁኔታዎች ያስገድዱኛል። በዛሬው ምሽት ጉዞዬን መጀመር አለብኝ። ለመጨረሻ ጊዜ ከእኔ ጋር እራት ለመጋበዝ እምቢ እንደማትሉ ኦምናለሁ። እጠብቃችኋለሁ ” አለ። ቀጠል አድርጎም ወደ እኔ እያየ “ አንተም መምጣት ኦለብህ ” አለኝ። ይህን ተናግሮ ውልቅ አለ። ሌሎቻችንም ሲልቪየ ቤት ለመገናኘት ተስማምተን ተለያየን።

በቀጠሮው ሰዓት ሲልቪየ መኖሪያ ቤት ስደርስ ከጥቂቶች በስተቀር የክፍለ ጦሩ አባላት በሙሉ ተሰባስበው አገኘኋቸው። ጓዙ በሙሉ ተጠቅሷል። በጥይት ከተበሳሱት ባዶ ግድግዳዎች በቀር ሌላ ምንም የሚታይ ነገር የለም። ለገበታ ቀረብን። ጋባዣችን በደስታ ፈንጥዞ እኛንም አስፈነጠዘን። ወይን ጠጅ በሽበሽ ሆነ። ለሚለየን ባልደረባችን መልካም ጉዞና መልካም ዕድል እንዲገጥመው ያለንን ልባዊ ምኞታችንን ደጋግመን ገለጽን። ከገበታ ስንነሳ ምሽቱ ተገባዶ ነበር። መለዩአችንን አንሥተን ለመሔድ ስንዘጋጅ ሲልቪየ እያንዳንዱን በየተራ መሰናበት ጀመረ። እኔም ተሰናብቼው ልወጣ ስል እጄን በመያዝ አስቀርቶኝ ዝግ ባለ ድምፅ “ ላነጋግርህ እፈልጋለሁ ” ስላለኝ ወደኋላ ቀረሁ።

ተጋባዦቹ ሔደው እኛ ቀረን ። ፊት ለፊት እየተያየን በዝምታ ፒፓችንን አቀጣጠልን ። ሲልቪዮ በሐሳብ ተውጧል ። ቀድሞ የነበረው የፈንጠዝያ ስሜት ጨርሶ ደብዛው ጠፍቷል ። የተጠበሰ ሳምባ የመሰለው ጨፍጋጋ ፊቱ፣ የሚንተገተጉት ዐይኖቹና ከአፉ እየተቡለቀለቀ የሚወጣው ጢስ ተዳምረው የለየለት ጋኔን ኦስመስለውታል ። ከጥቂት ደቂቃዎች በኋላ ሲልቪዮ መናገር ጀመረ ።

“ምናልባት እስከ መጨረሻው ላንገናኝ እንችላለን” አለ ። “ከመለያየታችን በፊት ግን ላነጋግርህ እሻለሁ ። ሌሎች ስለ እኔ ሰላላቸው አመለካከት እምብዛም እንደማልጨነቅ ሳትረዳልኝ እትቀርም ። አንተን ግን፣ ከልብ ስለምወድህ ስለእኔ የተሳሳተ ግምት ትቼልህ ብንለያይ ይጸጽተኛል ።”

ንግግሩን አቋርጦ ፒፓውን እንደገና መሙላት ጀመረ ። ቃል ሳልተነፍሰ ራሴን እቀረቀርኩ ። ንግግሩን በመቀጠል ፡ “ከዚያ ሰካራም ጋር አለመፋለሜ እንግዳ ስሜት ሳያሳድርብህ አልቀረም ። የፈለግሁት መሣሪያ በእጄ እንደሚገኝ ሁሉ ፡ ሕይወቴም በመዳፌ ውስጥ እንደነበረች ፡ የኔ ሕይወት ግን እምብዛም ሥጋት ላይ እንደማትወድቅ ራስህ የምታምነው ጉዳይ ነው ። ታጋሽነቴን እንደርሳራጌህ ልትቆጥርልኝ ይገባል ። ሆኖም ልሸሸግህ የማልፈልገው አንድ ሐቅ አለ—ይኸውም የራሴን ሕይወት ለምንም ዐይነት አደጋ ሳላጋልጥ ለመበቀል አለመቻሌን ነው። ብትል ኖሮማ ፈጽሞ አልምረውም ነበር ።”

በመገረም ትክ ብዬ አየሁት ። ሐቁን በመዘክዘኩ ደነገጥኩ ። ሲልቪዮ ቀጠለ ። “አዎን ሕይወቴን ላደጋ የማጋልጥ በት ምክንያት የለም ። ከስድስት ዓመት በፊት ፊቴን በጥፊ ተመትቻለሁ ። ደመኛዬም እስካሁን በሕይወት አለ።

ነገሩን ለማወቅ ይበልጥ ዓንሀ ። “ ታዲያ ‘ አልተፋለም ከውም ’ ማለት ነው፤ ምናልባት ሳይመቻችሁ ቀርቶ እንዳይሆን ? ” በማለት ጠየኩት ።

“ እሱስ ተፋልሜዋለሁ ” አለ ሲልቪያ ። “ የፍልሚያችን መታሰቢያም እኔ ዘንድ ይገኛል ። ”

ከመቀመጫው ብድግ ብሎ ከካርቶን ውስጥ በጉንጉን የተከፈፈና ወርቅማ ቁንጮ ያለው ቀይ መለየ አወጣና ራሱ ላይ ደፋው ። ከግምባሩ ጥቂት ከፍ ብሎ ጥይት የበሳው ቀዳዳ ይታያል ።

“ በአንድ ወቅት ፡ በአንድ የፈረሰኛ ክፍለ ጦር ውስጥ ማገልገሌን እንዳጫወትኩህ ታስታውሳለህ ” በማለት ሲልቪያ ቀጠለ ። “ ጠባዬን ታውቀዋለህ ። በሁሉም ነገር ልቆ መገኘት ልማዴ ነው ። ይህ ደግሞ ፡ ከወጣትነት ጊዜዬ እንሥቶ የተቆራኘኝ ጽኑ ፍላጎት ነው ። ሞገደኛነት እንደትልቅ ሙያ ይቆጠር ፤ ስለነበር በመላው ክፍለ ጦር ውስጥ ቀንደኛው ጠብ ከሚሪ እኔ ሆንኩ ። መስከርም ያኮራ ነበርና አንድ ጊዜ ጤን እስኪለኝ ጠጣሁ ። በክፍለ ጦራችን ውስጥ በየደቂቃው ፍልሚያ ይካሄድ ስለነበር ፡ በተሳታፊነት ወይም በታዛቢነት ያልተገኘሁበት ወቅት ጥቂት ነበር ። ታዲያ ዓደኞቹ እንደ ጣዖት ሲያመልኩኝ፤ በየጊዜው የሚቀያየሩት የክፍለ ጦሩ አዛዦች ደግሞ እንደ ሰይጣን ነበር የሚመለከቱኝ ። በተደናቂነቴ ፡ ድምፄን አጥፍቼም ሆነ ሳላጠፋ ፡ በመደሰት ላይ ሳለሁ ትውልዱ ከመኳንንት ቤተሰብ የሆነ ስሙን የማልጠቅሰው አንድ የናጠጠ ሀብታም ወጣት በክፍለ ጦራችን ውስጥ ተመደበ ። እንደሱ ያለ ብልህና ዕድለኛ ሰው አጋጥሞኝ አያውቅም ! እስቲ እንዲያው ነገሩን በጥሞና ተመልከተው ፤ ወጣት ፡ ብልህ መልክ መልካም ፡ ደፋር ፡ ዝነኛ፤ እንዳሻው የሚመነዝርና የማይደርቅ የገንዘብ

ምንጭ ያለው ያ ሰው የሚያሳድርብንን ስሜት እስኪገምት ።
 የበላይነት ሥፍራዬን አናጋብኝ። በተወዳጅነቴ ተማርኮ በመ
 ጣ ሰሞን ከኔ ጋር ለመቀራረብ ሞከረ ። ግን ፊት ስለነሳሁት
 ያለምንም ቅሬታ ሸሸኝ ። እኔም በሱ ላይ የመረረ ጥላቻ
 አደረብኝ ። በክፍለ ጦሩ ወታደሮችና በሴቶች ዘንድ ያለው
 ተወዳጅነት ጨርሶ ተስፋ አስቆረጠኝ ። ሆን ብዬ ከሱ ጋር
 ጠብ ለመፍጠር አሰብኩ ። ግን ለምሰነዝርበት የዘለፋና የት
 ንኮሳ ቃላት ሁሉ የሚሰጠኝ መልሶች ሁልጊዜም በከሥ
 ቂኝነታቸው ለመቼውም ጥርስ የማያስከድኑ ነበሩ ። እንዳ
 ውም የማነጣጥርበትን የነገር ቀስት መርዘኛነት እየጠቀሰ
 ያፈዝብኝ ጀመር ። የፖላንድ ተወላጅ በሆነ አንድ የመ
 ሬት ከበርቴ ቤት ባንድ ምሽት በተደረገ የራት ግብዣ ላይ
 ወይዛዝርቱ በሙሉ እንደ ንብ ስለ ከበቡትና በተለይም
 ወዳጄ የሆነችው የከበርቴው ባለቤት ዐይኗን ጥላበት በማየቴ
 ወደጀርወው ጠጋ ብዬ አንድ ጸያፍ ስድብ ጣል አደረግሁ
 በት ። ቱግ በሚለት ተንጠራርቶ በጥፊ አጮለኝ ። ሁለታ
 ችንም ተሸቀዳድመን ሻምላዎቻችንን መዘዝን ። ወይዛዝ
 ርቱ በድንጋጤ ራሳቸውን ሳቱ ። ተጋባዥዎቹ በአሳር በመ
 ከራ ቢገላግሉንም ለፍልሚያ ቀጠሮ ተለዋወጥን ። በማግ
 ሥቱ ጎህ ሲቀድ በቀጠሮው ቦታ ከሦስት እማኞቹ ጋር ቆሜ
 ባላጋራዬን በመቁነጥነጥ እጠብቅ ጀመር ። የጸደይ ወራት
 በመሆኑ ጀምበር ማልዳ ወጥታለች። ቀኑ ሞቅ እያለ ሲሔድ
 ጠላቴ ሲመጣ ከሩቅ አየሁት ። ኮቱን ከታጠቀው ጎራዴ
 እጀታ ላይ ጣል አድርጎታል ። የታጀበውም በአንድ እማኝ
 ብቻ ነበር ። እኔና አብረውኝ የነበሩት ሰዎች ወደ እርሱ
 አቅጣጫ አመራን ። እሱም ከመለየው የሚያወጣውን
 እንጆሪ መሳይ ፍሬ እየበላ ተጠጋኝ ። እማኞቹ በመካከላ
 ችን የዐሥራ ሁለት እርምጃ ርቀት ቆጠሩ ። ለተኩስ ልውው
 ጥም አዘጋጁን ። በቅድሚያ መተኮስ የነበረብኝ እኔ ሆኜ
 ሳለሁ ፣ በንዴት እርር ድብን ከማለቴ የተነሳ የእጄን አነጣ

ጣሪነት ስላልተማመንኩበት ፡ የመጀመሪያውን የተኩስ ዕድል ለእርሱ ሰጠሁት ። ተፋላሚዬ ግን ፡ በዚህ አልተስማማም ። ዕጣ እንዲጣል ተወሰነ ። ምንጊዜም ዕድለኛ በመሆኑ ለእርሱ ወጣ ። አነጣጥሮ በተመኮስ መለየዬን ነደለው ። ቀጥሎ የኔ ተራ ነበር ። ሕይወቱ መዳፌ ውስጥ ገባች ። በገጹ ላይ የጭንቀት ምልክት ለማንበብ ስል በጉጉት አተኩሬ አየሁት ። የያዘውን ፍሬ ከመለየው ውስጥ መራርጦ እየበላና ፍሬዎቹን እግሬ ሥር እየተፋ ከደገንኩበት ሽጉጥ ፊት ለፊት ቆመ ። የተረጋጋ ሁኔታው ይበልጥ ጭስስ አደረገኝ። ‘ይህን ለገዛ ሕይወቱ የማይሳሳ ሰው ባጠፋው’ አልኩ በልቤ ‘ምን ጥቅም አለው?’ አንድ አረመኔያዊ አሳብ ብልጭ አለልኝና ሽጉጥ የያዘውን እጄን ዝቅ አደረኩ ።

“ ስለሞት ለማሰብ ጊዜ እንደሌለህ ተገንዝቤዋለሁ” አልኩት ፡ መብላትህን ቀጥል ። ‘ላቋርጥህ አልሻም ። ቅንጣት ታህል ኦልደነግጥኩም’ ሲል መለሰልኝ። “ይልቅስ ተኩስ ፡ እንዳሻህ ፡ ግን የምትተኩስብኝ አንድ ጊዜ ብቻ ነው ። ለዚያም ዝግጁ ነኝ ። ”

እኔም ወደ እማኞቼ ዞር ብዬ ለመተኮስ እንደማልፈልግ ነግሬአቸው ፍልሚያው በዚህ አበቃ ።

“ ከክፍለ ጦሩ በገዛ ፈቃዴ ተሰናብቼ እዚች ቦታ እኖር ጀመር ። ከዚያን ወዲህ ስለበቀል ሳላስብ የዋልኩበት አንድም ቀን የለም ። እነሆ አሁን ጊዜው ደረሰ ። ”

ሲልሺዮ በዚያው ዕለት ጠዋት የደረሰውን አንድ ደብዳቤ ከኪሱ አውጥቶ እንዳነበው ሰጠኝ ። አንድ ግለሰብ አንዲት ቆንጆ ወጣት በቅርቡ እንደሚያገባ በመግለጽ ከሞስኮ የጸፈለት ነበር ።

“ የዚህን ግለሰብ ማንነት በግምት ሳታውቀው አትቀርም” አለኝ ሲልሺዮ ። “ወደ ሞስኮ መሔዴ ነው ። ከዚህ

ቀደም በመለዮው ሙሉ እንጀሪ ታቅፎ እየበላ ሞቱን በግ ዴለሽነት እንደ ተጠባበቀ ሁሉ እስቲ ዛሬም በሠርጉ ዋዜማ የሞት ጽዋውን ይቀበለው እንደሆነ እናያለን ።”

ሲልቪያ ይህን ተናግሮ እመር በማለት አድርጎት የነበረውን ቆብ ወለሉ ላይ አሽቀንጥሮ ከጣለ በኋላ፡ እንደተቆጣ ዳልጋ እንበሳ ወደላይና ወደታች ይንጉራደድ ገባ ። ካለሁበት ሳልንቀሳቀስ በተምታታና እንግዳ በሆነ ስሜት ጸጥ ብዬ እንደ ቆምኩ ጥሎኝ ውጣ ።

እሽከፍ ብቅ ብሎ ፈረሶቹ ለጉዞው መዘጋጀታቸውን ነገረው ። ሲልቪያ በጋለ ስሜት ጨበጠኝ ፤ ተቃቀፍን ። ሽጉሞቹን የያዘ አንድ ሻንጣና ጓዙን ያጨቀበት ሌላ ሻንጣ በተጫነበት ሠረገላ ላይ ተሳፈረ ፤ በድጋሚ ተሰነባበትንና ፈረሶቹ ነጐዱ ።

* * *

አያሌ ዓመታት ዐለፉ ። በአጋጣሚዎች ተገድጄ በዚያው ወረዳ በምትገኝ በአንዲት ድህነት በሚያጠቃት መንደር ውስጥ እኖር ጀመር ። እርስቴ ላይ በሥራ ብጠመድም በፈንጠዝያና በጭፈራ ያሳለፍኩት የአፍላ ጊዜ ሕይወቴ ምንጊዜም እንደ ናፈቀኝ ነበር ። ከሁሉም ይበልጥ ልላመደው ያልቻልኩት ፤ በጸደይና በክረምት ወራት ምሽቶች የሚሰማኝን አስጨናቂ ብቸኝነት ነበር ። የእራት ሰዓት እስኪደርስልኝ ከመንደር አዛውንት ጋር በመወያየት ከቦታ ቦታ በሠረገላ እየተዘዋወርኩ የሥራውን አካሄድ በማየት እንደ ምንም ጊዜዬን አሳልፋለሁ ። ግን ጀምበር ካሽቆለቆለኝ በኋላ ምን እንደማደርግ መላ ቅጡ ይጠፋኛል ። ከቁምሳጥንና ከየመሳሊያው ያገኘሁዋቸውን ጥቂት መጻሕፍት እንደ ውዳሴ ማርያም በቃሌ እወጣቸዋለሁ ። ቤት ጠባቂዋ ኪሪሎቭና አያሌ ተረቶችዋን ደጋግማ ታወጋኛለች ።

በየዕለቱ የማዳምጠው የሴቶች እንጉርጉሮ ትካዜ ያመጣብኛል ። ራስ ምታቱ ባያሳስበኝ ኖሮ ፡ ጠጪ ሳልሆን አልቀርም ነበር ። ከመሰልቸቷ የተነሣ ሰካራም እንዳልሆን ፡ ማለትም በወረዳችን በብዛት ከሚገኙት የወጣላቸው ሰካራዎች እንዳልብስ ያሠጋኛል። ሁለት ወይም ሦስት ከሚሆኑ ከእንዲህ ዐይነቶች ምስኪኖች በስተቀር ሌላ ጎረቤትም አልነበረኝም ። እነሱም ቢሆኑ ጨዋታቸው በሳልና በትንፋሽ እጥረት ስለሚቆራረጥ ከእነርሱ ጋር ከመግጠም ብቸኝነቴን እመርጥ ነበር ።

ከነበርኩበት ሥፍራ አራት ኪሎ ሜትር ራቅ ብሎ ያንዲት ልዕልት ለም እርስት ይገኛል ። ግን ከርስት ጠባቂው በስተቀር ሌላ ነዋሪ አልነበረበትም ። ልዕልቷቱም እርስትዋን የጎብኘችው አንድ ጊዜ ብቻ ፡ ትዳር በመሠረተች በት ዓመት ሲሆን ለዚያውም ከአንድ ወር የበለጠ አልቆ የችበትም ። እንደ ባሕታዊ በብቸኝነት መኖር በጀመርኩበት በሁለተኛው ዓመት ላይ ግን ፡ ልዕልቷና ባለቤትዋ በበጋው ወራት እርስታቸውን እንደሚጎብኙ ይወራ ጀመር ። በእርግጥም በሰኔ ወር መባቻ ላይ መጡ ።

የአንድ ባለጸጋ መምጣትና ከእርሱም ጋር መጎራበት ለገጠር ነዋሪዎች ታላቅ ኩራት ነው ። ባለርስቶችና አሽከሮቻቸው ይኸው ጉዳይ ከመፈጸሙ ቀደም ብለው ሁለት ወር ሙሉ ሲወያዩበት እንደ መቆየታቸው ሁሉ ከተፈጸመ በኋላ ለሦስት ዓመታት ያንኑ ሲያወሩ ይከርማሉ ። የአንዲት ቆንጆ ለግላጋ ወጣት ብቅ ማለትና ከእርሷም ጋር የመጎራበቱ ወሬ በእኔም ላይ ልብ የሚፈነቅል ስሜት አሳደረብኝ ። ዐይንዋን ለማየት ቋመጥሁ ። ስለዚህ ፡ በመጣች በመጀመሪያው እሑድ ከምሳ በኋላ ፡ የቅርብ ጎረቤታቸውና ታማኝ አሽከራቸው መሆኔን ለክብርትና ለክቡርነታቸው ለመግለጽ ወደዚያች መንደር ሔድኩ ።

የእልፍኝ እሽከሩ ወይ ልዑሉ ልዩ ክፍል ካደረሰኝ በኋላ መምጣቴን ለማስታወቅ ጐራ አለ ። ስፋት ያለው ያ ክፍል እጅግ በተዋቡ የቅንጦት ዕቃዎች እሽብርቋል። ግድ ግዳውን ተደግፈው የቆሙት መደርደሪያዎች በአያሌ መጻሕፍት ጢም ብለዋል ። በያንዳንዱ መደርደሪያ ጫፍ ላይ ከነሐስ የተሠራ የጌጣጌጥ ቅርፅ ተቀምጧል ። ከዕብን በረድ ከተሠራው የእሳት መጥቂያው ከፍ ብሎ አንድ ሰፊ መስተዋት አለ ። አረንጓዴ ምንጣፍ በለበሰው ወለል ላይ ፡ ዐልፎ ዐልፎ ስጋጃዎች ተነጥፈዋል ። ተሸጉጨ ከምኖርባት ጐጆዬ ውስጥ ምችት ባለመልመዴና ፡ የሌሎችን የቅምጥል ኑሮ ለብዙ ጊዜ ሳላይ በመቆየቴ ፡ በኃፍረት ተሸማቀቅሁ ። እቤቱታውን ለማሰማት እንዳሰበ ሰው የልዑሉን መምጣት በፍርሃትና በጭንቀት እጠባበቅ ጀመር ። በሩ ተከፈተ ። ዕድሜው በግምት ሠላሳ ሁለት ዓመት የሚሆነው እጅግ መልክቀና የሆነ ሰው ገብቶ በጋለ የወዳጅነት ስሜት ቀረበኝ ። ረጋ ብዬ እራሴን ላስተዋውቅ ስመቻች ቀደመኝ ። ተቀመጥን ። ከበሬታ የተመላበት አዝናኝ ጨዋታው ፡ ለረጅም ጊዜ ብቸኝነት ካቆራኝኝ ዐይን አፋርነት አላቀቀኝ ። መላ ሰውነቴ ዘና ማለት ሲጀምር ልዕልቷቷ ስለገባች ከበፊቱ የባሰ ጭንቀትና ፍርሃት ላይ ወደቅሁ ። በእርግጥም ቆንጆ ልጅ ነች ። ልዑሉም አስተዋወቀን ። የተዘናናሁ ለመምሰል ብሞክርም አልቻልኩም ። አእምሮዬን እንዳረጋጋና ከእነርሱም ጋር መቀላቀሉን እንደላመድ በማሰብ ሽርጉድ ሳያበዙ እንደ ቅርብ ጐረቤታቸው አስተናገዱኝ ። ፍርሃት ለቅቆኝ እኔም ወዲያና ወዲህ እየተንቀሳቀስኩ ያገኘኝ ኋቸውን መጻሕፍትና ሥዕሎች ተመለካከትኩ ። ስለሥዕል ጥበብ እምብዛም ባለውቅም ዐይኔ በአንድ ሥዕል ላይ ዐረፈ ። ሥዕሉ የሚያሳየው የስዊስን የተፈጥሮ መልክዐ ምድር ነበር ። ግን የተማረከሁት በውበቱ ላይሆን ሥዕሉ ላይ በሚታዩት ሁለት የጥይት ቀዳዳዎች ነበር ።

“ ድንቅ ተኩስ ነው ” አልኩ ፈቴን ወደ ልዑል በግ ዞር ።

“ ግሩም እንጂ ! ” ሲል መለሰልኝ ። “ የተዋጣለት ተኩስ ነው ። አንተስ ገብዝ ተኳሽ ነህ ? ” በማለት እግረ መንገዱን ጠየቀኝ ።

“ መጠርጠሩስ ” በማለት መለስኩለትና ጨዋታችን እኔ ወደምወደው ርዕስ በማምራቱ ተደስቼ “ በለመድኩት ሽጉጥ ከሆነ ፡ ካርታ እንኳ ከሠላሳ እርምጃ ርቀት አልሰትም ” አልኩት ።

“ ከምርህ ነው ? ” አለች ልዕልቲቱ ለነገሩ ከፍተኛ ትኩረት በመስጠት ። “ በእርግጥ ካርታ ከሠላሳ እርምጃ ርቀት መምታት ትችላለህ ? ”

“ እስቲ አንድ ቀን እንሞክራለን ” አለ ልዑሉ ። “ እኔም በጊዜዬ ደህና ተኳሽ ነበርኩ ። ሆኖም ላለፉት አራት ዓመታት ሽጉጥ እጄም ገብቶ አያውቅ ። ”

ቀጠል አድርጌ “ አዩ ጌታዬ ! ” አልኩት ። “ እንዲያ ከሆነማ ካርታ ከሐያ እርምጃ ርቀት ለመምታት እንደማይችሉ ከክቡርነትዎ ጋር እወራረዳለሁ ። የሽጉጥ ተኩስ በየዕለቱ መለማመድን ይጠይቃል ። ይህን ራሴው ካገኘሁት ልምድ ተገንዝቤዋለሁ ። በክፍለ ጦራችን ውስጥ ተደናቂ ነትን ካተረፉት ተኳሾች መካከል አንዱ ነበርኩኝ ። አንድ ሰሞን ሽጉጦቼ በጥገና ላይ ስለነበሩ ፡ ያለምንም ልምምድ ለአንድ ወር ቆየሁ ። ታዲያ ምን የሆነ ይመስልዎታል ከቡር ሆይ ? በመጀመሪያው መከራዬ ከሐያ አምስት እርምጃ ርቀት ላይ ያቆምኩትን አንድ ጠርመራ አራት ጊዜ ሳትኩት። በጊዜው ተገኝቶ የነበረው ቀልደኛውና አጃፊው የሻምበል

አዛዦችን ‘ ጠርሙስ ጨከኑህ መምታት እንዳልሆነልህ ግንም አይቷል ወዳጄ ’ አለኝ ! እናም ከመለማመድ በጭራሽ መቦዘን የለቦትም ። አለዚያ በአጭር ጊዜ ይረሱ ታል ። አንድ የማውቀው ጉቦዝ ተኳሽ በየቀኑ ከምሳ በፊት ቢያንስ ሦስት ጊዜ እየተኮሰ እጁን ያለማምድ ነበር ። ከም ግብ በፊት አንድ ብርጭቆ አረቄ የመጠጣት ሱስ እንዳለ በት ሰው እርሱም እንደዚሁ የመተኮስ ዐመል ነበረበት ።”

ልዑሉና ልዕልቲቱ በተፍታታ ኦንደበት ለመናገር በመ ቻሌ ደስ አላቸው ።

“ እስቲ ስለ ሰውዬው የተኮሰ ችሎታ የበለጠ አብ ራራልኝ ” አለኝ ልዑሉ ።

“ እንዴት ብዬ ልንገርዎት ከቡር ሆይ ፣ አንዳንድ ጊዜ ዝንብ ግድግዳ ላይ ስታርፍ ያያል ። ነገሩ እያሳቅዎት ነው መሰለኝ ልዕልት ፣ ሆኖም የምናገረው ከምሬ ነው ። ታዲያ ዝምብዋን ያይና ‘ አንተ ኩሻካ ፣ ሽጉጤን ! ’ ይለ ዋል አገልጋዩን ። ኩሻካ የጉረሰ ሽጉጥ ያመጣለታል ። ቡም ! ዝንቧ ግድግዳው ላይ ትጨፈለቃለች ።”

“ ዕፁብ ድንቅ ! ” አለ ልዑሉ በመገረም ፣ “ ለመ ሆኑ ማን ይባላል ? ”

“ ሲልቪየ ይባላል ከቡር ሆይ ! ”

“ ሲልቪየ ! ” ብሎ ልዑሉ ዘሎ ተነሣ። “ ሲልቪየን ታውቀው ኖሯል ? ”

“ በሚገባ እንጂ ከቡር ሆይ ፣ እርሱና እኔ የልብ ወዳ ጆች ነበርን ፣ በከፍለ ጦራችን ተመድቦ በማገልገል ላይ ሳለ ። ሆኖም ባለፉት አምስት ዓመታት ስለእሱ አንድም የሰማሁት ነገር የለም ። ለካ ከቡርነትዎም ያውቁት ኖሮ ዋል ! ”

“እዎን ። ደህና አድርጌ ነው የማውቀው ። ስለእንድ ነገር . . . ይኸ እንኳን ላይሆን ይችላል . . . በሕይወቱ ስለገጠመው እንድ አስገራሚ ድርጊት አጫውቶህም አያውቅ?”

“ እንድ ሴታሴት ጐረምሳ በጥፊ ያጮለውን ማለትም ነው ከቡር ሆይ ? ”

“ እዎ ፣ የጐረምሳውንስ ስም አልነገረህም ? ”

“ እይ ፣ አልነገረኝም ጌታዬ ” አልኩ ። ከዚያም ሐቁ በድንገት ቦግ ብሎልኝ “ አረገኝ ይቅርታ ጌታዬ . . . ይቅርታ ያድርጉልኝ ! አልገባኝም . . . እርስዎ ነበሩ እንዴ ? ”

“ እኔ ነበርኩ ” አለ ልዑሉ በጥልቅ የሐዘን ስሜት ። “ የጥይት ቀዳዳዎች የሚታዩበት ያ ሥዕል ለተገናኘንበት የመጨረሻ ጊዜ መታሰቢያዬ ነው ። ”

“ አረ ወዲያ ! ” አለች ልዕልቲቱ ። “ ስለሱ አታን ሣብኝ ፣ እባክህ ። እስከ ምን ጊዜውም እንደሚዘገንኝ ታውቃለህ . . . ”

“ ይገባኛል ፣ ግን ልንገረው ” አለ ልዑሉ ። “ ንደኛውን ሲልቪዮን እንዴት እንዳዋረድኩበት ጠቅሶልኛልና ሲልቪዮም እኔን እንዴት እንደ ተበቀለኝ ይስማው ። ”

ልዑሉ ባቀረበልኝ እንድ ባለመደገፊያ ወንበር ላይ ዐረፍ ብዬ ያን ልብ የሚያንጠለጥል ትረካውን በጥምና አዳመጥሁ ።

“ ከአምስት ዓመት በፊት ሚስት አገባሁ ። የመጀመሪያውን ወር ፣ የጫጉላ ጊዜዬን በዚች መንደር ውስጥ አሳለፍኩ ። እዚህ ቤት ውስጥ በሕይወቴ በጣም የሚያስደስቱና እጅግ የሚያሳዝኑ ጊዜያት አሳልፌያለሁ ። ”

“ በአንድ ምሽት ባለቤቱና እኔ እብረን በመጋለብ
 ላይ ነበርን ። የባለቤቱ ፈረስ ለገመ ። አደጋ ይደርስብኛል
 በማለት ስለሠጋች ልጓሙን ለእኔ አቀብላኝ በእግርዋ ወደ
 ቤት ተመለሰች ። እኔ ቀድሜያት ስደርስ በቅጥረ ግቢያችን
 ውስጥ የመጓጓዣ ሠረገላ አየሁ ። ስሙን ለመናገር ፈቃደኛ
 ያልሆነ ሰው ከእኔ ጋር ጉዳይ እንዳለው ገልጾ ልዩ ክፍል
 ውስጥ እንደሚጠብቀኝ ተነገረኝ ። ወደ ክፍሉ ስገባ በዚያ
 ጨለማ ውስጥ አቧራ የለበሰና ጺሙን ያልተላጩ አንድ
 ሰው ልክ እዚች ምድጃ ፊት ለፊት ቆሞ አየሁ ። ወደሰው
 ዩው ቀረብ ብዬ በማየት ማንነቱን ለመለየት ሞከርኩ ።
 ‘አያውቁኝም እንዴ ልዑል?’ አለኝ በሚንቀጠቀጥ ድምፅ።
 እኔም “ ሲልቪየ ! ” ብዬ ጮህኩ ። በወረረኝ ከፍተኛ
 የድንጋጤ ስሜት ጸጉሬ ሲቆም ይታወቀኛል ። ‘ ነኝ ! ዛሬ
 የመተኮሱ ተራ የኔ ስለሆነ የሽጉጤን ጥይት ለማራገፍ መጥ
 ቻለሁ ። ተዘጋጅተሃል ? ’ አለኝ ። ሽጉጡን ደረቱ ኪስ
 ውስጥ ሻጥ አድርጎታል ። ዐሥራ ሁለት እርምጃ ቆጠርኩና
 እዚያች ጥግ ላይ ቆምኩ ። ባለቤቱ ከመመለስዋ በፊት
 በቶሎ እንዲተኩስ ለመንኩት ። እሱ ግን አልተጣደፈም ።
 መብራት እንዳበራ ጠየቀኝ ። ሻማዎች ተለኮሱለት ። በፋን
 መለስ ካደረግሁ በኋላ ፣ ማንም እንዳይገባ አስጠንቅቄ እን
 ዲተኩስ ደግሜ ጠየኩት ። ሽጉጡን መዞ አነጣጠረብኝ ።
 ስኮንዶች ቆጠርኩ . . . ስለ ባለቤቱ አሰብኩ . . . እጅግ
 በሚያሸብር ሁኔታ አንድ ደቂቃ ዐለፈ ። ሲልቪየ እጁን አወ
 ረደ ። ‘ ሽጉጤ የጎረሰው የእንጀሪ ፍሬ ባለመሆኑ እዝና
 ለሁ ። ጥይቶች ደግሞ አይምሩም ። ይህ አድራጎቴ በእር
 ግጥ ተራ ግድያ እንጂ ፍልሚያ እንዳልሆነ ይሰማኛል ።
 መሣሪያ ባልታጠቀ ሰው ላይ ማነጣጠርም አለመድኩምና ”
 በማለት ሐሳቡን ቀየረ ። “ ይልቅስ እንደገና ‘ ሀ ’ ብለን
 እንጀምር — የመጀመሪያው ተኳሽ ማን እንደሚሆን ለመ
 ወሰን ዕጣ እንጣል ’ ሲል ንግግሩን ደመደመ ። ምድርና

ሰማዩ ዞረብኝ ። መሰማማቴም ትዝ እይለኝ . . .
 በመጨረሻ አንድ ሌላ ሽጉጥ አገረሰን ። ሁለት ዕጣዎች
 ጠቀለልንና ከዚህ ቀደም እኔ በጥይት በሸነፍርኩበት ቆሎ
 ጡስጥ እስቀመጣቸው ። ያኔም እንደ ድሮው በመጀ
 መሪያ የመተኮሱ ዕጣ ለእኔ ወጣ ። ‘ ዕድለኛ ሆነህ
 ነው የተፈጠርከው ፤ ልዑል ’ አለኝ ፈጽሞ በማይረ
 ሳኝ ፈገግታ ። ምን እንደነካኝና እንዴት እንዲያ ለማድረግ
 እንደ በቃሁ እይገባኝም . . . ተኮስኩና ያንን ሥዕል መታ
 ሁት ” አለ ልዑል የጥይት ቀዳዳዎች የበሳሉትን ሥዕል
 በጣቱ እያመለከተኝ ። ጉንጮቹ ፍም መሰሉ ። በአንክሮ
 ስታዳምጥ የነበረችው ልዕልቲቷም የጨው ዓምድ መሰ
 ለች ። እኔም አድናቆቴን ላፍነው አልቻልኩም ።

“ ተኮስኩ ” አለ ልዑሉ በመቀጠል ። “ ለእግዚር
 ምስጋና ይግባውና ሳትኩት ። ሲልቪዮ በዚያች ሰዓት እጅግ
 ያስፈራ ነበር ። በኔ ላይ ማነጣጠር ጀመረ ። ማሻ በድንገት
 በሩን በርግዳው ገባችና ጨኸትዋን እያቀለጠች ተጠመጠ
 መችብኝ ። እሷን በማየቴ ተረጋጋሁ ። ‘ አካሌዋ ’ አልኳት፤
 ‘ እየቀለድን ነውኮ ! እይዞሽ . . . ባይሆን ሒጂና እህል
 ውሃ ብጤ ቀምሰሽ ተመለሽ ። ከጥንት ወዳጄና የሥራ ጓዴ
 ከሆነው ከዚህ ጋር ላስተዋውቅሽ እሻለሁ ። ’ ማሻ አላመ
 ነችኝም ። ‘ እስቲ ንገረኝ ፤ ባለቤቴ የሚለው እውነቱን
 ነው ? ’ በማለት ወደአስፈሪው ሲልቪዮ ዞረች ። ‘ ሁለታ
 ችሁም እየቀለዳችሁ ነው ልበል ? እሱ እንኳ ሁል
 ጊዜ እንደ ቀለደ ነው እመቤት ሆይ ’ በማለት መለሰ
 ላት ሲልቪዮ ። ‘ ከዚህም ቀደም በጥፊ የመታኝ ለቀልድ
 ነው ፤ ቆቤን በሽጉጥ ተኩሶ የበሳው ለቀልድ ነው ። አሁ
 ንም ተኩሶ የሳተኝ ለቀልድ ነው ። እኔም አሁን በተራዬ
 እንደ መቀለድ ይለኛል . . . ’ እያለ በርስዋ ፊት በእኔ ላይ
 ማነጣጠሩን ቀጠለ ። ማሻ እግሩ ላይ ወደቀች ። ‘ በይተነሽ !

እታዋርጂኝ ! ' ብዬ ጮህኩባት በመቅበጥበጥ ። 'ጌታው፣
 እንተም በዚህች ምስኪን ሴት ላይ ማፈዝህን አቁም ።
 ትተኩላለህ ወይስ አትተኩስም ? አልኩት ሲልቪዮን
 በቁጣ ። ' አልተኩስም ' በማለት መለሰልኝ ሲልቪዮ፣
 ' እንጀቴን አርሻለሁ ። በእኔ ላይ በቅድሚያ እንድትተኩስ
 ዕድል ሰጥቼህ እርብትብትነትህንና ወኔቢስነትህን አይቸል
 ሃለሁ ። ከእንግዲህ ይበቃኛል ። በሕይወት እስካለህ ድረስ
 እንደምታስታውሰኝ እምናለሁ ። ነገሩንም ለአንተው የሕ
 ሊና ፍርድ ትቼዋለሁ ' ብሎኝ መንገድ ጀመረ ። ግን በሩ
 አካባቢ ቆም ካለ በኋላ፣ እኔ በጥይት የመታሁትን ሥዕል
 አየት አድርጎ ምንም ያህል ሳያነጣጥርበት ተኩሶበት ተሰ
 ወረ ። ባለቤቴ አዞራትና ተዝለፍልፋ ወደቀች ። አሽከሮ
 ቼም ሊይዙት ስላልደፈሩ፣ በድንጋጤ ባሉበት ደርቀው
 ቀሩ ። ሲልቪዮ ወደ በረንዳው ወጣ አለና ሠረገላውን አስቀ
 ርቦ ሸመጠጠ፣ የዕለቱን ሁኔታ በውል ለመገንዘብ ከመ
 ቻሌ በፊት ። ”

ከዚያ በኋላ ልዑሉ ቃል አልተናገረም ። እንዲያ
 ልቤን እንጠልጥሎት የነበረውን ታሪክ መደምደሚያ በዚህ
 አኳኋን ደረሰኩበት ። ባለታሪኩን ጀግና ሲልቪዮን ግን ዳግ
 መኛ አላገኙሁትም ። በአሌክሳንደር እስፒላንቲ ግርግር
 ጊዜ የተገንጣይ ጦር መሪ ሆኖ እስኩልየኒ በሚባለው ቦታ
 ላይ በተደረገው ጦርነት እንደ ሞተ ይነገራል ።

የበረዶ ውሽንፍር

በ1811 ዓ. ም. መጨረሻ ገደማ ፡ በዚያ ከቶ ሊዘነጋን በማይችለው የታሪክ ወቅታችን ጋብራላ ጋብራሎቪች የሚባል ምስጉን ሰው ኔናራዶቮ በተባለው እርስቱ ላይ ይኖር ነበር ። በእንግዳ ተቀባይነቱና በደግነቱ ድፍን ወረዳው ያውቀዋል ። ጐረቤቶቹም ለመብላት ፣ ለመጠጣትና ከባለቤቱ ጋር ካርታ ለመጫወት ወደቤቱ አዘውትረው ይመጣሉ ። እንዳንዶች ደግሞ የደም ገምቦ የሆነችውንና ዘለግ ያለች የዐሥራ ሰባት ዓመት ልጃቸውን ማሪያ ጋብራሎቭናን ለማየት ጐራ ይላሉ ። ተስማሚ የትዳር ጓደኛ እንደ ምትሆን በማመን ብዙዎች ሰዎች ለራሳቸው አለዚያም ለልጆቻቸው ለመዳር ይመኝዋት ነበር ።

የፈረንሣይን ልቦለድ ታሪኮች በማንበብ ያደገችው ማሪያ ጋብራሎቭና በእንድ ወቅት በፍቅር ተጠመደች። የመረጠችው ፍቅረኛ በቂ ቅርስ የሌለው የጦር መኮንን ሲሆን የዓመት ፈቃዱን ወስዶ ከቤተሰቡ ዘንድ በዕረፍት ላይ የሚገኝ ነበር ። ወጣቱም በበኩሉ በማሪያ ፍቅር ተቃጥሏል ። የሁለቱን መዋደድና መቅራረብ የተገነዘቡት ወላጆችዋ ከእርሱ ጋር ያላትን ግንኙነት እንድታደርጉ አጥብቀው ከማስጠንቀቅ ወደ ኋላ አላሉም ። ወጣቱ ወደ ቤታቸው ሲመጣም በንቀት ዐይን እያዩት አቀባበላቸውን በማቀዝቀዝ ሊያራርቋቸው ሞከሩ ።

ፍቅረኞቹ ግን፡ ደብዳቤ መጻጻፋቸውን ቀጠሉ። በየፅሁፉም በአንድ ዋርካ ሥር ወይም በአቅራቢያቸው በሚገኝ አርጌ ጸሎት ቤት ውስጥ ይገናኙ ጀመር። እዚያም ፍቅራቸው ለዘላለም ጸንቶ እንዲኖር ቃል ኪዳን ይገባሉ። በመፋቀራቸው ምክንያት እንደነበረው ግፍ ስለደረሰባቸው ወጣቶች እያሰቡ ያዝናሉ። ችግራቸውን ለመወጣት ልዩ ልዩ ዕቅዶች ሲነድፉና ስለዚህ ጉዳይ ደብዳቤ ሲለዋወጡ ቆይተው፡ የማይቀር ነውና በመጨረሻ አንድ ውሳኔ ላይ ደረሱ። “ተለያይተን ለመኖር አንችልም። ጨካኝ ወላጆቻችን ለደስታችን ደንቃራ ስለሆኑብን ለምን ፈቃዳቸውን አንጥስም?” የሚል ነበር ውሳኔያቸው። በቅድሚያ ይህን ሐሳብ ያመነጨው ወጣቱ ሲሆን በፍቅር የጠፈችዋን ማሪያ ጋብራሎቭናን እጅግ አድርጎ አስፈነድቃት። ግን በመሐሉ ክረምት ገባና ግንኙነታቸውን አቋረጠው። ሆኖም የሚጻጻፉት ደብዳቤ ይበልጥ እንዲነፋፈቁና እንዲተሳሰቡ አደረጋቸው። ቭላዲሚር ኒኮላየቪች ለፍቅረኛው በሚጽፍላት በያንዳንዱ ደብዳቤ የእርሱ ብቻ አንድትሆንና በምስጢር እንድታገባው፡ ተሸሽጋም ለጥቂት ጊዜ አብራው እንድትኖር አጥብቆ ይለምናታል። ከዚያ በኋላም ወላጆችዋ ጫማ ላይ እንደሚወድቅ፡ ቤተሰቦችዋም በሁለቱ ፍቅረኞች ጽኑ መተሳሰብና መጉላላት ልባቸው ተነክቶ “ልጆቻችን፡ ኑ፡ ከእቅፋችን ግቡ!” ማለታቸው እንደማይቀር ያስረዳታል።

ማሪያ ጋብራሎቭና ቂርጠኛ ውሳኔ ላይ ለመድረስ ብዙ ጊዜ ፈጀባት። አያሌ የመኮብለያ ዘዴዎችን ሳትቀበል ቀረች። በመጨረሻ ግን ተስማማች። በቀጠሮው ቀን ራሷን እንዳመማት አሳብባ በአራት ሰዓት እንዳትገኝና መኝታ ቤትዋ እንድትቆይ ታቀደ። ሞግዚቷ የምስጢር ተካፋይዋ ሆነች። በዕቅዱ መሠረት፡ ሁለቱ ኮረዳዎች በጓሮ በር ወጥ

ተው ወደ አትክልት ሥፍራው ካመሩ በኋላ የሚጠብቃቸውን ሠረገላ ተሳታፊው ከጌናራዶቭ እስከ ገድሪኖ ድረስ ያለውን አምስት ኪሎ ሜትር ርቀት በመጓዝ በቀጥታ ቭላ ዲሚር እነርሱን ከሚጠብቅበት ቤተክርስቲያን እንደሚደርሱ ተመካከሩ ።

በዚያች ወሳኝ ቀን ዋዜማ ማሪያ ጋብሪሎቭና ሌሊቱን በሙሉ እንቅልፍ በዐይንዋ ሳይዞር አደረች ። ቁም ሣጥን ዋን ከፍታ ልብሶችዋን በአንድ ሻንጣ አጨቀች ። ለአንድ ሆደ ባሻ ወጣት ቤት ጓደኛዋ አንድ ረጅም ደብዳቤ ፣ አንድ ሌላ ደግሞ ለወላጆችዋ ጻፈች ። ልብ በሚፈነቅል ስሜት ወላጆችዋን ተሰናበተኛቸው ። ይህን እርምጃ የወሰደችው በኃይለኛ የፍቅር ስንሰለት በመታሰርዋ መሆኑን አስረድታ እንደገና ተመልሳ መጥታ ውድ ወላጆችዋ ጫማ ላይ በመውደቅ ፈቃዳቸውን የምታገኝበትን ቀን እንደምትናፍቅ ፣ ያች ቀንም በሕይወቷ ዋነኛዋ የደስታ ወቅት እንደምትሆን በደብዳቤው መደምደሚያ ላይ ገለጸች ። ሁለቱን ደብዳቤዎች በጥንድ ልቦች ሥዕል አስጊጣና በግርጌውም መግለጫ አስፍራበት ካሸገች በኋላ ሊነጋጋ አቅራቢያ አልጋዋ ላይ ወደቀች ። ሽለብ ቢያደርጋትም በአስፈሪ ሕልም ከመባኑን አልዳኑችም ። አንድ ጊዜ ወደቤተ ክርስቲያን ለመሔድ ጋሪ ላይ ልትሳፈር ስትል ፣ አባትዋ ይዞ ሲያቆማትና በአሠቃቂ ፍጥነት በበረዶው ላይ እየጐተታት ወደ አንድ ጨለማ አዘቅት ውስጥ ሲያሸቀነጥራት ፣ እርስዋም በፍጥነት ቁልቁል ስትወርድ ፣ ልቧም ለመቆም ጥቂት ሲቀረው አየች ። በሌላ ጊዜ ደግሞ ቭላዲሚር ፣ ፊቱ ጢስ የጠገበ ቋንጣ መስሎ ፣ ደሙን እያንዘቀዘቀ ሣር ላይ ተጋድሞ ታያት ። ከሞት አፋፍ ላይ ሆኖ በሚሰቀጥጥ ድምፅ ጋብቻቸው እንዲፋጠን የሚማፀናት መሰላት ። ሌሎችም የሚያስበረገጡና ዝብርቅርቃቸው የወጣ ሕልሞች በአእምሮዋ ቦግ

እልም እያሉ ዐለፉ ። በመጨረሻም ፊትዋ ገርጥቶ እውነተኛ ራስ ምታት እያሰቃያት ተነሣች። እናትና አባትዋ ጭንቀትዋን ተረዱ ። “ምን ሆነሻል ማሻ? አመመሽ እንዴ?” እያሉ ዘወትር የሚያቀርቡላት የደግነትና የመቆርቆር ጥያቄ ልቧን ነካው ። ሥጋታቸውን ለመቀነስ ስትል ደስተኛ ለመምሰል ብትሞከርም አልተሳካላትም ። እንደገና ምሽት መጣ ። በቤተሰብዋ ጉያ ውስጥ የምትቆይበትን የመጨረሻውን ቀኗን ማሰቡ ልቧን አሰቃየው ። በቅጡ መተንፈስ ተሳናት። በቅርብ የምታውቃቸውን ሰዎችና ቁሳቁሶች ሁሉ በሐሳብዋ ተሰናበተች ። እራት ቀረበ። ልቧ በኃይል ይመታ ጀመር ። በሚንቀጠቀጥ ድምፅ እራት አለመፈለግዋን አስታውቃ እናትና አባትዋን “ደህና አደሩ” አለች ። እንደተለመደው ስመው መረቅዋት። ለማልቀስ ቃጣት ፣ መኝታ ክፍልዋ እንደገባችም አንድ ምቹ ወንበር ላይ እንዘፍ ብላ እንባዋን አጎረፈችው ። ሐዘኗን ቻል አድርጋው እንባዋን እንድታደርቅ ሞግዚቷ ለመነቻት ። ሁሉም ነገር ተዘጋጅቷል ። ከግማሽ ሰዓት በኋላ የወላጆችዋን ቤት ፣ የራስዋን የመኝታ ክፍልና ሰላም የሰፈነበትን የልጃገረድነት ሕይወትዋን እስከ ዘለዓለም ጥላ ልትሔድ ነው ። ውጭ የበረዶው ውሽንፍር ያፏጫል ። ነፋሱ ይጋረፋል ። የመስኮቶቹ መዝጊያዎች ከወዲያ ወዲህ ይላጋሉ ፣ ያንሲያጢጣሉ ፣ ሁሉም ነገር የሚያሠጋ ወይም የመቅሠፊት ምልክት መስሎ ታያት። ወዲያው መላው ቤተሰብ በእንቅልፍ ተዋጠ ። ማሻ ትከሻዋ ላይ ሻርጥዋን ጣል አድርጋ ፣ መቀት የሚሰጥ ካፖርትዋን ደርባና የጌጥ መዳይዋን እንጠልጥላ በጓሮ በር ሹልክ አለች ፤ ሞግዚቷም ሁለት የተጠቀለሉ ጓዦች ይዛ እየተኮተለችት ወደ አትክልቱ ቦታ ሔዱ። የበረዶው ውሽንፍር ጋብ አላለም ። ነፋሱም ሲረኛቹን ላለማስኬድ ጥረት የሚያደርግ ይመስል ፊት ፊታቸውን ይገርፋቸው ጀመር ። እንደምንም ብለው ከአትክልቱ ዳርቻ ደረሱ ። ከዚያም አንድ

ጋሪ እየጠበቃቸው ነበር ። ቅዝቃዜው በሰውነታቸው ዘልቆ የገባቸው ፈረሶች እደብ ገዝተው ለመቆም አልቻሉም ። የቭላዲሚር ሠረገላ ነጂ የሚቁነጠነጡትን ፈረሶች ለማስታገሥ በጋሪ እስታንጋዎች ፊት ለፊት ሆኖ ላይና ታች ይንጎራደዳል ። ወጣትዋና ሞግዚቷ ጋሪው ላይ እንዲወጡ ፡ ሁለቱን የጓዝ ጥቅሎችና የጌጣጌጥ ሙዳይ እደላድለው እንዲያስቀምጡም ረዳቸው ። ከዚያም ልጓሙን ሳብ ሲያደርግ ፈረሶቹ ዘልለው ወደፊት ተፈተለኩ ። እዚህ ላይ ባለታሪኳን ወጣት ለዕጣዋና ለሠረገላ ነጅው ጥበብ ትተን ወደ ወጣቱ ፍቅረኛዋ እንመለስ ።

ቭላዲሚር ቀኑን ሙሉ በሠረገላ ከቦታ ወደቦታ ሲዘዋወር ዋለ ። ማለዳ ዣድሪኖ ወደሚገኘው ቄስ ዘንድ ሐዶ የጠየቀውን እንዲፈጽምለት በብዙ ችግር ሊያግባባው ቻለ። ቀጥሎም ካካባቢው ባለ እርስቶች መካከል ለአባትነት የሚቆሙ ሰዎች ለመፈለግ ተሯሯጠ ። መጀመሪያ የጐብኘው ድራቪን የተባለ ከሥራ የተሰናበተ የዐርባ ዓመት መኰንን ነበር ። እርሱም ተደስቶ “ የቀድሞውን ዘመን የፈረስ ዘበኞች ጉበዝና ያስታውሰኛል ” በማለት ፈቃደኝነቱን ገለጸለት ። ሌሎቹን ሁለት ሽማግሌዎች ለማግኘት እንደማይችሉ ገር ቭላዲሚር ዐውቋል ። ከድራቪን ጋር ምሳ በልተው ዐረፍ እንዳሉ ሪዙ እንደባለ የተቀሰረ ሽሚት የሚባል መሬት ቀያሽ ከቀበሌው የፖሊስ ሹም ልጅ ጋር ብቅ አለ ። ዕድሜው በዐሥራ ስድስት ዓመት ገደማ የሚገመት ይህ ወጣት የፈረሰኛ ጦር አባል የሆነው በቅርብ ጊዜ ነበር ። ሁሉም በቭላዲሚር ሐሳብ ከመስማማታቸውም በላይ ለእርሱ ሲሉ ሐይወታቸውን መሥዋዕት ለማድረግ ዝግጁ መሆናቸውን ገለጹለት ። ቭላዲሚርም በጋለ ስሜት ሳማቸውና ዝግጅቱን ለማቀናበር ወደቤቱ ሔደ ።

ከጨለመ ቆየት ብሏል ። ቭላዲሚር ለታማኝ አሽከሩ ቴሬሽካን አስፈላጊውን መመሪያ በመስጠት ከባለሦስት

ፈረስ ሠረገላው ጋር ወደኔና ራጾች ላከው ። ቨላዲሚርም ትንሹን ባላንድ ፈረስ ጋሪ አስጭኖ በሁለት ሰዓት ውስጥ ማሪያ ጋብራሎቭና ወይምትመጣበት ጥድሪኖ ተጓዘ ። መንገዱን ያውቀው ስለነበር ጉዞው ከሐያ ደቂቃ በላይ እንደማይወስድበት ተማምኗል ።

ቨላዲሚር ከመንደሩ ገና ወጣ ብሎ ቅልጥጥ ወዳለው ሜዳማ ገጠር ሲገባ ነፋስ በመቀስቀሱና የበረዶው ውሽንፍር በማየሉ በዙሪያው ያለውን ማየት ቸገረው ። ከደቂቃ ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ መንገዱ በበረዶ ተሸፈነ ። አካባቢው ደብዛዛና ብጫ በሆነ የበረዶ ጭጋግ ተዋጠ ። በመካከሉ ነጭ የበረዶ እንክብሎች እየተምዘገዙ ይወርዱ ጀመር ። ምድርና ሰማይ ተጋጠመ ። ቨላዲሚር በድንገት መንገዱን ሳተና ወደ አሰበው አቅጣጫ ተመልሶ ለመግባት ቢሞክርም ድካሙ ሁሉ ከንቱ ሆነ ። ፈረሱም ወደ አንድ ያልታወቀ ዓለም ገብቶ አንድ ጊዜ በረዶ ክምር ላይ እየወጣ ፡ ሌላ ጊዜ ደግሞ ጉድጓድ ውስጥ እየወደቀ መዳከር ጀመረ ። ጋራውም ደጋግሞ ተገለበጠበት ። ቨላዲሚር ከሁሉም ይልቅ ያሳሰበው አቅጣጫውን መሳቱ ነበር ። ግማሽ ሰዓት ከተጓዘ በኋላም እንደ ፈራው ጥድሪኖ ሳይደርስ ቀረ ። ተስፋ ሳይቆርጥ ከዐሥር ደቂቃ በላይ ቢጓዝም ጥድሪኖን ማየት አልቻለም ። ቨላዲሚር አያሌ የሚያንደረድሩ ተዳፋቶች በሚያቆራርጡት በዚያ አውላላ ሜዳ ላይ ጉዞውን ቀጠለው የበረዶው ውሽንፍር ገና ጋብ አላለም ። ሰማዩም ከአጽናፍ እስከ አጽናፍ በከባድ ደመና ተሸፋፍኗል ። ፈረሱ ተዳከመበት ። ከደረሰበት ትኩሳት ለማምለጥ እስከ ወገቡ በረዶው ውስጥ ቢዘፈቅም ለመዳን አልቻለም ። ቨላዲሚር ላብ አጠመቀው ።

በመጨረሻም ያልሆነ አቅጣጫ ይዞ እንደሚጓዝ ተረዳ ። ልጓሙን አጥብቆ ይዞ የመንገዱን አቅጣጫ ለማስታወስ ሞከረ ። ወደ ቀኝ መታጠፍ እንደ ነበረበት ተገኘ

ዝቦ ያንን አቅጣጫ ያዘ ። ፈረሱ ግን መላወስ እንኳ ተሳ ነው ። ጉዞውን ከጀመረ ከአንድ ሰዓት በላይ ሆኖታል ። ከእንግዲህ ዣድሪኖ ብዙም አይርቅ የሚል ግምት አደረበት። ሆኖም ቢንዝ ቢንዝ ሚዳው አላልቅ አለው ። ከበረዶ ከምር በስተቀር ሌላ የሚታይ አልነበረም ። ጋሪው በየጊዜው ሲገለበጥ ቭላዲሚር ያለአንዳች መታከት ያቀናዋል ። ጊዜው ነገረ ። ቭላዲሚር ከባድ ጭንቀት ተሰማው ።

በኋላም የሆነ ጥቁር ነገር ከፊት ለፊቱ ብቅ አለለትና ቭላዲሚር ፈረሱን ወደዚያ አቅጣጫ መራው ። ቀረብ እያለ ሲሔድ አንድ ዘርዛራ ጫካ መሆኑን አየ ። ‘ለእግዚር ምስጋና ይግባው ፤ ከእንግዲህ ተዳርሻለሁ’ በማለት አሰበ ። ቀድሞ የሚያውቀውን መንገድ አገኛለሁ በሚል ተስፋና ዣድሪኖም ከዘርዛራው ጫካ ማዶ መሆን አሰበት በሚል ተስፋ ጫካውን ሰንጥቆ ዐለፈ ። በረዶው ቅጠሎቻቸውን በማርገፉ ቅርንጫፎቻቸው ብቻ በተንጨፈረፈሩ ዛፎች ሥር ጉዞውን ቀጠለ ። እዚያ ቦታ ነፋሱ እምብዛም ኃይለኛ አልነበረም ። መንገዱም ምቹ ነው ፤ ፈረሱም አዲስ ኃይል አገኘ ። የቭላዲሚርም መንፈስ ተረጋጋ ። ነገር ግን ፡ ቢንዝ ቢንዝ አሁንም ዣድሪኖ መድረስ አቃተው ። ጫካው ማለቂያ የሌለው ሆነበት ። ቭላዲሚር ከማያውቀው ዱር ውስጥ እንደገባ በተገነዘበ ጊዜ በከፍተኛ የድንጋጤ ስሜት ተርበ ተበተ ። ተስፋ ቆርጦ ፈረሱን ደጋግሞ ገረፈው ። ምስኪኑ እንስሳም ለመጋለብ ሞከረ ። ነገር ግን ወዲያው ደከመ ። ያልታደለው ቭላዲሚር የተቻለውን ሁሉ ቢያደርግም ፈረሱ ጉልበቱ እየካደው ይጉተት ጀመር ።

በመጨረሻም ቭላዲሚር ከጫካው ወጣ ። ዣድሪኖ ግን አይታይም ። እኩለ ሌሊት ገደማ የሆነ መሰለው ። እንባው በጉንጮቹ ላይ ጣምራ ጣምራ እየሆነ ወረደ ። ጉዞውም ዓላማቢስ ሆነበት ። ዓውሎ ነፋሱ ጋብ ብሏል ፤ ደመ

ናዎቹ ተበትነዋል ፤ ከፊት ለፊቱ በነጭ የበረዶ ግግር የተሸፈነ አውላላ ሜዳ ተደቅኗል ። ምሽቱ በመጠኑም ቢሆን የጠራ ነበር ። ትንሽ ራቅ ብሎ ችምችም ያሉ ቤቶች የሚገኙበት መንደር አየና ቨላዲሚር ወደ መንደሩ አመራ ። እንደደረሰም ከጋራው ላይ ዱብ ብሎ ወደ መጀመሪያው ጉጅ መስኮት ሮጠና ነጋኳኳ ። ከጥቂት ደቂቃ በኋላ ተከፍቶልት አንድ ሽማግሌ ፡ ሸበቶ ጢሙን ብቅ አድርጎ ፡ “ምን ይፈልጋሉ ? ” አለው ። “ ገድሪኖ ከዚህ ይርቃል ? ” ሲል ጠየቀው ።

“ አይ ፡ ብዙም አይርቅ ፡ ዐሥር ኪሎሜትር ያህል ቢሆን ነው ። ” ቨላዲሚር ያህን መልስ ሲሰማ ጸጉሩን ነጨና የሞት ፍርድ እንደ ተቀበለ ሰው ክው በማለት በቆመ በት ተገትሮ ቀረ ።

“ ለመሆኑ ከየት ነው የመጡ ? ” በማለት ጠየቀው ሽማግሌው ። ቨላዲሚር ጥያቄውን ለመመለስ አቅም አልነበረውም ። “ ወደ ገድሪኖ የሚወስድኝ ፈረስ ሊያገኘልኝ ይችላሉ ? ” ሲል በተራው ጠየቀው ቨላዲሚር ። “ አየጉድ ! ፈረስ እንዳለው ሰው ቆጥረውኝ ! ” አለ ገጠሬው ። “ እሺ መንገዱን የሚያሳየኝ ሰውስ እያገኘልኝም ? የጠየቀውን እከፍላለሁ ። ”

“ ትንሽ ይታገሡ ” አለው አዛውንቱ መስኮቱን እየዘጋ ፡ “ ልጄን እልከውና መንገዱን ያሳይዎታል ። ” ቨላዲሚር ጠበቀ ። ገና አንድ ደቂቃ እንኳ ሳይሞላ ቨላዲሚር መስኮቱን እንደገና ቆረቆረ ። መስኮቱ ተከፈተና የበፊቱ ጢም ብቅ አለበት ። “ ምን ይፈልጋሉ ? ” “ የታለ ልጅዎ ? ” “ እየመጣ ነው ፡ ቦት ጫማውን እያጠለቀ ነው ። እስከዚያው ጉራ ይበሉና ይሙቅዎት ። ” “ እረ ግዴለም እግዚር ይስጥልኝ ። ይልቅ ልጅዎን ቶሎ ይላኩልኝ ። ”

በሩ ሲጠጥ አለ ። ብትር የያዘ እንደ ወጣት ከቤት ወጥቶ ፊት ፊት በመሔድ መንገዱ በበረዶ ከምር ተሸፍኖ ስለነበር እንዳንደም ቆም እያለ አቅጣጫውን በማሰብ ይመራው ጀመር ። “ ስንት ሰዓት ነው ? ” ሲል ቭላዲሚር ጠየቀው ። “ ከእንግዲህስ ወደ መንጋቱ ነው ” ብሎ መለሰ ልጁ ። ከዚያ በኋላ ቭላዲሚር ቃል አልተነፈሰም ። ዝናብ ሲደርሱ ዶሮ ጮሆ ሰማዩ የአህያ ሆድ መሰላል ። ካሰበው ቦታ ከቤተ ክርስቲያን ደረሰ ። በሮቹ ተዘግተዋል ። ቭላዲሚር መንገድ ለመራው ወጣት ገንዘብ ከፍሎ ካሰናበተው በኋላ ወደቄሱ መኖሪያ ቤት ሔደ ። በቅጥር ግቢው ውስጥ ባለሦስት ፈረስ ሠረገላ ጎልነበረም ። ከቶ እንዴት ያለጉድ ይሆን የጠበቀው ! እስቲ አሁን ደግሞ ወደ ተወዳጆቹ የኔናራዶቮ ሰዎች ተመልሰን ምን እንደ ተፈጠረ እንመልከት ። ለጊዜው ምንም እንግዳ ነገር አልተፈጠረም ።

አዛውንቱ ባልና ሚስት ማለዳ ተነሥተው ወደ እንግዳ መቀበያ ከፍላቸው ሔዱ ። ጋቭሪላ ጋቭሪሎቪች የሌሊት ቆቡን ደፍቶ ስስ ኩቱን ለብሷል ። ፕራስኮቭያ ፒትሮቭና ረጅም የጠዋት ልብስ አጥልቃለች ። ሻይ ቀረበና ጋቭሪላ ጋቭሪሎቪች ልጁ ማሪያ ጋቭሪሎቭና ሌቱን እንዴት እንዳዳደረች ለማስጠየቅ አንዷን ሠራተኛ ላካት ። ሠራተኛዋ ተመልሳ ወጣትዋ እመቤት ስትሰቃይ ብታድርም አሁን ሻል እንዳላትና በጥቂት ጊዜም ውስጥ ወደ እነርሱው እንደምትመጣ ገለጸችለት ። ወዲያውኑ በሩ ተከፈተና ማሪያ ጋቭሪሎቭና ገብታ አባትና እናትዋን እጅ ነግች ።

“ ራስሽን ተሻለሽ ወይ ማሻ ? ” ብሎ ጠየቃት ጋቭሪላ ጋቭሪሎቪች ። “ ሻል ብሎኛል አባዬ ” በማለት መለሰችለት ማሻ ። ራስሽን ያሳመመሽ ምድጃው ሳይሆን አይቀርምኮ ማሻዬ ? ” አለቻት እናቷም ። “ አዎ ፣ ምናልባት እሱ ይሆናል እማዬ ” ነበር የማሻ መልስ ።

ቀኑ እንደ ምንም አለፈ ። በዚያኑ ሌሊት ግን ማሻ በእርግጥ ታመመች ። ባቅራቢያው ከሚገኝ ከተማ ሐኪም ተፈልጎ እንዲመጣ ሰው ተላከ ። ሐኪሙ በማግሥቱ ወደ ማታ ገደማ ሲመጣ በሽተኛይቱ በመቃገፍት ላይ ነበረች። ሐኪምናው እምብዛም አልረዳት ። ኃይለኛ ትኩሳት ለቅቆ ባት ምስኪንዋ ኮረዳ ለሁለት ሳምንታት በሞትና በሕይወት መካከል ሆና ስታጣጥር ቆየች ።

ቀደም ሲል ለመኩበለል ስለ ተደረገው ሙከራ ከቤተሰቡ ማንም የሚያውቅ አልነበረም ። ያን ጊዜ የተጻፉት ደብዳቤዎች ተቃጥለዋል ። የማሻ ሞግዚትም፣ የጌታዋን ቁጣ በመፍራት እንደም ቃል ለማንም ሰው አልተነፈሰችም ። ቄሱ ፡ ለሽምግልና ታጭተው የነበሩት ከሥራ የተሰናበተው የቤታች መኰንን ፡ ሪዛሙ ቀላድ ጣይና ወጣቱ ባልደራስ ምስጢራቸውን ጠብቀዋል ።

ሠረገላ ነጂው ቲሬሽካም ፡ ለብ ባለው ጊዜ እንኳ ፡ እንዲት ቃል አልተነፈሰም ። በዚህም አኳኋን ጉዳዩ ከስድስት በሚበልጡ ሴረኞች መሐል በምስጢር ተይዞ ቆየ ። ማሪያ ጋብሪሎቭና ግን በቅዠት ዘከዘከችው ። ከእንደበትዋ የሚወጡት ቃላት ግልጽ ባይሆኑም ፡ ከአልጋዋ አጠገብ ፈጽሞ የማትለያት እናትዋ ልጅዋ በቫላዲሚር ኒኮላዮቪች ፍቅር ክፉኛ መነደፍዋንና ምናልባትም ለሕመም የዳረጋት ይኸው ሳይሆን እንዳልቀረ ለመገመት ቻለች። ባሏንና ጥቂት ጎረቤቶችዋን ስለ ጉዳዩ አማክራቸው የማሪያ ጋብሪሎቭና ጣጣ ከፈጣሪ የተላከ መሆኑን ፡ ከዚያም ማምለጥ እንደማይቻል አመኑ ። ድህነትም ወንጀል አይደለምና ሰውም ከገንዘብ ጋር ሳይሆን ከሰብአዊ ፍጡር ጋር መኖር እንዳለበት ተሰማመ። ።

በመሐሉ ልጁቱ እያደር እየተሻላት ሐይ ። ቭላዲሚርም ወደ ጋቭሪል ጋቭሪሎቪች ቤት ብቅ ሳይል ብዙ ጊዜ ሆነው ። የተለመደው ቀዝቃዛው አቀባበላቸው አስበርግ ጐታል ። ወለው እድረው ግን መልዕክተኛ ልከውበት ፡ ጋብቻቸውን ማጽደቃቸውን በማብሰር አስደሰቱት ። የማሪያን ቤተሰቦች ያስገረማቸው ላቀረቡለት ጥሪ ወፈፈ። የሞነጫጨረው የመሰለ ደብዳቤ ወጣቱ መላኩ ነበር ። ዳግመኛ ደጃቸውን እንደማይረግጥ ፡ የመጨረሻ ተስፋው ሞት ብቻ እንደሆነና እንዲረሱት የሚማፀን ደብዳቤው ነበር የደረሳቸው ። ከጥቂት ቀናት በኋላም ወደ ነበረበት ጦር ክፍል መመለሱን ተረዱ ። ይህ የሆነው እ. ኤ. አ. በ1812 ነበር ።

በማገገም ላይ ለምትገኘው ማሻ ይህን መርዶ ደፍሮ የሚነግር በመጥፋቱ ሳትሰማ ለብዙ ጊዜ ቆየች ። ራስዋም ብትሆን ስለ ቭላዲሚር ጨርሶ እንሥታ እታውቅም ። ከጥቂት ወራት በኋላ ግን ፡ ቦሮዲኖ* ላይ በተደረገው ጦርነት በጽኑ ከቆሰሉትና የጀግንነት ሜዳይ ከተሸለሙት መካከል እንዱ እርሱ መሆኑን ከወጣው የስም ዝርዝር በተረዳች ጊዜ አዙሯት ወደቀች ። ትኩሳቷ ያገረሸባታል የሚል ሥጋትም ተፈጠረ ። ሆኖም ለእግዜር ምስጋና ይግባውና ድንጋጤዋ ክፉ ነገር ሳያስከትልባት ቀረ ።

ወዲያው አዲስ ሐዘን ያረሰባት ። አባትዋ መላ ሀብቱን አውርዷት በሞት ተለያት ። ይሁንና ያገኘችው ውርስ አላጽናናትም ። የምስኪን እናትዋ ፕራስኮቭያ ፔትሮቭና ሐዘን ተካፋይ እንደ መሆንዋ ፈጽሞ እንደማትለያት ቃል ገባችላት ። የአሳዛኝ ትዝታዋ ጉያ የሆነውን ኔናራዶቮን

* የቦሮዲኖ ጦርነት እ. ኤ. አ. በነሐሴ 26/1812 በሩሲያና በፈረንሳይ ወታደሮች መካከል ፡ ቦሮዲኖ በተባለች ከሞስኮ 110 ኪሎ ሜትር ርቃ በምትገኝ መንደር የተካሄደ ነው ።

ትተው በእንድ ሌላ መንደር በሚገኘው እርስታቸው ላይ ለመኖር ሔዱ ።

እዚህም ቢሆን ሽጋይቱንና ሀብታምዋን ወጣት ለማግባት የሚፈልጉ ብዙ ሰዎች ነበሩ ። ግን እርሷ ላንዳቸውም እንኳ ፊት አልሰጠችም ። እናትዋ ላንዳንድ ጊዜ የኑሮ ጓደኛዋን እንድትመርጥ ልታግባባት ብትሞክርም ፡ ማሪያ ጋብሪሎቭና በእምቢታ ራስዋን በመነቅነቅ በሐሳብ ባሕር ትዋጣለች ። ቭላዲሚር በሕይወት የለም ። ፈረንሣዮች ሞስኮ በገቡበት ዋዜማ ከተማይቱ ውስጥ ሞቷል ። ማሻ የርሱን ትዝታ በታላቅ አክብሮትና ተመስጦ ይዛው ቆየች። እርሱን የሚያስታውሳትን ሁሉ ፡ ማለትም በእንድ ወቅት ያነበባቸውን መጻሕፍት ፡ ራሱ የሚላቸውን ሥዕሎች፣ ለእርስዋው የደረሰላትን የሙዚቃ ኖትና ግጥሞች ጠብቃ አኖረች ። ጉዳዩን ያወቁ የጎረቤት ሰዎች በሐሳብ ጽኑነትዋ እጅግ እየተደነቁ በልባዊ ሐዘን የምትቆራመደውን የዚችን ንጽሕት ወጣት ልብ ለመርታት የሚበቃውን ጎበዝ ለማየት በጉጉት መጠባበቅ ያዙ ።

ሁኔታው በእንዲህ እያለ ጦርነቱ በሩስያ ድል አድራጊነት ተፈጽሞ ወታደሮቻችን ተመለሱ ። ሕዝቡ ሊቀበላቸው ከየቤቱ ግልብጥ ብሎ ወጣ ። የእንኳን ደህና መጣችሁ ጥሪ አስተጋባ ። ዘፈኑና ዳንኪራው ቀለጠ ። ልጅ እግር ሆነው የዘመቱት ወታደሮች ጎልምሰው ተመለሱ ። ወታደሮቹ ፈረንሣይኛንና ጀርመንኛን በደባለቀ ቋንቋ በጋለ ስሜት ጭውውታቸውን ቀጠሉ ። የማይረሱ ቀናት ! የድልና የተስፋ ቀናት ! ሩሲያውያን ምን ያህል ፈነደቁ ! እንደገና የመገናኘቱ እንባ ምንኛ ጣፋጭ ነበር !

በዚያን ወቅት የሩሲያ ሴቶች ድርጊት በጣም የሚማርክ ነበር ። የተለመደው የዐይን አፋርነት ቀዝቃዛ ስሜታቸው ያብዛው ጠፋ ። ከድል አድራጊዎቹ ጋር በተገናኙ

ጊዜ የተሰማቸው ደስታ ልብ የሚሰውር ነበር ። እልልታ ቸውን እያቀለጡ ሻሻቸውን ወደ ሰማይ አንኑ ።

በዚያ ደማቅ ወቅት ማሪያ ጋብረሎቭና ከእናትዋ ጋር በአንድ አውራጃ ትኖር ነበርና ሁለቱ ዋና ከተሞች ለወታደሮቹ እንዴት ያለ የክብር አቀባበል እንዳደረጉላቸው አላየችም ። ሆኖም በየመንደሩም የነበረው የደስታ ስሜት የጋለ ነበር ። እንደዚህ ባሉ ሥፍራዎች አንድ የጦር መኰንን ብቅ ያለ እንደሆነ ፡ ማንኛዋም ኮረዳ ፍዳዋን ታያለች ።

ቀደም ብለን እንደ ገለጽነው ፡ ማሪያ ጋብረሎቭና ለማንኛቸውም ፊት ባትሰጥም ለትዳር የሚፈልጓት እያሌ ሰዎች ከዙሪያዋ አይጠፉም።የመንደሩ ሴቶች እንደሚሉት፡ አንድ የሚያስደነግጥ የገረጣ ፊት ያለው ፡ ኩሎኔል ብሩሚን የተባለ ቁስለኛ ባልደራስ በደረቱ ላይ የቅዱስ ጊዮርጊስ ሚዳዩን አንገርግጦ ቤትዋ ብቅ ሲል ሁሉም ማፈግ ፈግ ግድ ሆነባቸው ። ዕድሜው ወደ ሐያ ስድስት ዓመት ገደማ ሲሆን ፈቃድ ወስዶ ማሪያ ጋብረሎቭና መኖሪያ አጠገብ በሚገኘው እርሱቱ ላይ የዕረፍት ጊዜውን በማላለፍ ላይ ነበር ። ማሪያ ጋብረሎቭና ከሌሎቹ ይልቅ እርሱን በይበልጥ አቀረበችው ። አብርዋት በሚሆንበት ጊዜ የተቆራኛት ትካዜዋ እየተላቀቃት የደስታ ስሜት ይሰፍንባታል። የመዳራት ፍንጭ ባታሳየውም አኳኋንዋን ያጤነ ባለቅኔ ቢኖር ፡ “ ይህ ፍቅር ካልሆነ ሌላ ምን ሊሆን ይችላል ? ” ማለቱ ባልቀረ ነበር ።

በእርግጥም ብሩሚን ከመቅጽበት የሚማርክ ወጣት ነው ። ሴቶች የሚወዱት ዐይነተኛ ጠባይ ያለው ፡ ጨዋ ፡ በሙሉ ልቡ ሰውን የሚያከብርና የማያታክት ቀልደኛ ነው ። በማሪያ ጋብረሎቭና ፊት ያለመቅለስለስ በፍጹም ነጻነት ይዝናናል ። ሆኖም ከአንደበትዋ የሚወጣውንና የም

ታደርገውን ነገር በሙሉ በሐሳቡና በዐይኖቹ ልቅም አድርጎ ይከታተላል ። ዝምታኛና ቁጥብ በመስልም በአንድ ወቅት ግን ቀበጥና አባግዴለሽ እንደነበር ይወራል ። ግን ለማሪያ ጋሽሪሎቭና ጉዳት አላስከተለም ። እንደ ብዙዎች ወጣት ሴቶች ቅብጦቱንና አጉል ድፍረቱን እርስዋም በይቅርታ ታልፈዋልች ።

ነገር ግን ከሁሉም ይልቅ የማወቅ ጉጉትዋን የቀሰቀሰባትና እጅግ ያስደነቃት ነገር የወጣቱ ባልደራስ ሸጋጠባይ ፣ ለዛ ያለው ጨዋታው ፣ አስገራሚውና የገረጣው ፊቱ ወይም በፋሻ የታጀለው ክንዱ ሳይሆን ቁጥብነቱ ነበር። ጥልቅ ስሜት ያሳደረችበት መሆኑን እርሷ ራሷ እንደተገነዘበች ሁሉ ፣ እርሱም በበኩሉ ከብስለቱና ከልምዱ በመነሣት ለእርሱ ያላት ፍቅር ከአንገት በላይ ያለመሆኑን እንደተረዳላት አልተጠራጠረችም ። ታዲያ እግርዋ ላይ ወድቆ “አፈቅርሻለሁ” በማለት መውደዱን ያልገለጸላት ለምን ድነው ? ምንስ ከለከለው ? ከእውነተኛ ፍቅር የሚመነጭ ዐይን አፋርነት ነው ወይስ ኩራት ? ወይስ እንደ ልማዱ ሴት በእጁ ለማስገባት ሲል የሚያደርገው ብልጣብልጥነት ? የማትፈታው እንቅስቃሴ ሆነባት ። በሐሳብዋ ብዙ ካወጣችና ካወረደች በኋላ፣ የቁጥብነቱ ብቸኛ መንሥኤ ዐይነ አፋርነቱ ነው የሚል ውሳኔ ላይ ደርሳ ልታደፋፍረው ፣ ይበልጥ ልትስበውና በተገኘው አጋጣሚ ሁሉ ረዳት መስላ ልትቀርበው አሰበች ። አንድ ፍጹም ያልታሰበ ነጥብ ጌን ሥታበት ፍቅሩን የሚገልጽበትን ሰዓት በጉጉት ትጠባበቅ ጀመር ። ማንኛውም ምስጢር የሴትን ልብ ያስከነክነዋል ። የፈጠረችው ዘዴ ሠመረላት ። ብሩሚን ልብ ውስጥ ገብታ ጥቋቁር ዐይኖቹ ከእርሷ ፊት ላይ እንዳይነቀሉ በማድረግ ፍቅሩን የሚገልጽላት ሰዓት እየተቃረበ የመጣ መሰለ ። ጎረቤቶቻቸው የጋብቻቸውን መቃረብ እንደማያውቁ ሲመ

ሰሎ የዋህዋ እናቷ ፕራስኮቭያ ፔትሮቭና ግን ፡ ልጅዋ ተሰማማ የትዳር ጓደኛ ለማግኘት በመብቃትዋ እጅግ ደስ አላት ።

አንድ ቀን ኦሮጊትዋ እንግዳ መቀበያ ክፍል ተቀምጣ ካርታ በመደርደር ላይ እያለች ብሩሚን ገብቶ ማሪያ ጋብሪሎቭና የት እንዳለች ጠየቃት ። አሮጊትዋም “ አትክልት ውስጥ ነች ፡ እስቲ እዚያ ብቅ በል ። እኔ እዚህ እጠብቃችኋለሁ ” አለችው ። ብሩሚን ወጥቶ እንደሔደ አሮጊትዋ ካማተበች በኋላ በሐሳብዋ ‘ ምናልባት ዛሬ ይወስኑ ይሆናል ’ አለች ።

ብሩሚን ማሪያ ጋብሪሎቭናን ፡ ልክ በአንድ ልብወለድ ትረካ ውስጥ እንዳለች ገጸባሕርይ ነጭ ቀሚስ ለብሳና መጽሐፍ በእጅዋ ይዛ ፡ ከአንድ ዛፍ ሥር በሚገኝ ኩሬ አጠገብ ተቀምጣ አገኛት ። የተለመደውን ሰላምታ ከተለዋወጡ በኋላ ማሪያ ጋብሪሎቭና ሆን ብላ ጭውውቱን አቋረጠችው ፡ በመካከላቸው ያለው መተፋፈር እንዲባባስና ቁርጠኛ ውሳኔውን በድንገት እንዲገልጽላት በመመኘት ። በእርግጥም እንዳሰበችው ሆነላት ። ብሩሚን ሊያመልጥ አልቻለም ። ከብዙ ጊዜ ጀምሮ ሲመኘው የነበረውንና የልቡን አፍረጥሮ ሊነግራት የሚያስችለውን ይህን አጋጣሚ ተጠቀመበት ። ማሪያ ጋብሪሎቭናም መጽሐፉን ዘግታ ያይኗን ቆብ ገርቦብ በማድረግ ፈቃደኛነትዋን ገለጸችለት ።

“ እፈቅርሻለሁ ፡ ነፍሴ እስከትወጣ እወድሻለሁ ” አላት ብሩሚን ። ማሪያ ጋብሪሎቭና ኃፍረት ተሰምቷት ፊትዋ ፍም ስለመሰለ አቀረቀረች ። “ አንዳችም ይሉኝታ ሳይዘኝ ፡ አንቺን በየቀኑ የማየትና ድምፅሽን የመስማት አስደሳች ሱስ አድሮብኛል ። አሁን የሕይወቴን አቅጣጫ ለመለወጥ አልችልም ። ጊዜው አልፏል።ከእንግዲህ ወዲያ ትዝታሽ ፡ ውበትሽ ወደር የሌለው ቁመናሽ እስከ ምንጊዜ

ውም የማይለየኝ የደስታና የሠቀቀን ምንጭ ሆኖብኛል ። ስለዚህ መፈጸም የሚገባኝ ነገር ግዴታ ይኖረኛል ። በመካከላችን የተጋረጠብንን እንቅፋት ማንሳት በክብደኝም ። ሲል ማርያ ጋብረሎቭና ፈጥና አቋረጠችው ። “እንቅፋቱ ለምን ገዢም የሚኖር ነው ። ፈጽሞ ሚስትህ ለመሆን አልችልም ስትለው” መቼ አጣሁት ብለኸ ነው” ሲል መለሰላት ብሩሚን ለስለስ ባለ ድምፅ ። “ከአሁን ቀደም ሌላ ሰው አፍቅረኸ እንደነበር ዐውቃለሁ ። ታዲያ ምን ይሆናል ፡ እሱ ሞቷል ። በሐዘን ላይ ከህንሽ ይኸው ሦስት ዓመትኸ . . . ውድ ማሪያ ጋብረሎቭና ሆይ ! እባክኸን ተስፋዬን አታጨልሚብኝ ! . . . ምናልባትም እኼ በማለት ልታስደስኝኝ ታስቢ ይሆናል . . . ቆይ . . . ነገዴ ታገኸኝ ፡ እባክኸን ዝም በይ ! እያስቃየኸኝ ነው ። የኔ እንደምትሆኝም ነገ ምናልባት ። ታዲያ ምን ይሆናል ! ዕድለቢስ ሰው ነኝ ፡ አግብቻለሁ ! ”

ማሪያ ጋብረሎቭና በመድኃኒቅ ገርመም አደረገችው ። “አግብቻለሁ” በማለት ቀጠለላት ብሩሚን ። “ካገባሁ አራት ዓመት ሆኖኛል ፡ ግን ባለቤቴ ማን እንደሆነች ፡ የት እንዳለች ፡ ወደፊትም ላግኛት ፡ አላግኛት አላውቅም ። ” ምን አልክ ? ” አለች ማሪያ ጋብረሎቭና ጮህ ብላ ። “የምትለኝ ታይቶና ተስምቶ የማይታወቅ ጉድ ነው ! በል ቀጥል . . . እኔም የማጫውትህ አለኝ ። እረ በፈጠረህ ቀጥል ! ” በማለት ገጥተውት ።

“ በ1812 መጀመሪያ ገደማ ” አለ ብሩሚን “ የጦር ሠፈራችን ወደአለበት ወደ ሺልና በመገሥገሥ ላይ ነበርኩ” በጣም ሲመኸ አንድ ማረፊያ ጣቢያ ደረስኩና አዲስ ፈረሶች በአስቸኳይ እንዲጫኑልኝ አዘዝኩ ። አስከፊ የበረዶ ውሽንፍር በድንገት ስለተነሣ የጣቢያው ሹምና ሠረገላ ነጂዎቹ ፡ ማዕበሉ እስኪያልፍ ድረስ እንድታገሥ መከ

ሩኝ ። ምክራቸውን ብቀበለውም አንድ እንግዳ የሆነ የጭንቀት ስሜት ወረረኝ። እንዳው ፡ ሒድ ፡ ገሥግሥ ፡ የሚል ነገር ተናነቀኝ ። የበረዶው ውሽንፍር ፈጽሞ ጋብ የማይል ሆነ ። ትዕግሥቱ ስለተሟጠጠ ፈረሶች እንዲጫኑልኝ በድጋሚ አዝዝቼ በዚያ ማዕበል መካከል ጉዞዬን ጀመርኩ። ሠረገላ ነጂው መንገዱን በሦስት ኪሎሜትር ያህል ለማሳጠር አስቦ የወንዙን ሸለቆ በመከተል በአቋራጭ ተጓዘ ። መንገዳችን በበረዶ ተሸፍኖ ስለነበር አቅጣጫ ስቶ ከማናውቀው ሥፍራ ያረስን ። የበረዶው ማዕበል የማባራት ምልክት አያሳይም ። አንድ ጭል ፡ ጭል የሚል መብራት ከሩቅ ስላየሁ ሠረገላ ነጂው ወደዚያው አቅጣጫ እንዲያመራ ነገርኩት ። ወደ አንድ መንደር ገባን ። ከእንጨት በተሠራው ቤተክርስቲያን ውስጥ መብራት ይበራል ። በሩ ክፍት ነው። በቅጥረ ግቢው ውስጥም ጥቂት ጋሪዎች ቆመው ነበር ። በረንዳው ላይ ወዲያና ወዲህ ይሉ ከነበሩት ሰዎች አንዱ ‘ወደዚህ ! ወደዚህ !’ ሲል ተጣራ ። ሠረገላ ነጂውን ወደ ቤተክርስቲያኑ እንዲያመራ አዘዝኩት ። ‘ለመሆኑ ምን እንዲህ አዘዝየህ ?’ በማለት ጠየቀኝ ፡ ያ የጠራኝ ሰው ። ‘መሸራይቱ ተዳክማለች ። ቄሱም የሚያደርጉት ጠፍቷቸዋል ። እኛም ወደቤታችን ልንሔድ ምንም ያህል አልቀረን ነበር ። በል ቶሎ ግባ !’ አለኝ ። ከሠረገላው ላይ ዘልዬዱብ አልኩና አንዳችም ቃል ሳልናገር ወደቤተክርስቲያኑ ገባሁ ። የሚበሩት ሻማዎች ጥቂት ስለነበሩ ቤተክርስቲያኑ ውስጥ ያለው ብርሃን ደብዘዝ ብሏል ። አንዲት ኮረዳ አግዳሚ ወንበር ላይ ተቀምጣለች ። ረንዲት ሴት ግምባርዋን እያሸችላት ‘ለእግዚር ምስጋና ይግባው ፡ በጊዜው መጥተሃል ፡ እመቤቱ ባንተ ምክንያት ልትሞት ምንም ያህል አልቀራትም ነበር’ አለችኝ ። ረንድ ሸማግሌ ቄስም ወደ እኔ ቀረብ ብለው ‘እንጂምራ !’ አሉኝ ። እኔም ‘ያጅምሩ ! አባቴ ይጅምሩ’ ሲል በበድኔ መለስኩላቸው ። ልጄቱን ደጋ

ግፈው እቆምዋት ። እንከን የማይወጣላት ውብ ነች መቼም ድርጊቱን ለመግለጽ የሚያዳግትና ምሕረት የማያ ሰጥ ቅብጠት ነው መንበሩ ፊት ለፊት አጠገብዋ ቆምኩ። ቄሱ ቸኩለዋል። ሦስት ሰዎችና አንዲት ሴት መሽ ራይቱን ደግፈው ያዙዋት ። ባልና ሚስት ሆንን ። ‘ በሉ ተሳሳሙ ’ አሉኝ ። ሚስቴ የገረጣውን ፊትዋን ወደእኔ ዘወር አደረገች። ልሰማት ስል እራታዋን ለቀቀችውና ‘ አረ ገኝ ! አረ እሱ አይደለም ! እሱ አይደለም ! ብላ ራስዋን ስታ ወደቀች ። ምስክሮቹም ማንነቴን ለማጣራት ከእግር እስ ከራሴ ትኩር ብለው አዩኝ ። እኔም ከቤተክርስቲያኑ ተንደ ርድሬ ወጣሁና ሠረገላዬ ውስጥ ገብቼ ‘ በል ንዳ ! ’ ብዬ ጮህኩ ። ”

“ የፈጣሪ ያለህ ! ” አለች ማሪያ ጋብረሎሽና ። “ እና ያቺ ያልታደለች ሚስትህ ማን እንደሆነች አታውቅም ማለት ነው ? ”

“ እንዴት ብዬ ? ” ሲል መለሰላት ብሩሚን ። “ ያገ ባሁበትን ሥፍራ ስም እንኳ አላውቀውም ። የፈጸምኩት ጸያፍ ድርጊት ስላልከነከነኝ ከቤተክርስቲያኑ ተነሥተን ጉዞ እንደ ጀመርን በእንቅልፍ ተዋጥሁ። በማግሥቱ ጠዋት ሦስተኛው ማረፊያ ጣቢያ እስከ ደረስንበት ጊዜ ድረስ ከእንቅልፌ አልነቃሁም ። ያኔ አብሮኝ የነበረው አሽከሬ ዛሬ የለም ። ዘመቻ ላይ ሞቷል ። ያቺን በጭካኔ ያላገጥኩ ባትን ሴት ፈልጌ ለማግኘት ተስፋ የለኝም ። በእስዋ ላይ በፈጸምኩት ግፍ ይኸው እስከዛሬ ታስሬ እኖራለሁ ። ”

“ ወይ እግዚአብሔር ! ” አለች ማሪያ ጋብረሎሽና እጁን አፈፍ አድርጋ ፡ “ ለካስ አንተ ኖረሃላ ! እናም ልታ ስታውሰኝ አልቻልክም ! ”

ብሩሚን ፊቱ ይበልጥ ገርጥቶ እግርዋ ላይ ወደቀ።

የቀብር ሥርዓት አስፈጻሚው

የቀብር ሥርዓት አስፈጻሚው አድራያን ፕሮኮፎቭ የመጨረሻውን የቤት ቁሳቁሱን በፊሳ ማጓጓዣ ሠረገላ ላይ ጭኗል ። ሁለት ከሲታ ጌኛዎች ባስማኒያ ከተሰኘው መን ገድ ተነሥተው እርሱ ከነቤተሰቡ ወደ ተዛወረበት ወደ ኒኪ ስቲካያ ጉዳና ለአራተኛ ጊዜ በማዝገም ላይ ናቸው ። አድራያን ሱቁን ቆልፎ ቤቱ የሚከራይ ወይም የሚሸጥ መሆኑን የሚገልጽ ማስታወቂያ ደጃፉ ላይ ካንጠለጠለበት በኋላ ወደ አዲሱ መኖሪያው በእግሩ ሔደ ። እንደ ደረሰም ለብዙ ጊዜ ይመኘው የነበረውንና ከፍ ያለ ገንዘብ ከስክሶ የገዛውን ቤት ቢጫ ግድግዳ ሲመለከት የተመኘውን ያህል የሚያስደስት ሆኖ አላገኘውም ። ገና ያልተላመደውን ቅጥረ ግቢ አቋርጦ ወደ አዲሱ ቤቱ ገባ ሲል ዕቃዎቹ ተዝረ ክርክውና ተመሰቃቅለው በማየቱ ፡ ፀሥራ ስምንት ዓመት ሙሉ ደንብና ሥርዓት የሰፈነባት የቀድሞዋ ደሳለ ጉጆው ናፈቀችው ። ሁለቱን ቤት ልጆቹንና ገረዱን በስንፍናቸው ከገሠጸቸው በኋላ አብሯቸው ማስተካከል ጀመረ ። ቤቱ ወዲያውኑ መልክ አገኘ ።

የመላዕክት ምስሎች መደርደሪያው ፡ ቁም ሳጥኑ ፡ የብፌ ዕቃው ፡ ጠረጴዛው ፡ ድንክ አልጋውና ትልቁ ኑል ጋው በስተጀርባ ባለው ክፍል ውስጥ ሥፍራ ሥፍራቸውን ያዙ ። የተቀሩት ንብረቶቹ ፡ ማለትም በቀለምና በመጠን የተለያዩ የፊሳ ሳጥኖች ፡ የሐዘን ልብሶችና ባርኔጣዎች ፡ ካፖርቶችና ችቦዎች በወጥቤት እና በእንግዳ መቀበያው

ክፍል ተከመሩ ። በሁለት ጥቃቅን ክንፎቹ የሚበር ፡ ችቦ ዘቅዝቆ የያዘና እንደ ፍቅር አምላክ የሚታይ የድምቡሼ ልጅ ምስል ቢሮው መግቢያ ላይ አንጠልጥሎ ከግርጌውም “ልሙጥና ባለቀለም የሬሳ ሣጥኖች እንሸጣለን ፤ እናስጌ ጣሶን ፤ እናከራያለን ፤ እንጠግናለን ” የሚሉ ቃላትን አሠ ፈረ ። ሴት ልጆቹ ወደ መኝታ ክፍላቸው ሲገቡ አድራያን ቤቱን ተዘዋውሮ ከቃኝ በኋላ ፤ መስኮቱ አጠገብ ተቀምጦ ሻይ እንዲፈላለት አዘዘ ።

ሺክስፒርና ሰር ምልተር ስኮት የቀብር ሥርዓት አስፈ ጸሚዎችን እንደ ተካገሮች ሳይሆን ፡ በተቃራኒው እንደ ቀል ደኞችና ጦልጧሎች እየሣሉ የሰዎችን ግንዛቤ እንደ ለወጡ ጥንቁቅ ነገረዋል የሚያውቀው ነው ። ይህ ጽሑፍ ግን፡ሐቁን ተመርኩዞ የነርሱን ምሳሌነት ወደ ጐን በመተው በዚህ ታሪክ ውስጥ የቀረበውን የቀብር ሥርዓት አስፈጻሚ ባሕርይ ከሚዘገብንን ሥራው ጋር ለማዛመድ ይሞክራል ። አድ ራያን ፕሮፐርቲቭ ግምባሩ የማይፈታ ጨፍጋጋ ሰው ነው ። እኛ የሚከፈተው ዐልፎ ዐልፎ ሴት ልጆቹ ሥራ ፈተው አላፈ አግዳሚውን በመስኮት ሲመለከቱ ባያቸው ጊዜ ሲቆጣ ወይም የሬሳ ሣጥን ሊገዙ የሚመጡ ደንበኞችን ድሆች ይሁኑ ሀብታሞች ለአገልግሎቱ ከፍ ያለ ዋጋ ሲጠ ይቅ ነው ። አድራያን መስኮቱ አጠገብ ተቀምጦ ለሰባተኛ ጊዜ በፍንጃል ያስቀዳውን ሻይ ፉት እያለ እንደ ተለመደው በሐዘንና በትካዜ ተውጦ ያስባል ። ባለፈው ሳምንት ፡ የአንድ በጡረታ የተገለለ ብርጋዲየር ሥርዓተ ቀብር በተ ፈጸመበት ዕለት ለቀሱተኞቹን ያበሰበሰ ከባድ ዝናም ትዝ አለው ። በዚያ ሳቢያ የብዙ ሰዎች ልብስ ቀለሙ እንደለ ቀቀና የብዙዎቹም ባርኔጣ እንደ ተጨራመተ አስታወሰ ። ያ ዶፍ በመጋዘኑ ውስጥ ያከማቸውንም የከፈን ጨርቅ ስለ አበላሸበት ብዙ ወጭ እንደሚጠብቀው ገመተ ። ሆኖም

ያን ወጨውን ፣ ነጋዴ ባልዋ በሞተባትና እርሷው ራሷ እንድ ዓመት ሙሉ ከዛሬ ፣ ከነገ ትሞታለች ተብላ ለምት ጠበቀው በትሪያኪና ሥርዓተ ቀብር እንደሚመልሰው ተስፋ አደረገ ። ዳሩ ግን የትሪያኪና መኖሪያ ራቅ በማለቱ ፣ ምንም እንኳ ወራሾችዋ ቀድሞ ሲል ቃል ቢገቡለትም ፣ እርሱን ከመጥራት ይልቅ በአቅራቢያቸው ከሚገኝ ሌላ ሠው ጋር እንዳይዋዋሉ ሠጋ ።

በሩ በደንገት ሦስት ጊዜ ስለ ተቆረቆረ ከሐሳቡ ባነነና፡ “ ማነው ? ” ሲል ጮኸ ። በሩ ተከፈተ ። የጀርመን ተወላጅ የሆነ እንድ ሰው ጎራ ብሎ ደስታ በተሞላበት መንፈስ ወደ ቀብር ሥርዓት አስፈጻሚው ተጠጋ ። ሲሰሙት በሚያሥቅ የተሰበሰበ ሩሲያዊኛ ፡ “ ይቅርታ ያድርጉልኝ ውድ ጎረቤቴ ፣ ይቅርታ ያድርጉልኝ ፣ ሥራዎን አቋርጬ እንደሆነ ፣ ሳልውል ሳላድር ልተዋወቅዎት ፈልጌ ነው የመጣ ሁት ። ጫማ ሰፊ ነኝ ፣ ጎት ሲሻ ሹልትዝ እባላለሁ ። የምኖረውም በመስኮትዎ በኩል በምትታየውና ከመንገድ ባሻገር በምትገኘው በዚያች ጉጅ ውስጥ ነው ። ነገ ሐያ አምስተኛውን የጋብቻዬን ኢየቤልዬ ስለማከብር ከልጆችዎ ጋር መጥተው ምሳ እንዲጋበዙልኝ ጠርቼዎታለሁ ” አለው ። አድሪያን ጥሪውን በአክብሮት ተቀበለ ። የቀብር ሥርዓት አስፈጻሚው ጫማ ሰፊውን እንዲቀመጥና ሻይ አብሮት እንዲጠጣ ጋበዘው ። ጎትሲሻ ሹልትዝ በጠባዩ ግልጽ ሰው ስለነበር ልባዊ ጭውውት ጀመረ ። “ ሥራ እንዴት ነው ? ” በማለት ጠየቀው አድሪያንን ። “ አይሄሄ ! ” አለ ሹልትዝ ። “ የእኛው ገበያ እንደ ነገሩ ነው ። ቢሆንም ይመስገነው ። በእርግጥ የእኔ ሽቀጥ እንዳንተው ቶሎ ቶሎ አይነሣም ። በሕይወት ያለ ሰው ያለጫማ ሊሔድ ይችላል ። የሞተ ሰው ግን ያለሬሣ ሳጥን ኦይሆንለትም ” አለው ። አድሪያንም በነገሩ በመስማማት “ እርሱስ እውነት ነው ” አለው ። “ እን

ዳልከው በሕይወት ያለ ሰው ጫማ የሚገዛበት ገንዘብ ካጣ ባዶ እግሩን መሔድ ይችላል ። አንተ ዘንድ የሚያመጣው ጉዳይ አይኖረውም ማለት ነው ። ግን የሞተ ሰው ለማኝ እንኳ ቢሆን የሬሳ ሳጥን ያስፈልገዋል ። ” ጭውውታቸው በዚህ አኳኝን ለጥቂት ጊዜ ቀጠለ ። ከዚያም ጫማ ሰፊው ተነሥቶ የቀብር ሥርዓት አስፈጻሚው እንዳይቀርበት አደራ ካለው በኋላ ተሰናብቶት ወጣ ።

በማግሥቱ ልክ ከቀኑ ስድስት ሰዓት ሲሆን የቀብር ሥርዓት አስፈጻሚውና ሴት ልጆቹ ከአዲሱ ቤታቸው ቅጥረ ግቢ ወጥተው ወደ ጎረቤታቸው ዘንድ ጎመሩ ። እድሪያን ፕሮኮፎቭ የለበሰውን ልዩ ዐይነት የባህል ልብስ ለመግለጽ አልሞክርም ። ሆኖም ሁለቱ ልጆቹ ለክት ያስቀመጧቸውን ቢጫ ባርኔጣዎችና ቀያይ ነጠላ ጫማዎች ማድረጋቸውን ብጠቅስ ነገሬን እንዳንተትሁ አይቆጠርብኝ ።

የጫማ ሰፊው ጎጆ በእንግዳ ጢም ብላለች ። አብዛኞቹም ከሚስቶቻቸውና ከሥራ ባልደረቦቻቸው ጋር የመጡ የጀርመን ሞያተኞች ናቸው ። በግብዣው ላይ የተገኘው ፋሲያዊ የሮክ የሚባለው ፖሊስ ብቻ ሲሆን ምንም እንኳ ማዕረጉ ዝቅተኛ ቢሆን ጋባዥ ያቆላምጠው ነበር ። የሮክ እንደ ከተማዋ ፖስታ አዳይ ላለፉት ሐያ ጎምስት ዓመታት በታማኝነት ያገለገለ ሰው ነው ። እ. ኤ. አ. በ1812 ጠላት ያስነሣው የእሳት ቃጠሎ ጥንታዊቷን ከተማቸውን ሲያወድም የሮክም ባለቤጫ ቀለም የዘብ ቤት አብራ ዐመድ ሆና ነበር ። ነገር ግን፡ ጠላት እንደ ተባረረ ወዲያውኑ ግራጫ ቀለም የተቀባችና በምስሶዎች ያጌጠች ሌላ የዘብ ቤት በምትክ ተሠርታለች የሮክ መሣሪያውን አንግቦ በዙሪያዋ ወደላይና ወደታች መንጎራደዱን እንደገና ቀጥሏል ። በኔ ኪስትኪ መግቢያ ላይ የሚኖሩትን አብዛኞቹን ጀርመኖች ያውቃቸዋል ፤ እንዲያውም አንዳንዶቹ እሑድ እሑድ ለጥ

በቃ አብረውት ከዘብ ቤቱ ያድራሉ ። አድራያንም የርኩ ለክፉ ቀን ይሆንኛል በማለት ፈጥኖ ተዋወቀውና እንግዶቹ ለማዕድ ሲቀርቡ ጉን ለጉን ተቀመጡ ። ባልና ሚስቱ እን ሹልትዝ እንዲሁም የዐሥራ ሰባት ዓመት ሴት ልጃቸው ሉትኪን የቀረበላቸውን ከእንግዶቹ ጋር ሆነው እየቀማ መሉ እንዳንዴም ቁጭ ብድግ እያሉ በማሳለፍ ወጥ ቤቱን በመርዳት ላይ ናቸው ። ቢራው ይወርዳል ። የርኩ ለአራት ሰዎች የሚሆን ምግብ ጨረሰ ። አድራያንም አልሰነፈም ። ሴት ልጆቹ ጠባያቸውን አሳምረው ተቀምጠዋል ። የጋባ ገሮቹና የተጋባዦቹ ጭውውት እየደራ ሔደ ። ጋባዦ ሰውዬ ለእንዳፍታ እንዲያዳምጡት በመጠየቅ የሻምፓኝ ጠር መስ በሽ ከፍቶና ድምፁን ከፍ አድርጎ በሩሲያዊኛ “ለው ዲቷ ባለቤቱ ለሊዊዚ መልካም ጤንነት” አለ ። ሻምፓኝ ተንሿሿ ። ጋባዦም ለጋ ውበት የተላበሰውን የአረጋዊት ባለቤቱን ጉንጭ ሳም ኮደረገ ። ተጋባዦቹም ለተወዳጅቱ ለሊዊዚ ጤንነት ያላቸውን መልካም ምኞት በጉላ ድምፅ እየገለጹ መጠጣቸውን ጨለጡ ። ጋባዦም ሌላ ጠርመስ እየከፈተ “ለተወዳጆቹ እንግዶቹ ጤንነት” ሲል እንግ ዶቹ መለኪያቸውን እያጋቡ ምስጋናቸውን ገለጹ ። ከዚህ በኋላ ጽዋ ማንሣቱ በድምቀትና በፍጥነት ቀጠለ ። ለእያን ዳንዱ ተጋባዥ ጤንነት ተጠጣ ። ለሞስኮ ከተማና ዐሥራ ሁለት ለሚሆኑ የጀርመን ትናንሽ ከተሞች ጽዋቸውን አነሡ ። ከዚያም በጥቅሉ ለተግባረ ዕድ መያ እና ለእያንዳ ንዱ መያ በተናጠል ፡ እንዲሁም ለሞያተኞቹና ረዳቶቻ ቸው ጽዋቸውን አጠነፈፉ ። አድራያን ጠንቀቅ ብሎ ሲጠጣ ቆየ ። በኋላ ግን ለብ ስላለው ጽዋውን እንሥቶ አንድ አደና ጋሪ ሐሳብ ሰነዘረ ። ከዚያም ከተጋባዦቹ መካከል ሰውነቱ ደልደል ያለ ዳቦ ጋጋሪ ፡ “ለአሠራዎቻችን መልካም ጤን ነት” ሲል በተጋነነ ስሜት ተናገረ ። ቀደም ሲል እንዳደረ ጉት ሁሉ በአንድነትና በደስታ ጽዋቸውን አነሡለት ። ተጋ

ባዦቹ እርስ በርሳቸው እጅ መነሣሣት ጀመሩ። ልብስ ሰፊው ጫማ ሰፊውን እጅ ነሣ ፡ ጫማ ሰፊው ልብስ ሰፊውን እጅ ነሣ ፡ ዳቦ ጋጋሪው ሁለቱንም እጅ ነሣ ። መላው ተጋባዥ ደግሞ ዳቦ ጋጋሪውን ፡ እንዲህ እያለ ቀጠለ ። በዚህ የሰላምታ ልውውጥ መኻል ዩርኮ ወደ ቀብር ሥርዓት አስፈጻሚው ዘወር ብሎ ጎላ ባለ ድምፅ “ በል እንጂ ጎረቤቱ ፡ አንተም ለሙታኖችህ ጤንነት ጽዋህን አንሣ ! ” ኑለው ። በዚህ ጊዜ ሁሉም ከጣራ በላይ ሣቱ ። የቀብር ሥርዓት አስፈጻሚው ግን ስለ ተቀየመ ፊቱን አጨማተረ ። ይህን ልብ ያለ አልነበረም ። እንግዶቹም መጠጡን መኮምኮም ቀጠሉ ። ከገበታ ሲነሡም የጸሎት ደወል ተሰማ ።

እንግዶቹ አምሽተውና አብዛኛዎቹም ሞቅ ብኳቸው ወደየቤታቸው ሔዱ ። ዩርኮ በጣም ሰከሮ ስለነበር ግድን ግዱ ዳቦ ጋጋሪና ፊቱ ፍም የመሰለ እንደ መጽሐፍ ጠራዥ “ ደግ መሥራት ለራስ ነው ” በማለት ፖሊሱን በብብቱ እንጠልጥለው ከዘብ ቤቱ አደረሱት ። የቀብር ሥርዓት አስፈጻሚውም ቆሽቱ አሮና ጥንብዝ ብሎ እቤቱ ገባ ። ለብቻውም ድምፁን ከፍ አድርጎ “ እንዲያው ለመሆኑ የኔ ሥራ ከሌሎች በምን ያንሳል ? የቀብር ሥርዓት አስፈጻሚ ነፍሰ ገዳይ አይደለም ፡ ሰዎችን የሚያሥቃቸው ከቶ ምን ይሆን ? እንዲህ የማንም መሳለቂያ ልሁን ? የቤት ምረቃ ግብዣ ላይርግላቸው አስቤ ነበር ። ባፍንጫዬ ይውጣ ! ፈጽሞ አላ ደርገውም ! የማገለግላቸውን እነዚያን ሙታን ብጋብዝ ይሻለኛል ” በማለት ምሬቱን ገለጸ ።

“ አረ ምነው የኔ ጌታ ” አለች ቦት ጫማውን በማውለቅ ላይ የነበረችው ገረዱ ፡ “ ምን እንደ ተናገሩ ዐውቀዋል ? አረ በስመአብ ብለው ያማትቡ ! ሙታንን ለቤት ምረቃ ሊጋብዙ ! እጅግ የሚዘገንን ነው ! ”

“እግዚአብሔር ምስክራ ነው እጋብዛቸዋለሁ !” በማለት ቀጠለ ኦድሪያን ። “ያውም ነገ ነዋ ! እንቺም ልጆቼም ነገ ማታ ግብዣው ላይ እንድትገኙ ። ያለኝን ሁሉ ትቋደሳላችሁ ።” ይህን እንደ ተናገረ አልጋው ውስጥ ገብቶ ወዲያው ያንኳርፍ ጀመር ።

ኦድሪያን ሲቀሰቀስ ውጭው ገና ጨለማ ነበር ። የሚቼ ነጋዴ ሚስት ትርዮኪና ሌሊቱን ሞታ ኦድራ ኖሮ ከአሽከሮቿ አንዱ መርዶ ለኦድሪያን ለመንገር በፈረሰ ጋልቦ ከች አለ ። የቀብር ሥርዓት አስፈጻሚው ለሰውየው የኦረቄ መጠጫ የሚሆን ዐሥር ኮፒክ ሸጐጠለትና በጥድፈያ ለባብሶ በሠረገላ ወደ ሚቿ ወደ ትርዮኪና ሠፈር ገሠ ገሠ። በሚችዋ ቤት ደጃፍ ላይ ፖሊሶች ቆመዋል ። ነጋዴዎችም ጥንብ እንዳያ አሞራ ዙሪያቸውን ያንዣብባሉ ። ሬሣው በአንድ ጠረጴዛ ላይ ተዘርግቶአል። መልኳ ሰም ይመስላል ። ሆኖም ገና ስላልፈረሰ ቅርፁ አልተበላሸም ። ዘመድ አዝማድ ፡ ጐረቤቶችና የቤት አሽከሮች በዙሪያዋ ተሰባስበዋል። መስኮቶች በሙሉ ተከፋፍተዋል። ሻማዎች በርተዋል ። ቀሳውስቱም ጸሎተ ፍትሐት እያደረሱ ነበር።

ኦድሪያን ዘመናዊ ጥቁር ኮት ወደ ለቦሰውና የሚችዋ የወንድም ልጅ ወደሆነው ወጣት ነጋዴ ቀረብ ብሎ የሬሣሣጥን ፡ ሻማና ሌላም የሥርዓተ ቀብር ዕቃ ሁሉ በቶሎ እንደሚያቀርብ አሳወቀው ። ወጣቱ ወራሽ ሳይሆን አልቀረም። በሐሳብ ተውጦ ስለነበር ከአንገት በላይ አመስግኖት በዋጋው እንደማይከራከርና ማንኛውንም ነገር ለእርሱው በእምነት እንደሚተወው ገለጸለት ። ልማድ ሆኖበታልና የቀብር ሥርዓት አስፈጻሚው ከዋጋ በላይ አንድ ኮፒክ እንኳ እንደማይጠይቅ ቃል ገብቶለት ዝግጁቱን ለማጠናቀቅ ወደ ቤቱ በሠረገላ ተመለሰ ። ቀኑን ሙሉ ከቤቱ ወደ ለቅሶው ቤት ሲመላለስ ዋለ ። ወደማታ ገደማ ሁሉም ነገር መልክ

ያዘ ። ሠረገላ ነጂውን አሰናብቶ ወደቤቱ በእግሩ ጉዞውን ቀጠለ ። ጨረቃ ደምቃ የወጣችበት ሌሊት ነበር ። የቀብር ሥርዓት አስፈጻሚው ሠፈሩ በደህና ደረሰ ። ከቤቱ ጎቅራ ቢያ የሚገኝ አንድ ቤተክርስቲያን አለፍ ሲል ዩርኮ አስቁሞት እርሱ መሆኑን እንዳረጋገጠ “ በሰላም እደር ! ” ብሎት አሳለፈው። በጣም መሽቶትል። የቀብር ሥርዓት አስፈጻሚው ወደቤቱ ሲቃረብ በድንገት አንድ ሰው የአጥር ግቢውን በር ከፍቶ ጥልቅ ካለ በኋላ ወዲያው ሲሰወር ያየ መሰለው ። “ ማን ሊሆን ይችላል ? ” አለ አድሪያን በሐሳቡ ። ማን ይሆን የሚፈልገኝ ? ሰርሳሪ ይሆን ? ምናልባት የእኔን ምስኪን ቁላቂሎች በሌሊት ከሚገቡበኛቸው ጉረም ሶች አንዱ ይሆን ? እንዲያውም ለእርዳታ እንዲደርስለት ወዳጄን ዩርኮን ሊጠራው ቃጥቶት ነበር ። ወዲያው ደግሞ አንድ ሌላ ሰው ከአጥር ግቢው በር ደርሶ ሊገባ ሲል አድሪያንን ሲጣደፍ በማየቱ ቆም አለና ለሰላምታ ያህል ባርኔጣውን ከራሱ ላይ ጎነሣ ። ጥድፊያ ላይ ስለነበር አጥርቶ ሊያየው ባይችልም ሰውዬውን የሚያውቀው መሰለው ። “ ሊጠይቁኝ የመጡ መሰለኝ ፡ ጉራ ይበሉዋ ” አለው አድሪያን ትንፋሹ ቁርጥ ቁርጥ እያለበት ። “ ወዳጄ ሆይ ፡ ስለመስተንግዶው ብዙም አይጨነቁ ፡ እርስዎ ቀድመው ይግቡና ለእንግዶችዎ መንገዱን ይምሩዋቸው ” አለ እንግዳው ሰውዬ በሰለለ ድምፅ ። አድሪያን በጣም ቸኩሎ ስለነበር ጊዜ አላጠፋም ። ሰውዬው እየተከተለው አጥር ግቢውን አቋርጦ ደረጃውን በመውጣት ወደበሩ አመራ ። አድሪያን በቤቱም ውስጥ ሰዎች የሚተራመሱ መሰለው ። “ ምንድነው ነገሩ ? ” አለ ለመግባት እየተጣደፈ ። ከዚያም ጉልበቱ ከዳው ። ቤቱ ሬሣ በሬሣ ሆኗል ። በመስኮት በኩል የገባው የጨረቃ ብርሃን የሬሳዎቹን የገረጡና የጠወለጉ ፊቶች፣ የተከፈቱ አፎች፣ የፈዘዘቱና በከፊል የተዘጉ ዐይኖች፣ የተመዘዘ የአፍንጫ ጫፎች ወለል አድርጎ ያሳያል። አድሪ

ያን የቀብር ሥርዓታቸውን በመፈጸም የሸኛቸው ሰዎች መሆናቸውን ለይቶ ባወቀ ጊዜ ክፉኛ ደንገጠ ። ተከትሎት የገባውም ያ ቀደም ሲባል የተወሰነው ዶፍ ይወርድ በነበረበት ቀን የተቀበረው ጄኔራል መሆኑን አስታወሰ ። ወንዶቹም ሴቶቹም በሙሉ በቀብር አስፈጻሚው ዙሪያ ተሰብስበው እጅ በመንሣት ሰላምታ አቀረቡለት ። አንድ በቅርብ ቀን ሞቶ በነጻ የተቀበረ መናጢ ድሃ ብቻ በተሸከመው ቡትቶ ያፈረ ይመስል ከአንድ ጥግ ራቅ ብሎ ተሸማቆ ቆሟል ። ከእርሱ በስተቀር ሁሉም ሸክ ብለዋል ። ሴቶቹ ባለጥብጣብ ባርኔጣ ደፍተዋል ፡ ሹማምንቴ ጢማቸውን ባይላጩም በማዕረግ ልብሶቻቸው አሸብርቀዋል ። ነጋዴዎቹም በክት ልብሶቻቸው አምረዋል ። “ ሰማህ ወይ ፕሮኮፎቭ ” አለው ጄኔራሉ ። “ ሁላችንም ከሙታን ዓለም የመጣነው ጥሪህን ለማክበር ስንል ነው ። ያልመጡት እምብዛም ተስፋ የሌላቸው ፡ ጨርሶ የበሰበሱትና ሥጋቸው ተላቅቆ በዐፅማቸው ብቻ የቀሩት ናቸው ። ከእነዚህ ዐፅሞች መካከል ግን አንዱ ሊያይህ ጽኑ ፍላጎት ስላለው ለመምጣት አላንገራገረም ” በማለት በእንግዶቹ ስም ንግግር አደረገ ። ወዲያው አንድ ትንሽ ዐፅም በሰዎቹ መሐል እየተሸለከለከ አድራያን ፊት ከቸች አለ ። ሥጋ አልባ ፊቱ አድራያንን በፍቅር ስሜት ትክብሎ አየው ። በዐፅሙ ላይ ደማቅ አረንጓዴና ብጫ ቀለም ያላቸው ትልታዮችና እንዲሁም አንድ የነተበ የሐር እራፊ አጠና ላይ የተንጠለጠሉ ይመስላሉ ። ረጅም ቦት ጫማ ውስጥ የቆሙት ቅልጥሞቹ መጋጠሚያዎች ልክ ባዶ ሙቀጫ ውስጥ እንደ ሚያርፍ ዘንዘና ይንቋቋሉ ። “ አታስታውሰኝም እንዴ ፕሮኮፎቭ ? ” አለው ዐፅሙ ። “ የክብር ዘበኛ የሃምሳ አለቃ የነበርኩ ፓይት ፔትሮቪች ኩሪስኪን መሆኔን አታስታውሰም ? ከነምልክቱ በ1799 የመጀመሪያውን የሬሣ ሣጥንህን የጥድ ነው በማለት አታልለህ የሸጥክልኝ ትዝ

አይልህም? ” ብሎ ዐፅሙ አቅፎት ሊሰማው ሥጋ አልባ እጆቹን ቢዘረጋበት አድራያን አምባርቆበት ባለ በሌለ ኃይሉ ገፈተረው። ፓይተር ተንገዳግዶ ከመሬት ላይ ተዘረረና ወዲያ ውኑ ውልቅልቁ ወጥቶ የዐፅም ክምር ሆነ። በዙሪያው የነበሩት ሙታን በሙሉ በቁጣ አጉረመረሙ። የጓደኛቸው ክብር በመነካቱ ሁሉም ለመበቀል የዛቻ እና የሰድብ መዓት እያወረዱ አድራያንን ለመቀራመት አስፈሰፉ። ምስኪኑ ጋባዥ ጨክታቸው ስላደነቆረውና ባደረሱበት የበትር ውርጅብኝ ስለዛለ፣ ሕሊናውን ስቶ በሟቹ የክብር ዘብ ሃምሳ አለቃ ዐፅም ላይ ወደቀ።

ሌሊቱ እክትሞ የፀሐይዋ ውጋጋን የቀብር ሥርዓት አስፈጻሚው የተኛበትን አልጋ ወለል አድርጎ ያሳያል። ዐይኑን ሲገልጥ ገረዱ በጣደችው ጀበና ሥር ያለውን እሳት ስትቆስቁስ አየ። አድራያን ባለፈው ምሽት የተፈጸመውን ድርጊት በፍርሃት አስታወሰ። ትርዩኪና፣ ጀኔራሉ እና አምሳ አለቃ ከራልኪን በዐይኑ ሕሊናው ይመሳሰሉበት ጀመር። ገረዱቱ አስቀድሞ ስለ ምሽቱ ሁካታ እንደትነግረው በዝምታ ተጠባበቃት።

“ ማታ እኮ በጣም አምሽተው ነው የተኙት ጌታ እንደራያህ ” አለችው እስኪንያ ልብሱን እያቀበለችው። “ ልብስ ሰፊው ጎረቤታችን ሊጠይቅዎት መጥቶ ነበር። ዩርኩ የፖሊሱ ተቆጣጣሪም፣ የልደት ቀኑ መሆኑን ሊነግርዎብቅ ብሎ ነበር። እርስዎ ግን በእንቅልፍ ተውጠው ስለነበር ልንቀሰቅስዎት አልፈለግንም። ”

“ ለመሆኑ ከሟችዋ ትርዩኪና ቤት የመጣ ሰው ኖሯል? ”

“ ከትርዩኪና ቤት? ምን ሊፈጥር? ሞተች እንዴ? ”

“ ምን ዐይነትዋ እንከፍ ነሽ በይ ? ለሥርዓተ ቀብርዋ ዝግጅት ትናንት ስትረጅኝ አልነበረም ? ”

“ ጌታዬ አበዱ እንዴ ! ወይስ የትላንቱ የዞረ ድምር ገና አልለቀቀዎትም? ትናንት እንዳችም ቀብር አልነበረም ! ትናንት ቀኑን ሙሉ ሲፈነጥዙ አምሽተው አልጋዎ ላይ ወደቁ ። እስካሁን ድረስም እንቅልፍ ድብን አድርገው ወስዶዎት ነበር ። የቅዳሴ ደወሉም አቁሟል ። ”

“ እንደዚያ ነው እንዴ ነገሩ ? ” አለ በእፎይታ ስሜት

“ ታዲያስ : ነውና ” በማለት መለሰችለት ገረዲቱ ።

“ እንደዚያ ከሆነስ ሻዩን በቶሎ አድርሺና ልጆቼን ጥረልኝ ። ”

የማረፊያ ጣቢያ ሹም

የማረፊያ ጣቢያውን ሹም የማያወግዝ ወይም ከእርሱ ጋር የማይነታረክ ሰው አይኖርም ። ቁጣው በሚገነፋልበት ወቅት የዚያን ሰው ግዴላሽነት ፡ ብልግናውንና ሰዓት አለማክበሩን አስመልክቶ ፋይዳቢስ ክሱን ለማስፈር ያን መከረኛ መዝገብ የማያገላብጥ ሰው የለም ። የማረፊያ ጣቢያ ሹሞችን በሰው አምሳል እንደ ተፈጠሩ ጎውሬዎች፣ ከደረጃቸው ዝቅ እንደ ተደረጉ መሠሪ ባለሥልጣኖች ወይም እንደ ቀማኞች የማይቆጥራቸው ሰው አይገኝም ። ሆኖም ፡ በጣቢያ ሹሞች ቦታ ሆነን ያልባቸውን ችግር ጠለቅ ብለን በመመርመር ስለእነርሱ ትክክለኛ አስተያየታችንን ለመስጠት እንሞክር ። የማረፊያ ጣቢያ ሹም ምንድነው ? የማረፊያ ጣቢያ ሹም በበታች ሠራተኞች ዘንድ እንደ እውነተኛ ሰማዕት ሲቆጠር ፡ ባለሥልጣን ተብሎም ከበላዮቹ ቡጢና ጥፊ የሚያመልጥ ይመስላል ። ግን ሁልጊዜ አያድነውም ። የዚህን ጣጠኛ ሰው ሥራ አስቸጋሪነት የሚገነዘቡ በጣም ጥቂት ናቸው ። መተዳደሪያው የለየለት አድካሚ ሥራ ነው ። ሌትም ሆነ ቀን ዕረፍት የለውም ። መንገደኛው ሁሉ በአድካሚ ጉዞው ላይ የደረሰበትን ንደት የሚወጣው በዚህ ሰው ላይ የሰድብ ናዳ በማወረድ ነው ። አየሩ ከፍቷል ፤ መንገዱ ያስጠላል ፤ ሠረገላ ነጂው መንቻካ ነው ። ፈረሶቹ ልግመኞች ናቸው ። ታዲያ ይህ ሁሉ የሚሳበበው በጣቢያ ሹም ላይ ነው ። ያቺን የደህ ጉጂውን የረገጠ መንገደኛ ሁሉ እንደ ደመኛ ያየ

ዋል። ይህ ሰው ሳይታሰብ የሚመጣበትን እንግዳ ሁሉ በቶሎ
 ለመሸኘት ከቻለ ዕድሉኛ ነው። ለጉዞ የሚያስፈልጉት
 ፈረሶች ከሌሉትስ? ይሄማ እያድርስ ነው። የሚወርድበት
 እርግማንና ዛቻ አይጣል የሚያሰኝ ነውና ይህንኑ ፍራቻ
 ለማስወገድ በዝናምና በጭቃ ከአንድ ቤት ወደ ሌላው መጻ
 ከር ግድ ይሆንበታል። የበረዶው ቅዝቃዜ እጥንት ሰብሮ
 በሚገባበት በጥር ወር እንኳ ከብስጩ መንገደኛ ጨካኝትና
 ንዝንዝ ጥቂት ለማረፍ ሲል ወደ በረንዳው ወጣ ብሎ ይቆ
 ማል። አንድ ጄኔራል ብቅ ሲልበት ይርባተበትና ለፖስታ
 ማመላለሻ የተመደበለትን ሠረገላ እንኳ፡አንድ ሌላ ሠረገላ
 ጨምሮለት ያስረክበዋል። ጄኔራሉም እንዳችም የምስ
 ጋና ቃል ሳይጥልለት ተነሥቶ ሽው ይላል።ከአምስት ደቂቃ
 በኋላ ደግሞ የደወል ድምፅ ያንቃጭልና አንድ የመንግ
 ሥት መልዕክተኛ ከች ብሎ ትኩስ ጉልበት ያላቸው ፈረ
 ሶች የመጠየቂያ ቅጽ ጠረጴዛው ላይ ይወርውርለታል።
 ይህን ሁሉ ስናመዛዝን ለጣቢያ ሹሙ ልባችን በቁጣ ሳይ
 ሆን በርኅራኄ ይሞላል። ስለዚህ ጉዳይ ጥቂት ጨመር አድ
 ርጌ ላወሳችሁ እፈልጋለሁ። ባለፉት ሐያ ዓመታት ውስጥ
 በጉዞ መላውን ሩሲያ አዳርሻለሁ። የማረፊያ ጣቢያዎች
 የተሠሩላቸውን መንገዶች ከሞላ ጉደል በሙሉ አውቃች
 ዋለሁ። በተለያዩ የዕድሜ ክልል ውስጥ ያሉ ሠረገላ ነጂ
 ዎችም ጋር ተዋውቄያለሁ። የማላውቀውና ያላነጋገርኩት
 የማረፊያ ጣቢያ ሹምም ኦይገኝም። በጉዞዬ ላይ ሰላስተ
 ዋልኳቸው አያሌ አስገራሚ ነገሮች በቅርብ ጊዜ እንደማሳ
 ትም ተስፋ ገለጹ። ለጊዜው ግን፣ ስለጣቢያ ሹሞች የሚነ
 ዛው ወሬ ሐሰትና መሠረተ ቢስ መሆኑን ለመግለጽ እወ
 ዳለሁ። ስማቸው ያለአግባብ የሚጉድፈው የጣቢያ ሹሞች
 ባጠቃላይ እንግዳ ተቀባይ፣ ተግባቢና ሰላማዊ ሰዎች
 ናቸው። ከሚገባቸው በላይ ጥቅም ለማጋበስ አይፈልጉም።
 ሰፍሳፎችም አይደሉም። ከጨዋታቸው ከፍተኛ ቁም ነገ

ርና ትምህርት ለመገባደጥ ስለሚቻል፡ ብዙ መንገዶች ቸል ማለታቸው ትልቅ ስሕተት ነው። በበኩሉ ግን፡ እንደ ንድ ባለሥልጣኖች በሥራ ገብኝነት ወቅት ከሚያደርጉት ንግግር ይልቅ የጣቢያ ሹሞች ጨዋታ ይጥመናል።

መልካም ስም ካተረፉ የጣቢያ ሹሞች መካከል ወዳጆች ነበሩኝ። ትዝታው ምንጊዜም ከልቤ የማይጠፋ እንደ የጣቢያ ሹም አለ። ከዚያ ሹም ጋር የተገናኘ ነው። በአንድ አጋጣሚ ነበር። ለውድ እንባቢዬም ላወጋ የምሻውም የዚህኑ ሰው ታሪክ ነው።

እ. አ. አ. በግንቦት ወር 1816 አንድ አውራጃ በም ታቋርጥ መንገድ እንዳለሁ። ያቺ መንገድ አሁን የለችም። ማዕረጌ ዝቅተኛ እንደ መሆኑ የያዘኩት ገንዘብ የሁለት ፈረሶች ኪራይ ብቻ የሚሸፍንልኝ ነበር። በዚህም ምክንያት የጣቢያ ሹሞች የሚያደርጉልኝ አቀባበል የግብር ይውጣ በመሆኑ በመብቱ ላገኘው የሚገባኝን ነገር ሁሉ አብዛኛውን ጊዜ በማስገደድ ነበር የምወስደው። ገና ፤ ፍላ ወጣትና ችኩል በመሆኔም አንዳንድ የማመላለሻ ሹሞች ከወራዳነታቸውና ከፈረነታቸው የተነሣ፡ ለእኔ የተዘጋጀውን ፈረስ ለሌላ ባለሥልጣን አሳልፈው ከሰጡብኝ በቀላሉ እን ላቀቅም ነበር። በገበታም ላይ የሚደርሱብኝን ንቀት የተገነዘብኩት በአንድ ዕለት ከአንድ አገረ ገዢ ጋር በመመገብ ላይ ሳለሁ አንድ የማይረባ አሳላፊ እኔን ቸል ብሎ ለዚያ ሰው ሲያሸቃብጥ ባየሁ ጊዜ ነበር። አሁን ግን፡ እንደዚህ ያሉትን ነገሮች ተላምጃቸዋለሁ። በነገራችን ላይ፡ “ሰው እንደ ማዕረጉ” የሚለው ደንብ ተሸሮ “ሰው እንደ እእም ሮው” በሚለው ቢተካ ምን ይውጣን ነበር! ከፍ ያለ ብጥ ብጥ በተነሣ! አሳላፊዎቹስ በቅድሚያ ማንን ያስተናግዱ ነበር? ዳሩ ግን ይህን ወደጉን ልተውና ወደጀመርኩት ታሪክ ልመለስ።

ቀኑ ሞቃት ነው። ቀደም ሲል የጠቀሰኩላችሁ ጣቢያ
 ለመድረስ ሦስት ከሎሚትር ሲቀረጽ፣ ማካፋት ጀመረ።
 ጥቂት ቆይቶም የወረደው ዶፍ ከእግር እስከ ራሱ እበሰበሰ
 ሰኝ። ከጣቢያው እንደ ደረሰኩ መጀመሪያ ልብሴን በቶሎ
 መቀየርና ከዚያም ሻይ ማዘዝ ነበረብኝ። “ ሰማሽ ዲንያ ”
 አለ የጣቢያው ሹም በጨኸት ድምፅ፡ “ በይ የሻይ ጀበ
 ናውን ጣጁ፣ ሐደሽም ወተት ነምጪ። ” ትእዛዙን እንደ
 ሰማች ዐሥራ አራት ዓመት ገደማ የሚሆናት እንዲት ወጣት
 ከጓዳ ወጥታ ወደ ቦረንዳው ገሠገሠች። ውበትዋ ልቧን ትር
 ክክ ነጋረገው። “ ልጅዎ ናት እንዴ? ” በማለት ጠየኩት
 የጣቢያ ሹሙን። “ አዎን ልጄ ናት ” ሲል መለሰልኝ
 በኩራት መንፈስ። ቀጥሎም “ እንደ ሟች እናትዋ አስተዋ
 ይና ንቁ የሆነች ልጅ ነች ” አለ። ወዲያው ማዘግየጁንም
 መገልበጥ ጀመረ። እኔም ቅልብጭ ባለውና በንጽሕና በተ
 ያዘው አነስተኛ መኖሪያ ቤት ውስጥ የተሰቀሉትንና ለቤቱ
 ድምቀት የሰጡትን ሥዕሎች መመልከት ጀመርኩ። ሥዕ
 ሎቹ የሚያመለክቱት በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተጠቀሰ
 የአንድ አባካኝ ልጅ ታሪክ ነው። በመጀመሪያው ሥዕል
 ላይ ቆብ የደፋና ሻንጉርጉር ልብስ ያጠለቀ አንድ አረጋዊ
 ጉዞ ለመጀመር ልቡ የቆመውን ልጁን ሲሰናበተው፡
 ልጁም ያባቱን ምርቃትና አንድ ከረጢት ሙሉ ገንዘብ ሲቀ
 በል ይታያል። ሌላው ሥዕል የወጣቱን የዘማዊነት ጠባይ፡
 በአንድ ጠረጴዛ ዙሪያ በከንቱ ወዳጆችና በዐይን አውጣ
 ሴቶች ተከብቦ ያሳያል። ቀጥሎ ያለው ሥዕል ደግሞ ያ አባ
 ካኝ ልጅ የተቀዳደደ ልብስ ለብሶ፡ የተጨረማመተ ባርኔጣ
 ደፍቶ ዓሳማ ሲጠብቅና ምግባቸውን ሲካፈል ያመለክታል።
 በልጁ ፊት ላይ ጥልቅ የሐዘንና የመጸጸት ስሜት ይነ
 በባል። የመጨረሻው ሥዕል፡ ልጁ ወደ አባቱ ሲመለስ
 የሚያሳይ ነው። ደግ አባቱም ያንኑ ቆቡን እንደ ደፋና የቀ
 ድሞውን ልብሱን እንደ ለበሰ ሊቀበለው ሮጦ ሲወጣ፡

ብኩኑ ወጣትም አባቱ እግር ላይ ሲወድቅ ፡ ራቅ ብሎም እንደ ሰው መኩት ሲባርከና የአባካኙ ልጅ ታላቅ ወንድም የፈንጠዝያው ምክንያት ምን እንደሆነ ሲጠይቀው ያሳያል። በዚያ ክፍል የተቀመጠው ጽጌረዳ ፡ በጥልፍ በተጌጠ መጋረጃ የተጋረደው አልጋና ባካባቢው የነበሩት ሌሎች ዕቃዎች . . . እነዚያ ነገሮች ሁሉ እስካሁን ድረስ ቁልጭ ብለው ይታዩኛል። ወደ ሃምሳ ዓመት የሚጠጋ ዕድሜ ያለው ያ ብርቱ ፡ ጤናማና ደስተኛ የቤቱ ጌታ ረጂም ኦረን ጓዴ ኮቱን እንደ ለበሰና ቀለማቸው በደበዘዘ ጥብጣቦች ላይ ሦስት ሜዳዮቹን እንዳንዠረገገ ዛሬም በዐይኔ ይመጣል ።

ሒሳቡን ከፍሎ ያደረሰኝን ሠረገላ ነጂ እንዳሰናበትኩት ዱንያ ሻይ አቀረበችልኝ ። ያች ሲያይዋት የምታፈዝ ለግ ላጋ ልጅ በለእርሷ የነበረኝን ስሜት ለመረዳት ጊዜ ነው ። ፈጀባትም። እንደ ማፈር ብላ የሚያባብሉ ዐይኖችዋን ወደ መሬት ከምበል ብታደርጋቸውም ጨዋታ ጀመርኩኝ። በደንብ እንደምታውቀኝ ሁሉ እርስዋም ያላንዳች ኃፍረት አነጋገረችኝ ። አባትዋን አንድ መለኪያ አረቄ ጋበዝኩት። ለዱንያ ደግሞ አንድ ፈንጃል ሻይ ሰጠኋት ። የብዙ ዘመን ትውውቅ እንዳለን ሁሉ ሦስታችንም ጭውውታችንን እሟሟቅነው ።

ፈረሶቼ ተዘጋጁ ። እኔ ግን ከጣቢያው ሹምና ከልጄቱ መለየት ጠላሁ ። ቅር እያለኝ ተሰናብቻቸው ወደ በሩ ሳመራ አባትዬው። “መንገዱን ጨርቅ ያርግልህ” አለኝ ። ልጄቱም እስከ ሠረገላዬ ድረስ ሸኘችኝ ። በረንዳው ላይ ቆም ብዬ እንደሰማት ፈቃድዋን ጠየቅሁ ። ዱንያም ፈቀደችልኝ ። የሳምኳቸው ሴቶች ስፍር ቁጥር የላቸውም ። ሆኖም ይህችን ወጣት የሳምኩትን ያህል ያረካኝና ፈጽሞ የማይረሳ ትዝታ የጣለብኝ የለም ።

ጥቂት ዓመታት ካሳለፍኩ በኋላ በአንድ ወቅት በአጋጣሚ በዚያው መንገድ ተገኜ እዚያው ሥፍራ ያረስኩ። የጣቢያ ሹሙ ልጅ ትዝ አለችኝና በአንድ በኩል እርሷን የማግኘት ተስፋ ሲያስፈነድቀኝ፤ በሌላ በኩል ደግሞ የጣቢያ ሹም ከሥራ ተባር ይሆናል፤ ዱንያም እስካሁን ሳታገባ አትቀርም ብዬ አሰብኩ። ከሁለት አንዳቸው ሞተው ይሆናል የሚል ጭንቀትም በአእምሮዬ ላይ ብልጭ አለብኝና በሐዘንና በፍርሃት ስሜት እንደተዋጥኩ ወደማረፊያ ጣቢያው ተቃረብኩ።

ፈረሶቼ ወደጣቢያ ሹሙ ትንሽ ጉጆ ተጠጉ፤ ወደ ክፍሉ ጉራ እንዳልኩ የአባካኙን ልጅ ታሪክ ወደሚገልጹት ሥዕሎች አማተርኩ። እንደተሰቀሉ ናቸው። ጠረጴዛውና አልጋውም ቀድሞ ቦታቸው ላይ አሉ። ከመስኮቱ ደፍ ላይ ግን አበባ የለም። ክፍሉ ባጠቃላይ እርጅናና ጉስ ቁልና ይታይበታል። የጣቢያ ሹሙ ከበግ ቆዳ የተሰፋ ካፖርት ብጤ አጥልቆ እንቅልፉን ይለጥጣል። እኔ ስመጣ ባንኖ ተነሣ። . . . በእርግጥም ያው ሰው ራሱ ነው። ግን እንዴት እርጅቷል ! ማዘገፍን እያገላበጠ ሳለ የሸበተውን ጸጉሩን፤ ባልተላጨ ጉንጨፄ ላይ የተሸበሸበ ቆዳውንና የጎበጠ ትከሻውን ተመለከትኩ። ያን የመሰለ ጎበዝ በሦስትና በአራት ዓመት ውስጥ ተለውጦ እንዲህ ዐቅመቢስና እርጅና የተጫጫነው ሰው ሆኖ መገኘቱ አስገረመኝ። “ለመሆኑ አያውቁኝም እንዴት? እርስዎና እኔ እኮ የጥንት ወዳጆች ነን” አልኩት። “ሊሆን ይችላል” አለኝ ፊቱን አጨፍግጎ፤ “በዚህ አላፊ አግዳሚው ብዙ ነው። አያሌ መንገዶች ወደዚህ ይመጣሉ።” “እረ ለመሆኑ ልጅዎ ዱንያስ ደህና ነች?” በማለት ቀጠልኩ። ሽማግሌው ግምባሩን ቋጥሮ “እግዚር ይወቅ” አለኝ። “አገባች እንዴት?” ስልጠየቅሁት። ሽማግሌው ጥያቄዬን ያልሰማ በመምሰል

ማዘዣዬን ዝቅ ባለ ድምፅ ማንበቡን ቀጠለ ። እኔም መጠየቂን ተወት አድርጌ ሻይ አዘዝኩ ። የማወቅ ፍላጎቴ እየገተገተ ስላስቸገረኝ፤ ምናልባት ጎረቤ ምላሱን ያፍታታለት ይሆናል በሚል ተስፋ ጋበዝኩት ።

አልተሳሳትኩም ። ሽማግሌው ግብዣዬን ለመቀበል አላንገራገረም ። አረቄው ከመቅጽበት ከትካዜው አላቀቀው ። ሁለተኛውን መለኪያ አረቄ እንደ ከለበሰ ማን ነቴን ያስታወሰ በመምሰል መለፍለፍ ጀመረ ።

“ለካስ ልጄን ዱንያን ያውቋት ኖሯል?” አለ በድንገት ። “እሷን የማያውቅ ከቶ የት ይገኛል! አየ ዱንያ! ኦይ የሷ ነገር! እንዴት ያለች ልጅ ነበረች! እዚህ የሚመጣው ሁሉ የሚያደንቃት እንጂ ስምዋን በክፉ የሚያነሳ ማንም አልነበረም ። ሴት ወይዘርቱ እንኳ ልብስና የጀሮ ጉትቻ ሳይቀር ስጦታ ያበረክቱላት ነበር ። መኳንንቱም ምሳ ወይም እራት ያስፈለጋቸው በመምሰል አዝዘው የሚቆዩት እሷን በዐይናቸው እስኪጠግቧት ድረስ ለማየት ነበር ። በነገር ሊለክፈኝ ያቆበቆበ መንገደኛ እንኳ እሷን ሲያይ ቀዝቀዝ ይልና በአክብሮት ያነጋግረኛል ። ብነግርዎት ላያምኑኝ ይችላሉ ። ነገር ግን፤ ባለሥልጣኖች ራሳቸው ከእርስዋ ጋር ሲያወሩ ነበር የሚውሉ ። አለኝታዬ ነበረች። ቤቴን የምታጸዳ ፡ ምግቤን የምታዘጋጅና ማንኛውንም ሥራ የምታከናውንልኝ እስከዋ ነበረች ። ታዲያ እኔም ስለም ሳሳላት ዐይኔን ከእርስዋ ላይ ነቅዬ አላውቅም ፡ አይቼ አልጠግባትም ነበር ። ዱንዬን እወዳት ፡ እንከባከባት ነበር ። አቀማጥላት ነበር ። ምን ይደረግ! መዓትን በጸሎት ለማሰወገድ አይቻል ። ከታዘዘው ለማምለጥ ኦይቻል” ካለኝ በኋላ ልብ የሚነካ ታሪኩን እንደሚከተለው አጫወተኝ።

ጊዜው ከሦስት ዓመት በፊት ፡ ወራቱም ክረምት ነበር ። አንድ ምሽት ላይ የሒሳብ መዝገብ ለማዘጋጀት ወረ

ቀት ላይ ሳስምርና ልጄም ጓዳ ተቀምጣ ልብስ ስትሰፋ
 እንደ ሠረገላ ከች አለ ። ቆብ የደፋ ፡ ረጅም የወታደር ካፖ
 ርት የለበሰና ወፍራም ያንገት ልብስ እንገቱ ላይ የጠመ
 ጠመ መንገደኛ ገብቶ ፈረሶች እንዲዘጋጁለት አዘዘ ። ፈረ
 ሶቹ በሙሉ ተሰማርተው ነበር ። መንገደኛው ይህን ሲሰማ
 እያምባረቀ አለንጋውን አወናጩፈ ። እንደዚህ ያለውን
 ድርጊት የተለመደችው ዱንያ ከጓዳ እየሮጠች መጥታ፡መንገ
 ደኛውን ረጋ ባለ እንደበት እህል ብጤ ይቀምስ እንደሆነ
 በትሕትና ጠየቀችው ። የዱንያ ብቅ ማለት የተለመደውን
 መልካም ውጤት አስገኘ። የመንገደኛው ቁጣ ወዲያው ድም
 ጥማጡ ጠፋ ። ፈረሶቹ እስኪመጡ ለመጠበቅ ተሰማምቶ
 እራት አዘዘ ። የበግ ጸጉር ቆቡን ሲያወልቅ ፡ የጠመጠመ
 ውን ያንገት ልብሱን ሲፈታና ፡ ረጅም ካፖርቱን አውልቆ
 ሲታይ ቀጭን ፡ ጥቁር ሪዝ ያለውና ዘለግ ያለ ወጣት ፈረ
 ሰኛ ሆኖ ተገኘ ። ወጣቱ ፍጹም ቤተኛ ሆኖ ከጣቢያ ሹሙና
 ከልጁ ጋር በሣቅ በፈገግታ ይጨዋወት ጀመር ። እራት
 ቀረበ ። በእንዲህ እያሉ ፈረሶቹ ተመለሱ ። ፍሩሽካ እንኳን
 ሳይቅሙ ወዲያው በመንገደኛው እንዲጫኑ የጣቢያው
 ሹም ከአዘዘ በኋላ ፡ ወደ ቤት ተመልሶ ሲገባ ወጣቱ በጠና
 በመታመሙ አግዳሚው መቀመጫ ላይ ተጋድሞ አገኘው።
 ድካም ስለ ተሰማውና ራስ ምታት ስለያዘው ጉዞውን ለመ
 ቀጠል እንደተሳነው መንገደኛው ገለጸ ። ምንም ለማድረግ
 አልተችለም ። የጣቢያ ሹሙ አልጋውን ለቀቀለት ። በማ
 ግንቱ ስላልተሻለው ሐኪም እንዲመጣለት ተወሰነ ።
 ሕመሙም እየበረታበት ሔደ ።

ሐኪም እስከሚደርስለት ፡ ዱንያ በኮምጣጤ የራስ
 መሐረብ ራሱ ላይ ሽብ አድርጋለት አልጋው ጉን ተቀምጣ
 ልብስ ትሰፋለች ። የጣቢያ ሹሙ ሲኖር ሕመምተኛው
 እያቃሰተ እንደ ቃል አይተነፍስም ። ሆኖም ካጠገቡ የማ

ትለየውን ዱንያን የሚጠጣ ነገር ስጭኝ እያለ ያለማቋረጥ ይወተውታል። እርሷም ካዘጋጀችው የሎሚ ጭማቂ በኩላይ እየቀዳች አሁንም አሁንም ታቀርብለታለች። ሕመም ተኛው ከንፈሮቹን እያረጠበ ከባያውን በመለሰላት ቁጥር በሚንቀጠቀጡ እጆቹ የዱንያን እጅ ጨበጥ በማድረግ ምስጋናውን ይገልጻል። ሐኪሙ በምሳ ሰዓት ላይ መጣ። የሕመምተኛውን ልብ ካዳመጠ በኋላ፣ የሚያስፈልገው ዕረፍት ብቻ እንደሆነና በሁለት ቀናት ውስጥ ጉዞውን ለመቀጠል እንደሚችል ገለጸለት። ሐኪሙ ስላደረገለት ምርመራ መንገደኛው ሐያ አምስት ሩብል ከፍለሎት እራት ጋበዘው። ሐኪሙም ግብዣውን ተቀበለና አብረው እራታቸውን እየኮመ ኮሙ እንደ ጠርሙስ የወይን ጠጅም አጋቡ።

ካንድ ቀን በኋላ መንገደኛው ሙሉ ጤንነቱ ተመለሰ ለት፡እጅግ ከመደሰቱ የተነሣ አንዴ ከዱንያ ፡ አንዴ ከጣቢያ ሹሙ ጋር እየቀለደ በፋጨት ሲያንጐራጐር ፡ ከመንገደኛች ጋር ሲጨዋውትና እንደ ረዳት ሆኖ ተቀያሪ ፈረስ መጠየቂያ ደብዳቤ አቸውን መጓዝብ ላይ ሲያሰፍር ዋለ። በዚህ የተነሣ የጣቢያው ሹም በጣም ወደደው። በሦስተኛው ቀን ጠዋት ለመሔድ ሲነሣም ከዚያ ፍልቅልቅ ሰው ጋር መለያየቱ ቅሬታ አሳደረበት። ቀኑ እሑድ ስለነበር ዱንያ ወደ ቤተክርስቲያን ለመሔድ ተዘጋጅታለች። የመንገደኛው ሠረገላ ቀረበ። ለተሰጠው የመኝታና የምግብ አገልግሎት ለጣቢያ ሹሙ ጠቀም ያለ ገንዘብ ሰጥቶ ተሰናበተው። ዱንያንም ከተሰናበታት በኋላ፣ ከመንደሩ ወጣ ብሎ ከሚገኘው ቤተ ክርስቲያን ድረስ ሊያደርሳት ፈቃደኝነቱን ገለጸላት። ዱንያ ነገሩ ግር አላት። “ ምን አስፈራሽ ? ” አላት አባትዬው። “ ክቡርነታቸው ተኩላ አይደሉ ፡ አይነክሱሽ ፡ እስከ ቤተ ክርስቲያኑ ያድርሱሽ ” በማለት አበረታታት። ዱንያ ሠረገላው ላይ ወጥታ መንገ

ደኛው ጉን ተቀመጠች ። ሠረገላ ነጂው ዘሎ ፈት መቀመጫው ላይ ቂጥ አለና አፏጪ ። ፈረሶቹም እያጋለቡ ነገዱ።

ምስኪኑ የጣቢያ ሹም ልጁ ዱንያ ከመንገደኛው ጋር አብራ እንድትሔድ ለምን እንደ ፈቀደላት ፣ ልቡን ምን እንደሰወረው ፣ ምን አዘም እንደ ያዘው ሊገባው አልቻለም ። ገና ግማሽ ሰዓት ሳይሆን ሆዱ ባባ፤ ጭንቀትና ሥጋት ስላሸነፈው ሊፈልጋት ወደቤተክርስቲያኑ ሔደ ። እንደ ደረሰም ሰዎች በመውጣት ላይ መሆናቸውን አየ ። ዱንያ ግን ቅጥር ግቢው ስጥም ሆነ በረንዳው ላይ አልነበረችም ። ወደ ቤተክርስቲያኑ ዘው አለ ። ቂስ ገበዙ ሻማዎቹን በማጥፋት ላይ ነበር ። ሁለት አሮጊቶች ጥግ ይዘው ይጸልያሉ ፣ ዱንያ ግን የለችም ። አባት መላ ቅጡ ቢጠፋው ከቂስ ገበዙ ጋር ይተዋወቁ ነበርና ዱንያ ለጸሎት መጥታ እንደሆነ ቢጠይቀው እንዳልነበረች ገለጸለት ። የጣቢያ ሹሙ በድኑን ወደ ቤቱ ተመለሰ ። የቀረው እንድትነገር ብቻ ነበር ። ይኸውም ዱንያ ምናልባት ልጅነት አታሏት የክርስትና እናትዋ ወደምትኖርበት ቀጥሎ ወደአለው መንደር ሔዳ እንደሆነ የሚለው ነው ። ከሠረገላው ጋር የላካቸውን ፈረሶች እስኪመለሱ ድረስ በጭንቀትና በጉጉት ሲጠባበቅ ቆየ ። ሆኖም በጊዜው አልተመለሱም ። ሠረገላ ነጂውም ሳይመለስ ውሎ ወደማታ ገደማ ሞቅ ብሎት ብቻውን እየጋለበ ብቅ አለ ። ይዞት የመጣውም አስደንጋጭ ወሬ ፡ “ ዱንያም ከመንገደኛው ጋር ጭልጥ ብላለች ” የሚል ነበር ።

ሽማግሌው ሰውዬ ከደረሰበት ሐዘን ሊላቀቅ አልቻለም ። የዚያኑ ዕለት ማታም ያ ቀጣፊ ጉረምሳ ከአንድ ቀን በፊት ተጋድሞበት ከነበረው አልጋ ላይ ተኛ ። የጣቢያ ሹሙ ድርጊቱን ሁሉ እንደገና መለስ ብሎ ሲመለከተው ወጣቱ ታመምኩ ያለው የውሸቱን እንደሆነ ገመተ ። ምስ

ኪነ ሽማግሌ ኃይለኛ የትኩሳት በሽታ ስላጣደፈው ወደ ሆስፒታል ተወሰደ ።

በእርሱ እግርም ሌላ የጣቢያው ሹም ለጊዜው ተተካ። ሽማግሌውን የሚያከመው ከዚህ ቀደም መንገደኛውን የመረመረው ዶክተር ሲሆን ፡ ያ ሰው ሙሉ ጤናማ እንደነበርና በዚያን ወቅት ሽር ማሰቡን ቢያውቅም ያልተናገረው ይገርፈኛል ብሎ በመፍራት እንደነበር ለጣቢያ ሹሙ አረጋገጠለት ። ሐኪሙ የተናገረው እውነቱን ይሁን ወይም ብልጣ ብልጥ መሆኑ ባይታወቅም ፡ ምስኪኑን ሽማግሌ የጣት ቅንጣት ታህል ሊያጽናናው አልቻለም ። የጣቢያ ሹሙ ገና ከሕመሙ ላያገግም ከዚያው መንደር ከሚገኘው የበላይ ኃላፊ የሁለት ወር ፈቃድ ተቀብሎ ዕቅዱን ለማንም ሳይገልጽ ልጁን ፍለጋ በእግሩ መንገድ ቀጠለ ።

ልጁን ያስኮበለለበት ካፒቴን ሚንስኪ ከእስምሉን ሰክ ወደ ፒተርስበርግ እንደ ተጓዘ ሲያልፍ ስሙን ካሠፈረ በት መዝገብ ላይ ሊያውቅ ቻለ ። ምንም እንኳ ዱንያ የተከተለችው በውዴታ ቢሆንም በጉዞዋ ላይ ያለማቋረጥ ታለቅስ እንደነበር ካጓጓዛቸው ሰው ተረድቷል ።

“ በእግዜር ፈቃድ ” ሲል አሰበ የጣቢያው ሹም “ የጠፋቸውን የበግ ግልገሌን ወደቤቴ አመጣታለሁ ። ” በዚህ ሐሳብ ተነሣሥቶ ፒተርስበርግ ከተማ ደረሰ ። ከዚያም ወደ ዑስማይሎቭ ጦር ሰፈር አምርቶ በወታደርነቱ ጊዜ ወዳጁ ከነበረውና አሁን በጡረታ ከተገለለ አንድ መኰንን ቤት ዐረፈ ። ካፕቴን ሚንስኪ ፒተርስ በርግ እንደሚገኝና ከአንድ ከታወቀ ሆቴል እንዳረፈ ወዲያው ደረሰበት ። በግምባር ለመገናኘትም ቆረጠ ።

በማግሥቱ ማለዳ ላይም ወደዚያው ሆቴል ሔዶ ከመግቢያው በር ላይ በመቆም አንድ ሽማግሌ ወታደር ሊያነ

ጋግረው እንደሚፈልግ አስተናጋጁን እንዲነግርለት ለመነው ። አስተናጋጁም ከሚወለውለው ቦት ጫማ ቀና ሳይል ሰውዬው መኝታ ውስጥ መሆኑንና ከአምስት ሰዓት በፊት ማንንም እንደማይቀበል ነገረው ። የጣቢያ ሹሙ ከዚያ ዘወር አለና በቀጠሮው ሰዓት ተመለሰ። ሚንስኪ ራሱ ፕጃማ እንደ ለበሰ ሊቀበለው ወጥቶ “ ምን ልርዳህ ? ” አለው ። የሽማግሌው ልብ በሐዘን ስሜት ቀለጠና ዐይኖቹ እንባ አቀረሩ ። አንደበቱ ስለ ተሳሰረበትም እየተርበተበተ “ ክቡር ጌታዬ ! ስለ እግዚአብሔር ብለው ፡ ክቡር ሆይ ” አለው ። ሚንስኪ ገርመም አደረገው ፡ ፊቱ ፍም መሰለ ። እጁን ይዞም ወደልዩ ክፍሉ ካስገባው በኋላ በሩን ከውስጥ ቆለፈው ። ” ክቡር ሆይ ” በማለት ቀጠለ ሽማግሌው ፡ “ የፈሰሰ ውሃ አይታፈስም ፡ ምስኪን ልጄን ዱንያን መልሰው ይስጡኝ ። አንዴ የልብምን አድርሰዋልና ጨርሰው አያስቀሩብኝ ። ” “ አንዴ የተበላሸን ነገር መልሶ እንደነበረ ማድረግ ያዳግታል ” አለ ወጣቱ በመጸጸት ስሜት ። “ በእርግጥም በድየሃለሁ ። ይቅርታህን እጠይቃለሁ ። ነገር ግን ዱንያን ለቀን ጅብ ይዳርጋታል ብለህ አታስብ ። በደስታ እንደምትኖር ቃል እገባልሃለሁ ። ደግሞስ ካሁን ወዲያ ላንተ ምን ታደርግልሃለች ? ታፈቅረኛለች ። የጥንት ኑሮ ዋንም ረስታዋለች። የሆነውን ነገር አንተም ሆንክ እሷ ብትረሱት ይበጃችኋል ። ” ይህን ተናግሮ በጣቢያ ሹሙ እጅጌ ውስጥ የሆነ ነገር ወሽቆለት በሩን ከፈተለት ።

ሽማግሌው ሳያውቀው መንገዱን ቀጠለ ።

ሽማግሌው ረዘም ላለ ጊዜ የጨው ዐምድ መስሎ ቆመ ። በመጨረሻም ጥቅል ወረቀት እጅጌው ውስጥ እንዳለ ተገነዘበ ። መዞ ቢዘረጋው የተጣጠፈ ብዙ የአምስትና የዐ/ሥር ሩብል ኖቶች ሆነው አገኛቸው ። እንደገና ዐይኖቹ ትኩስ እንባ አቀረሩ ፡ ከውርደት ስሜት የመነጨ እንባ ። ኖቶቹን ጨረማምቶ እንደኳስ ካድቦለቦለ በኋላ ወደመሬት አሸቀ

ንጥሮ በመጣል በተረከዙ ረጋግጦ መገንዱን ቀጠለ ። ጥቂት ራመድ አለና ቆም ብሎ ካሰላሰለ በኋላ ድርጊቱን ወደፊት መበት ሥፍራ ተመለሰ ። ነገር ግን፣ ኖቶቹ ከቦታቸው አል ነበሩም ። እንደ ሽክ ያለ ወጣት ሽማግሌውን ባየው ጊዜ ወደ አንድ ሠረገላ ሮጦ በፍጥነት በመሳፈር፣ ጮክ ብሎ “በል ንዳ!” አለው ። የጣቢያ ሹሙም አሳዶ ለመያዝ አል ቃጣም ። ወደ መኖሪያ ጣቢያው ለመመለስ ቢያስብም፣ ስ ኪን ልጁን ዱንያን ለአንዳፍታም ቢሆን ሊያያት ስለ ፈለገ ከሁለት ቀን በኋላ ወደሚንስኪ ሆቴል ለዳግመኛ ጊዜ ሔደ። ሆኖም አስተናጋጁ ጌታው ማንንም ሰው እንደማይቀበል ኮስተር ብሎ ነገረውና ገፍትሮ ከአዳራሹ በማስወጣት በሩን እፊቱ ላይ ደረገመበት ። የጣቢያ ሹሙ ከውጭ ለጥቂት ጊዜ ከቆመ በኋላ ተጓዘ ።

የዚያን ዕለት ማታ ቤተክርስቲያን ጸሎት አድርሶ ወዳ ረፈበት ቤት በእግሩ በመሔድ ላይ እያለ አንድ በጌጣጌጥ ያሸበረቀ ሠረገላ ባጠገቡ ሽው ሲል አየ ። የጣቢያ ሹሙ ባለሠረገላው ሚንስኪ መሆኑን ዐውቋል ። ሠረገላው ባለ ሦስት ፎቅ ሕንፃ ፊት ለፊት እንደ ቆመ ሚንስኪ ወደ በረን ዳው ወጣ ። በጣቢያ ሹሙ አእምሮ አንድ ሐሳብ ተሠረጸ። ወደ ሠረገላው ቀረብ ብሎ፣ “ወንድም፣ ይህ ፈረስ የማነው? የሚንስኪ አይደለምን?” በማለት ነጂውን ጠየቀው ። “አዎን፣ የሚንስኪ ነው” አለው ሰውዬው ። “ግን ምን አስጠየቀዎ?” ... “ምክንያቱንም እነግርሃለሁ ። ጌታህ አንድ ማስታወሻ ወደ ዱንያ እንድወስድ አዞኝ ነበር። ግን ይቺ ዱንያ የተባለች ሴት የምትኖርበትን ቦታ ዘንጋሁት” አለ የጣቢያ ሹሙ ። “እስከም እዚህ ፎቅ ላይ ነው የምት ኖር ። ሆኖም ወንድሜ፣ መልእክቱን አዘግይተውታል ። ጌታዬ ራሳቸው አሁን አብረዋት ነው ያሉት ።” “አይ፣ ግዴለም” አለ የጣቢያ ሹሙ ልቡ ታምቡር እየመታ ።

“ቤቱን ስላሳየኸኝ አመሰግናለሁ ፡ ሆኖም ቃሌን ማክበር አለብኝ ” ሲል ተናግሮ ደረጃውን ወጣ ።

በሩ ተቆልፏል ። መጥሪያውን ደወለና በከባድ ጭንቀት ተውጦ ለጥቂት ጊዜ ሲጠባበቅ ቆየ ። መክፈቻው ተንቀጫቅጮ በሩ ሲከፈትለትም ፡ “ አብይትያ ሳምሶኖቭና እዚህ ነው የምትኖር ? ” ሲል ጠየቀ ። “አዎን ” በማለት መለሰች ወጣትዋ ገረድ ። ከዚያም “ ለምንነው የሚፈልጋችሁ ? ” አለችው ። የጣቢያ ሹመ ግን፡መልስ ሳይሰጥ ወደ ውስጥ ሰተት ብሎ ገባ። ገረዷቱ እየተከተለችው፡“ እረ ለመግባት አይችሉም ! ” አለችው ። ቀጥላም “ አብይትያ ሳምሶኖቭ ከእንግዳ ጋር ነች ” አለችው ። ሆኖም የጣቢያው ሹም ጀሮ ዳባ ልበስ ብሎ መንገዱን ቀጠለ ። ያለፈባቸው ሁለት ክፍሎች ጨለማ ናቸው ። ሦስተኛው ውስጥ ግን መብራት አለ ። ወደ ተከፈተው በር ተጠግቶ ቆሞ ዐይኖቹን ወደ ውስጥ ወረወረ ። ሚንስኪ በውድ ዕቃዎች በተመላው ክፍል ውስጥ ተቀምጦ በሐሳብ ተውጧል ። ዱንያም እጅግ በተዋበ ዘመናዊ ልብስ ተሽቀርቅራ በጐን ተቀምጠው ፈረስ እንደሚጋልቡ የእንግሊዝ ሴቶች ሚኒስኪ ከተቀመጠ በት ወንበር እጇታ ላይ ቂጥጥ ብላለች ። ሚንስኪን በሚስለመለሙት ዐይኖችዋ እየተመለከተችው ጥቂር ጸጉሩን በዕንቁ በተንቆጠቆጠት ጣቶችዋ ታፍተለትላለች ። አይምስኪኑ የጣቢያ ሹም ! ልጁ እንዲህ ተውባ አይቷት አያውቅም ነበርና በከፍተኛ አድናቆት ፈዝዞ ይመለከታት ጀመር ። “ ማን ነው ? ” ስትል ጮኸች ራስዋን ቀና ሳታደርግ ። ሽማግሌው ድምፁን አጥፍቶ ቆሟል ። ዱንያ መልስ ባለማግኘትዋ ቀና ብላ አየች ። . . . ወዲያው በድንጋጤ ጮኻ ምንጣፉ ላይ ተዘረረች ። ሚንስኪም ደንግጦ ሊያነሳት ተጣደፈ ። በሩ ላይ የተገተረውን ሽማግሌ ባየ ጊዜ ዱንያን ትቶ ቁጣ ሰውነቱን እያንቀጠቀጠው ወደ እርሱ

ተንደረደረ ። “ ምንድነው የምትፈልገው ? ” አለው ጥርሱን ነክሶ ። “ በየሐዲኩበት እንደሌባ የምትከታተለኝ ለምንድነው ? ሕይወቴን ለማጥፋት ትፈልጋለህን ? በል ሐዲውጣ ” ካለው በኋላ፡ ትሌታውን በጠንካራ እጁ ለቀም አድርጎ ወደ ያረጃው ገፍትሮ አስወጣው ።

ሽማግሌው ወደማረፊያው ተመልሶ ሐዲ።ጓደኛው ነስ እንዲመሠርት ቢመክረውም፡ የጣቢያ ሹመ ስለጉዳዩ ካወጣ ካወረደ በኋላ ችላ በማለት ነገሩን እርግፍ አድርጎ ለመተው ወሰነ ። ከሁለት ቀን በኋላም ከፒተርስበርግ ወደራሱ መኖሪያ ተመልሶ ሦራውን እንደ ቀጠለ በዝርዝር ነገረኝ።

“ ከዱንያ ከተለየሁና ወሬም ከጠፋበኝ እነሆ አሁን ሦስት ዓመት ገደማ ሆኖኛል ” አለ ታሪኩን ሲደመድም ። “ ባሬ በሕይወት መኖርዋን ወይም መሞትዋን የሚያውቅ እግዚአብሔር ብቻ ነው ። በሰው ላይ ብዙ ነገር ሊደርስ ይችላል ። አመንዝራ መንገደኛ ያስኮበለላትና ቅምጡ ያደረጋት ፡ ከዚያም የከዳት የመጀመሪያዋም ፣ የመጨረሻዋም ሴት የእኔ ልጅ ብቻ አይደለችም ። በሐርና በከፋይ ልብስ ሲሽሞንሞኑ ቆይተው የኋላ፣ የኋላ ከመንገድ ወድቀው የሚቀሩ ወጣት ነሆለሎች ፒተርስበርግ ውስጥ በብዛት ይገኛሉ ። ዱንያም እንዲያ ስትሠቃይ አንዳንዴ በሐሳቤ ድቅን ትልብኝና ‘ ምነው ሞታ በተቀበረች ! ’ የሚል ክፉ ምኞት ያድርብኛል ” አለኝ ።

እነሆ የዚያ የሽማግሌው ወዳጁ የጣቢያ ሹም ታሪክ ይህ ነበር ፡ ያለማቋረጥ የሚወርድ እንባውን በኩቱ እጅጌ እያበሰና ሲቃ እየተነናቀው ያጫወተኝ ታሪክ። እንባውን ያዘነመለት የጠጣው አምስት መለኪያ አረቄ ቢሆንም ሽማግሌው አንጀቱን ነው የበላው ። ከተለየሁት በኋላ ትዝታው ለብዙ ጊዜ ከአእምሮዬ ሊጠፋ አልቻለም። ስለ ምስኪንዋ ዱንያም ማሰላሰቤን ለመተው ብዙ ጊዜ ወሰደብኝ ።

እሁን በቅርቡ እንኳ በአንዲት መንደር ሳቋርጥ የጥንቱን ወዳጅን አስታወስኩት ። እርሱ ያስተዳድረው የነበረው ማረፊያ ጣቢያ አለመኖሩን ባጠቅም፡፡ “ሽማግሌው ግን በሕይወት ይኖር ይሆን ? ” ለሚለው ጥያቄ አጥጋቢ መልስ የሚሰጠኝ ሰው አጣሁ ። ፊት የማውቃቸውን ስፍራዎች ለመገባባት ፍላጎት ስላደረብኝ፤ ፈረሶች ተከራይቼ በመጀመሪያ ወደዚያቹ መንደር ገሠገሥኩ ።

የጸደይ ወራት ነበር ። ሰማዩ በግራጫ ደመና ተሸፍኗል ። ከታጨደው ማሳ አቅጣጫ የሚነፍሰው ቀዝቃዛ ነፋስ እግረ መንገዱን ከየዛፉ ላይ ያረገፈውን ቀይና ቢጫ ቅጠሎች እያዘለ ያልፋል ። ጀምበር ስታዘቀዝቅ ከዚያች መንደር ደረስኩና ከጣቢያ ሹመ ቤት ፊት ለፊት ቆምኩ ። ሰውነትዋ ደልደል ያለ አንዲት ሴት ወደ በረንዳው፡ ምስኪንዋ ዱንያ ከዚህ ቀደም እኔን ከሳመችበት ሥፍራ ፡ ብቅ አለችና ሽማግሌው የጣቢያ ሹም ከአንድ ዓመት በፊት እንደሞተ ፡ ቤቱ የአንድ ቢራ ጠማቂ ንብረት መሆኑንና እርሷም የቢራ ጠማቂው ባለቤት እንደሆነች ገለጸችልኝ ። በከንቱ ያባከንኩት ጉዞና ያላግባብ ያጠፋሁት ሰባት ሩብል ቆጨኝ። “ምን ሆኖ ነው የሞተው ? ” ስል የቢራ ጠማቂውን ሚስት ጠየቅኳት ። “ በመጠጥ ልቡ ፈንድቶ ነው የሞተው ጌታዬ ” አለችኝ ሴትዮይቱ ። “ የት ነው የተቀበረውስ ? ”

“ ከመንደሩ ወጣ ብሎ ከሚስቱ መቃብር ጉን ነው ። ”

“ ወደሱ መቃብር ሊወስድኝ የሚችል ሰው ቢኖር ? ”

“ እንዴታ ፡ አለ እንጂ ። ስማ አንተ ሻንካ ! በል ድመትዋን ለቀቅ አድርጋትና ለእኝህ ሰው የጣቢያ ሹሙን መቃብር አሳያቸው ። ”

በትዮ ያጠለቀ ፡ ጸጉሩ የቀለና ዐይኑ የተንሸዋረረ ልጅ ሲሮጥ መጣና ወደ መንደሩ ጠርዝ እየመራ ወሰደኝ ።

“ የጣቢያ ሹሙን ታውቀው ነበር ? ” አልኩት እየሔደን ሳለን ።

“ በጣም እንጂ ፡ ዐውቀው ነበር ፡ ፊሽካ መሥራት አስተምሮኛል ። ከመሸታ ቤት ሲወጣ ፡ እግዜር ነፍሱን ይማረውና ፡ በሩጫ እየተከተልን ‘ አባባ ! አባባ ! እስቲ እቸሎኒ ስጠን ’ እያልን ስንለምነው የያዘውን ሁሉ እቸሎኒ ይሰጠን ነበር ። በየቀኑም ከእኛ ጋር ይጫወት ነበር ። ”

“ ለመሆኑ ሌሎች መንገደኞች ስለሱ ይጠይቃሉ ? ”

“ ዛሬ እንኳ እንደ ድሮው ብዙ መንገደኞች የሉም ፤ በጉዞ ላይ የሚሠየም ዳኛ ካልሆነ በቀር ዛሬ ዝር የሚል እንግዳ የለም ። ታዲያ እንዲያ ያለውም ዳኛ ቢሆን ለሙታን ደንጋ ያለውም ። ሆኖም በዚህ በጋ ወራት እንዲት ሴት ወይ ዘሮ መጥጋ ስለሽማግሌው የጣቢያ ሹም ጠያይቃ መቃብሩን ገብብኝታለኝ ። ”

“ እንዴት ያለች ሴት ነበረች ? ” ስል በጉጉት ጠየቅሁት ።

“ እንዲት ውብ የሆነች ሴት ሠዱዘሮ ነበረች ” አለትንሹ ልጅ ። “ የመጣችው በባለ ስድገት ፈረስ ሠረገላ ነበር ። ሦስት ልጆች ፡ እንደ ሞግዚትና እንደ ጥቁር ድንክ ውሻ አብረዋት ነበሩ ። የጣቢያ ሹሙ መሞቱን ባነገርናት ጊዜ አለቀሰችና ከመካነ መቃብሩ ደርሳ እስከትመለስ ድረስ ልጆችዋ ጸጥ ብለው እንዲጠብቁት አስጠንቅቃ ወደ ዚያው አመራች ። ከመቃብሩ ሥፍራ ላደርሳት ጠይቂያት ነበር ፤ “ እራሴው መንገዱን ዐውቀዋለሁ ” አለችኝና ባለ

እምስት ኮፒክ የብር መሐለቅ ሰጠችኝ፤ እንዲያ ያለች ደግ ሴት ! ”

ይህን እያወጋን ከመካን መቃብሩ ደረሰን ። ቦታው ቀፋፊና ያልታጠረ፤ የእንጨት መስቀሎች እዚያና እዚህ የተተከሉበትና ለፀሐይ ሐሩር የተጋለጠ ነበር ። እንደዚህ ያለ ቅስም የሚሰብር የመቃብር ሥፍራ በሕይወቴ አይቼ አላውቅም ።

ትንሹ ልጅ አንድ አሸዋ ከምር ላይ ዘሎ ወጣና “የጣ ቢያ ሹሙ መቃብር ይሄ ነው” አለኝ ። ከከምሩ ላይ ከን ሐስ የተሠራ የመላዕክት ምስል ያለበት ጥቁር መስቀል ተተክሏል ።

“ ታዲያ ሴትየይቱ የመጣችው እዚህ ነበረ ? ” ስል ጠየቅሁት ።

“ እዎን፤እዚሁ ነበር የመጣችው” ሲል መለሰ ሻንኮ - “ ከሩቅ ሆኜ እመለከታት ነበር ። እዚህ ጋደም ብላ ለረ ጅም ጊዜ ቆየች ። ከዚያም ወደ መንደር ተመለሳ፤ አንድ ቄስ አስጠርታ ጥቂት ገንዘብ ሰጠችው፤ ለእኔም የባለ እም ስት ኮፒክ የብር መሐለቅ ሰጥታኝ ነበር ። እንዲያ ያለች ደግ ሴት ! ”

እኔም በበኩሌ ለዚህ ሕፃን የእምስት ኮፒክ መሐለቅ ሰጠሁት ። ያን ከሰጥሁ በኋላ ያደረግሁት ጉዞም ሆነ ያወ ጣሁት ሰባት ሩብል አልቆጨኝም ።

የካፒቴኑ ሴት ልጅ

ምዕራፍ አንድ

ሃምሳ አለቃው የክብር ዘብ

“ ታጭቶ ነበርኩ ለመኮንንነት ! ”

“ የተራ ወቴን ቁርስ ይቅመስ ምናለበት ! ”

“ አዎ : ልክ ብለዋል : ይየዋ ልፋቱን ። ”

“ በነገራችን ላይ . . . ያውቁታል አባቱን ”

(‘ ጉረኛው ’ ከሚለው የያኮቭ ክኒዚኒን

(1742 — 1791) ኮሚዲ የተወሰደ ።)

አባቴ አንድሬ ‘ ፒትሮቪች ግሪኔቭ : በወጣትነት ዘመኑ በጦር መኮንንነት ሲያገለግል ቆይቶ : ከሥራው በጡረታ ተገለለ ። ከዚያም ሲምቢርበክ ከሚገኘው እርሱቱ ላይ መኖር እንደ ጀመረ በዚያ ነዋሪ የሆነና አግኝቶ ያጣ የአንድ ሁነኛ ሰው ልጅ የሆነችውን አብዶቲያ ባዚልዮቭናን አገባ። ዘጠኝ ልጆች ተወለዱ ። ወንድሞቹና እህቶቹ በሙሉ በሕፃንነታቸው ተቀጠሩ ።

ገና ከእናቱ ማሕፀን ሳልወጣ ነበር የቅርብ ዘመዳችን በሆነው የክብር ዘብ ሻምበል አዛዥ ልዑል ቢ—መልካም ፈቃድ በሃምሳ አለቅና ማዕረግ ታጭቶ ሲሞኖቭ ክፍል

ጦር የተመደብኩት ። እናቱ ሴት ልጅ ብትወልድና የወላ
 ጆቹ ምኞት ቢጨናገፍ ኖሮ አባቴ ያንን አዲስ ቅጥር ሃምሳ
 አለቃ ድንገት በሞት እንደ ተለየ አስታውቆ ጉዳዩ በዚያው
 ባከተመ ነበር ። ግን አልሆነም ። ትምህርቴን እስከምገፋ
 ድረስ በዕረፍት ላይ እንደምሆን ተቆጠረልኝ ። የዚያን
 ጊዜ ትምህርት እንዳሁኑ ዐይነት አልነበረም ። አምስት
 ዓመት ሲሞላኝ ጥንቁቅና ቁም ነገረኛ የሆነ ፣ ሳቪሊች የሚ
 ባል ሞግዚትና የግል አስተማሪ መጣልኝ ። እሱ እያስተ
 ማረኝ በፀሥራ ሁለት ዓመት ዕድሜዬ አፍ በፈታሁበት
 ቋንቋ ማንበብና መጻፍ ቻልኩ ። ከዚያም አባቴ ዜግነቱ ፈረ
 ንሣዊ የሆነ ፣ ሙሴ ቦጥሬ የሚባል አስተማሪ ከሞስኮ አስ
 መጥቶ የዓመት ቀለቡን በመስፈር ቀጠረልኝ ። የአስተማ
 ሪው መምጣት ሳቪሊችን በጣም በሳጩው ። “ ለእግዚር
 ክብር ምስጋና ይግባውና ልጁ እንደሁ እስካሁን ድረስ ንጽ
 ሕናው ሲጠበቅለት ፣ ጥሩ ሲለብስና በሚገባ ሲቀለብ ቆይ
 ቷል ! ” ሲል አጉረመረመ ። “ አገራችን ብቃት ያላቸው
 ሰዎች ያጣች ይመስል ለምን ለውጭ አገር ዜጋ ገንዘባቸ
 ውን ያባክናሉ ? ”

በጥሬ ትውልድ አገሩ ሳለ ጸጉር አስተካካይ ነበር ።
 ቀጥሎም በፕሩሲያ ክፍለጦር ውስጥ ሲያገለግል ቆይቶ ፣
 በመጨረሻም በአስተማሪነት ሞያ ወደሩሲያ ይገባል ።
 “ አስተማሪ ” የሚለውን ቃል ፍች እንኳ አያውቀውም ።
 ከመጠን ያለፈ ቀልብ—ቢስና ልክስክስ ቢሆንም ጨዋታ
 የሚጣፍጥለት ሰው ነበር ። የተጠናወተው ዋነኛው በሽ
 ታው ግን፣ የሴት ዓመል ሲሆን መገንታት በማብዛቱም በየ
 ጊዜው በሚደርስበት ድብደባ ለብዙ ቀናት ይማቅቃል ።
 ከዚህም በላይ ፣ ራሱ እንደሚለው ። “ ጦርሙስ ማነቅ ”
 ይወዳል ። በሌላ አባባል ፣ ጥንብዝ ብሎ እስኪሰክር የመጣ
 ጣት ሱስ ነበረበት ። ደግነቱ ከቤታችን ወይን ጠጅ በእራት

ሰዓት ብቻ ነበር የሚቀርበው ፤ የሚታደለውም አንዳንድ ብርጭቆ ብቻ ሲሆን ለዚያውም አብዛኛውን ጊዜ ቦፕሬ ይታለፋል ። ታዲያ ያም ሆኖ ቦፕሬ የሩሲያን አልኮል መጠጥ ፈጥኖ ተላመደው ። ምግብ ያንሸራሸራል በሚል ሰበብ ከራሱ አገር ወይን ጠጅ አስበልጦ ያዘወትረው ጀመር ። ጓደኛዎች ሆንን ። ኃላፊነቱ “ ፈረንሳይኛ ፣ ጀርመንኛ እና ሌሎች ትምህርቶችን እንዲያስተምረኝ ” ቢሆንም፤ ከማስተማር ይልቅ ጥቂት የሩሲያ ቃላት ከእኔው መለቃቀሙ ቀለለው ። ስለዚህ በየበኩላችን የየልባችን ስለደረሰልን፤ ተከባብረን በደስታ ጊዜያችንን ገፋነው ። ዓለማችንን ቀጨን ። ከእርሱ የተሻለ መምህር አልተመኘሁም ። ግን የዕድል ጉዳይ ሆነብንና ፣ ቀጥሎ እንደማወሳችሁ ወዲያው ለመለያየት በቃን ። ፊትዋን ፈንጣጣ የጠቀጠቀው ወፍራሚ ልብስ አጣቢያችን ፖላሽካና ባለአንድ ዐይንዋ ወተት አላበያችን አኩልካ ፣ እናቴ ጫማ ላይ ወድቀው የፈጸሙትን ኃጢአት ፣ ቦፕሬም የዋህነታቸውን አይቶ ያደረሰባቸውን በደል በዝርዝር አስረዱዋት ። እናቴም ለእንዲህ ያለ ነገር ከብደት ስለምትሰጥ ቅሬታዋን ለአባቴ ነገረችው ። ወዲያውኑ አባቴም ያን ወራዳ ፈረንሳይኛ ቢያስጠራው ፣ እኔን በማስተማር ላይ መሆኑ ተነገረው ። ገሥግሦ ወደ ከፍሌ ቢመጣ ሙሴ ቦፕሬ አልጋው ላይ ተንጋሎ እንቅልፉን ሲለጥጥ አገኘው ። በበኩሌ ግን፤ በሥራ ተጠምጄ ነበር ። መማሪያ እንዲሆነኝ ታስቦ ከምስኮ ድረስ የመጣልኝ አንድ ትልቅ ካርታ ነበር ። ካርታው ያላንዳች ጥቅም ግድግዳ ላይ ቢንጠለጠልም የታተመበት ወረቀት ስፋቱና ፕራቱ ለብዙ ጊዜ ይሰበኝ ነበር ። የዚያን ዕለት ቦፕሬ በእንቅልፉ መዋጡን ላይም ያን ካርታ ቀድሟ ‘ ካይት ’ የሚባል መጫወቻ ልሠራ ተነሣሁ ። አባቴ የደረሰብኝም ቆራርጨው ለካይቱ ጅራት በምቀጥልበት ወቅት ነበር ። የጅላግራፊ ትምህርቴ እንዲያ መሆኑን ሲገነዘብም በጆርዩ

እየጉተተኝ ወደ ሙሴ ቦፕሬ ገሠገሠ ። ያለምንም ይሉኝታ ተስቅሶትም ስድቡን አወረደበት ። ቦፕሬ እጅግ ተደናግጦ ብድግ ለማለት ቢሞክር ጥምቢራው እስኪዞር ሰክሮ ነበርና አልቻለም ። ለጥፋቱ የሚጠብቀው አንድ ቅጣት ብቻ ነበር ። አባቴ በኩቱ ኮሌታ አንጠልጥሎት ከክፍሉ ገፍትሮ አስወጣውና የዚያኑ ዕለት ከቤት አባረረው ። ሳቪሌች በደስታ ጮቢ ረገጠ ። በዚህ አኳኋን ትምህርቴ ተቋረጠ ። ከለማዳ ርግቦች ጋር ስቦርቅና እርስታችን ላይ ካሉት ልጆች ጋር ስዘል ደንቆሮ ሆኜ አደግሁ ። በዚያ አኳኋን ዐሥራ ስድስተኛ ዓመቴን ያዝኩ ። ከዚያን ወቅት አንሥቶም ሕይወቴ እየተለወጠ ሕይወቴ ።

አንድ ቀን ፡ በመጸው ወራት እናቴ ከሳሎን ሆና እንጆሪ በማር ስትቀቅል አጠገብዋ ቆሜ ሲፍለቀለቅ እያየሁ ለመቅመስ እቋምጣለሁ ። አባቴ መስኮቱ አጠገብ ተቀምጦ በየዓመቱ የሚደርሰንን “ ዜና ቤተመንግሥት ” የሚባል መጽሔት ያገላብጣል ። መጽሔቱ አባቴን ሁልጊዜም ያመራምረዋል ። ሳይጨነቅና ሳይጠበብ አንብቦት እያውቅም ። በጥንቃቄ በተመለከተው ቁጥር ደሙ ይፈላል ። ጠባዩንና ዓመሉን በሚገባ አብጠርጥራ የምታውቀው እናቴ ሥራዬ ብላ ያን መከረኛ ጽሑፍ ራቅ ካለ ሰዋራ ሥፍራ ስለምትደብቅበት ለሁለትና ለሦስት ወራት ዐይኑ ሳያርፍ በት ይቆያል። ባጋጣሚ እጁ ከገባ ግን፡ለብዙ ሰዓት ሙጭጭ ይልበታል ። ታዲያ አባቴ እያነበበ ሳለ ዐልፎ ዐልፎ ትከሻውን በመነቅነቅ፡ “ ሌተና ጀኔራል . . . በእኔ ክፍለጦር ውስጥ ሃምሳ አለቃ ነበር ። አሁን ደግሞ ከፍተኛዎቹን ሁለት የሩሲያ ፈረሰኛ ኒሻኖች ተሸላሚ ሆነ . . . እሱና እኔ . . . ትናንትና . . . ” እያለ ያጉተመትማል ። በመጨረሻም ጽሑፉን ሶፋው ላይ አሸቀንጥሮ በሐሳብ ይዋጣል ።

እንዲህ ዐይነቱ ሁኔታውም ለመላው ቤተሰብ የሚበጅ አልነበረም ።

በድንገት ወደ እናቱ ፊቱን ዞር እድርጎ “ አሸዶትያ ቫሊሲዮቭና ፡ ለመሆኑ የፔትሩሻ ዕድሜ ስንት ነው ? ” አላት ።

“ አረገኝ ፡ አሁንማ ዐሥራ ስድስት ዓመት ሞላው ” ስትል መለሰችለት ። “ ከነምልክቱ ፔትሩሻካ እኮ የተወለደው አክሱቱ ናስታስያ ጄራዚሞቭና ዐይንዋን በታወረችበት ዓመት ነው . . . ”

“ እንግዲያውስ መልካም ! ” አለ አባቴ አቋርጧት ። “ ወደ ውትድርና አገልግሎት መሔጃ ጊዜው አሁን ነው ። ከሴቶች ጓዳና በእርግቦች ጉጂ አካባቢ መንገላወዱ ይበቃዋል ። ”

የማይቀረው ስንብታችን እናቱን ክፉኛ ስላስደነገጣት ማንኪያውን ብረት ድስቱ ውስጥ ለቀቀችው ። እንባዋም በጉንጮችዋ ላይ መንታ መንታ ሆኖ ወረደ ። በበኩሌ ግን ከመጠን ያለፈ ፈነደቅሁ ። ስመኘው የኖርኩት የውትድርና አገልግሎት ለእኔ ነጻነትን የሚያገናኝ ፡ እንደልቤ በፒተርስበርግ ከተማ ለመደሰት የሚያስችለኝ ዕድል መስሎታየኝ ። በዐይነ ሕሊናዬ ራሴን እንደ አንድ የጦር መኮንን እየተመለከትኩ ፡ ለሰው ልጅም ከዚህ የበለጠ ደስታ እንደማይኖር ገመትኩ ።

አባቴ ውሳኔዎቹን ለመለወጥም ሆነ ለማዘግየት አይወድም ። የምሔድበት ቀን ተወሰነ ። በዋዜማውም ለወደ ፊቱ የበላይ አዛዢ የማደርሰው ደብዳቤ እንደሚሰጠኝ አስታውቆኝ ብዕርና ቀለም እንዲቀርብለት አዘዘ ።

“ ለልዑል ጌታዬ የእኔንም ሰላምታ አቅርብልኝ ”
እለኝው እናቴ “ ለፔትሩሻም እርዳታዎ እንደማይለየው
ተስፋ አደርጋለሁ በልልኝ ። ”

“ የምን መቀባጠር ነው ! ” ሲል መለሰላት አባቴ
ግምባሩን ቋጥሮ ፡ “ ለምን ብዬ ነው ለልዑሉ የምጽፍ
ላቸው ? ”

ለፔትሩሻ የበላይ አዛዥ ደብዳቤ ልጽፍ ነው አላልክም
እንዴ ? እረገኝ ! ”

“ እና ፡ ታዲያ ብልሳ ? ”

“ ታዲያ ልዑሉ ናቸው የበላይ አዛዥ ። ፔትሩሻ የተ
መደበው እሲሞናቭ የክብር ዘበኛ ጦር ውስጥ አይደል
እንዴ ? ”

“ የተመደበው ! . . . በክብር ዘበኛ ውስጥ ! . . . የክ
ብር ዘበኛ አይሆንም ። ፔትሩሻ ወደ ፒተርስበርግም አይሔ
ድም ። ፒተርስበርግ በመቆየቱ ምን ይማራል ? ለብኩን
ነትና ለሞራል ውድቀት ከመዳረግ በቀር የሚያተርፈው
ነገር የለም ። ይልቅ በጦር ሠራዊትነት ያገለግላል ። እስቲ
ጠመንጃ ያንግብ ፡ ባሩድ ይሸተተው ፡ ሴት አውልነቱን ትቶ
ቆፍጣና ወታደር ይውጣው ። ‘ በክብር ዘብነት ተመድቧል ! ’
. . . የታል መታወቂያው ? በይ እኮ ሰጪኝ ! ”

እናቴ ክርስትና ከተነሣሁበት መታቀፊያ ጋር አኑራው
የነበረውን መታወቂያዬን ከሳጥን አውጥታ እጅዋ እየተ
ንቀጠቀጠ ለአባቴ ሰጠኝው ። አባቴ አገላብጦ ካየው በኋላ
በስተፊቱ እጠረጴዛው ላይ አስቀምጦት ደብዳቤውን
መጻፍ ጀመረ ።

የሚለውን ለመስማት ጓጓሁ ። ወደ ፒተርስበርግ ካል
ሆነ ከቶ ወዴት ሊልክ ይሆን ? በወረቀቱ ላይ በዝግታ ከሚ

ጓዘው የአባቱ ብዕር ላይ ዐይኔ ጨርሶ አልነቀል አለ ። በመ
 ጨረሻም ደብዳቤውንና መታወቂያዬን በፖስታ አሸገጡ ፤
 መነጽፋን አውልቆ ጠራኝና “ ይህ ደብዳቤ ለጥንቱ የሥራ
 ጓዴና ወዳጄ ነንድሬ ካርሎሺች በእጁ የምትሰጠው ነው።
 ወደአሬንበርግ ሔደህ በእርሱ ሥር ታገለግላለህ ” አለኝ።

በዚህ አኳኋን ሕልሚ ተጨናገፈ ፤ በፒተርስበርግ
 ከተማ በሚጠብቀኝ ደስታ ምትክ ቦአንድ ቀፋፊና እልም
 ባለ ገጠር አሰልቼ ኑሮ ተጋረጠብኝ ። ከጥቂት ጊዜ በፊት
 እጅግ እንጓለት የነበረው የውትድርና አገልግሎት አሁን
 ብርቱ ፈተና መስሎ ታየኝ ። አሻፈረኝ ማለቱም ጠቃሚ
 ውጤት እንደማይኖረው ተረዳሁ ። በነጋታው የምንዘበት
 ጋራ ፊት ለፊት ወዳለው በረንዳ ቀረበ ፤ ሻንጣዬ ፣ የሻይ
 ማፍያ ዕቃዎችና የእናት ጓዳ ትዝታዎች መግለጫ የሆኑት
 የትኩስ ዳቦና የብስኩት ጥቅሎች በአንድ ላይ ተጫኑ ። አባ
 ትና እናቴ የወላጅነት ምርቃታቸውን ሰጡኝ ። አባቴም
 እንደዚህ አለኝ ፡ “ ደህና ሁን ፓይተር ። ትዕዛዙን
 ለመፈጸም ቃል የገባህለትን ሰው በታማኝነት አገልግል ።
 የበላዮችህን ትዕዛዝ አክብር ። በእነርሱ ዘንድ ተወዳ
 ጅነትን ለማትረፍ ብለህ አጉል አታሽቃብጥ ። ሳትጠየቅም
 ለማገልገል ሸብ ረብ አትበል ። ስትጠየቅ ግን ዕውቀትህ
 ንና ጉልበትህን አትንፈግ ። ስሕተት ገና በእንጭጩ ካል
 ተቀጪ ይበልጥ ይበክላልና በወጣትነት ጊዜህ ክብርህ እን
 ዳይጉድፍ ተጠንቀቅ ። ይህን ምክሬን ዘወትር አስታውስ”
 አለኝ ። እናቴ እያነባች ጤንነቴን እንደጠብቅ ተማፀነ
 ትኝ ። ሳቪሊችም እንዲንከባከበኝ አደራ ጣለችበት ። ስለ
 የቆዳ ኮት አለበሱኝ ፤ ከጨርቅ የተሠራና በቀበሮ ጸጉር የተ
 ከፈፈ ካፖርትም ደረቡልኝ ። ስቅስቅ ብዬ እያለቀስኩ ከጋ
 ረው ላይ ወጣሁና ከሳቪሊች ጉን ተቀምጪ ጉዞዬን ጀመ
 ረኩ ።

ሲመሽ ሲሞቢርስክ ከተማ ገባን ። እንዳንድ እስፈ
 ላጊ ዕቃዎች ለመግዛት እስከሚቀጥለው ቀን እዚያው መቆ
 የት ነበረብን ። ዕቃ የመግዛቱ ኃላፊነት የሳቪሊች ነበር ።
 እንድ ሆቴል ዐረፍን ። ሳቪሊች በማግሥቱ ማለዳ ላይ ገበያ
 ወጣ ። መስኮቱ ላይ ተንጠልጥዬ ያን እስቀያሚ መንገድ
 ማየት ስለ ሰለችኝ የሆቴሉን ክፍሎች በሙሉ እየተዘዋወ
 ርኩ መገባቸውን ጀመርኩ ። ከከረምቦላው ክፍል ውስጥ
 ቁመተ ረጅም ፣ ዕድሜው ወደ ሠላሳ አምስት ዓመት የሚ
 ጠጋና ዝርገድ ያለ ጥቁር ሪዝ ያለው ሰውዬ አየሁ ። ፒጃማ
 የለበሰው ይህ ሰው በእጁ የከረምቦላ ድንጋይ ፣ በጥርሶቹ
 መሐልም ፒፓ ይዟል ። ከነጥብ ቆጣሪው ጋር እየተጫወተ
 ነበር ። ነጥብ ቆጣሪው ባሸነፈ ቁጥር እንድ ብርጭቆ ሾድካ
 ይጨልጣል ። ሲሸነፍ ደግሞ በብስጭት ከጠረጴዛው ሥር
 ገብቶ ይደሃል ። ቆም ብዬ ጨዋታቸውን ተመለከትኩ ።
 ጨዋታቸው በረዘመ ቁጥር ነጥብ ቆጣሪው ቶሎ ቶሎ ሲድህ
 ቆይቶ በመጨረሻ ላይ ከከረምቦላው ጠረጴዛ ሥር ገባና
 ከዚያም ተቀርቅሮ ቀረ ። ሰውዬውም ጸሎተ ፍታት እንደ
 ሚያደርስ ሰው ጥቂት ካልጎመጎመ በኋላ አብሬው እንድ
 ጫወት ጠየቀኝ ። መጫወቱን ስለማላውቅበት እምቢ አል
 ኩኝ ። ፍጹም እንግዳ ነገር ሆነበትና በአዘኔታ ተመለከተኝ።
 ነገር ግን ወዲያው ውይይት ጀመርን ። ሰውዬው ኢሻን
 ኢሻኖሺች ዙሪን መባሉን ፣ የፈረሰኞች ሻምበል
 መሆኑን ፣ ሲምቢርስክ የመጣው ወታደር ለመመ
 ልመል እንደሆነና ያረፈውም በዚያ ሆቴል እንደሆነ
 እስረዳኝ ። ምሳም አብሬው እንድበላ ጠየቀኝ ። ያለ
 ማመንታት ተስማማሁ ። ለማዕድ ቀረብን ።

ዙሪን ብርጭቆውን ያለማቋረጥ እየጨለጠና እየሞላ የው
 ትድርና አገልግሎት ሕይወትን እንዴት መላመድ እንዳ
 ለብኝ ሰፊ ትምህርት አቀረበልኝ ። በውትድርና ኑሮ ውስጥ

ስላጋጠሙት አሥቂኝ ታሪኮች ሲያጫወቱኝ ልቤ እስኪፈርስ ሳቅሁ ። ከማዕድ ስንካሳ የልብ ወዳጆች ሆነን ዐረፍነው ። የኮረምቦላ ጨዋታ ሊያስተምረኝም ቃል ገባልኝ። “ለእኛ ለወታደሮች በጣም አስፈላጊ ነው ። ለምሳሌ በዘመቻ ላይ እንዳለህ እንድ የሆነ ሥፍራ ትደርሳለህ ። ምን የምታደርገው አለ ? ጠላት ፈጥረህ ግብግብ አትገጥም ። ወደ አንድ ሆቴል ሐደህ ከረምቦላ ከመጫወት በስተቀር አማራጭ አይኖርህም ። ስለዚህ ጨዋታውን የግድ ማወቅ አለብህ ። ” ያቀረበውን አሳብ ሙሉ በሙሉ አምኜለት በትጋት ጨዋታውን መማር ጀመርኩ ። ዙሪን ፈጣን እርምጃዬን እያደነቀ ከልቡ አበረታታኝ ። ለሙከራ ያህል ጥቂት ዙሮች እንደ ተጫወትን ለትርፍ ሳይሆን በነጻ መጫወቱ እንዳያጃጅለን እነስተኛ ገንዘብ በመመደብ እንድንቀጥል አሳብ አቀረበ ። በነጻ መጫወትን የመሰለ መጥፎ ልማድ የለም የሚል እምነት አለው ። በዚህም አባባሉ ተስማማሁ ። ዙሪን መጠጥ አዘዘ ። የወታደር ኑሮን ካሁኑ መለማመድ እንዳለብኝ በድጋሚ ገልጾልኝ መጠጡንም እንደሞከረው ገፋፋኝ ። “የውትድርና ሕይወት ያለ አረቄ ምን ትርጉም አለው ? ” ባለኝ መሠረት ፉት እያልኩ ጨዋታችንን ቀጠልን ። በተጉነጨሁ ቁጥር ይበልጥ ድፋረት ተሰማኝ ። የምወረውራቸው ድንጋዮች በተከታታይ ከጠረጴዛው እየተሸቀነጠሩ ወደውጭ ይወጡ ጀመር ። በንዴት ጦፍኩ ። ነጥብ ቆጣሪው ማጫወት ስላልቻለ በስድብ ወረድኩበት ፡ የውርርዱን ገንዘብ ከፍ ከፍ ማድረጌን ቀጠልኩ። ባጭሩ ፡ መረን እንደ ተለቀቀ ሕፃን ሆንኩ ። ሳይታወቀኝ ጊዜው በረረ ። ዙሪን የእጅ ሰዓቱን አየት አድርጎ የያዘውን ድንጋይ ካስቀመጠ በኋላ አንድ መቶ ሩብል እንደተበላሁ አሳወቀኝ ። ይህ በመጠኑም ቢሆን አስደንገጠኝ ። ገንዘቤ ሳቪሊች ዘንድ ስለነበር ለጥቂት ጊዜ እንዲታገሡኝ ይቅርታ ጠየቅሁት ። ዙሪን አቋርጦኝ “ እረግዴለም ! ፈጽሞ

አትቸገር ! ለመቆየት እችላለሁ ። እስከዚያው ማዳም
ዋል አሪኑሽካን እስቲ ብቅ ብለን እንደት ” አለኝ ።

ከእንግዲህ ምን ይምጣ ? ቀኑን በማይረባ ነገር እንደ
ጀመርኩት ሁሉ ምሽቱንም በከንቱ ገፋሁት ። ማዳም ዋዜል
አሪኑሽካ ቤት እራት በላን ። ዙሪን በማከታተል ብር
ጭቆኔን እየሞላ ደጋግሞ የውትድርናን ሕይወት መለ
ማመድ እንዳለብኝ ይነግረኛል ። ብድግ ለማለት ስሞክር
መቆም እንደ ተሳኝ ተረዳሁ ። እኩል ሌሊት ላይ ዙሪን
ከሆቲሉ ድረስ ሸኘኝ ።

ከሳቪሊች ጋር ከበሩ ላይ ተገናኘን ። ለውትድርና አገ
ልግሎት የቱን ያህል እንደ ተዘጋጀሁ የሚጠቁሙ ግልጽ
ምልክቶችን ከገጸ ላይ አንብቦ አፋን ከፍቶ ቀረ ። “ ምን
ስታደርግ ቆየህ ጌታዬ ? ” አለኝ ሐዘን ባዘለ ታና ። “ የት
ይሆን እንዲህ ጨርቅ እስክትሆን የጠጣኸው ? የእግዚር
ያለህ ! ያንተ ያለህ ! እንዳው . . . እንዲህ ያለ ጥፋት ይሠ
ራል ? ”

“ በል ዝም በል ፡ እንተ የጃጀህ ዘላባጅ ” አልኩት
በጉርናና ድምፅ ። እንተው ራስህ ሳትሰክር አልቀረህም !
ሐድ ተኛ . . . እኔንም አስተኛኝ ። ”

በበነጋው ጠዋት ስነታ ራስ ምታት ለቀቀብኝ ። ባለ
ፈው ቀን የፈጸምኳቸው ድርጊቶች ብዥ ብዥ አሉብኝ ።
ከሐሳቤ ሰመመን የወጣሁት ሳቪሊች አንድ ፍንጃል ሻይ
ባመጣልኝ ሰዓት ነበር ። “ ገና አንዱንም ሳትይዘው መጠ
ጥና ከንቱ ያስታ ጀመርክ እኮ ፓይቶር አንድሬች ” አለኝ
ራሴን እየነቀነቀ ። “ እንዳው በማን ወጥተህ ይሆን ? አባት
ህም ሆኑ አያትህ ጠጪዎች አልነበሩም ። እናትህም ቢሆኑ
ከሎሚ ጭማቂ በስተቀር ሕይወታቸውን ሙሉ መጠጥ
የሚባል ንክች አድርገው አያውቁም ። ታዲያ ለዚህ

ተጠያቂው ማነው ? ያ እርጉም አስተማሪህ መሆን አለበት።
'ማዳም : እባክዎን ሾድካ ' እያለ ግምጃ ቤትዋን ሁልጊዜ
ያነዘንዛት ነበር ። ይኸው አሁን ተራህን ' እባክዎን 'የም
ትለው አግኝተሃል ። በእርግጥም ያ ወራዳ እንዲህ እንዲህ
ያለውን አስተምሮሃል ! በቤታቸው አገልጋይ ያጡ ይመ
ስል ያን ዐረመኔ መቅጠራቸው ግርም ይለኛል ። ”

ዕፍረት ተሰማኝ ። ፊቱን ወደጉን አዙፊ። “ሒድልኝ
ሳቢሊች : ምንም ሻይ አልፈልግም ” አልኩት ። ሳቢሊች
አንዴ ምክር መለገስ ከጀመረ ፈቀቅ የሚያደርገው ምንም
ኃይል አይኖርም ። “ መጠጥ ምን እንደሚያስከትል እየው
ጋይቶር አንድሬች ። ራስህን ይበጠብጥሃል ። መብላት አት
ችልም ። ጠፊሊ ሰው ፈጽሞ አይረባም . . . ራስ ምታት
ህን ያስታግሥልህ እንደሆን እስቲ የፍሬ ጭማቂ ጠጣ :
ወይስ ግማሽ ብርጭቆ ሾድካ ልዘዝልህ ? ” እያለ ነዘነዘኝ ።

ወዲያውኑ አንድ ልጅ ከዙሪን የተላከ ማስታወሻ ይዞ
ብቅ አለ ። ፖስታውን ከፍቼው ቀጥሎ ያለውን መልዕክት
አነበብኩ ።

“ ወዳጄ ፓይቶር አንድሬዮቪች : እባክህ ትናንትና
ማታ የበላሁህን አንድ መቶ ሩብል ለልጄ ላክልኝ ። ገንዘብ
በጣም አስፈልጉኛል ።

ታማኝ አሽከርህ
ኢቫን ዙሪን ”

ምንም ማድረግ አይቻልም ። በግዴለሽነት መንፈስ
ወደ ግምጃ ቤቱ ሹምና ጉዳይ ፈጸሚው ሳቢሊች ዘወር ብዬ
ለልጄ አንድ መቶ ሩብል እንዲሰጠው አዘዝኩት ። “ ምን
ለምን ? ” ብሎ ጠየቀኝ ሳቢሊች በመገረም ። “ ዕዳ አለ

ብኝ ” ስል መለሰኩ ረጋ ብዬ ። “ ዕዳ አለብኝ ? ” በማለት እንባረቀብኝ ሳቪሊች ይበልጥ ተገርሞ ። “ ምን ጊዜ ነው ዕዳ ውስጥ የተዘፈቅኸው ጌታዬ ? አንዳች ጣጣ ሳይፈጠር አልቀረም ። የፈለግኸውን በል ጌታዬ ፣ እኔ እንዲሁ ገንዘቡን አልሰጥም ” ብሎኝ ዐረፈው ።

በዚያች ቀውጢ ሰዓት ያ መንቻካ ሽማግሌ ትእዛዜን እንዲቀበል ካላደረግሁት ወደፊት ከተጽዕኖው ለመላቀቅ እቸገራለሁ የሚል አሳብ አደረብኝ ። ስለዚህም ቀብረር በማለት ገላምጩው፤ “ እኔ ጌታህ ነኝ ። አንተ ደግሞ እሽ ከሬ ነህ ። ገንዘቤ የኔ ነው ። ያጠፋሁትም ወድጄ ነው ። አጉል ተቆርቋለህ ትተህ የታዘዝከውን ፈጽም ” አልኩት ።

ሳቪሊች በሰነዘርኩት ቃል እጅግ ከመደንገጡ የተነሣ እየተንቀጠቀጠ እጆቹን ከማወራጨት በቀር ምንም ሊያደርግ አልቻለም ። “ አፍክን ከፍተህ አትገተርብኝ ! ” ብዬ በቁጣ ጮሁኩበት ። ሳቪሊች በድንገት እንባውን አዘነመው ። “ እረ ምንው ጌታዬ ፓይቶር አንድሬች ! ” አለኝ እየተርበተበተ ። “ አንጀቴን አትቁረጠው ! ያይኔ ብርሃን ፣ የእኔን የሽማግሌውን ምክር ስማ ! ውርርድ የገባኸው ለቀልድ እንደ ነበርና ያን ያህል ገንዘብም እንደሌለህ ገልጸህ ለዚያ ወርበላ ጸፍለት ። አንድ መቶ ሩብል ! . . . የሥላሴ ያለህ ! ቤተሰቦችህ በጠጠር እንጂ በሌላ ነገር ቁማር እንዳትጫወት አጥብቀው እንደ ከለከሉህም ንገረው ። ”

“ በቃህ ! ” አልኩት ፊቴን በመከሰከስ ። “ ገንዘቡን አሁኑኑ አስረክበው ፣ አለዚያ አባርርሃለሁ ! ” ሳቪሊች ቅስሙ ተሰብሮ እያዘነ ገንዘቡን ሊያመጣ ሔደ ። እኔም ለሽማግሌው አዘንኩለት ። ሆኖም የማያወላውል አቋም

ለመያዝና ፡ ከእንግዲህ ወዲያ ልጅ አለመሆኔን ለማረጋገጥ ቆረጥኩ ። ገንዘቡም ለዙሪን ተላከለት ። ሳቪሊች ከዚያ ከተረገመ ሆኑል ሊያወጣኝ ተጣደፈ ። ፈረሶች እንደ ተዘጋጁልኝም ነገረኝ ። ሲምቢርስከን የለቀቅሁት በተረበሽ ሕሊናና ውስጥ ውስጡን በሚያቃጥል ጸጸት ተውጪ ስለ ነበር ዙሪንን ፡ ‘ አዲሱን አስተማሪዬን ’ ዳግም አገኘው ይሆናል በሚል ተስፋ አልተሰናበትኩትም ።

ምዕራፍ ሁለት

እግረኛው

እንተ የሩቅ ምድር

የማላውቅህ አገር !

ላይህ አልተመኘህ !

ወዳንተም አልጋለብህ ።

ደፋር ልጅ ነበርኩኝ ፤

አፍላ ጉርምስና እያንደረደረኝ ፤

በስካር ድንፋታ ካንተው ዘንዳ ጣለኝ ።

(ጥንታዊ ዘፈን)

በጉዞዬ ላይ የማስበው ሁሉ እምብዛም የሚያስደርቅ አልነበረም ። የተበላሁት ሩብል በወቅቱ በጣም ከባድ ገንዘብ ነበር ። በሲምቢርስ ሆቴል ያሳየሁት ጠባይ አጉል እንደነበርና ሳቪሊችንም እንዳስቀየምኩት ከልቤ አመንኩ ። ይህ ሁሉ ጸጸት አሠቃየኝ ። ሽማግሌው ፊቱን አጨፍግጎና ጀርባውንም ሰጥቶኝ ከመቀመጫው ላይ ቁብ ብሏል ። እንዳንዴ ጉሮሮውን ከመጥረግ በስተቀር ጨርሶ ድምፁን አጥፋቷል ። በመካከላችን መግባባትን ለማስፈን ብመኝም መላው ጠፋኝ ። በመጨረሻም እንዲህ አልኩት ። “ በል እንጂ ሳቪሊች ፡ ይበቃል—እንታረቅ ፡ በደለኛው እኔ ነኝ ፤

በደለኛነቴ ለራሴም ተሰምቶኛል፤ ትናንት ስጃጃል ነው የዋልኩት ። እንደዚያ ላመናጭቅህ ባልተገባኝም ነበር ። ጠባዩን እንደማርምና ወደፊትም ቀጥብዬ እንደምታዘዝህ ቃል እገባለሁ ። በል እንግዲህ ቁጣው ይቅር — እንታረቅ !

“ አዬ ጌታ ፓይቶር አንድሬች ” ሲል መለሰ ሳቪሊች ቁና ቁና እየተነፈሰ ፡ “ የተቆጣሁትስ እራሴ ነው ። ስሕተቱ ሙሉ በሙሉ የእኔው ነው ። ሆኖኩ ውስጥ ብቻህን መተው አይገባኝም ነበር ። ግና ምን ይሆናል ! የቄሰ ገበዝ ሚስት የሆነችና ናፍቆቷ የተቀሰቀሰብኝን አንዲት የጥንት ወዳጄን ለመጠየቅ በመሔዴ የሆነው ሊሆን በቃ ። ይኸውልህ እንግዲህ ፡ ጓደኛ ጥያቄ ሔጄ አንተን ለወጥመድ ዳረግሁህ እግዚአብሔር ! ጌታዬና እመቤቴ ፊት እንዴት አድርጌ እቀርብ ይሆን ? ልጃቸው ጠጪና ቁማርተኛ መሆኑን ሲሰሙ ከቶ ምን ይሉ ይሆን ? ”

የተከፋውን ሳቪሊች ለማጽናናት ስል ሳላስፈቅደው ቤሳ እንደ ማላጠፋታል ገባሁለት ። እያደር ቢረጋጋም እንዳንዴ ራሱን እየነቀነቀ “ አንድ መቶ ሩብል ! ቀልድ እይደለምኮ ” በማለት ብቻውን ማጉመተምቱ አልቀረም ።

ወደ መድረሻዬ በመቃረብ ላይ ነኝ ። ዙሪያው አውላላ ሜዳ ሲሆን ዐልፎ ዐልፎ ጉብታና ገደላ ገደል ይታይ በታል ። ሥፍራው በሞላ በበረዶ ተሸፍኗል ። በስተምዕራብ አድማስ ጀምበር እያሸቆለቆለች ነበር ። ጋሪዬ አንድ ጠባብ መንገድ ይዞ ወይም በትክክል ለመግለጽ የገበሬዎች ሠረገላዎች የቀደዱትን ፈር በመከተል እየተጓዘ ነው ። ሠረገላ ነጂው ሳይታሰብ ፡ በጭንቀት ተወጥሮ ወደ አንድ አቅጣጫ ዐይኑን ከተከለ በኋላ፣ ባርኔጣውን አውርዶ ፊቱን ወደ

እኔ ዘወር በማድረግ “ ጌታዬ ፡ ብንመለስ የተሻለ ነው ”
አለኝ ።

“ ለምን ? ”

“ የአየሩ ጠባይ አስተማማኝ አይደለም ። ነፋሱ በመ
ነሣት ላይ ነው ። አሁን የወረደውን በረዶ እንዴት እንደሚ
ያንገዋልለው ይመልከቱ ። ”

“ ታዲያ ምን ይሆናል ብለህ ነው ? ”

“ እስቲ ወደዚያ ይመልከቱ ” ብሎኝ ነጂው ወደ ምሥራቅ
አለንጋውን ቀሰረ ።

“ ሻሽ ከመሰለው ሜዳና ከጠራው ሰማይ በስተቀር
የማየው ነገር የለም ። ”

“ እዚያ — ያ ደመና ... ”

በጣም በመራቁ የኮረብታ አናት የሚመስል አነስተኛ
የደመና ቁልል አድማስ ላይ ተንጠልጥሏል ። ነጂውም ይህ
ደመና የማዕበል ምልክት መሆኑን አስረዳኝ ። በዚህ አካ
ባቢ የሚነሣው የበረዶ ውሽንፍር አያሌ የሠረገላ ተጓዥ
ዎችን ቀብሮ እንዳስቀራቸው ሰምቻለሁ ። ሳቪሊች
የነጂውን ሐሳብ በመደገፍ እንድንመለስ መከረኝ ።
እኔ ግን ነፋሱ በጣም የሚያይል ስላልመሰለኝና ከሚቀጥ
ለው ማረፊያ ጣቢያ ለመድረስ ጊዜ እንደሚኖረን በማመን
ነጂው ፈረሶቹን እንዲቀሰቅስ ነገርኩት ።

ዐልፎ ዐልፎ ወደምሥራቅ አየት እያደረገ በፍጥነት
መንዳት ቀጠለ ። ፈረሶቹ በፈቃዳቸው ሽምጥ ጋለቡ ። ነፋሱ
እጅግ እየበረታ መጣ ። ነጥብ ይመስል የነበረው ደመናም
እየሰፋ ሒዶ በሚያስፈራ ግርማ መላውን ሰማይ ከዳር እስ
ከዳር ሸፈነው ። የበረዶ ብናኝ መውረድ ጀምሮ ከዚያም

በድንገት እየሩ በትላልቅ የበረዶ ቅራፊ ተሞላ ። ነፋሱ አፏ። ። የበረዶው ውሽንፍር ወረደብን ። ደቂቃ ባልሞላ ጊዜ ውስጥ ጥቁሩ ሰማይ ከበረዶው ውቅያኖስ ጋር እንድንሳል እንደ አምላል ሆነ ። ጉልተው የሚታዩ ምልክቶች ሁሉ ደብዛቸው ጠፋ ።

“ ይኸውልዎታ ጌታዬ ” ሲል ጮሽ ነጂው “ እንግዲህ አልቀረልንም ። ” በሠረገላው ጣሪያ ሥር አሾልቄ ወደውጭ እየሁ ። አካባቢውን ከዋጠው መንፈስ ከሚያስጨንቅ ዐውሎ ነፋስ በስተቀር ምንም ነገር የለም ። የነፋሱ ማጓፊት ሥፍራውን በአውሬዎች የተወረረ አስመሰለው ። ሳቪሊችና እኔ ወዲያው በበረዶ ተሸፈንን ። ፈረሶቹ ሲያዘግሙ ቆያዩና ቀጥ አሉ ።

“ ለምን ወደፊት አትቀጥልም ? ” በማለት ጠየቅኩት ነጂውን በመቅበጥበጥ ።

“ ምን ሊበጀን ? ” ሲል መለሰልኝ ከሠረገላው ላይ በመንገዳገድ እየወረደ ። “ የት እንዳለን እንኳ አላውቅም ። መንገዱ አይታይ ጥቅጥቅ ያለ ጨለማ ነው ። ” ስድብ አወርድበት ጀመር ። ሳቪሊች ግን የእርሱ ደጋፊ ሆነ ።

“ ለምን ያለህን አትሰማም ነበር ? አለኝ በመቆጣት ። ወደ ቀድሞው ሆቴላችን ተመልሰን ፣ ትኩስ ሻይ ፉት እያልን ማዕበሉ እስኪያልፍልን ከዚያው ማደሩና ጉዞአችንን እንደገና መጀመሩ ሌላው አማራጭ ነበር ። ” የተለየ አስቸኳይ ጉዳይ የለንም ፣ አለን እንዴ ? የሠርግ ጥሪ ያለብን ይመስል ምን አስሮጠን ” አለ ሳቪሊች ። ትክክል ነበር ። ችግር ላይ ወደቅን ። የበረዶው ዝናም እየከፋ ሔደ ። በጋሪያችን ዙሪያ በረዶው ተከመረ ። ፈረሶቹ ፣ እንዳንዴ ብቻ እንደ መበርገግ እያሉ ፣ አንገታቸውን ሰብረው ተገ

ተሩ ። ነጂውም ሥራ ላለመፍታት ሲል እየተዘዋወረ ፣ የፈረስ ዕቃውን ያስተካክላል ። ሳቪሊች ለብቻው ያኮረመርማል ። እኔም ሕይወት ያለው እንዳች ነገር ወይም መንገዳችንን ለማግኘት ስል ዙሪያዬን አማተርኩ ። ነገር ግን ከበረዶው ከምር በቀር በመጀመሪያው ሙከራዬ ምንም ለማየት አልቻልኩም ። ጥቂት ቆየት ብዬ ግን ዐይኔ እንድ ጥቁር ነገር ላይ ዐረፈ ።

“ ሰማ እስቲ ” ፣ ልኩኝ ፡ “ ተመልከት ፡ እዚያ ያለው ጥቁር ነገር ምንድነው ? ” ነጂው ወዳመለከትኩት አቅጣጫ አተኩር “ አምላክ ይወቀው ጌታዬ ” አለኝ ወደ መቀመጫው እየተመለሰ ። “ ሠረገላ ወይም ዛፍ አይመስልም ። ስለሚንቀሳቀሱም ተኩላ ወይም ሰው መሆን አለበት ። ”

ወደኛ በማምራት ላይ ወዳለው ያልታወቀ ነገር እንዲነዳ ፣ ዘዝኩት ። ከጥቂት ደቂቃዎች በኋላ እንድ ሰው አጠገብ ቆምን ። “ ሰማህ ወይ አንተዬ ! ” አለው ነጂው ደምፁን ከፍ ፣ ድርጉ። “ መንገዱ የት እንዳለ ታውቃለህ ? ”

“ መንገዱማ እዚችው ነው ። ጥብቅ መሬት ላይ ነው የቆምኩት ” ሲል መለሰለት መንገደኛው ። “ ግን ምን ፋይዳ አለው ? ”

“ ወንድም አዳምጠኝ ” አልኩት እኔ ፡ “ ይህን አካባቢ ታውቀዋለህ ? ሌሊቱን ለማሳለፍ ወደምንችልበት ሥፍራ የሚወስደውን መንገድ ልታሳየን ትችላለህ ? ”

“ ይህን አካባቢ ዐውቀዋለሁ ” ሲል መለሰለኝ መንገደኛው “ ላውቀውም ይገባኛል ። በእግርና በፈረስ ፡ ከዳር እስከዳር ደጋግሜ ተመላልሽበታለሁ ። ሆኖም ያየሩን ጠባይ ይዩት እስቲ። ለቅጣጫችንን በቀላሉ ሊሰውርብን ይችላል ። አላችሁበት ሆናችሁ ብትጠብቁ ይሻላል ። ማዕበሉ

ማለቱና ሰማዩ መጥራቱ እይቀርም ። በዚያን ጊዜ በከዋክ ብት እየተመራን ሙንገዳችንን ለማግኘት እንችላለን ። ”

የሰውየው የተረጋጋ መንፈስ አዲስ ተስፋ አሳደረብኝ ። ሁሉንም ነገር ለእግዚር ትቼ ሌሊቱን ቅልጥጥ ባለው ሚዳ ላይ ለማሳለፍ ወስኜ እያለሁ መንገደኛው ከነጂው መቀመጫ ላይ በቅልጥፍና ወጥቶ ጉብ በማለት ነጂውን እንዲህ አለው “ እግዚር ይከበር ይመስገን ፤ ከዚህ እሥብዛም ሳይርቅ አንድ ቤት አለ ። ወደቀኝ ታጠፍና ቀጥታ ወደፊት ንዳ ። ”

“ ለምንድነው ወደቀኝ የምታጠፍ ? ” ብሎ ጠየቀው ነጂው በማንገራገር ። “ ምንም መንገድ አይታየኝም ። ” “ ንዳ ” ማለት ቀላል ነው ። ፈረሶቹ የሌላ ሰው ናቸው ፤ ጋሪው የሌላ ሰው ነው ። አንተው እንዳሻህ ንዳ ። ምንቸገረህ ፤ አትከፍልበት ! ” የሚል ቁጣ ያዘለ ምላሽ ሲሰጠው ነጂው ትክክል ነው ብዬ አሰብኩ ። “ ባቅራቢያችን ቤት መኖሩን እንዴት ዐወቅህ ? ” ስል ጠየኩት እኔም በተራዬ ። መንገደኛው “ ነፋሱ ከዚያ አቅጣጫ ስለሚነፍስና ጭስ ስለ ሸተተኝ ነዋ! ይህም በአቅራቢያችን መንደር አለ ማለት ነው ” በማለት መለሰልኝ ። ብልህነቱና ንቁነቱ አስደነቀኝ ። ነጂው ጉዞውን እንዲቀጥል አዘዝኩት ። ፈረሶቹ በሚያጠልቀው የበረዶ ክምር ላይ እየተጉተቱ መንገዱን ተያያዙት ። ጋሪው የበረዶውን ክምር እያረሰ ፤ ሞገድ እንደሚያንገላታው መርከብ ወደግራና ወደቀኝ እየዋዘቀና ገደላገደል ውስጥ ለመከንበል እየቃጣው ጉዞውን በዝግታ ቀጠለ። ሳቢሊች እያጉረመረመ ከእኔ ጋር ይላተማል ። የሠረገላውን መጋረጃ ወደታች ለቅቄ ፤ በቆዳ ኮቴ ከተጠቀለልኩ በኋላ የማዕበሉን ፋጪትና የጋሪውን ቋቋታ እያዳመጥኩ አሸለብኩ ።

ፍጹም ሊረሳኝ የማይችል ፡ በሕይወቴ ከገጠሙኝ እንግዳ ነገሮች ጋር እያዛመድኩት እስከዛሬ እንደ ራዕይ የምቆጥረው ሕልም አየሁ ። ለእንዲህ ያለ አጉል እምነት መገዛቱን ቢጠላውም ምናልባት ደርሶበት ይሆናልና እንባ ቢዩ ይቅርታ እንደሚያደርግልኝ አምናለሁ ።

እውነታና ሕልም ተደባልቀው ደብዘዝ ባለ መልካቸው እየተንጸባረቁ አፍላ እንቅልፈን በሚያውኩበት ደረጃ ላይ በሕይወትና በሞት ዓለም መካከል እየተንሳፈፍኩ ነበር ። የበረዶው ማዕበል አሁንም እንደ ቀጠለ ይመስለኛል ። በረዶ በተነጠፈበት አውላላ ሜዳ ላይ እየኳተንን ነው። በድንገት ከፊት ለፊቴ አንድ መዝጊያ አየሁና ወደ ቅጥር ግቢው እየነዳሁ ስገባ መኖሪያ ቤት ሆኖ አገኘዋለሁ። የመጀመሪያ ሥጋቴ ያለፈቃድ ወደ ወላጆቼ ቤት በመመለሴ አባቴ ውሳኔውን እንደ ጣሰኩ ቆጥሮ ይቆጣኛል የሚል ነበር በድንጋጤ ከጋሪው ላይ ዘልዬ እንደ ወረድኩ እናቴ በጥልቅ ሐዘን ተውጣልት ቀበለኝ ስትመጣ አየኋት ። “እሽሸሽ...!” አለችኝ ። አባትህ በጠናታሟል — ከሞት አፋፍ ላይ ነው ። ሊሰናበትህ ይፈልጋል ።” በፍርሃት ደንዝዝጬ ተከተልኳት ። ጭልጭል የሚል ብርሃን ያለበት ክፍል ገባንና ፈታቸው በሐዘን የጨለመ ወንዶችና ሴቶች አልጋውን ከብበው አያለሁ። በቀስታ ወደ አልጋው ስቀርብ እናቴ መጋረጃውን ገለጥ አድርጋ። “አንድሬ ፔትሮቪች፣ ፔትሩሻ መጣኩ ፤ መታመምህን ሰምቶ ተመልሷል ። መርቀው” አለችው ። ተምበርክኬ ያን ሕመምተኛ ተመለከትኩት ። ግን ምን አየሁ መሰላችሁ? በአባቴ ፋንታ በዚያ አልጋ ላይ ተጋድሞ በፈገግታ የሚመለከተኝ አንድ ባለጥቁር ጺም ገጠሬ ሆነ ። ግራ ተጋብቼ ወደ እናቴ መለስ አልኩኝና “ምን ማለትሽ ነው?” በማለት ጠየቅኳት ። እሱ አባቴ አይደለም ። አንድ ገጠሬ እንዲመርቀኝ የምለምንበት ምን

ጥከንያት አለ ? ” ግዴለም፡ ፔትሩሻ”አለችኝ እናቱ “በሠርግህ ላይ አባትህን ተከቶ ይገኝልሃል ። እጁን ሳምና ይመርቅህ ። ” እኔ ግን አልተስማማሁም ። በዚህ ጊዜ ገጠሬው ከአልጋው ዘሎ ወርዶ ፣ መጥረቢያ ከበስተጀርባው ካነሣ በኋላ በየአቅጣጫው ያወናጭፈው ጀምሮ ። እግሬ አውጭኝ ለማለት ሞከርኩ . . . ግን ተሳነኝ ። ክፍሉ ሬሳ በሬሳ ሆነ ። ሬሳ እያደናቀፈኝና እየተንሸራተትኩ በደም ተለወሰኩ ። አስፈሪው ገጠሬ በፍቅር ስሜት ድምፁን ከፍ አድርጎ “ አይዞህ አትፍራ ፣ ቀረብ በልልኝና ልመርቅህ ” አለኝ ። ፍርሃቴና መደናገሩ ሰነከለኝ ። . . . በዚያች ወቅት ነቃሁ ። ፈረሶቹ ቆመዋል ፣ ሳቪሊች እጅጊዬን እየጎተተ “ውረድ እንጂ ጌታዬ ፣ ደርሰናልኮ ” አለኝ ። “ ደርሰናል ? የት ? ” ስል ጠየቅሁት ዐይኔን እያሸሁ ። “ ከሆቴሉ ፣ በእግዚር ቸርነት ከአጥሩ ጋር ተጋጨን ። በል ጌታዬ ቶሎ ውረድና ሙቀት ወዳለበት ግባ ። ”

ከጋሪው ወረድሁ ። የበረዶው ብዛት ቢቀንስም ውሽንፍሩ እንደ ቀጠለ ነበር። ዙሪያው ጥቅጥቅ ባለ ጨለማ ተዳፍኗል ። የሆቴሉ ባለቤት በኩቱ ከለላ ፋኖስ አንጠልጥሎ በር ላይ ተቀበለን ። እኔም ወደ አንዲት ጠባብ ፣ ግን በመጠኑም ቢሆን ንጽሕናዋ የተጠበቀ ክፍል መራኝ ። አንዲት ሻማ ብቻ ትበራበት ነበር ። አንድ ጠበንጃና በቅርፁ የመነኩሴ ቆብ የሚመስል የኮዛክ መለዮ ከግድግዳው ላይ ተሰቅለዋል ።

ባለሆቴሉ ስድሳ ዓመት ገደማ የሚሆነው ፡ ፈርጠም ያለና ንቁ ኮዛክ ነው ። ሳቪሊች የሻይ ማፍያ ቁሳቁስ የተከተተበትን ሣጥን ይዞ እየተከተለኝ ሻይ ለማፍላት እሳት ጠየቀ። እኔ ግን እስከዚህም አስፈላጊ አልመሰለኝም ። ባለሆቴሉ ራሱ ጉድ ጉድ ሲል ሔደ ።

“የታለ መንገድ መሪያችን ?” ስለ ጠየቅሁት ላቪ
ለችን ።

“እዚህ ነኝ ጌታው” የሚል ድምፅ ከበስተ አናቱ መጣ።
ከፍ ብሎ ከግድግዳው ጋር ተያያዞ የተሠራውን ቆጥ እንጋ
ጥጩ ስመለከት ጥቁር ጸምና ሁለት የሚንተገተጉ ዐይ
ኖች አየሁ ። “ይበርዳል አይደል ወንድም ?” አልኩት ።
“ይቺን ስስና የተበጫጨቀች ኮት ለብሼ እንዴት አይበር
ደኝም ?” በማለት መለሰልኝ ። “አንድ ከ ጉዛ የተሠራ
ኮት ነበረኝ ። እውነቱን ልንገርዎት ፡ ትናንትና ማታ አን
ድ መጠጥ ቤት አስይዜው ገንዘብ ተበደርኩ ። ውርጩ እን
ዲህ የሚከፋ አልመሰለኝም ነበር ።” ወዲያው ባለሆቴሉ
ትኩስ ሻይ የተሞላበት ጀበና ይዞ መጣ ። ለመንገድ መሪያ
ችን አንድ ፍንጆል ሻይ ጋበዝኩትና ከቆጡ በአሳር በመክራ
ወረደ ። ለየት ያለ ሰው ሆነብኝ ። ዕድሜው ወደ ዐርባ ዓመ
ት የሚጠጋ መሆኑ አያጠራጥርም ። ቁመቱ መካከለኛ ፣
ቀጭንና ትክሻ—ሰፊ ነው ። ጥቁር ጸመ ሽበት ጣል ጣል
ያደረገበት ሲሆን ሕይወት የተመላባቸው ቦግ ያሉት ዐይ
ኖቹ ያለማቋረጥ ይንከባለላሉ ። ገጹ የደስ ያለው ቢመስ
ልም ተንኮልም ይነበብበታል። ጸጉሩን በኮዛክ ሞድ ተስተካ
ክሏል። የተቀዳደደ የአጉዛ ኮትና ጠባብ ሱሪ ለብሷል። ሻሂ
ውን አቀበልኩትና አንዴ ፉት እንዳለለት ፊቱን አጨማትሮ
“ጌታዬ ፡ ላስቸግርዎትና አንድ ብርጭቆ ሾድካ ይዘዙልኝ፤
በኮዛኮች ዘንድ ሻይ እንደ መጠጥ አይቆጠርም” አለኝ ።
ወዲያው ፍላጎቱን አሟላሁለት ። ባለሆቴሉ ጠርሙስና
አንድ ብርጭቆ ከቁምሳጥን አውጥቶ ወደ እርሱ እየተጠጋ ፡
“አሆ ! ወደ አገራችን ተመልሰህ መጣህ ! ምንድን ነው
የሚያመላልስህ ?” አለው ። መንገድ መሪዬ መልእክት
ያዘለ የዐይን ጥቅሻ ካሳየው በኋላ መልሱን እንዲህ በመሰለ
እንቆቅልሽ አስቀመጠለት ። “ማሳ ገብቼ እሸት ስለቃቅም

አያቴ ድንጋይ ወረወረችብኝ ። ግን ሳተችኝ ! ለመሆኑ አካባቢያችሁ እንዴት ነው ? ”

“ እኛ ? ” አለ ባለሆቴሉ እርሱም ምላሹን ከርር በማድረግ፡ለምሽት ጸሎት ሕዝቡን በቤተክርስቲያን ደወል ልንሰበስብ አስበን ነበር ፤ ግን የቁሱ ሚስት ከለከለችን ። ቁሱ የሉም ፤ ዲያብሎስም እየፏለለ ነው ። “ ዝም በል እባክህ ! ” አለው መንገድ መሪያችን “ ዝናም ካለ እንጉዳይ ይፈላል ። እንጉዳይ ካለ ደግሞ ለመሰብሰቢያ የሚሆን ቅርጫት አይታጣም ። ከእንግዲህ ” ሲል (እንደገና ጠቀሰ አድርጎት) መጥረቢያህን ጎዞጅ ፤ እንጨት ፈላጩ በአቅራቢያህ ነው ። ለከቡርነትም ጤንነት ! በማለት ብርጭቆውን አንሥቶ ካማተበ በኋላ ውስጡ የነበረውን በአንድ ትንፋሽ ጨለጠው ። ከዚያም እጅ ነሥቶኝ ወደ መኝታው ሔደ ።

በዚያን ጊዜ ይህ የአራዳ ቋንቋቸው አልገባኝም ነበር ። ውዬ አድሬ እንደ ደረሰኩበት ግን፡የተነጋገሩት ለካሰ በ1772 ዓ.ም ፀመፅ አሥነስተው ድል ስለ ተመቱ የያይክ ወታደሮች ኖሯል ። ሳቪሊች የተባባሉትን ሁሉ በከፍተኛ ቅሬታ ካዳ መጠ በኋላ ፡ ባለሆቴሉንና መንገድ መሪያችንን በጥርጣሬ ገረመማቸው ። ሆቴሉ የሚገኘው ከመንገድ ወጣ በማለቱና ሰው ከሚኖርበት አካባቢ በመራቁ የወሮበሎች ጎረኛ ሳይሆን አይቀርም የሚል ሥጋት አደረብኝ ። ነገር ግን ሌላ አማራጭ አልነበረንም ። ጉዟችንን ወዲያው የመቀጠሉ ጉዳይ የሚታሰብ አልነበረም።የሳቪሊች ጭንቀት አሳቀኝ። በበኩሴ ባለሁበት ሥፍራ ሌሊቱን ለማሳለፍ ቆርጨ ነበርና በአግዳሚው መቀመጫ ላይ ጋደም አልኩ ። ሳቪሊች ምድጄው ጠርዝ ላይ ተኛ ። ባለሆቴሉ ወለሉ ላይ ጎኑን አሳረፈ ። ወዲያውኑ ቤተኛው በሙሉ አንኳረፈ ። እኔም እንቅልፍ ድብን አድርጎ ወሰድኝ ።

በማግሥቱ ጠዋት እርፍጄ ስንቃ ማዕበሉ ጋብ ብሏል፡
 ፀሐይዋ ትፍለቀለቃለች ። በዚያ አውላላ ሚዳ ላይ የተን
 ጣለለው የበረዶ ምንጣፍ ያጥበረብራል ። ፈረሶቹ ብዬን
 ዋል፡ ለባለ ሆቲሉ የከፈልኩት ሒሳብ መጠነኛ በመሆኑ
 እዘውትሮ ይከራከር የነበረው ሳቪሊች እንኳ አልተቃወ
 መም ። ያለፈው ሌሊት ጥርጣሬውም ከአእምሮው ጠፍ
 ቷል ። መንገድ መሪያችንን ጠርቼ ስለ እርዳታው ካመሰ
 ገንኩት በኋላ፡ ለመጠጥ የሚሆነው ጥቂት ገንዘብ እንዲሰ
 ጠው ሳቪሊችን ነገርኩት ። ሳቪሊች ግምባሩን ቋጠረ ።
 “ለመጠጫ እሚሆነው!” አለኝ ሳቪሊች ። ለምን? መል
 ካም ፈቃዱ ሆኖ ሆቴል ድረስ በጋራ ስላይረሰነው? እንደፈ
 ቀድህ ጌታዬ፡ በበኩሌ ግን እንዲህ በከንቱ የምናባክነው
 ገንዘብ የለንም ። ለመጠጫ እያልክ ላላፈው ላግዳሚው ገን
 ዘብ ከሰጠህ በቅርብ ጊዜ ውስጥ አንተው ራስህ ልመና ትገ
 ባለህ ።” ከሳቪሊች ጋር መከራከር አልቻልኩም ። ከዚህ
 ቀደም ቃል በገባሁት መሠረት ገንዘቤ በሙሉ ያለው በእ
 ርሱ እጅ ነው ። ከአደጋ ባይሆንም ከአንድ አሳሳቢ ሁኔታ
 ላወጣኝ ሰው ወሮታውን ልከፍል ባለመቻሌ ተበላጩሁ ።
 “እሺ እንግዲያ” አልኩት ረጋ ብዬ ። “ገንዘብ እንዳልሰ
 ጠው ከፈለግህ ከልብሶቼ አንዱን እንኳ ስጠው ። በቂ ልብስ
 የለውም ።”

“ለምን ብዬ ጌታዬ ፖይቶር አንድሬዎች” አለ
 ሳቪሊች ። “ምን ያደርግለታል? ይኸ ልክስክስ ሰው ከሚ
 ቀጥለው መሸታ ቤት ሸጦት ይጠጣበታል ።” ለመጠጥ
 ብሸጠው ባልሸጠው አንተን አያገባህም፤ ውዳቂ ሽማግሌ”
 አለው ያዱርዬ ብጤ መንገድ መሪያችን ። “ክቡርነታቸው
 ኮታቸውን ሊሸልሙኝ ቆርጠዋል፤ ደስታቸውም ነው ።
 አንተም አሽከር እንደ መሆንህ መከራከር ሳይሆን መታዘዝ
 አለብህ ።”

“ እንተ ቀጣፊ ፡ እታርፍም ? ” ሲል ጮኸበት ሳቪ ሊች በቁጣ ። “ ይህ ሰው ነገር አዙሮ የማያይ የዋህ መሆኑን ተገነዝበህ ልትዘርፈው አስበሃል ። የእርሱ ኮት ለእንዳንተ ያለው ምን ያደርግለታል ? ይህን ጠርብ እሚያህል ትከሻህን በትግል እንኳ ልታስገባበት አትችልም ። ”

“ ንትርኩን ትተህ ” አልኩት ሳቪሊችን “ ሒድና ኮቴን አምጣለት ። ”

“ የእግዜር ያለህ ! አለ ሳቪሊች እያቃሰተ ። “ኩቱ እኮ ነፃ አዲስ ነው፡ለአንድ ሰካራም ዱርአዳሪ ሊሰጥ ? ”

ያም ሆነ ይህ ኮቱ መጣለት ። ሰውዬውም ወዲያውኑ ለካው ። ለኔ እንኳ ጠቦኝ የነበረው ኮት እሱንማ አስጨነቀው ። ሆኖም እንደምንም ታግሎ ሲያጠልቀው እጅጌው ተተረተረ ። ሳቪሊች የስፊቱን መተርተር ሲሰማ ሊጮህ ምንም አልቀረው ። ዱር አዳሪው ባደረገለት ስጦታ እጅግ ፈነደቀ ። ሠረገላው ድረስ ተከትሎኝ ራሱን ዝቅ አደርጉ “አመሰግናለሁ ከቡር ሆይ ፡ አምላክ ውለታዎን ይከፈልዎ። ውለታዎን ፈጽሞ አልረሳውም ” ብሎኝ ሔደ ። እኔም የሳቪሊችን ንዝንዝ ቸል ብዬ ፡ የትናንቱን የበረዶ ውሽንፍር ፡ መንገድ መሪዬንና ቆዳ ኮቴን ሁሉ ወዲያውኑ ረስቼ ጉዞዬን ቀጠልኩ ።

አሬንበርግ እንደ ደረሰኩ በቀጥታ ጀኔራሉ ዘንድ ሔድኩ ። በጣም ግዙፍ የሆነና ዕድሜ ያጉበጠው አንድ ሰው አየሁ። ያጉፈረው ጸጉሩ ሻሽ ይመስላል። አሮጌውና ቀለሙ የለቀቀው የደንብ ልብሱ የጥንት ጦረኛ ሲያስመስለው ካነጋገሩም ጆርመናዊ መሆኑ ያስታውቃል ። ያባቴን ደብዳቤ ሰጠሁት። ስሙን እንደ ሰማ በፍጥነት አየት አድርጎኝ “በተሰቀለው ! ” አለ ። “ አንድሬ ፔትሮቪች እንተን ያህል

የነበረበት ጊዜ ሩቅ አይደለም ። ይገርማል ፤ አንተን የመሰለ ኃበዝ አድርስዋል ፤ ጊዜው እንዴት ይበራል ፤” ፖስታውን ከፋቶ ደብዳቤውን ዝቅ ባለ ድምፅ እያነበበ እግረ መንገዱን ይተቸው ጀመር ። “ወዳጄ እንድሬ ካርሎ ቪች . . . ክቡርነትዎ . . . ተስፋ አለኝ . . . እቤት ሽር ጉድ ስናበዛ ፤ ኤዲያ ፤ . . . ሊያፍርበት ይገባል ፤ በእርግጥ ሥነ ሥርዓት ከሁሉም መቅደም አለበት . . . ለአንድ የቀድሞ የልብ ወዳጅ እንዲህ ተብሎ ይጻፋል ? . . . ክቡርነትዎ አልረሳውም . . . እም . . . “እናም ሚቹ ፊልድ ማርሻል ሚን . . . ዘመቻ . . . ካሮሊናካም . . .” ኤዲያ ፤ የጥንቱን ጨዋታችንን አሁንም ያስታውሳል . . . “አሁን ወደ ቁም ነገሩ ልመለስና . . . የኔን ማጋጣ እርስዎ ዘንድ ልኬዋለሁ . . .” . . . “በብረት እጅዎ መበቅ አድርገው ይያዙት” . . . “በብረት እጅዎ ?” ሰል ያነበበውን መልስ በማስተጋባት ወደእኔ አዞረ ። “በብረት እጅ ማለት ምን ማለት ነው ? አልገባኝም” አለኝ ።

“ይህን ሲል አባቴ” አልኩት ምንም የማላውቅ የዋህ መስዴ ፤ “በንክብካቤ እንዲያዙኝ ፤ ጥቃቴን እየተከላከሉልኝ በነጻነት እንዲያኖሩኝ ያለውን ፍላጎት መግለጹ ነው” ስል በሰፊው አብራራሁለት ።

“አሃ ፤ ገባኝ . . . ‘ከልክ ያለፈ ነጻነት አትሰጠው’ ማለት አይደለም ፤ ግንኮ የብረት እጅ ትርጉሙ አንተ እንደምትለው አይመስለኝም” ብሎኝ ወደ ደብዳቤው ተመለሰ ።

“ . . . ‘መታወቂያውን ከዚህ ጋር ልኬልሃለሁ . . .’ . . . የት አለ ? አሃ ፤ ይኸውና . . . ‘የሴሚኖቭ ክፍለጦር እንዲያውቀው . . .’ መልካም . . . መልካም . . . ይሁና ፤ . . . ‘ማዕረግህን እያከበርኩ እንደ ቀድሞ ጓድህና

ወዳጅህ ሆኜ ሳቅፍህ ደፈረኝ እትበለኝ' . . . እሃ ! ያሁኑ ይሻላል . . . ታዲያስ ጌታው ? ” እለኝ ደብዳቤውን እንቦ ከጨረሰና መታወቂያ ወረቀቴን ካኖረ በኋላ ። “ እንደጠየቀው ይፈጸምለታል ፡ በሆነ ከፍለ ጦር ውስጥ የመኩንን ነት ማዕረግ ይሰጥሃል ። ጊዜም ሳናባክን በነገው ዕለት ወደ ቪሎጋርስክ ጦር ሠፈር ሔደህ በስመ ጥሩና በተከበረው ካፒቴን ሚኖቭ ሥር ታገለግላለህ ። እዚያ ነው የእውነተኛ አገልግሎትን ምንነት የምትገነዘብና ሥነ ሥርዓትን የምትማር ። እሬንበርግ ወስጥ የምታደርገው እንዳችም ነገር የለም ። ስንፍና ለጎረምሳ አጥፈው ነው ። እናም ዛሬ በምሳ ሰዓት ባገኝህ ደስ ይለኛል ። ”

‘ከደጡ ወደማጡ ! እናቴ ማኅፀን ውስጥ እያለሁ የከብር ዘብ ሃምሳ አለቃ መሆኔ ምን በጀኝ? ወደ ምኑ አመጣኝ’ በማለት ራሴን ጠየቅሁ ። ጠረፍ ላይ የሚገኝ አገር ቂጥ የሆነ ጦር ሠፈር ልላክ ! ከአንድሬ ጋካርሎቪች ጋር ምሳ በላሁ — ምስት ነበርን ፡ እሱ ፡ በዕድሜ የገፋው ልዩ ረዳቱ እና ራሴው ። ሰውዬው የለየለት ስስታም መሆኑ ከምግብ አቀራረቡ ያስታውቃል ። እኔን ወደ ተባለው ጦር ሠፈር በጥድሬያ መላኩም ምግቡን እንዳልጋራው ሳይሆን አይቀርም ። በሚቀጥለው ቀን ጀኔራሉን ተሰናብቼ ወደ ተባለው ጦር ሠፈር ተጓዝኩ ።

ምዕራፍ ሦስት

ምሽጉ

“በዚያ በቀዝቃዛው እና ምሽጋችን
ዳቦና ውሃ ነው ሁሌም ቀለባችን ።
ጠላትም ቢመጣ ሊገበይ ደስታ
ይቆየዋል ድግስ ፣ ምንም አያመንታ ።
የመድፍና ጥይት ወይም የባሩድ ጢስ
‘ በል ከሰክሰ ! ’ ይባላል እስኪበቃው
ድረስ” (1742—1791) ኮሚዲ የተወሰደ)

የቪሎን-ፎርስክ ምሽግ ከአፊንበርግ ዐርባ ኪሎ ሜትር
ርቀት ላይ ይገኛል ። መንገዱ የተሠራው የያይክን
ወንዝ ገደልማ ጠርዝ ተከትሎ ሲሆን ወንዙ ገና ባይ
ረጋም ጢም ብሎ የሚንኳለለው ውሃው በቦረዶ ከተሸፈ
ነው አካባቢው ጋር ሲነጻጸር ጠቆር ያለና አስፈሪም ነው ።
የኬርጂዝ አውላላ ሚዳ ከወንዙ ግራና ቀኝ ለጥ ብሏል ።
በሐዘንና በትካዜ ተጨብጪ ጥልቅ ሐሳብ ውስጥ ተዘፍቄያ
ያለሁ ። የጦር ሠፈር ሕይወት እምብዛም አላጓጓኝ ። የወ
ደፊት አለቃዬን ካፕቴን ሚሮኖቭን በዐይነ ሕሊናዬ ስቀ
ርፀው ፣ የማያፈናፍን ፣ ግልፍተኛ ፣ ከሥልጣኑ በቀር ለሌ
ላው ሁሉ ደንታ የሌለው ፣ ለጥቃቅን ጥፋቴ እንኳ እያሰረኝ
ከደረቅ ዳቦና ከውሃ ጋር ሊያጋትረኝ የተዘጋጀ ሽማግሌ
መሰለኝ ። ቀኑ ድንግዝግዝ ብሏል ። በመጠነኛ ፍጥነት እየ

ተጓዝን ነበር ። “ ምሽጉ እሩቅ ነው ? ” ስለ ነጂውን ጠየቅሁት ። “ ብዙም አይርቅ ፡ ያው ይታያልኮ ። ” ዙሪያዬን ቃኘት አይረግሁ ፡ ቀፋፊ ምሽጎችና ግምቦች ፍለጋ ። ሆኖም በአጠና አጥር ተከልለውና እፍግፍግ ብለው ከተሠሩ የእንጨት ቤቶች ሌላ ምንም አልታየኝም ። ከመንገዱ በስተቀኝ በረዶ በከፊል የሸፈናቸው ሦስት ወይም አራት የሚሆኑ የሣር ክምሮች ጉብ ጉብ ብለዋል ። በስተግራ ደግሞ አንድ የፈራረሰና ከአገልግሎት ውጭ የሆነ ወፍጮ ቤት ይገኛል ። “ የታለ ምሽጉ ? ” ብዬ ጠየቅሁት በመገረም ። “ ያውና ” አለኝ ነጂው ወደምን ሔድባት መንደር አቅጣጫ እያመለከተ ። ከበራፉ ላይ አሮጌ የብረት መድፍ አየሁ ። መንገዶቹ ጠባብና ስርጉጥጉጥ ያሉ ፡ ቤቶችም ትናንሽና አብዛኛዎቹም ባለሣር ክዳን ናቸው ። ነጂውን ወደ አዛዥ ቢሮ እንዲያመራ ነግሬው ከአንድ ደቂቃ በኋላ ሠረገላችን ከደሳለ ቤተክርስቲያን አጠገብ ፡ ከአንዲት ጉብታ ላይ የተሠራች ጉጂ ደጃፍ ላይ ቆመ ። እኔን ለመቀበል ማንም ብቅ አላለም ። በረንዳውን ዐልፎ ወደ ውስጥ የሚያዘልቀውን በር ከፈትኩ ። አንድ አካለ ስንኩል ወታደር ከጠረጴዛው ላይ ፊጥ ብሎ አረንጓዴ የደንብ ልብሱን በሰማያዊ እራፊ ሲጥፍ ተመለከትኩ። መምጣቱን እንዲነግርልኝ ጠየቅሁት። “ መግባት ይችላሉ ጌታዬ ፡ እቤት ናቸው ” ሲል መለሰልኝ ። ንጹሕና ቅልብጭ ያለች ፡ በጥንት ዕቃዎች የተጌጠች ወደ አንዲት ክፍል ገባሁ ። ከአንድ ጥግ ላይ ሸክላ ሳህኖችና ሲኒዎች የያዘ ቡፌ ፡ በግድግዳው ላይ ደግሞ የአንድ መኮንን ዲፕሎማ በባለመስታወት ፍሬም እንዲሁም ከጉኑ የኪስትሪንና * የአቻኮሽ ** ምሽጎች ሲወረሩ

* እ.አ.አ. በ1758 በሩሲያ ወታደሮች የተከበበ የጀርመን ምሽግ ሲሆን፤
 ** እ.አ.አ. በ1797 በሩሲያ ወታደሮች የተማረከ የቱርክ ምሽግ ነው ።

የሚያሳዩ እንደነገሩ የተሳሉ ምስሎች፤ “የሙሽሪት ምርጫ”
 እና “የውሮ ሥርዓተ ቀብር” የተሰኙ ሥዕሎችም
 ተስቅለዋል ። የሱፍ ጃኬት የለበሰችና ሻሽ ራስዋ ላይ ሽብ
 ያደረገች እንዲት ባልቴትም ከመስኮቱ አጠገብ ተቀምጣ
 ለች ። ባለ አንድ ዐይና የሆነ ሽማግሌ የደንብ ልብሱን እን
 ዳጠለቀ ከፊት ለፊቷ ቆሞ የያዘላትን የሱፍ ድር ታጠነጥና
 ለች ። “ምን ልርዳዎት ጌታዬ?” ስትል ጠየቀችኝ፤ ሥራ
 ዋን ሳታቋርጥ ። በጦሩ ውስጥ ለማገልገል እንደ መጣሁና
 መድረሴንም ለካፕቴኑ ማስታወቅ እንዳለብኝ ገለጽኩላት።
 ባለ አንድ ዐይናው ሽማግሌ አዛዥ ስለ መሰለኝ ወደ እርሱ
 ም ዞር አልኩኝ ። ሴትዮዋ ግን የጀመርኩትን ንግግሬን
 አቋርጣ፤ “ኤቫን ኩዝሚች ወጣ ብሏል ። አባ ጀራዚምን
 ለመጠየቅ ነው የሔደው ። ሆኖም ግዴለም፤ ጌታዬ ። እኔ
 ባለቤቱ ነኝ ። እንኳን ደህና መጡ ። ዐረፍ ይበሉ፤ ጌታዬ”
 በማለት ገረዷቱን ጠርታ ሃምሳ አለቃው ዘንድ ላከቻት ።
 አጠገቤ ቆሞ የነበረው ሽማግሌ ስለእኔ የማወቅ ጉጉት ስላ
 ደረበት የተረፈችውን ዐይኑን እኔ ላይ ተከለ ። “ለመሆኑ
 የትኛው ክፍለ ጦር ውስጥ ነበሩ?” ብሎ ጠየቀኝ ። መለ
 ስኩለት። “ያን የጦር ሠፈር ትተው ወደዚህ ለምን መጡ?”
 አለኝ ። በበላዮቼ ትዕዛዝ እንደ መጣሁ ነገርኩት ። “እንዲ
 ያው በመላ ከአንድ የክብር ዘብ መኰንን የማይጠበቅ ጥፋት
 በመፈጸም ሳይሆን አይቀርም” በማለት ቀጠለ ያ ልብ
 አውልቅ ሰው ። “በል፤ መቀባጠሩ ይብቃህ” አለችው
 ባልቴቷ ። “ወጣቱን ጉዞው እንዳደከመው አታይም?
 ተወት አድርገው፤ ጉሽ! በል እጆችህን ከፍ እርስዎ
 ደግሞ ጌታዬ” አለችኝ፤ “እንዲህ ከመሰለው ሩቅ ሥፍራ
 ስለ ተወረወሩ አይዘኑ ። ለእንደዚህ ያለው ዕጣ እርስዎ የመ
 ጀመሪያም የመጨረሻም አይደሉም ። አንዴ ከተላመ
 ዱትማ ከቁም ነገር አይጥፉትም ። አሌክሲ ኢቫኔቪች
 ቫብሪን ነፍስ በማጥፋት ወደ እኛ ከተዛወረ ይኸው ዘንድሮ

አራት ዓመት አለፈው። ያን ግድያ ለምን እንደ ፈጸመ አምላክ ይወቅ። አዩ፡ እሱና የሆነ መቶ አለቃ ጎራዴዎቻቸውን ታጥቀው ወደ ከተማው ዳር ይዘልቁና ይማዘዛሉ። እሌ ክሲ ኢሻኒች በሁለት እማኞች ፊት ባላንጣውን በሆድዕቃው ሻጠበት። ምን ይደረግ! ብቻ አያድርስ ማለት ነው።”

ወዲያው አንድ ጀርጋዳ የኮዛክ ወጣት ሃምሳ አለቃ ዘው አለ። “ማክሲሚች” አለችው አሮጊትዋ “ለመኩንኑ ንጹሕ የመኖሪያ ክፍል ሰጣቸው።” “እሺ፡ ቫሲሊሳ ዩጎርቭና” ሲል መለሰላት ሃምሳ አለቃው። “ከቡርነታቸውን ከኢሻን ፖሊክዩቭ ጋር ላዳብላቸው?” “እንዴት አይሆንም፤ ማክሲሚች” አለችው የካፕቴኑ ባለቤት፤ “የክፍል ባህኑ ይዞታው እንኳ ተጣቧል። ደሞምኮ ፖሊክዩቭ ወዳጄ ነው። የበላዮቹ መሆናቸውን አሳምሮ ያውቃል። በል መኩንኑን ይዘህ ሒድ...” “ስምዎን ማን ልበል ጌታዬ?” “ፓይቶር አንድሮች” “ፓይቶር አንድ ሮይችን ወደ ለሚን ከቦቭ ዘንድ ውሰዳቸው። ያ ወስላታ እኮ ይሄ ጉኛውን አትክልት ውስጥ ለቆታል! ማክሲሚች፤ ለመሆኑ አካባቢያችን እንዴት ነው?”

“ሰላም ነው፤ እግዚር ይመስገን!” አለ ኮዛኩ፤ “ብቻ የዐሥር አለቃ ፕሮኮሮቭና ዑስቲኛ ኑጐሌና መታጠቢያቤት ውስጥ በአንድ ግፋ መቅ ውሃ አምባጓሮ ፈጥረው ነበር።”

“ኢሻን ኢግናቲች” አለች የካፕቴኑ ሚስት ባለ አንድ ዐይናውን ሽማግሌ እያየች “ፕሮኮሮቭና ዑስቲኛን አነጋግርና ጥፋተኛውን ለይ። ታዲያ ሁለቱንም ቅጣቸው። ማክሲሚች፤ በል ሒድ። ፓይቶር አንድሬች፤ ማክሲሚች መኖሪያዎን ያሳይዎታል።”

እጅ ነሥቼ መሰስ አልኩኝ። ሃምሳ አለቃው ከወንዙ አፋፍ ላይ፤ ከምሽጉ ዳርቻ ወደምትገኝ አንዲት ጐጆ ወሰ

ደኝ ። የቤቱን አጋማሽ ሲሞን ከነቤተሰቡ ይዞታል ። ገማሱ ለኔ ተሰጠኝ። ንጹሕ የሆነችና በካርቶን የተከፈለች እንዲት ክፍል ነች ። ሳቪሊች ጓዛችንን በመፈታታት ላይ ሳለ በጠባብሞ መስኮት በኩል ወደ ውጭ ተመለከትኩ ። ለጥያቄው አውላላ ሚዳ ከፊት ለፊቱ ተንጣልኳል። ከቆምኩበት ትይዩ በጣት የሚቆጠሩ ጉጆዎች ሲኖሩ በመንገዱም ላይ ዶሮዎች ሽቅብ ቁልቁል እያሉ ይጭራሉ ። ሳፋ የያዘች አንድ አሮጌት ከቤትዋ ደጃፋ ላይ ቆማ ዓሳማዎቿን ስትጠራቸው እየፋገሩ ወደ እርስዋ ይንጋጋሉ ። ታዲያ እንዲህ ካለ በታ ላይ ነው አፍላ ዕድሜዬን እንዳሳልፋ የተፈረደብኝ ! ሐዘንና ትካዜ ዋጠኝ ። ከመስኮቱ ዘወር አልኩና እራት እንኳ ሳልበላ ተጠቅልዬ ተኛሁ ። ቅር የተሰኘው ሳቪሊች “ አይ እግዚአብሔር ! ደግሞ ዛሬ እህል አልቀምስም አለ ! ልጃቸው በሽታ ላይ በወድቅ እሜቱ ከቶ ምን ይሉኝ ይሆን ? ” እያለ ሲያጉተመትም አመሽ ።

በበነጋው ፡ ጠዋት መለባበስ እንደ ጀመርኩ በሩ ተከፈተ ። ቁመቱ አጠር ፡ ፊቱ ጠቆር ያለ ፡ መልክ ቀና ባይባልም ዛፋው ያማረ ወጣት መኩንን ገባ ። “ በድንገት ልተዋወቅዎት በመምጣቴ ይቅርታ ” አለኝ በፈረንሳይኛ ። “ መምጣትዎን የሰማሁት ትናንት ነበር ። አዲስ ሰው ለማየት እንን ነበርና አላስችል ብሎኝ መጣሁ ። እዚህ እስከ ቆዩ እርስዎም በጥቂት ቀናት ውስጥ እንዲህ ያለ ስሜት ሳይደርስብዎ አይቀርም ። ” በጠቡ ምክንያት ከክብር ዘብ የተዛወረው መኮንን እንደሆነ ገመትኩ ። ወዲያውኑ ጓደኞችህንን ቁጭ አልን ። በጣም አስተዋይ የሚመስለው ሸሻሪን ፡ ቀልደኛና አሥቂኝ ነው ። አዛዦቹንና ቤተሰቡን ፡ ሕብረተሰቡንና ፡ ዕድሌ መርቶኝ የመጣሁበትን ይህን አካባቢ በስፋት ገለጸልኝ ። ልቤ እስኪፈርስ በመሳቅ ላይ እያለሁ ትናንት አዛዦ ቤት የደንብ ልብሱን ሲደርት ያየሁት

ወታደር ገብቶ በቫሲሊሳ ዩጋሮቭና ስም እራት ጠራኝ ።
ሸቫሪንም ወደዚያው ሊወስድኝ ፈቃደኛ ሆነ ።

ከአዛዦቹ ቤት እንደ ተቃረብን ሐያ የሚሆኑ ሽማግሌዎች ፣ ደባባይ ላይ በሰልፍና በተጠንቀቅ ቆመው አየን ። የሁሉም ጸጉር ተጉንጉኖ እንደ ጅራት ወርድዋል ። ሁሉም ባለሦስት ማዕዘን ኮፊያም እራሳቸው ላይ ደፍተዋል ። መለሎውና ንቁው አዛዦቻቸው ከፊት ለፊታቸው ቆሟል ። ፒጃማውን እንደ ለበሰ ነው ። ሸቫሪንና እኔን እንዳያን ቀረብ ብሎን በተለይ ለእኔ የማበረታቻ ቃላት ከወረወረልኝ በኋላ ወታደሮቹን ማለማመዱን ቀጠለ ። ቆሞ ማየቱ ምንኛ ደስ ባለን ። ነገር ግን ቫሲሊሳ ዩጋሮቭና ዘንድ እንደንሐድና ራሱም ፈጥኖ እንደሚደርስብንም ነገረን ። “ ከዚህ መቆየቱ ያሰለቻችኋል ብዬ ነው ! ” አለ ።

ቫሲሊሳ ዩጋሮቭና በትሕትና ተቀብላን እኔንም እንደ አንድ አብሮ አደግ ንደኛዋ አስተናገደችኝ ። አካለ ስንኩሉ ወታደር ገበታውን በማዘጋጀት ገረዲቱን እየረዳት ነበር ። “ ዛሬስ ፡ ባለቤቱ ኢቫን ኩዝሚች የልምምዱን ሥራ ዋለበት ” አለች የአዛዦቹ ባለቤት ፡ “ ፖላሻ ፡ የቤቱን ጌታ ናምሳ ብላ በይው ፡ ማሻሻ የታለች ? ” በዚህ ጊዜ ፊትዋ ከብየሆነ ፡ ጽጌረዳ የመሰለችና ነዶ ጸጉሯን እንደ እንጆሬ በቀሉት ጀሮችዋ ሥር ወደኋላ የላገች የዐሥራ ስምንት ዓመት ገደማ ኮረዳ ወደ ነበርንበት ክፍል ገባች ። መጀመሪያ ሳያት እምብዛም አልተሳብኩም ። የተመለከትኳትም በጥላቻ ዐይን ነበር ። ከዚህ ቀደም ሸቫሪን ስለማሻ እንከፍነት አጫውቶኛል ። ጥግ ይዛ በመቀመጥ ልብስ መስፋትዋን ቀጠለች ። ወዲያው የጉመን ሾርባ ቀረበ ። ቫሲሊሳ ዩጋሮቭና ባለቤትዋን ስላጣችው “ እንግዶች እየጠበቁ ነው . . . ሾርባውም ቀዘቀዘ ፡ ልምምዱ ሊቆይ ይችላል ፡ ሰዎቹ ላይ ለማንባረቁ እንደሆነ ገና ሰፊ ጊዜ አለህ ” በይው ብላ ፖላሻን

ላከችበት ። ብዙም ሳያቆይ ካፕቴን ባለ አንድ ዐይናውን ሽማግሌ አስከትሎ ብቅ አለ። “እስኪ ምን ይባላል ጌታዬ? ምሳ ከቀረበ ዘመን የለውም ። አንተ ብትጠራም ቶሎ አልመጣ አልከ ።” “እይው . . . አዳምጪኝ ሻሊሊሱ ዩጐሮቭና” ሲል መለሰላት አሻን ከዝሚች ፤ “ሥራ በዝቶብኝ እኮ ነው ። ሽማግሌዎቼን በማለማመድ ላይ ነበርኩኝ ።”

“እረ ወዲያልኝ እቴ!” አለች ባለቤቱ በማመና ጨቅ ። “ማለማመዱ ምን ሊጠቅማቸው ብለህ? እነሱ እንደሁ ጭራሽ የሚገባቸው አይደሉም ። አንተም ብትሆን ብዙም ዕውቀት የለህ ። ይልቅስ ከቢትህ ተከተህ ጸሎት ብታደርስ ነው የሚበጅህ ። በሉ እንጂ ጐበዝ ወደ ገበታው ቅረቡ ።”

ለማዕድ ቀረብን ። ሻሊሊሳ ዩጐሮቭና አፍዋ ለአፍታ እንኳ ሳያርፍ በጥያቄ አጣደፈችኝ ። ወላጆችህ ማን ነበሩ? በሐይወት አሉ? የት ነው የሚኖሩት? ሀብታሞች ናቸው? አባቴ ሦስት መቶ ገባሮች እንዳሉት ስነግራት በመደነቅ ፤ “አጀብ! አንዳንዱ ምንኛ ቱጃር ነው እናንተ! የእኛ አገልጋይ ይችው ፖላሻ ብቻ ነች ። ቢሆንም ተመስገን ነው ። ኑሮዎችን እስከዚህ አያስከፋም ። የምናዝነው በማሻ ብቻ ነው ። ልታገባ ነው ። ጥሎሽዋ ምን እንደሚሆን ትገምታለህ? አንድ ሚዶ ፤ አንድ መጥረጊያና አንድ የብር መሐለቅ! አበስኩ ገበርኩ ጌታዬ! ለዚያውስ ሁነኛ ሰው ቢመጣላት በጀ ። አለዚያ እኮ ዕድሜ ልክዋን ቆማ — ቀር ልትሆን ነው ።” ማሻን አየት አደረግሁ ። ፊትዋ ቲማቲም መስሏል ። እንባዋም እሳህንዋ ላይ እየረገፈ ነበር ። አንጀቴን በላችውና ወዲያውኑ ጨዋታችንን ለመለወጥ አስቤ ፤ “ባሽኪሮች ከምሽጋችሁ ላይ አደጋ ለመጣል አስበዋል የሚል ወሬ ሽው ብሎኝ ነበር” አልኩኝ ። “ለመሆኑ ከየት ነው የሰሙት ጌታዬ?” ሲል ጠየቀኝ አሻን ከዝሚች ። “ኦሬ

ንበርግ እያለሁ ነበር” ብዬ መለስኩለት። “መሠረተ ቢስ ወሬ ነው” አለ አዛዝ። “እዚህ ሁሉም አማን ነው። ባሽ ኪሮች ከፋኛ ደነግጠዋል። ኩርኪዞችም ዋጋቸውን አግኝተዋል። ከእንግዲህ ወዲያ እምብዛም አያስቸግሩንም። ከቃጣቸው ግን፣ እስከ ዐሥር ዓመት የማይረሱትን በትር ነው የማቀምላቸው።”

“ይህን ለመሰለ አደጋ በተጋለጠ ምሽግ መኖር ኦያ ላስባችሁም?” ስል ቀጠልኩ ጥያቄዬን፣ ወደ ቫሲሊሳ ዩጉርቭና ዞር ብዬ። እስከም ስትመልስ “ለምጀዋለሁ የኔ ጌታ፣ የዛሬ ሐያ ዓመት ከክፍለ ጦር ወደዚህ በተዛወርንበት ጊዜ እኒያ አረመኔዎች እንዴት ያስፈሩኝ እንደነበር የሚያውቀው ነገድዬ ብቻ ነው። ያን ጸጉራም ቆባቸውን ሳይወይም ጩኸታቸውን ስሰማ ልቤ ቀጥ የምትልብኝ ይመስለኝ ነበር—እውነቴን ነው የምልዎ ጌታዬ! አሁን ግን በጣም ስለተላመድኳቸው፣ የሆነ ሰው መጥቶ እኒያ ወርብ ሎች ለምግብ እንደሚያነፈንፋ ዱር አራዊት በምሽጉ ዙሪያ ይርመሰመሳሉ ቢለኝ ፍንክች አልልም።”

“ቫሲሊስ ዩጉርቭና በጣም ደፋር ሴት ናቸው” አለ ሸቫሪን ቀልጠፍ ብሎ፣ ኢሻን ኩዝሚች ይመሰክራሉ።

“እንዴታ” አለ ኢሻን ኩዝሚች። “እሷኮ እንደ ሐሞተ ቢሶቹ ሴቶቻችሁ አይደሉችም።”

“ማሪያ አሻኛቸዋለች?” ስል ጠየቅሁ። “እሷም እንደርስዎ ጆግና ነች? ማሪያ ደፋር ናት?” አለች እና ትዮዋ፣ በሽርደዳ ቃና። “አይደሉችም፣ ማሻ ቡቡ ነች። ሌላው ይቅርና የጠበንጃ ተኩስ እንኳ እስካሁን ለመልመድ

አልቻለችም ፤ የተኩስ ድምፅ የሠራ አካላትዋን ያርገፈግ ፈዋል ። የዛሬ ሁለት ዓመት ልደቱ ሲከበር ባለቤቱ መድፍ እንዲተኮስ ባዘዘ ጊዜ የኔይቱ ሜጩት ተርበድብዳ ልትሞት ጥቂት ነበር የቀራት ። ከዚያን ወዲህ መድፍ ተኩሰን አናውቅም ። ”

ሁላችንም ከማዕድ ተነሣን ። ካፕቲኖና ባለቤቱ ወደ መኝታ ከፍላቸው ሔዱ ። እኔም ወደ ሸቫሪን ከፍል ሔጃ ሌሊቱን አብሬው አሳለፍኩ ።

ምዕራፍ አራት

ፍልማያው

“ጌታው ፡ እስኪ ተነሥ አድምጠህ ቃሌን ፡
በደረትህ ልሻጥ ታማኝ ሾተሌን ፡
ወደኋላም አልል ከቶም አልቦዝን ።”
(ክያኮቭ ክንያዝኒን ኮሚዲ)

ጥቂት ሳምንታት ዐለፉ ። የቪሎንግብስክ ምሽግ ኑሮዬ የሚገፋና እንዲያውም የሚያስደስት ሆነ ። በአዣዣዊ ዘንድ ፍጹም ቤተኛ ሆንኩኝ ። አዛዥና ባለቤቱ ለምድር ለሰማይ የከበዱ ሰዎች ናቸው ። ለመኮንንነት የበቃው ኢሻን ኩዝሚች ያልተማረና የተራ ወታደር ልጅ ቢሆንም እውነተኛና ደግ ሰው ነው ። ሚስቱ ታዘዋለች ። ይህም ከአባግ ዴለሽ ጠባዩ ጋር ይሔዳል ። ቫሲላሳ ዩጎሮቭና እንደግል ጓዳዋ የምታየውን ምሽግ እንዳሻት ታዝበታለች ። ብዙም ሳይቆይ ማሪያ ኢሻኖቭና እኔን ማፈር አቆመች ። ጓደኛዎች ሆንን ። ውስጣዊ ስሜት የሚያብሰለስላትና አስተዋይ ወጣት ሆና አገኘኋት። ሳላውቀው በዚህ ደግ ቤተሰብ መኻል ፍቅር መሠረትኩ ። ከገረዱቱ ጋር ይማግጣል በማለት ሸሻብሪን በአግቦ የሚወርፈውን ባላንድ ዐይና የክፍለ ጦሩን መቶ አለቃ ኢሻን አግናቲችን እንኳን ሳይቀር ወደድኩት። መቶ አለቃው ገረዱቱን ወዲል የሚለው ጥርጣሬ መሠረት አልነበረውም፤ ሆኖም ይህ ለሸሻብሪን ያንታ አልሰጠውም።

በተወሰነው ጊዜ የማዕረግ ዕድገት አገኘሁ ። ኃላፊነቱ ከባድ አልነበረም ። በዚህ ቀፋፊ ምሽግ ውስጥ ከሰልፍ ጉብኝት ፣ ከጦር ልምምድ ወይም ከዘብ ጥበቃ ነጻ ነበርኩ። አዛዥ ዐልፎ ዐልፎ ፣ ወታደሮቹን የማለማመድ ተግባሩን ቢገፋበትም ግራና ቀኝቸውን እንዲለዩ እንኳ ሊያስችላቸው ልበቃም ። እንዲያው ብዙዎቹ እንዳይሳሳቱ ስለሚፈሩ ቀኝ ኋላ በዞሩ ቁጥር ያማትቡ ነበር ። ሽሻብሪን ጥቂት የፈረንሳይኛ መጻሕፍት ነበሩት ። ማንባበብ ጀመርኩና የደራሲነት ፍላጎት ተሠረፀብኝ ። አዘውትሬ እያነበብኩ የትርጉም ችሎታዬን ከመሞከር ዐልፌ አንዳንዴም ግጥም እደረድር ጀመር ። በየዕለቱ ምሳዬን አዛዥ ቤት እየበላሁ ቀሪውን ጊዜዬን እዚያው አሳልፋለሁ ። አባ ጄራዚምና ድፍን ወረዳው የሚያውቋት የወሬ ቋት ሚስቱ እኩሊና ፖምፈሉቭና አንዳንድ ጊዜ ምሽት ላይ እዚያ ጎራ ይላሉ። ሽሻብሪንን እንኳ በየዕለቱ አገኘዋለሁ ። ነገር ግን ጨዋታው እያደር ከቸሮ ሆነብኝ ። በአገዣዊ ላይ ደጋግሞ መቀለዱና ፣ በተለይም በማሪያ ኢቫኖቭና ላይ የሚሰነዝረው ሽሙጥ ክፉኛ አስቆጣኝ ። በምሽጉ ውስጥ የምቀርበው ሌላ ሰው አልነበረም ። እኔም ሌላ አልተመኘሁም ። ምንም እንኳን ወሬው ቢስፋፋም ባሽኪሮች አንዳችም የዐመፅ ምልክት አላሳዩም ። በምሽጋችን አካባቢ ሰላም ሰፍኗል ። ነገር ግን፣ ባልታሰበ የውስጥ አለመግባባት ጸጥታችን ደፈረሰ።

ራሴው ግጥም መጻፍ እንደ ጀመርኩ ቀደም ብዬ ገልጫለሁ ። የዚያን ወቅት ሙከራዎቼ በጣም ጥሩ ነበሩ ። ከጥቂት ዓመታት በኋላም አሌግዛንደር ፒትሮቪች ሲማርኮቭ *እነዚያን ሙከራዎቼን ከልብ አድንቋቸዋል ።

* የ18ኛው ክፍለ ዘመን ደራሲና ለዘመኑ የሩሲያ ሥራዎች በአብነት የሚጠቀስ

በእንደ ወቅት የተዋጣለት ግጥም ለመድረስ ቻልኩ ። ደራስያን ምክር የሚጠይቁ መስለው ጽሑፋቸውን በጥምና የሚያዳምጣቸው ሰው ይፈልጋሉ ። ታዲያ እኔም የፍቅር ግጥም ከደረስኩ በኋላ ፡ በምሽጉ ውስጥ እንዲህ ያለውን ሥራ በመገምገም ብቸኛ ባለሞያ ወደሆነው ወደ ሸሻብሪን ዘንድ ወሰድኩት ። ለመግቢያ ያህል ጥቂት ቃላት ተናግራ ከኪሴ የማስታወሻ ደብተራን አወጣሁና ቀጥሎ ያሉትን ሰንኞች አነበብኩለት ።

“ ከውበቷ ማሻ ራቅ ባልኩኝ ጊዜ
 ገለል ይልልኛል ያ የፍቅርዋ አባዜ ፤
 ያች የምወዳት ልጅ ካይኔ ስትሰወር
 አገኛለሁ ፋታ እንደ ጐኔ ላድር ።
 እኒያ ውብ ዐይኖችዋ ልብ የሚሰውሩት
 ሰላም ነሥተውኛል ቀንም ሆነ ሌሊት ።
 ፊቴ ላይ ሲያበራ ያይንዋ ውጋገን
 ድራሼ ይጠፋል ፤ እንዲያው ምን ልሁን !
 አንቺ የኔ ማሻ የልቤ ወለላ
 ተሠቃየሁልሽ ፈልጊልኝ መላ ፤
 በድን ለሆነ ሰው ዝሎ በፍቅርሽ
 ፍቱን መድኃኒቱ አንቺው ብቻ ነሽ ።
 (ከፋሲያ ስብስብ ዘፈኖች የተወሰዱ) ”

“ ምንድነው አስተያየትህ ? ” ብዬ ጠየቅሁት ሸሻ ብሪንን ፡ አድናቆቱን እየተጠባበቅሁ ። ብዙውን ጊዜ ቀና አስተያየት ይሰጠኝ የነበረው ሸሻብሪን ግጥሜ ፈጽሞ እንደማይረባ ገለጸልኝ ። በንዴት ጠፍኩ ። “ እኮ ለምን ? ” ስል ጠየቅሁት ንዴቴን በማመቅ ።

“ ምክንያቱም ” አለ ሲመልስልኝ “ እንደዚህ ያሉ ግጥሞች የአስተማሪዬን የባሲሊ ኪሪሊች ትሬድዮኮቪስ ኪን የፍቅር ግጥሞች በሚገባ ያስታውሱኛል ። ”

ይህን እንደ ተናገረ ማስታወሻዬን ወስዶ ሥራዬን ከፋኛ እያንኳሰሰ በያንዳንዱ መስመርና ቃል ላይ የከረረ ሒስ መስጠት ጀመረ። ትዕግሥቱ ስለ ተሟጠጠ፣ ደብተራን ከእጁ መነጨኩና ዳግመኛ ግጥሞቹን እንደማላሳየው ነገር ኩት ። ሽሻብሪን በዛቻዬ ሥቆ “እስቲ በቃልህ ስትገኝ እና ያለን” አለኝ ። “ኢሻን ከዝሚች ከምሳ በፊት አንድ ወይም ሁለት ብርሃኖች ሾድካ መወርወር እንዳለበት ሁሉ፣ ባለቅኔም አድማጭ ያሻዋል ። ለመሆኑ እምቡጥ የፍቅር ስሜትክን የምታውጅላትና እንዲህ ባለ የደስታ ሲቃ የምታቅበጠብጥህ ይቺ ማሻ ማን ናት? ማሪያ ኢሻኖሽና እንዳትሆን?” ሲል ሽሻሪን ጠየቀኝ ።

“ስለ ማንነትህ አያገባህም!” አልኩት ፊቴን ከስ ከሼ፡ “አስተያየትህንም ሆነ፣ ሳታውቅ የምትቀባጥረውን ለመስማት አልፈልግም ።”

“አሆ! ሆይ — ባሻው ባለቅኔና ትሑቱ ፍቅረኛ!” ሲል ቀጠለ፡ ይበልጥ ሲያናድድኝ ። “ይልቁንስ የወዳጅ ነት ምክራን ስማ፣ እንዲሳካልህ ከፈለግህ፣ የማይረባ ግጥም ከመደርደር ተቆጠብ ።”

“ምን ማለትህ ነው? ለማለት የምትፈልገውን በግልጽ አስረዳኝ!”

“በደስታ፣ ማሻ ሚኖርሽና ጀምበር ስታቆለቁል እንድትጉበኝህ ከፈለግህ፣ ከግጥም ይልቅ የጀሮ ጉትቻ አበርክትላት” ማለቴ ነው ።

ደሜ ፈላ ። “ለመሆኑ እስከዋን እንዲህ የምታራክላት ለምንድነው?” በማለት ጠየቅኩት ቁጣዬን ለመቆጣጠር እየተሳነኝ ።

“ምክንያቱም” አለኝ በማጥላላት እየገለፈጠ፤
“ሞራልዋንና ዐመልዋን ከልምድ ስለማውቀው ነው።”

“አንተ ወሽሸካታ! መልቲ!” ብዬ አምባረቅሁበት፤
በቁጣ። “ዐይን ያወጣህ ውሽታም ነህ!”

ሸሻብሪን ፊቱ ዐመድ ለበሰ። “ይህን ቃል በዋዛ አላ
ልፈውም” አለ እጄን ለቀም በማድረግ። “እንፋለማለን።”

“ደስታውን አልችለውም! በፈለግህ ጊዜ!” ስል
መለስኩለት በታላቅ እፎይታ። በዚያች ሰዓት ጎማምጄ
ብጥለው ዝግጁ ነበርኩ።

ወዲያውኑ ኢሻን ኢግናቲችን ፍለጋ ሔድኩ። የአገገዡ
ባልተቤት ባዘዘችው መሠረት ያ አዛውንት ለክረምት የሚ
ሆን እንጉዳይ ለማድረቅ በመርፌ እየወጋ በክር ላይ ያንጠ
ለጥል ነበር። “ነወር፡ ፖይቶር አንድሬይች!” አለ ሲያ
የኝ። “ጎራ በል እንጂ! ምን እግር ጣለህ በል? ደፈረኝ
አትበለኝና ምን ጉዳይ አለህ?” ከአሌክሲ ኤሻኒች ጋር መጣ
ላቲንና እማኝ እንዲሆንኝ መፈለጌን ባጭሩ አስረዳሁት።
ኢሻን ኢግናቲች ያችኑ እንዲቱን ዐይኑን ከፈት ከደን እያ
ደረገ በጥሞና አዳመጠኝ። “የአሌክሲ ኢሻኒችን ሆድቃ
ለመዘርገፍ ማሰብክንና ለዚህ ምስክርነት እንድቆምልህ
መሻትህን ነው የገለጽክልኝ፡ አይደል?”

“አዎን ጌታዬ!”

“ሠዓሊ ለነቅድስት! ምንው ፖይቶር አንድሬይች!
ምን ዐይነት ክፉ አስተሳሰብ ነው የተጠናወተህ? ታዲያ
ብትጣሉ . . . ስድብ አጥንት አይሰብር። ቢሰድብህ መል
ሰህ ትሰድብዋለህ፡ በጥፊ ቢያጮልህ፡ ጀሮ ግንዱን ታግል
ለታለህ። እንዲያ ተባብላችሁ ትለያያላችሁ፡ እኛም እናስ

ታርቃችኋለን እንጂ የጐረቤትህን ሆድቃ በጐራዴ ብትዘረግፍ፡ መጨረሻው አያምርም ። ብታሳርፈውማ ባልከፋ፡ አሌክሲ ኢቫኒች ጀኃነብ ቢገባ ጉዳዩ አይደለም ። ጨርሶ አልወደውም ። እንዲያው ለነገሩ፡ በጐራዴ ሆድቃህን የማዘረግፈው እሱ ቢሆንሰ ! ያኔ እንዴት ሊኮን ነው ? ሞኙ ማን ሊሆን ነው በል ? ”

የአስተዋዩ መቶ አለቃ አስተሳሰብ አላስደነገጠኝም ። በአሳቤ ጠናሁ ። “ እሱስ እንደ ፈቀደህ ” አለ ኢቫን ኢግናቲች ። “ የሚበጅህ የመሰለህን አድርግ ። ግን እኔ ለምንድነው የማየው ? ከቶ ለምን ? ሰዎች ለእንዲያ የመሰለው ጥፋት ሲፋጠጡ አይቼ የማላውቅ መሰለህ ይሆን ? ከቱርኮችና ከስዊድኖች ጋር ተዋግቻለሁ ። በጊዜዬ እስኪበቃኝ ድረስ ውጊያ አይቻለሁ ። ”

የእማኝ ተግባር ምን እንደሆነ በሚቻለኝ መንገድ አስረዳሁት ። ሆኖም ኢቫን ኢግናቲች የምለው ሊገባው አልቻለም ። “ እንዳልከ ጌታዬ ” አለኝ ። በመቀጠልም “ በዚህ ጉዳይ ያለኝ ድርሻ ፡ የመንግሥትን ዓላማ የሚፃረር አስከፊ ተግባር በምሽጋችን ውስጥ ሊፈጸም እየታቀደ መሆኑን ለኢቫን ኩዝሚች ማሳወቅና አዛዥም መልካም ፈቃዱ ሆኖ ተገቢውን እርምጃ እንዲወስድ ማሳሰብ ብቻ ነው ። ”

በጣም ስለሠጋሁ ፡ ለአዛዥ እንዳይናገርብኝ አጥብቄ ተማፀንኩት ። በእሣር በመከራም እሺ አሰኘሁት ። በመጨረሻም ትንፋሽ እንደማይል ቃል ገብቶልኝ ተለያየን ። ምሽቱን እንደ ወትሮዬ አዛዥ ቤት አሳለፍኩኝ። ለጥርጣሬ መንገድ ላለመክፈትና ሊሰነዘሩብኝ የሚችሉ ጥያቄዎችን ለማስወገድ ስል ደስተኛና ግዴለሽ መሰልኩ ። ሆኖም አድራጐቱ ፍርሃት ያደረባቸው ሰዎች ፍራቻቸውን በጐራ እንደ

ሚሸፋፍኑት ዐይነት ነበር ለማለት አልፈልግም ። በዚያን
ምሽት ሆይን ባር ባር እያለው እንደ መተከዝ ብዬ ነበር።
ማሪያ ኢሻኖቭና እንደዚያን ዕለት ማራኪ ሆኖ የታየችኝ
ጊዜ የለም ። ምናልባትም ዛሬ ለመጨረሻ ጊዜ ነው የማ
ያት ብዬ በማሰቤ የሚላሱላት ዐይኖቼ ተጨማሪ ውበት
አላብሰዋት ሊሆን ይችላል ። ሽሻብሪንም እዚያው ነበር ።
ወደ ጐን ሳብ አድርጌው ፡ ከኢሻን ኢግናቲች ጋር ስለተነ
ጋገርነው አወሳሁት ። “ ምን ምስክር ያስፈልጋል ? ” አለኝ
ረጋ ብሎ “ ያለ ምስክር ልናደርገው እንችላለን ። ” ከም
ሽጉ እምብዛም ሳይርቅ ከሚገኘው የሳር ከምር ጀርባ በማግ
ሥቱ ጠዋት ልክ በእንድ ሰዓት ለመገናኘት ተስማማን ።
የባልንጀርነት ጭውውት የምናደርግ ስለ መሰለው ኢሻን
ኢግናቲች ደስታ ልቡን ፈንቅሎት ፡ አፉን ነጠበው ። “ እን
ዲያ ነው እንጂ ! ” አለ ፊቱ በደስታ ፈክቶ ። “ ከኩር
ፊያ ይልቅ የሆድን በሆድ አምቆ መጨዋወት ይሻላል ።
ከመሞት መሰንበት ይበጃል ። ”

“ ምን አልክ ኢሻን ኢግናቲች ? ” ስትል ጠየቀችው
ጥግ ይዛ በካርታ ትጠነቁል የነበረችው የእዛዝባ ባለቤት ።
“ ያልከውን አልሰማሁም ። ”

ኢሻን ኢግናቲች የቅሬታ ምልክት ፊቱ ላይ በማን
በቡና የገባውን ቃል በማስታወሱ ፡ ስለ ተደናገረው ምን
መልስ እንደሚሰጣት ችግረው ። ሽሻብሪን ፈጥኖ ቀበል
አደረገና ፡ “ ኢሻን ኢግናቲች እንደገና በወዳጅነት ተሳ
ስረን በማየቱ ፈንድቋል ” አላት ።

“ ከማን ጋር ነበር የተጣላኸው ጌታዬ ? ”

“ ፖይቶር አንድሬይች እና እኔ እጅግ ከባድ ክርክር
ገጥመን ነበር ። ”

“ ስለምን ? ”

“አይ፡ አይረባም ! ዘፈን ነው፡ ሻሲሊሳ ዩጐርሮቭና።

“ ዘፈን ? ይኸስ የሚያጣላ አይደለም ። ለመሆኑ ጠቡ እንዴት ተነግ ?”

“ እንዲህ ነበር ። ከጥቂት ጊዜ በፊት ፖዴቶር ነንድ ሬች አንድ ግጥም ቢጤ ጽፎ እፊቱ እንጉራጉረ ። እኔም የምወዳትን ስንኝ አነበነብኩለት ።

‘ የካፕቲኑ ልጅ ክትት በይ ቤትሽ

በጨረቃ ብርሃን መዞር ይቅርብሽ ።’

በዚህ ዓይነት በመካከላችን ጠብ ተጫረ ። ፖዴቶር ሊያመር ቃጥቶት ነበር ። ግን ማንጉራጉር መብቱ እንደ ሆነ ወዲያው ተገንዝቦ ነገሩ በዚህ አከተመ ። ”

የሽሻብሪን ብልግና ክፉኛ አስቆጣኝ ። ግን እንደ እሳት የሚጋረፍ አሽመሩን ከኔ በቀር ማንም አልተረዳ ውም ፤ ማንም ቁም ነገር አላለውም ። የዘፈን ጉዳይ በመነ ግቱ ባለ ቅኔዎችን የሚመለከት ጭውውት ቀጠለ ። አዛዥ ባለቅኔዎች ጊዜያቸውን በዋዛ በፈዛዛ የሚያጠፉ ሰካራም መሆናቸውን ፤ ግጥም መድረስ ከውትድርና አገልግሎት ጋር እንደማይጣጣምና እንደማይጠቅም ገልጾ መጻፈን እን ድተው የወዳጅነት ምክሩን ለገሠኝ ።

የሽሻብሪን መኖር ትዕግሥቱን አሟጠጠው ። ወዲ ያው ብድግ ብዬ አዛዥንና ቤተሰቡን ተሰናበትኩ ። ቤቴ ተመልሼ ጎራዲዬን ከፈተሽኩ በኋላ ጉህ ሲቀድ እንዲ ቀሰቅሰኝ ሳሺሊችን አዝዘው ተኛሁ ። በበነጋው በቀጠ ሮው ሰዓት ከግሩ ክምር ጀርባ ሆኖ ባላንጣዬን እጠባበቅ ጀመር ። ብዙም አላስጠበቀኝ ። “ እንዳንያዝ መፍጠን አለብን” አለኝ ከቦታው እንደ ደረሰ ። ልብሶቻችንን አው

ልቀን በውስጥ ሰራና በካናቲራ ቆምን ፡ ጉራዴዎቻችን መዘዝን ። ኢሻን ኢግናቲች አራት ወይም አምስት ከሚሆኑ ወታደሮች ጋር ከግሩ ክምር በስተጀርባ ድንገት ብቅ ብሎ ወደ አዛዥ እንድንሔድ ጠየቅን ። በከፍተኛ ቅሌት እጃችንን ሰጠን ። ወታደሮቹ ከበቡንና ኢሻን ኢግናቲችም በኩራት ስሜት እየመራን ወደ ምሽጉ ሔድን ።

አዛዥ ቤት ገባን ። ኢሻን ኢግናቲች በሩን በርግዶ። “አምጥቻቸዋለሁ !” አለ ተኮሳትሮ ። ከሻሲ.ሊ.ሳ ዩጉሮቭና ዘንድ ቀረብን ። “የፈጣሪ ያለህ ! ምንድነው ይህ ሁላ ? ምን ? በምሽጋችን ውስጥ ነፍስ ለማጥፋት ማሰር ! ኢሻን ኩዝሚች ! በል አሁኑኑ ጠፍርልኝ ! ፖይተር አንድ ሬች ! አሌክሲ ኢሻኒች !! ጉራዴዎችህን አስረክቡ ! አሁኑኑ አስረክቡ ! ፖላሻ ፡ ጉራዴዎቹን ከቁም ሳጥኑ ውስጥ አኑሪ ። ፖይቶር አንድሬዎች ! አንተም እንዲህ ታረግ ? አታፍርም ? አሌክሲ ኢሻኒች ሰው አይምሰልህ ። ከነበረበት ወደዚህ የተዛወረው ሰው በመግደሉ ነበር ፤ እግዚአብሔር የተጣላው ነው ። ግን እንዲያው ፡ አንተ ፡ አንተም እንደሱ መሆን ትፈልጋለህ ?”

ኢሻን ኩዝሚች ከሚስቱ ጋር ሙሉ በሙሉ ተስማምቶ እየደጋገመ ፡ “እውነቱን ልንገራችሁ ፡ ሻሲ.ሊ.ሳ ዩጉሮቭና ትክክል ነች ። በውትድርና ዓለም እንዲያ ያለ ፍልሚያ አጥብቆ የተከለከለ ነው” አለ ። በዚህ መካከል ፖላሻ ጉራዴዎቻችንን ከእኛ ወስዳ ከቁም ሳጥን ውስጥ አስቀመጠች ። ሣቄን መቆጣጠር ተሳነኝ ። ሽሻብሪን ግን በጉራ እንደ ተወጠረ ነበር ። “ክብርዎ እንደ ተጠበቀ ሆኖ” አላት ሻሲ.ሊ.ሳ ዩጉሮቭናን ረጋ ብሎ ። “እኛን ለመዳኘት እራስ ምን መሰየምም አግባብ አለመሆኑን ለመግለጽ ወደ ኋላ አልልም ። ይህን ለኢሻን ኩዝሚች ይተውት ። የእርሳቸው ጉዳይ ነው “አለ ። እረ ገኝ !” አለች የአዛዥ ሚስት ቁጣዋ

ገንፍሎባት ። “ ባልና ሚስት አንድ አካል አንድ አምሳል አይደሉም እንዴ ? ኢሻን ኩዝሚች ! ለምን አንድ ነገር አታደርግም ? በተለያዩ ክፍሎች ውስጥ አስረህ የሰፈረባቸው ሰይጣን እስኪለቃቸው ድረስ ከደረቅ ዳቦና ውሃ ጋር ብቻ አጋትራቸው ፤ አባ ጄራዚም ንስሐ እንዲያስገቡዋቸውም አድርግ ፤ ምሕረቱን እንዲያወርድላቸው ፤ እግዚአብሔርን እንደሚማፀኑና ለፈጸሙት ኃጢአት በአደባባይ እንዲጸጸቱ ።”

ኢሻን ኩዝሚች የሚያደርገው ቸገረው ። የማሪያ ኢሻኖቭና ፊት ዐመድ መስጊል ። ቀስ በቀስ ማዕበሉ ጋብ አለ ። የአዛዥ ሚስት ቁጣዋ በርዶላት አሳሳመችንና ፖላሻ ጉራ ዴዎቻችንን መለሰችልን ። የታረቅን መስለን ከቤት ሹልክ አልን ። ኢሻን አግናቲች ተከተለን ። “ እንደማትናገር ቃል ከገባህልኝ በኋላ በእኛ ላይ በማሳበቅህ ልታፍር ይገባሃል ” አልኩት በቁጣ ። እሱም ሲመልስ “ እግዚአብሔር ምስክራ ነው ፤ ለኢሻን ኩዝሚች አልተናገርኩም። ቫሲሊሳ ዩጉሮቭና ነች ያውጣጣችኝ ። ሁሉንም ያቀነባበረችው እሷው ነች ፤ አዛዥ ሳያውቀው ። ነገሩ በዚህ በማክተሙ ለፈጣሪ ምስጋና ይግባው።” ይህን ተናግሮ ወደ ቤቱ ሔደ። ሽሻብሪንና እኔ ብቻችንን ቀረን ። “ ጠባችን በዚህ ሊያቆም አይችልም ” አልኩት ። “ በፍጹም !” ሲል መለሰልኝ ሽሻብሪንም ። “ ለብልግናህ ምላሹን የምትሰጠው በደምህ ነው ፤ ግን ምናልባት ባይነቁራኛ እየተከታተሉን ይሆናል ። ለጥቂት ቀን ንደኛሞች መስለን እንቆይ ። ደህና ሁን !” ምንም ቁርጽ በመካከላችን እንደ ሌለ አስመስለን ተለያየን ።

ወደ አዛዥ ቤት ተመልሼ እንደ ተለመደው ማሪያ ኢሻኖቭና አጠገብ ዐረፍ አልኩ ። ኢሻን ኩዝሚች ከቤት አልነበረም። ቫሲሊሳ ዩጉሮቭም በጓዳ ሥራ ተጠምዳለች።

ከማሪያ ጋር በሹክሹክታ እናወራ ጀመር ። ከሽቫብሪን ጋር መጣላቱን ሁሉንም ጭንቀት ላይ እንደ ጣላቸው በማውሳት በለዘበ እንደበት ተቆጣችኝ ። “ በጎራዴ ለመፋለም ማሰብክን በነገሩኝ ጊዜ ፣ ነፍሴን ልስት ምንም አልቀረኝ” አለች ። “ ወንዶች ስትባሉ ግርም ትሉኛላችሁ ። በሳምንት ውስጥ ልትረሱት በምትችሉት ጉዳይ ለመጋደል እየተጋ በዛችሁ የገዛ ሕይወታችሁን ብቻ ሳይሆን ሕሊናችሁን በመሳታችሁ የቤተሰቦቻችሁን ደህንነት . . . አጉል መሥዋዕት ብቻ ቆስቋሹ አንተ እንዳልነበርክ እርግጠኛ ነኝ ። ሽቫብሪን መሆን አለበት ። ”

“ እንዲህ ያሰኘሽ ምን ይሆን ማሪያ ኢክኖቭና?”

“ እኔ እንጂ ! . . . ሁሉ ያንጓጥጠኛል አሌክሲ ኢቫኒችን አልወደውም ፣ አልወደውም ። ከመሬት ተነሥቶ ስለጠላኝ በጣም ነው የማገዝነው ። ጥላቻው ያስጨንቀኛል ። ”

“ ግንኮ . . . ማሪያ ኢክኖቭና እሱ እየወደደሽ አንቺ ስለማታቀርቢው ይሆናል ። ” ማሪያ ፊትዋ ፍም መሰለ ።

“ ይመስለኛል ” አለች በመንተባተብ ።

“ እንዲያ የሚያሰኝሽ ምንድን ነው ? ”

“ እንዳገባው ጠይቆኝ ነበረ ። ”

“ ለጋብቻ ጠየቀሽ ? እውነት ጠየቀሽ ? መቼ ? ”

“ አምና ! አንተ ከመምጣትህ ከአንድ ወይም ከሁለት ወር በፊት ። ”

“ እና አልተቀበልሽውም ? ”

“ እንደምታየው ነው ። አሌክሲ ኢቫኒች የወጣለት መሠሪ ነው። በእርግጥም ከጨዋ ቤተሰብ ነው የተወለደው፤

ሀብትም አለው ። ነገር ግን ከእርሱ ጋር ጋብቻ ፈጽሞ በሕዝብ ፊት ስስመው ማለቡ ! . . . የመጣው ቢመጣ ፤ መሬት ከፍ ሰማይ ዝቅ ቢል አላደርገውም !”

ማሪያ ኢሻኖቭና የተናገረችው ዐይኔን ከፈተልኝ ። ብዙ ነገር አብራራልኝ ። ሽቫብሪን ሥራዬ ብሎ ሳያሠልስ በጥላቻ የሚያብጠለጥላት ለምን እንደሆነ ተረዳሁ ። ምናልባትም ልብ ለልብ መቀራረባችንን አይቶ በመካከላችን ተንኮል ለመሸረብ መሞከሩ ይሆናል ። ለጠባችን መነሻ የሆኑት ቃላት ቀጥተኛ ዘለፋ ከመሆናቸውም በላይ ፡ ሆን ተብለው ስም ለማጥፋት የተሠነዘሩ መሆናቸውን በተገነዘብኩ ጊዜ ይበልጥ ወራዳ ሆኖ ታየኝ ። ይህን ጋጠ ወጥ ስም አጥፊ ለመቅጣት ያለኝ ፍላጎት በረታብኝ ። አጋጣሚውንም በመቁነጥነጥ ጠበቅሁ ።

ብዙም አልጠበቅሁ ። በሚቀጥለው ቀን አንድ የሐዘን ግጥም በመጻፍ ላይ ሆኝ የብዕሬን ጫፍ እየነካከስኩ በት የሚመታ ቃል ስፈልግ ፡ ሽቫብሪን ከመስኮቱ ሥር ያለውን ግድግዳ መታ መታ አደረገ ። ብዕሬን አሸቀንጥሬ ጥዬ ፡ ጐራዲዬን ይገፍ ወጣሁና ወደ እርሱው ተንደረደርኩ። “ ለምን ጊዜውን እናራዝማለን ?” አለኝ ሽቫብሪን ። “ አሁን ማንም አያየንም ። ወደ ወንዝ እንውረድ ። ከዚያ ማንም ገላጋይ አይደርስብንም ። ” ድምፃችንን አጥፍተን ገሠገሥን ። ጠመዝማዛውን መንገድ ይዘን ቁልቁል ከወረድን በኋላ ከወንዙ አፋፍ ላይ ቆመን ጐራዴዎቻችንን መዘዝን ። ሽቫብሪን የጐራዴ አሰነዛዘር ችሎታው ከእኔ የላቀ ነበር ። እኔ ደግሞ የድፍረትና የጉልበት ብልጫ ነበረኝ ። በአንድ ወቅት በጦር ሠራዊትነት ያገለግል የነበረው ሙሴ ቦፕሬ በሻምላ አመካከትና ስንዘራ የሰጠኝ ትምህርት ጠቀመኝ ። ሽቫብሪን እኔን እንዲህ ያለ አደገኛ ተፋላሚ

ይወጣዋል ብሎ አላሰበም ነበር ። ለረጅም ጊዜም ለመጐ ዳዳት አልቻልንም ። በመጨረሻም ሽሻብሪን መዳከም ጀምሮ በአዲስ ጉልበት እያጠቃሁት ወደ ውሃው እስገ ድጂ ላስገባው ጥቂት እንደቀረኝ ድንገት በከፍተኛ ድምፅ ስሜ ሲጠራ ሰማሁ ። ዙሪያዬን ሰማትር ሳሺሊኝ በተራ ራማዋ መንገድ ወደ እኔ አሸቆልቁሎ ሲሮጥ አየሁት ። ወዲያው ከቀኝ ትከሻዬ ሥር በደረቴ በኩል ሾል ነገር ሲሸጥብኝ ተሰማኝ ። ራሴን ስቼ እንዘፍ አልኩ ።

ምዕራፍ አምስት

ፍቅር

“ አንቺ ለጋ ወጣት እንዳላገባሽ
ዕድሜሽ አልፈቀደም ገና ትንሽ ነሽ !
አማክሪያቸው እስቲ ወላጆችሽን ፤
እንዲሁም ጠይቂ ዘመድ አዝማድን ፤
ጥሎሽ እስኪመጣ ፤ ላቅ እስኪል ብስለትሽ
አንቺ የደም ገምቦ ትዕግሥቱን ያድልሽ !
እኔን የሚያስንቅ ሰው ድንገት ቢያጋጥምሽ ፤
አይጠረጠርም እኔን ቸል ማለትሽ ።
ምናልባትም ያ ሰው ከሆነብሽ እንከፍ
ከልብሽ አልወጣም ሕይወትሽ እስክታልፍ ።”

ነፍሴ መለስ ቢልልኝም የሆነውን ለማስታወስ ጊዜ
ፈጀብኝ ። በማላውቀው ክፍል ውስጥ አልጋ ላይ ተጋድ
ሚያለሁ ። ብርቱ ድካም ተጫጭኖኛል ። ሳቪሊች ሻማ
በእጁ ይዞ አልጋዬ አጠገብ ቆሟል ። የሆነ ሰው በትክኻዬና
በደረቴ ዙሪያ የተጠመጠመውን ፋሻ እየተረተረ ነው ።
ቀስ በቀስ ነገሩ ወለል አለልኝ ። ፍልሚያውን አስታወስ
ኩና መቁሰሌን ተረዳሁ ። ወዲያው መዝጊያው ተንሳጠጠ።
“እንዴት ነው?” የሚል በሠራ አካላቴ የሚርመሰመስ ሹክ
ሹክታ ጀርዶ ገባ። “ያው ነው” ሲል መለስ ሳቪሊች እያዘነ
“ በድን እንደሆነ ይኸው አምስት ቀኑ ።” አልጋው ውስጥ
ለመገለባበጥ ብሞክር ተሳነኝ ። “ የት ነው ያለሁት ? ማን

ነው ?” አልኩኝ የሞት ሞቴን ። ማሪያ ኢቫኖቭና ወደ አልጋዬ ጉንበስ በማለት “እንዴት ነህ ?” አለኝኝ ። “ይመስገነው” ብዬ መለስኩላት በሰለለ ድምፅ ። “ማሪያ ኢቫኖቭና ነሽ እንዴ ? ንገራኝ እንጂ . . .” ለመቀጠል አቅም ስላነሰኝ ዐረፍተ ነገሩን ከመካል ላይ አቋረጥኩት ። ሳቪሊች ትንፋሹ ቁርጥ ቁርጥ አለ። ፊቱ በደስታ ፈካ። “ነፍስ ዘርቷል ! ፈጣሪ ሆይ ፣ ምስጋና ይግባህ !” ሲል ደጋግሞ ተናገረ ። “አይ ፖይቶር አንድሬች ፣ አስደንግጠኸኝ ነበር እኮ ጌታዬ ! እስቲ እንዲያው ይታይህ፤ አምስት ቀን ሙሉ” እያለ ሲተክዝ ማሪያ ኢቫኖቭና ከአፉ ነጥቃው “ብዙ እታናግረው ሳቪሊች ፣ ገና ሰውነቱ አልጠናምኮ” በማለት በሩን ዘግታ ሔደች ። ብኸ እንዳለብኝ ነበር ። ለካስ አዛዝ መኖሪያ ቤት ነው ያለሁት ። ማሪያ ኢቫኖቭናም ጠያቂዬ ኖራሊች ። ለሳቪሊች አንዳንድ ጥያቄ ባቀርብለት አንገቱን ነቅንቆ ጆሮ ዳባ ልበስ አለ ። በንዴት ዐይኖቼን ጨፍኝ አሸለብኩና ሁሉንም ነገር ወዲያው ረሳሁ ።

ስነቃ ሳቪሊችን አስጠራሁት ። በእርሱ ፈንታ ግን ማሪያ ኢቫኖቭናን ከአጠገቢ አገኘኋት ። እርሷም እንደ ሙዚቃ በሚጥም ድምጽዋ ሰላም አለኝኝ ። በዚያች ሰዓት በሁለንተናዬ የተሠራጨውን የፍቅር ወላፊን ጣፋጭነት በቃላት ልገልጸው አልችልም ። እጅዋን ለቀም አድርጌ በደስታ እንባ አጠብኩት ። እርሷም ልትነጥቀኝ አልሞከረችም ። እንዲያውም የዋህነት የተላበሰ የፍቅር ስሜት ፈንቅሏት በከንፈሮችዋ ጉንጮቹን አበስ አደረገቻቸው ። በሠራ አካላቴ የፍቅር ነበልባል ተንቀለቀለብኝ ። “ወዲቷና ደግሞ ማሪያ ኢቫኖቭና” አልኳት “ሚስቴ ሁኝ ፣ ሙሉ ሕይወቴን እንደምታስደስኸኝ ቃል ግቢልኝ !” እስከዋም ተረጋጋችና ፡ “ስለ እግዚር ብለህ፤ አደብ ግዛ” አለኝኝ እጅዋን በመሰብሰብ ። “ገና አልዳንክም ፣ ቁስሉ ሊያመረቅዝ

ይችላል ። ሌላው ቢቀር ለእኔ እንኳ ስትል ራስህን ጠብቅ”
በማለት የደስታ ሲቃ ውስጥ አስጥማኝ ከክፍሌ ወጣች ።
ደስታ ሕይወት ዘራልኝ ። የእኔው ትሆናለች ! ታፈቅረኛ
ለች ! አእምሮዬ በዚህ ስሜት ተዋጠ ።

ከዚያን ጊዜ ጀምሮ እያደር ጤንነቴ ተመለሰ ። በክ
ፍለ ጦሩ ውስጥ ሌላ ሐኪም ባለመኖሩ የሚንከባከበኝ የክ
ፍለ ጦሩ ጸጉር አስተካካይ ነበር ። እግዜር ይሰጠው ፡ እን
ዳችም የሕክምና ሙከራ በእኔ ላይ ባለማድረጉ ። ወጣትነ
ቴና ተፈጥሮ ጤንነቴን አፋጠኑልኝ ። መላው የአዛዥ ቤተ
ሰብ ሸብ ረብ አለልኝ ። ማሪያ ኢቫኖቭና ከአጠገቤ አልተለ
የችኝም ። በልቤ የታመቀውን ፍቅር በዚያ አጋጣሚ መና
ዘዝ ነበረብኝና ማሪያ ኢቫኖቭም በጥሞና አዳመጠችኝ ።
ስለ እኔ ያላትን ስሜት አፍረጥርጣልኝ ፡ የእርስዋ መደሰት
ወላጆችዋንም እንደሚያስደስት ገለጸችልኝ ። “ ግን እስቲ
በቅጡ አስበበት” በማለት ቀጠለች ። “ወላጆችህ እንቅፋት
አይሆኑብንም ?”

አወጣሁ አወረድኩ ። የእናቴን ሩጎሩጎነት አልተጠ
ራጠርኩም ። ሆኖም ያባቴን ጠባይና አስተሳሰብ ዐውቅ
ዋለሁና ስለያዘኝ ፍቅር ባነበንብለት ፍንክች እንደማይ
ልልኝ ፤ ምናልባትም ከጉርምስና መንፈስ እንደሚመነጭ
ጋጠ ወጥነት ይቆጥርብኝ ይሆናል ብዬ አሰብኩ ። ይህ
ንኑ ለማሪያ ኢቫኖቭና በግልጽ ከአዋየኋት በኋላ የማግ
ባባት ችሎታዬን ሁሉ በመጠቀም ፡ ለአባቴ ደብዳቤ ጽፌ
ለት የወላጅነት ፈቃዱን ለመለመን መወሰኔን አበሠርኳት ።
ደብዳቤውንም አሳየኋት ፡ ልብ የሚነካ ሆኖ አገኘችው ።
የማግባባት ኃይሉን መዝናና እሸት ዕድሜዋና አፍላ ፍቅር
ገፋፍተዋት ፍጹም በሆነ አመኔታ ልቧን ሰጠችኝ ።
በዳንኩ ለሞን ከሽቫብሪን ጋር እኩል ለመቆም ቢቃሁ

ኢሻን ኩዝማች። “አይ ፖይቶር አንድሬይች! እስራት ይገባህ ነበር ። ሆኖም እስኪበቃህ ተቀጥተሃል ። አሌክሲ ኢሻኒች ዳቦ ጋጋሪው ቤት በእስር ላይ ይገኛል ። ቫሲሊሳ ዩጉሮቭናም የእርሱን ጉራዶ ቆልፋበታለች ። ስለ እኩይምግባሩ እያሰበ ይጸጸት” በማለት ተግሣጹን አወረደው ። ከደስታዬ ብዛት የተነሣ በዚያን ወቅት በማንኛውም ሰው ላይ ክፉ ለማሰብ አልቻልኩም ነበርና ለሽቫብሪን እማላጅ ሆንኩኝ፤ ልበ - ገሩ አዛዥም ባለቤቱን ካማከረ በኋላ በነጻ ሊለቀው ወሰነ ። እንደ ተፈታም ሽቫብሪን ሊጠይቀኝ መጣ ። በመካከላችን ተፈጥሮ በነበረው ድርጊት እጅግ አድርጎ መጸጸቱን ገልጾልኝና ጥፋቱም ሙሉ በሙሉ የእሱ መሆኑን አምኖ ይቅር ለእግዚአብሔር እንድንባባል ጠየቀኝ ። ቁርሾ የመያዝ ጠባይ ስለሌለኝ ላደረሰብኝ በደልና ጉዳት ከልብ ይቅርታ አደረግኩለት ። ስም አጥፊነቱ የመነጨው ክብሩ በመነካቱና ፍቅር በመነፈጉ አሳብቤለት ለምስኪኑ ባላንጣዬ ከፍ ያለ ይቅርታ አደረግኩለት ።

ወዲያው ጤንነቴ ተሟልቶ ወደ መኖሪያዬ ለመመለስ ቻልኩኝ ። ስለ ማርያና እኔ ጋብቻ በቤተሰቦቼ ላይ እምብዛም ተስፋ ባላሳድርም፤ያን ፍርሃት ለመደበቅ እየጣርኩ የደብዳቤዬን መልስ በጉጉት እጠባበቅ ጀመር ። እስካሁን ለቫሲሊሳ ዩጉሮቭና እና ለባልዋ ስለ ሕልሜ ምንም ያልኳቸው ነገር ባይኖርም፤ የጋብቻ ጥያቄዬ እስከዚህም ዱብዕዳ እንደማይሆንባቸው ተገንዝቤያለሁ ። ማሪያ ኢሻኖቭናም ሆነች እኔ ስሜታችንን ከእነሱ ለመሸሸግ ስላልተጨነቅን እንደማያሳፍሩን ባለሙሉ ተስፋ ነበርን ።

በመጨረሻም እንድ ቀን ጠዋት ሳቪሊች ደብዳቤ አንጠልጥሎልኝ ከተፍ አለ። አላስቸል ብሎኝ መነጨኩት፤ አድራሻው የሠፈረው በአባቴ የእጅ ጽሕፈት ነው ። ይህ ራሱ ያልጠበቅሁት ሌላ ጭንቀት ውስጥ ከተተኝ ፤ ምክ

ንያቱም በአብዛኛው ትጽፍልኝ የነበረችው እናቱ ስትሆን እሱ በስተግርጌው ጥቂት መስመሮች ብቻ ነበር የሚያክልበት ። ደብዳቤውን ለመክፈት ስላልደፈርኩ ፡ “ ለልጄ ፖይቶር እንድሬያች ግሪኔሽ ፡ እሬንበርግ ክፍለ ሀገር ፤ ቤሎጉርስክ ምሽግ ” በሚለው ጽሑፍ ላይ በማተኮርና ደብዳቤው በምን ዐይነት ስሜት እንደ ተጻፈ ከፊደሎቹ አጣጣል በመገመት ብቻ ልመናዬ እንደ ከሸፈብኝ ተገነዘብኩ ። የደብዳቤው ሙሉ ቃል ቀጥሎ ያለው ነበር ።

“ ልጄ ፖይቶር ! ከሚሮኖቭ ልጅ ማሪያ ኢቫኖቭና ጋር ለመጋባት የእኛን ፈቃድና ምርቃት በመጠየቅ የጸፍከው ደብዳቤ በዚህ ወር አጋማሽ ላይ ደርሶናል። ስለ ጋብቻችሁ ፈቃዴንም ሆነ ምርቃቱን ለመስጠት አልቃጣም ። የመኮንንነት ማዕረግ ቢኖርህም ለአጉል ቅብጠትህ ፤ እንደ ሕፃንነት ዘመንህ እጅህን ይገፍብጠበጥብህ ደስ ባለኝ ፤ ምክንያቱም አገርህን እንድትጠብቅበት የተሰጠህን ጐራዴ ለመታጠቅ አልበቃህም ። እንዳንተ ካለ ከንድ ሞገደኛ ጋር መፋለምህን ሰምቻለሁ ። ይህን ርካሽ ጠባይህን ወደምታርምበት ከቤሎ ጉርስክ ምሽግ በጣም ወደሚርቅ ሥፍራ እንዲያዛውርህ ለአንድሬ ካርሎቪች በአስቸኳይ እጽፍ ሊታለሁ ። እናትህ መፋለምህንና መቁሰልህን ስትሰማ ከማዘንዋ የነተነሣ በሽታ ላይ ወድቃ ይኸው እስከዛሬ የአልጋ ቁራኛ ሆናለች ። እንዲያው መጨረሻህ ምን ይሆን? ታላቁን ምሕረቱን ያወርድልሃል ብዬ እምብዛም ተስፋ ባላደርግም ልብ እንድትገዛ ወደ እግዚር እጸልያለሁ ።

አባትህ አ.ግ.”

በጥንቃቄ ያነበብኩት ይህ ደብዳቤ ምስቅልቅል ስሜት አሳደረብኝ ። አባቴ ለነገ ሳይል የተጠቀመባቸው አጥንት የሚሰብሩ ቃላት እርር ኩምትር አደረጉኝ ። ማሪያ ኢቫኖቭናንም ያንኳሰሰብኝ መሰለኝ ። ከቤሎግርስክ ምሽግ የመዛወሩ ጉዳይ ክፉኛ አስደነገጠኝ ፤ እናቴ መታ መምዋን መረዳቴ ግን ከሁሉም ይልቅ ሐዘንና ትካዜ ላይ ጣለኝ ። ወላጆቼ ስለ ፍልሚያው የተረዱት ያለ ጥርጥር ከሳቪሊች መሆኑን ደረሰኩበትና ከባድ ቂም ያዝኩበት ። በጠባብዋ ክፍሌ ውስጥ ወዲያና ወዲህ ተንጐራደድኩና እፊቴ ተገተርኩ ። በጥላቻና በደም ፍላት እያየሁት ። “እህ ? አንድ ወር ሙሉ ከሞት አፋፍ ላይ ላንጠለጠለኝ አደጋ ጦስ መሆንህ አልበቃ ብሎህ እናቴንም ለሞት ልት ዳርጋት ትሻለህ ?” አልኩት ። ሳቪሊች አፋን ከፍቶ ቀረ ። “ምነው ጌታዬ” አለኝ በድንጋጤ እያቃሰተ ፤ “ምንድን ነው የምትለኝ ? እኔ ለመቁሰልህ ምክንያት ሆንኩ ? የሮፕኩት የአሌክሲ ኢቫኒችን ጐራዴ በሰውነቴ ልመክትልህ እንደነበር ፈጣሪ ያውቃል ! እርጅናዬ እንቅፋት ሆነብኝ እንጂ ! ደግሞስ እናትህን ምን በደልኩዋቸው ?”

“ምን በደልኩ ?” ጥያቄውን አስተጋባሁለት ። “እንድታሳብቅብኝ ማን ገፋፋህ ? በሰላይነት ነው እንዴ የተመደብክብኝ ?” “እኔ አሳብቅብሃለሁ ?” በማለት ሳቪሊች ጮኾ እያለቀሰ ። “የፈጣሪ ያለህ ! እባክህ ጌቶች የጸፉልኝን ደብዳቤ አንብና እንዳላሳበቅሁብህ ተረዳልኝ።” ይህን ተናግሮ አንድ ደብዳቤ ከኪሱ አወጣ ። ተቀብዬ ውም ቀጥሎ ያለውን አነበብኩኝ ።

“አንተ ውሻ ውላጅ ፣ ጥብቅ መመሪያ ብሰጥህም ስለ ልጄ ፖይቶር ምንም ያስታወቅኸኝ ባለመኖሩና ስለ አጉል ቅብጠቱ ካንተ ሳይሆን ካልታወቁ ሰዎች በመስማቴ ልታፍርበት ይገባሃል ። ተግባርህን የምት

ወጣውና የጌታህን ትእዛዝ የምትፈጽመው በዚህ
 አኳኋን ነውን ? አንት መትታ፣ እውነቱን በመደበ
 ቅህና ከእንዲያ ያለ ሕፃን ጋር በመደለትህ አስመ
 ጥቼ እረኛ ነው የማደርግህ ። እየተሻለው መም
 ጣቱ ቢነገረኝም ፣ ይህ ደብዳቤ እንደ ደረሰህ ስለ
 ጤንነቱ ፣ ከምኑ ላይ እንደ ቆሰለና በንክብካቤ መያዝ
 አለመያዙን በመግለጽ እንድትጽፍልኝ አዝገጥላለሁ።”

ሳቪሊች እንዳልበደለኝ ግልጽ ነው ። በጥርጣሬ ተገ
 ፋፍቼ የቁጣ ናዳ ላወርድበት ባልተገባኝ ነበር ። ይቅርታ
 ብጠይቀውም ሽማግሌው እሚጽናና አልሆነም ። “መጨ
 ረሻዬ እንዲህ ሆነ” አለ በማቃሰት ። “ከጌቶቹ ያገኘሁት
 ውለታ ይህ ነው ! እኔ ውሻ እኔ እረኛ ነኝ ፣ አሁን ደሞ
 ለጉዳትህ ምክንያቱ እኔው ሆንኩ ! ግን ፖዴቶር አንድሬች
 ጌታዬ ጥፋተኛው እኔ አይደለሁም ፣ ሊወቀስ የሚገባው
 ያ ሆኖ የተባለው እርጉም ሰው ነው ፣ ሶምሶማ እያስረገ
 ጠህ በዲጂኖ እንድትዋጋ ያስተማረህ ! ሶምሶማ እየረገጠ
 ድምቡልቅኝ ማስነሣት ገፍቶ ከመጣብህ ጠላት ያድንህ
 ይመስል ! እንዲያ ያለ አስተማሪ ቀጥረው ያን ሁሉ ገንዘብ
 ማባከናቸው ያላዝናል !”

ስለ ራሴና ስለ ጠባዩ ለአባቴ ለማሳበቅ አፋን የበላው
 ግን ሊሆን ይችላል ? ጀኔራሉ ? በዚህ ጉዳይ ስለእኔ እም
 ብዛም የሚጨነቅ አልመሰለኝም ። ኢቫን ኩዝሚችም
 ስለ ፍልገያው ማሳወቅ አስፈላጊ ሆኖ አላገኘውም ። አን
 ዱን ሳነሣ ሌላውን ስጥል ቆየሁና ጥርጣሬዬ ሽቫብሪን ላይ
 ዐረፈ ። ባንጠለጠለብኝ ሰብቀት እኔ ከምሽጉ ብወገድና
 ከእዛዜ ቢተሰብ ብርቅ የሚጠቀም ቢኖር እሱ ብቻ ነው ።
 ስለ ሁኔታው አንድም ሳላስቀር ላጫውታት ወደ ማሪያ
 ኢቫኖቭና ዘንድ ሔድኩኝ ። ከበረንዳው ላይ ተገናኘን ።

“ ምን ሆነሃል ? ” አለችኝ ፊቴን አይታ። “ እንዴት ገር ጥተሃል ልጄ ! ”

“ ሁሉም አክትሟል ! ” ብዬ የአባቴን ደብዳቤ አቀበልኳት። በተራዋ ፊቷ ዐመድ ለበሰ። ደብዳቤውን አንብባ ከጨረሰች በኋላ ጣቶችዋ እየተንቀጠቀጡ መለሰችልኝ። ስብርብርብ ሳለ ደምፅ “ አየህ ፡ ፊቴንም አላለልንም . . . ወላጆችህ እንድቀርባቸው አይፈልጉም። እግዜር ያለው ይሆናል ! እግዜር ለእኛ የሚበጀውን ከእኛ አስበልጦ ያውቃል። ምንም ማድረግ አይቻልም ፖይቶር እንድሬይች ፡ እንተ ደስ እስካለህ ድረስ . . . ” አለች።

“ እንደዚህ ሊሆን አይችልም ! ” አልኳት እጅዋን ጨበጥ አድርጌ። “ ታፈቅሪኛለሽ ፤ እኔም ለምንም ነገር ዝግጁ ነኝ። ነይ ፡ ከወላጆችሽ እግር ላይ እንወድቃለን። ቀና ሰዎች ናቸውና ልባቸው በኩራት አልደነደነም። እነሱ ይመርቁናል ፤ እንጋባለን . . . ከጊዜ በኋላም ከአባቴ ጋር መታረቅ እንደምንችል እርግጠኛ ነኝ። እናቴ ከኛ ጉን ነች ፤ አባቴ ይቅርታ እንዲያደርግልን ትግፀነዋለች። ”

“ አይሆንም ፖይቶር እንድሬይች ” አለችኝ ማሻ። ያለወላጆችህ ፈቃድ አላገባህም። ያለ እነሱ ምርቃት ደስታ አይኖርህም። ለእግዜር እንተወው። ላንተ የተባለችልህን ወጣት ካገኘህ ፤ ሌላ ካፈቀርክ የእግዚአብሔር ቸርነት ከናንተ ጋር ይሁን። ፖይቶር እንድሬይች ፤ ለሁለታችሁም እጸልያለሁ . . . ” እዚህ ላይ በድንገት ተንሰቀሰቀችና ተለየችኝ።

ወደ ቤት ተከትያት የመግባት አላብ ብልጭ ብሎ ልኝ ነበር። ግን ስሜቴን ለመቆጣጠር እንደማልችል ስለገመትኩ ወደ መኖሪያዬ ሔድኩኝ።

ከከፍሌ ተቀምጧ በሐሳብ ስማስን ሳቪሊች አባን ነኝ ። “ይኸው ጌታዬ” አለ በብዕር የተጠቀጠቀ ወረቀት እያቀበለኝ ። “እስቲ በጌታዬ ላይ መሰለሌንና አባትና ልጅ ማቃቃሬን እይ ።” ወረቀቱን ተቀበልኩት ። ሳቪሊች ለተላከለት ደብዳቤ የሰጠው መልስ ነበር ። ቃል በቃል አቀርበዋለሁ ።

“የተከበሩ አንድሬ ፒትሮቪች ፣ ደጉ ጌታዬ ፤

እኔ ባሪያዎ ትእዛዝዎን ባለማከበሬ ቁጣዎን ያሠፈሩበትና በአድራጉቴም እንዳፍር የሚያስገነዝበኝ የተከበረ ደብዳቤዎ ደርሶኛል ። ግን እኔ ውሻ አይደለሁም ፤ ታማኝ አሽከርዎ እንጂ ። የእርስዎን የጌታዬን ትዕዛዝ እያከበርሁ በታማኝነት ሳገለግልዎ ይኸው ሁለት ጸጉር እስከማብቀል ደርሻለሁ ። ስለ ፖይቶር አንድሬይች መቁሰል ያልጸፍኩልዎ ሥጋት ላይ በከንቱ እንዳይወድቁ በመፍራት ነው ። እመቤቴ ውድ አብዶትያ ቫሲሊየቭናም ደንግጠው የአልጋ ቁራኛ መሆናቸውን ሰማሁ ። እግዚአብሔር ምሕረቱን እንዲልክላቸው እጸልያለሁ ። ፖይቶር አንድሬይች የቆሰለው ከቀኝ ትከሻው ሥር ከሰባራ ስንጥሩ ጥቂት ዝቅብሎ ከደረቱ ላይ ሲሆን የቁሰሉ ጥልቀት እምስት ሳንቲሚትር ነው ። ከወንዙ ለፋፍ እንሥተነው ወደ አዛዥ ቤት ወስደን አስተኝተነዋል ። የሚንከባከበውም ጸጉር አስተካካዩ እስቲፎን ፖራሞኖቭ ነው ። አሁን ግን እግዚር ይመስገን ፤ ፖይቶር አንድሬይች ድኗል ። ስለ እሱም በጉ በጉውን እንጂ ሌላ ለመጸፍ አልችልም ። የበላይ አዛዦቼ እንደሚወዱት ዐውቃለሁ ። ቫሲሊየቭ ዩጉሮቭናም የምታየው እንደ ራስዋ ልጅ ነው ። አምባጓሮ መግጠሙ ለሌ አይባልም ፤ ታዲያ በወጣት ትከሻ ላይ የሽማግሌ ጭንቅ ላት ለመሰካት አይቻል ። አራት እግር ቢኖረውም ፈረስ

እንኳ እንዳንደ ያደናቅፈው የለ ! መልሰውኝ የዓሣማ
እረኛ እንደሚያደርጉኝ ገልጸውልኛል ፤ ጌታዬንዎትና
እንዳሻዎ ሊያደርጉኝ ይችላሉ ።

“ የትሕትና ሰላምታዬን ይቀበሉኝ ይላል
ታማኝ ሎሌዎ አርኪኝ ሳሺልዮቭ ”

የየዋሁን ሽማግሌ ደብዳቤ በጥንቃቄ ሳነብ ዐልፎ
ዐልፎ ማቅ ማለቴ አልቀረም ። ለአባቴ ደብዳቤ መልስ
ለመስጠት ፍላጉት አልነበረኝም ። የሳሺሊኝ ደብዳቤ
የእናቴን ጭንቀት ለማርገብ በቂ የሚሆን መሰለኝ ።

ከዚህ በኋላ ሁኔታዬ ተለወጠ ። ማሻ እምብዛም
አታናግረኝ ። በተቻላት መጠን ከዐይኔ ገለል ትላለች ።
የአዛዝቱ ቤት አስጠላኝ ። ቀስ በቀስ ከክፍሌ ለብቻዬ መቀ
መጡን ተላመድኩት ። በዚህም አድራጉቴ ሻሲሊሳ ዩጉ
ሮቭና በመጀመሪያ ተቆጣችኝ ። ቁርጠኛነቴን ስትረዳልኝ
ግን ተወት አደረገችኝ ። በሥራ ሰዓት የሚያጋጥመኝ ኢሻን
ኩዝሚች ብቻ ነበር ። ከሽሻብሪን ጋርም የምንገናኘው
ዐልፎ ዐልፎ ያውም ያለ ውዴታዬ ነበር ፤ ምክንያቱም
ቂም እንደ ያዘብኝ ትከሻዬ ይነግረኛል ። ኑሮዬ የማይገፋ
ሆነብኝ ። በሐዘንና በትካዜ ተዋጥኩ ። ብቸኝነትና ያለ
ሥራ መጉለት ሥቃዬን አባባሉት ። በብቸኝነቴ ላይ የያ
ዘኝ ፍቅር በውስጤ እንደ እሳት እየተንቀለቀለና የማልች
ለው ዕዳ እየሆነብኝ መጣ ። የማንበብና የመጻፍ ፍላጉቴ
ጭራሹኑ እልም አለብኝ ። ራሴን ለመጥላት ተገደድኩ ።
ወፈፍ እንዳያደርገኝ ፤ አለዚያም መሸተኛ እንዳልሆን
ሠጋሁ ። ከዚያም ሕይወቴን ሊለውጥ የቻለ እንደ ያል
ታሰበ ነገር ተፈጥሮ የሚበጀኝን አቅጣጫ አስያዘኝ ።

ምዕራፍ ስድስት

ፑጋቺቭና ሰዎቹ

እናንተ ታዳጊዎች ስሙን ከልባችሁ

እኛ እዛውንቶቹ ስናወጋላችሁ ።

የጥንት ዘፈን

የዐይን ምስክር ስለሆንኩበት እንግዳ ነገር ከማተቱ በፊት በ1773 መገባደጃ ላይ ይታይ ስለነበረው ስለ እሬ ንበርግ ግዛት ሁኔታ በጥቂት ላወጋችሁ እሻለሁ ።

ይህ ሰፊና ለም ግዛት የንጉሡን አገዛዝ ገና በቅርቡ የተቀበለና ሥልጣኔ ያልገራቸው ሰዎች የሚኖሩበት እገር ነበር ። የማያቋርጥ ዓመፃቸው ፣ ለሕግና ለማኅበራዊ ግዴታዎች ያለመበገራቸው አዝማሚያ የመንግሥትን ያላ ሰለሰ ትኩረት ጠይቋል ። አመች በየሆኑ ሥፍራዎች ላይ ምሽጎች ተገንብተው በያይክ ወንዝ ዳርቻዎች ነባር የሆኑ ኮዛኮች ሠፍረውባቸዋል ። ነገር ግን ሰላምንና ደህንነትን ያሰፍናሉ ተብለው እምነት የተጣለባቸው እነዚህ ኮዛኮች ራሳቸው ለዓመፅ የታጠቁ የመሆናቸው ጉዳይ መንግሥትን ይበልጥ እያሠጋው ሔደ ። በ1772 ሜጀር ጄኔራል ትሮቢንቢርግ እነርሱን በቁጥጥር ሥር ለማዋል ሲል በወ ሰደው ከባድ የቅጣት ርምጃ ምክንያት ይብሉን ከፍተኛ ዓመፅ ተቀሰቀሰ ። ውጤቱም የትሮቢንቢርግ በአሠቃቂ

ሁኔታ መገደል ሲሆን እስተዳደሩም በመጠኑ ቢሻሻልም ዓመፀኞቹ ተጨፍጭፈው ነበር ።

ይህ ሁሉ የሆነው ወደ ቢሎጉርስክ ምሽግ ከመምጣቱ ቀደም ብሎ ነው ። በደረሰኩ ሰሞን ጸጥታው ሰፍኗል ። ወይም የሰፈነ ይመስል ነበር ። ቂም በቀላቸውን በየሆዳቸው እምቀው ውስጥ ውስጡን ሌላ ዓመፅ ለማስነሣት ቀናቸውን ይቆጥሩ የነበሩትን መሠሪዎች ዛቻ ባለሥልጣኖቹ ችላ ብለውታል ።

ታሪኬን ልቀጥል ።

በአንድ ምሽት ላይ በጥቅምት 1773 መጀመሪያ፣ በክፍሌ ውስጥ ብቻዬን ሆኖ የሚያፏጩትን የበልግ ነፋስ እያዳመጥኩ የሚንጓለለውን ደመና በመስኮት በኩል እመለከታለሁ ። አንድ ሰው ሲሮጥ መጣና አዛዥ ዘንድ እንደምፈለግ ነግሮኝ ወዲያውኑ ወደዚያው ሔድኩ ። ሽሻብሪንን፣ ኢሻን ኢግናቲችንና የኮዛክ ሃምሳ አለቃውን ከዚያው አገኝኋቸው ። ቫሲሊሳ ዩጉሮቭናም ሆነች ማሪያ ኢክኖቭና በሥፍራው አልነበሩም ። አዛዥ በሐሳብ እንደተዋጠ ሰላምታ አቀረበልኝ ። ቀጥሎም በሩን ቀርቅሮ ዘብ ከቆመው ሃምሳ አለቃ በስተቀር ሌሎቻችንን እንድንቀመጥ ጋበዘንና አንዲት ወረቀት ከኪሱ መዘዝ አድርጎ፣ “እስቸኳይ ጉዳይ አለኝ ከቡራን ። ጀኔራሉ የጸፉትን ሰሙ” አለን ። መነጽሩንም ደንቅሮ የሚከተለውን ደብዳቤ ጉላ ባለ ድምፅ አነበበልን ።

“ለሻለቃ ሚሮኖቭ፣ የቢሎጉርስክ ምሽግ አዛዥ ።

ጥብቅ ምስጢር !

“ተገንጣዩና የኮዛኮች መሪ ነኝ ባዩ አሚሊያን ፑጋቺቭ ከእስር ላይ አምልጦ ራሱን በሚቹ በፀፂ ጴጥ

ሮስ ሳልሳዊ መሰየሙ ይቅርታ የማይደረግለት ድፍረት ከመሆኑም በላይ፤ ወንበዴዎችን በዙሪያው እየሰበሰቡ በያይዘ መንደሮች ውስጥ ዓመፅ በማቀጣጠል በየሥፍራውም ሽጎችን እየማረከና እያወደመ በዝርፊያና በግድያ ተግባራት ተሠማርቷል። ስለዚህ ይህ መልዕክት እንደ ደረሰህ ስሙ ከላይ የተጠቀሰውን ወንጀለኛና አወናባጅ ግለሰብ ለመግታት፤ በሥርህ የሚገኘውንም ምሽግ ለመውረር ከቃጣ ቢቻል ለመደምሰስ አስፈላጊውን ርምጃ እንድትወስድ አሳስብሃለሁ።”

“ አስፈላጊውን ርምጃ እንድትወስድ !” ሲል አስተጋባ አዛዥ መነጽሩን እያወለቀና ደብዳቤውን እያጣጠፈ። “ ከማድረጉ ማውራት ይቀላል ! ወንበዴው እሚቻል አይደለም፤ ያሉን እንድ መቶ ሠላሳ ሰዎች ብቻ ናቸው፤ ለዚያውም ስለማይታመኑ ኮዛኮችን ሳንጨምር፤ አትቀየመኝ ማክሲሚች !” አለ በአቅራቢያው ወደ ቆመ ወታደር ዘወር ብሎ፤ ሃምሳ አለቃው ኮዛክም ሣቅ አለ። “ ግን ምንም ማድረግ አይቻልም፤ ወንድሞቼ ግዴታችሁን ለመወጣት እርዳታ ሁኑ፤ የዘብ ተግባራችሁንና የግታ ጥበቃችሁን አጠናክሩ። አደጋ ሲመጣም በር በሮቹን ዘግታችሁ ወታደሮቹን ቀስቅሱ። አንተ ማክሲሚች፤ ኮዛኮችህን በዐይን ቁራኛ ተከታተል። መድፉን አገላብጣችሁ በሚገባ ወልውሉት። ይህን ጉዳይ ማንም ሰው እንዳይሰማ በምስጢር ጠብቁት።”

ይህን ትእዛዝ አስተላልፎልን፤ ኢቫን ኩዚሚች አሰናበተን። ሽቫብሪንና እኔም ስለዚህ እያወጋን በአንድነት ወጣን። “ እንዳው መጨረሻው ምን እሚሆን ይመስልሃል ?” አልኩት። “ እግዜር ይወቀው ” ሲል መለሰልኝ፤ “ እስቲ እናየዋለን። እስካሁን በበኩሌ ምንም

እንግዳ ነገር አልታየኝም ። በእርግጥ . . . ” እዚህ ላይ
ንግግሩን አቋርጦ በፋጨት እያንጐራጐረ በሐሳብ ተዋጠ ።

ከፍተኛ ጥንቃቄ ብናደርግም የፑጋቼቭ መምጣት
መርዶ በምሽጉ ውስጥ ተሠራጨ ። ኢቫን ኩዚሚች ባለ
ቤቱን ቢያከብራትም ፡ የተላከለትን ወታደራዊ ምስጢር
ያካፍላታል ማለት ዘበት ነው ። የጄኔራሉ መልዕክት
እንደ ደረሰውም አባ ጄኔራዚም ከአሬንበርግ በምስጢር
የሚጠብቁት ዜና እንደ ተላከላቸው ለቫሊሊሳ የጉሮቸና
ቸክ ብሏት በዘዴ አግልሏት ነበር ። እርሷም ወደ ቄሱ ቤት
ወዲያውኑ እንድትሮጥ ከመገፋፋቱም በላይ ብቻዋን እን
ዳትቀር በሚል ሰበብ ማሻንም ይዛለት እንድትሔድ አድ
ርጓል ። የቤቱ ብቸኛ ባለቤት በመሆኑም በፍጥነት ካስ
ጠራን በኋላ ፖላሻ እንኳ ጉዳዩን እንዳትሰማበት ሲል
ቁም ሳጥን ውስጥ ቆልፎባት ነበር ።

ቫሊሊሳ የጉሮቸና ከቄሱ ሚስት ምንም ዐይነት
ፍንጭ ሳታገኝ ወደ ቤቷ እንደ ተመለሰችም ፖላሻን ቁም
ሳጥን ውስጥ አሽንት ባሏ ስብሰባ ማካሔዱን ደረሰችበት።
እንደ ተጫወተባት ተገንዝባም ስለ ጉዳዩ አጥብቃ ጠየ
ቀችው ። ሆኖም ኢቫን ኩዚሚች ተዘጋጅቶበት ነበርና
ነገሩ እንዲህ ነው ወዳጄ ፡ ሴቶቻችን ምድጃዎቻቸውን
በድርቆሽ ሣር ማሟሟቁን ሥራችን ብለው ተያይዘውታል።
እናም ይህ ደግሞ አደጋ ሊያስከትል ስለሚችል ወደፊት
በጭራሮና በቅጠላ ቅጠል እንጂ በድርቆሽ እንዳይሞከሩ
ጥብቅ ማስጠንቀቂያ አስተላልፈያለሁ ” በማለት ያላን
ዳች መረበሽ አሥቂኝ መልሱን አስቀመጠላት ። “ ታዲያ
ፖላሻን ቁም ሳጥን ውስጥ ለምን ቆለፍክባት ? ” አለችው ።
“ እኔና ማሻ እስከምንመለስ ድረስ ቁም ሳጥን ውስጥ
የታሸገበት ምክንያት ምን ይሆን ? ” ኢቫን ኩዚሚች
ያልጠበቀው ጥያቄ ስለ ተደቀነባት መላቅጡ የጠፋ

መልስ አገተመተመ ። ቫሲሊሳ ዩጐሮቭና የባሏን እስሰ ትነት ተረድታና አጥጋቢ ምላሽም እንደማታገኝ ገምታ ጥያቄዋን ወደ ጉን በመተው ስለ አኩሊና ፖምፊሎቭና ባልትና ማውሳቷን መረጠች ። ባሏ የደበቃት ጉዳይ ምን እንደሁ ለማወቅ ስታሰላስል እንቅልፍ በዐይኗ ሳይዞር አደረች ።

ጠዋት ከቤተ ክርስቲያን ስትመለስ ኢቫን ኢግናቲች የምሽጉ ብቸኛ መድፍ አፈመዝ ውስጥ ሕፃናት ያጉሩትን በትቶ ፣ ድንጋይ ፣ የእንጨት ስንጣሪ አጥንትና ሌሎች ቅራቅምዎችን ሲያራግፍ ተመለከተችው ። “ ይህ ወታደራዊ መሰናዶ ለምን ይሆን ? ” ስትል ራሷን ጠየቀች። “ የኪርጊዞችን ወረራ ፈርተው ይሆን ? እንዲህ ያለውን ቀላል ጉዳይ ደግሞ ኢቫን ኢግናቲች በምንም አኳኋን አይደብቀኝም ። ” ያቅበጠበጣትን ይህን ዕንቁቅልሽ እንዲፈታላትም ኢቫን ኢግናቲችን ጠራችው ።

ልታዘናጋው ብላም ቫሲሊሳ ዩጐሮቭና ስለ ገጠ ማቸው ችግር ዙሪያ ጥምጥም ጥያቄዎች ከደረደረችለት በኋላ በረጅሙ ተንፍሳ ራሷን እየነቀነቀች ፣ “ የእግዚር ያለህ ! የፈጣሪ ያለህ ! ምን ዐይነት መርዶ ነው ! እንዳው መጨረሻችንስ ምን ይሆን ? ” አለችው ።

“ አይጨነቁ እመቤቱ ” አላት ኢቫን ኢግናቲች ። “ እግዚር መሐሪ ነው ። በቂ ወታደሮችና ባሩድ አለን ። መድፋንም ይኸው አጽድቼዋለሁ ። ፑጋቼቭን እንደምንደመስሰው ተስፋ እናደርጋለን ። አምላክ ምሕረቱን ካወረደልን የአውሬ እራት አንሆንም ። ”

“ ለመሆኑ ፑጋቼቭ ማን ነው ? ” ስትል ቫሲሊሳ ዩጐሮቭና ጥያቄዋን ደቀነችበት ። ኢግናቲች ነገር እንዳመለጠው ተገንዝቦ ምላሱን ነከሰ ። ግን የፈሰሰ ውሃ አይ

ታፈሰ ። ቫሲሊሳ ዩጉሮቭና ለማንም ሰው እንደማትተነፍስ ቃል ገብታለት እንዲነግራት ወጥራ ያዘችው ። እርሱም በዝርዝር አወጋላት ።

በእርግጥ ቫሲሊሳ የገባችለትን ቃል ኪዳን ጠብቃለች፤ ከቁሱ ሚስት በስተቀር ለሌላ ሰው ትንፋሽ አላለችም ። ለዚያውም ሜዳ ለሜዳ የምትዞረውን የቁሱን ሚስት አንዲት ላም የፑጋጅቭ ተከታዮች እንዳይነዱባት ስለ ሠጋችብቻ ነበር ሹክ ያለችላት ።

ወዲያው ሠፈርተኛው በሙሉ ስለ ፑጋጅቭ ያወካ ጀመር ። ወሬው ቀንድና ጭራ እያበቀለ ተዛመተ ። በአቅራቢያ ያሉ መንደሮችንና ምሽጎችን እንዲሰልልለት አዛዝቶ ሃምሳ አለቃውን ኮዛክ ላከው ። ማክሲሚችም በሁለት ቀናት ውስጥ ተመልሶ ከምሽጋቸው ጥቂት ፈቀቅ ብሎ በተንጣለለው መስክ ላይ እሳት በየሥፍራው ሲንቀለቀል ማየቱንና ከባሽኪሮች እንደ ሰማውም የጠላት ጦር ወደ ምሽጋቸው በመትመም ላይ እንደሆነ አረዳው ። ርቆ ለመሰለል በመፍራቱም ተጨማሪ መረጃ እንዳላመጣለት ነገረው ።

በምሽጉ ውስጥ የሚኖሩ ኮዛኮች በዚያው ሰሞን ያልተለመደ እንቅስቃሴ ማሳየት ጀመሩ ። በየጉዳዩ መካከል እጅብ ብለው እየቆሙ ሲንሾካሾኩ ይቆዩና ወታደር ብቅ ሲልባቸው ይበታተናሉ ። ሰላዮች በመካከላቸው እንዲሰገሱም ተደረገ ። ዩላይ የተባለ ሰው ጠቃሚ መረጃዎችን ለአዛዝቱ ማጉረፍ ያዘ ። እንደ ዩላይ አባባልም ሃምሳ አለቃው ቀደም ሲል ያቀረበው መረጃ አሳሳች መሆኑንና እንዳውም ያመሠረ ኮዛክ ራሱ ወደ ወንበዴዎቹ መንደር በመዝለቅ መሪያቸው ዘንድ ቀርቦ እንደ ነበር፤ እጁን ለመሳም መታደሉንና ከእርሱ ጋር ረጅም ወይይት ማድረጉን

ለብጢዎቹ እንዳበሠራቸው በማውሳት ሃምሳ አለቃውን ኮዛክ አጋለጠው ። አዛዦም ሃምሳ አለቃውን ወደ እስር ቤት አስገብቶ በቦታው ዩላይን ተሳበት ። ይህም ርምጃው በኮዛኮች ዘንድ ግልጽ ቅሬታን ፈጠረ ። ኢሻን ኢግናቲች እንኳ ራሱ የአዛዦን ትእዛዝ በማያስፈጽምበት ወቅት “የሚቀጥለው ያንተው ተራ ይሆናል ፤ አንተ አድርባይ” እያሉ በይፋ ሲወርፉት በገዛ ጆሮው ሰዎቿል ። አዛዦም ማክሲሚችን እስር ቤት ባስገባው ዕለት ለምርመራ ሊያስቀርበው ተዘጋጅቶ ነበር ። ግን በደጋፊዎቹ ትብብር መሆን አረበት ። ሃምሳ አለቃው ከእስር ቤት አመለጠ ተባለ ።

የአዛዦን ጭንቀት ያባባሰው ሌላ ድርጊትም ተከሰተ ። አንድ ባሽኪር የዓመፅ ወረቀት ሲበትን እጅ ተፍንጅ ስለተያዘ አዛዦ እንደ ለመደው ሻሲሊሳ ዩጉሮቭናን በዘዴ አስወግዶ መኮንኖቹን እንደገና ለመሰብሰብ አቀደ ። ግን ኢሻን ኩዝሚች ግልጽና ሐቀኛ ሰው በመሆኑ ከዚህ በፊት ከተጠቀመው ቀላል ዘዴ በቀር ሌላ አማራጭ ብልሃት አጣ ።

“ሰሚኝ ሻሲሊሳ ዩጉሮቭና” አላት ጉሮሮውን ጠራርጎ ። “አባ ጄራዚም ከኩተማ ትኩስ ወሬ ደርሷቸዋል ይባላልና . . .” በማለት ሲጀምር “መዋሽትህ ይብቃ ኢሻን ኩዝሚች” ስትል አቋረጠችው ። “ወጣ ስልልህ ስለ ዘጸቻችሁ ስብሰባ ጠርተህ የኤሚሊያ ፑጋቼቭን ወረራ ልታብጠለጥሉ ነው ።” ኢሻን ኩዝሚች ዐይኖቹን በለጠጠ ። “እንግዲያውስ ወዳጄ” አላት ፤ “ዐውቀሽዋልና ከፈለግሽ ከዚህ ሁኔታ ባለሽበት እንወያያለን ።” “እንዲያ ይሻላል እንጅቱ” አሏት “መዋሽት እያዋጣውም ። በል መኮንኖችህን አስጠራቸው ።”

እንደገና ተሰበሰብን ። በአንድ ማይም ብጤ ኮዛክ የተሞነጫጨረውን የፑጋቸቭን መግለጫ ኢቫን ኩዝሚች ባለቤቱ ባለችበት አነበበልን ። ወሮበላው ወደ ምሽጋችን በቅርቡ እንደሚመጣና ኮዛኮችም ሆኑ መደበኛ ወታደሮች ሁሉ እጃቸውን እንዲሰጡት ለመከላከል ቢሞክሩ ግን ሞት እንደሚጠብቃቸው የሚያስጠነቅቅ መልእክት ነበር ። ሆን ተብሎ መልእክቱ የረቀቀው ባልተገራና የዋሆችን በሚያሸብር ቋንቋ ነበር ።

“ ሞላጫ ! ” አለችው የአዛዥ ሚስት ። “ ምንኛ ቢደፍረን ነው እንዲህ ያለ ድርድር ያቀረበልን ! ሔደንለት እግሩ ሥር ልንበረከክለት ! አይ ውሾ ! ለዐርባ ዓመታት በውትድርና ሞያ በመቆየታችን ብዙ ነገሮችን እንደምናውቅ መገንዘብ ተሳነው ? ይህን ወሮበላ የሚሰማ አዛዥ ይኖራል ማለት ዘበት ነው ። ”

“ የሚሰማ የለም በይ ” አላት ኢቫን ኩዝሚች ፤ “ ወንበዴውኮ ብዙ ምሽጎችን ማርኳል ይባላል ። ”

“ እረ ኃይለኛ ነው ” አለ ሽቫብሪንም ።

“ ያን በቅርቡ እናረጋግጣለን ” አለ አዛዥ ። “ ቫሲሊሳ ዩጉሮቭና የመጋዘኑን ቁልፍ አምጪ ። ኢቫን አግናቲች ያን ባሽኪር አምጣውና እግረ መንገድህንም ዩላይ ጅራፉን ይዞ ብቅ እንዲል ንገረው ። ”

“ እስቲ ትንሽ ታገሥ ኢቫን ኩዝሚች ” አለችው ቫሲሊሳ ዩጉሮቭና ከተቀመጠችበት እየተነሣች ። “ ማሪያ ኢቫኖቭናን ከቤት ላስወጣት ፤ ጩኸቱን ስትሰማ ትደነግጣለች ። እኔም ራሴ ብሆን እውነቱን ነው ፤ እንዲህ ያለውን ምርመራ አልወደውም ። ያበርታችሁ ! ”

ከጥንት ጀምሮ እስረኛን ማስቃየት ቦሕጋዊነቱ ሥር የሰደደ በመሆኑ ያን ለመሰረዝ የወጣው የምሕረት ዐዋጅ ከቶ ተግባራዊ ሊሆን አልቻለም ነበር ። እንደ ወንጀለኛ ጥፋቱን ማመኑ ወንጀለኛነቱን ቁልጭ አድርጎ ያሳያል የሚለው እምነት መሠረተ ቢስ ከመሆኑም በላይ ከፍትሕ ጋር ይቃረናል ፤ ምክንያቱም እስረኛው ወንጀለኛነቱን መካዱ ነጻ እንደሚያደርገው ሁሉ አምኖ መቀበሉም ወንጀለኛነቱን አያረጋግጥም ። ዛሬም ቢሆን ፡ ዐልፎ ዐልፎ ፡ ያ የጭካኔ ልምድ በመወገዱ የሚያጉረመርመሩ ጊዜ ያለፈባቸው ዳኞች አይታጡም ። በዚያን ዘመንም ዳኞችም ሆኑ ተከላሾች ቁም ስቃይ የማሳየቱን ተግባር አስፈላጊነት እምብዛም አልተከራከሩበትም ። ስለሆነም የአዛዥ ትእዛዝ በዙሪያው የነበሩትን ሰዎች አላስገረማቸውም ፤ ወይም አላስደነገጣቸውም ። አሻን አግናቲች ወደ ባሻኪሩ ሔዱ በጥቂት ደቂቃዎች ውስጥ እስረኛውን ይዞ መጣ ፤ አዛዥም እንዲቀርብለት ትእዛዝ ሰጠ ።

እግሮቹ በእግር በረት የተጠፈሩት ያ ባሻኪር ቆቡን አውልቆ እንደያዘ እንደምንም ብሎ በማዝገም ደፉን ዐልፎ በሩ ሥር ቆመ ። ገና ስመለከተው በረዶ ሆንኩኝ ። ያን ሰው ከቶ ልረሳው አልችልም ። የሰባ ዓመታት ገደማ ሰው ይመስላል ፤ አፍንጫውና ጆሮዎቹ የሉም ። ጭንቅላቱን ተላጭቷል ። የሚታየው ግራጫ ሪዙ ብቻ ነው ። አጠር ያለ ሰው ሲሆን ያገጠጠው ዐፅሙ እንደ ደጋን ቢጎብጥም ዐይኖቹ እሳት ይተፋሉ ። “ ታዲያስ ? ” አለው አዛዥ ። በፊቱ ላይ ያሉት አስቃቂ ምልክቶች ቀደም ሲል በ1741 ተፋፍሞ የነበረውን የባሻኪሮችን ዐመፅ ለማፈን ሲል የዘውድ አገዛዙ ፈጽሞባቸው የነበረውን የጭካኔ ቅጣት አስታወሱት ። “ ለካስ ከዚህ በፊት ከወጥመዳችን የገባህ ልማደኛ ተኩላ ነህ ። ከጭንቅላትህ መገመስ እንደምገ

መግመው ስታምዕ የመጀመሪያ ጊዜህ አይደለም ። ጠጋ በል ፤ ለመሆኑ ማን ነው ወዲህ የላከህ ?”

ባሽኪሩ አንዲት ቃል ሳይተነፍስለት ትክ ብሎ ተመለከተው ። “ ተናገር እንጂ ” ሲል ቀጠለ ኢሻን ከዚህ ሚና ። “ ሩሲያንኛ አይገባህም ? ወደ ምሽጋችን ማን እንደላከው እስቲ በቋንቋችሁ ጠይቀው ይላይ ። ”

የላይም በታርታሮች ቋንቋ የአዛዥን ጥያቄ ደገመለት ። ባሽኪሩ ግን ፡ በድን ሆኖ ከመታየቱ በቀር ምንም ዐይነት ቃል አልወጣውም ።

“ እሺ !” አለ አዛዥ ። “ አሁኑኑ ትናገራታለህ ! ይህን እንደ ጨሌ ጥብቆ የተሻገጐረጐረ ልብሱን አውልቀህ ለት ጀርባውን ገሽልጥልኝ ! ልብ አድርግ ይላይ ፤ ሞቅ አድርገህ በልልኝ !”

ሁለት ጠና ያሉ ወታደሮች ልብሱን አወላለቁለት ። ያ ምስኪን ሰው እንደ መደንገጥ አለ ። ሕፃናት እንደሚያዋክቡት እንስሳ ተርበተበተ ። ከወታደሮቹ አንደኛው በብብቱ ሰቅሰቆ አንሥቶ ሲያዝለውና የላይ ጅራፉን ብድግ አድርጎ ሲያጮህበት ባሽኪሩ ራሱን እንደደፋ አፋን ከፈት ከደን በማድረግ የሲቃ ድምፅ አሰማ ። በምላሱ ፋንታ ብቅ ጥልቅ ያለው ጁሽ ጣት የመሰለ አካል ነው ።

ሁሉም ግርም አላቸው ። “ ከዚህ ወዲያ ” አለ አዛዥ “ ከዚህ ሰው ምንም ዐይነት ፍንጭ ለመስማት የምችል አይመስለኝም ። ወደ እስር ቤቱ መልስልኝ ፤ ይላይ ። ከእንግዲህ ክቡራን ! ወደሚጠብቁን ሌሎች ቁም ነገሮች እንመለስ ።”

ውይይታችንን ለመክፈት በዝግጅት ላይ እንዳለን ቫሲሊላ ዩጉሮቭና እየተንቀጠቀጠችና ቁና ቁና እየተነፈሱ ሰች ከክፍሉ ዘው በላ ገባች ።

“ ምን ሆነሽ ? ” አላት አዛዥ በድንጋጤ ።

“ ጉድ ሰምቼ መጣሁ ልጄ ! ” አለች ቫሲሊላ ዩጉሮቭና። ከሐይቁ በታች ያለው ምሽግ ዛሬ ጠዋት ተያዘ ፤ የአባ ጄራዚም አሽከር ከዚያው ገና አሁን መምጣቱ ነው ። ሲወረር በዐይኑ አይቷል ። አዛዥና መኮንኖቹ በሙሉ ተሰቅለዋል ። ወታደሮቹንም በሙሉ አስረዋቸዋል ። አንዱን ሳንጨብጠው ወንበዴዎቹ እኛም ዘንድ መድረሳቸው ነው ። ”

ባልታሰበው መርዶ ሁሉም ክፉኛ ደነገጡ ። ትሁትና ዝምተኛ ወጣት የነበረው የዚያን ምሽግ አዛዥ ዐውቀዋለሁ ። ከሁለት ወራት በፊት እርሱና ሚስቱ ወደ እሬንበርግ ሲያልፉ ኢቫን ኩዚሚች ቤት ዐርፈው ነበር ። ምሽጋቸው ከምሽጋችን እምብዛም አይርቅም ። የፑጋቹቭ ወረራ በራችንን እያንኳኳ ነው ። የማሪያ ኢቫኖቭናን ዕጣ አሰላሰልኩና በሐዘን ተዋጥኩ ።

“ ኢቫን ኩዚሚች ! ” አልኩት አዛዥን ፤ “ ምሽጋችንን እስከ መጨረሻዋ የደም ጠብታችን ድረስ ከወራሪዎቹ መጠበቁ ተግባራችን ነው ። ይህን ሁላችንም እንገነዘባለን ። ግን ለሴቶቹ ደህንነት ማሰብ አለብን ። ወደ እሬንበርግ ወይም ወንበዴዎቹ ወደማይደርሱበት ደህና ምሽግ ሴቶቹን ላካቸው ። ”

ኢቫን ኩዚሚች ወደ ሚስቱ ዘወር ብሎ ፤ “ እስቲ እድምጩኝ ሆይ ፤ ወንበዴዎቹን ተቋቁመን እስከምንመልሳቸው ድረስ ወደ ሆነ ሥፍራ ብንልካችሁ አይሻልም ? ” አላት ።

“አረ ኤዲያ !” በማለት መለሰችለት ። “ለመሆኑ ጥይት የማይነካው ምሽግ አለ ? ይኸው ሼሎጉርስከስ መች አመለጠ ? በዚህ ምሽግ ለሐያ ሁለት ዓመታት ኖረ ናል ። ጌታ ያውቅልናል ። ጥንት ከባሽኪሮችና ከኪርጊዞች ወረራዎች እንዳጸነን ሁሉ ዛሬም ከፑጋቼቭም ወረራ ነጻ ያወጣናል !”

“እንግዲያውስ እንጅቲ” አላት ኢሻን ኩዚሚች” በምሽጋችን ከተማመንሽበት ከዚህ ቆይ ። ግን ማሻን ምን እናድርጋት ? ድል ከተቀዳጀን መልካም ። ምሽጋችንን ቢያጥለቀልቁትስ ?”

“ቢሆንም . . .” ብላ ሻሲሊሳ ዩጉሮቭና ከመጠን በላይ ስለ ተደናገጠች ንግግሯን ለመጨረስ አልቻለችም።

“አይሆንም ሻሲሊሳ ዩጉሮቭና” አላት አዛዥ ፤ ምናልባትም በሕይወቱ ውስጥ ለመጀመሪያ ጊዜ ምክሩ እንደሚሠራለት ተገንዝቦ ። “ማሻ ከዚህ መቆየት የለባትም ። ወደ ኦሬንበርግ ክርስትና እናቷ ዘንድ መላክ ይኖርብናል ። ከዚያ በቂ ወታደሮችና መድፎች አሏቸው ፤ የከተማቸውም ግምብ የሚበገር አይደለም ። ስለዚህ አብራችሁ እንድትሔዱ እመክርሻለሁ ። በዕድሜሽ የገፋሽ ሰው ነሽና ምሽጋችን ከተወረረ ሊደርስብሽ የሚችለውን ግን ያውቃል !”

“ይወረራ !” አለች ሻሲሊሳ ዩጉሮቭና ። “ማሻን እንላካት ፤ እኔን ግን ትሔድልኛለች ብለህ አታልም ፤ አላደርገውማ ። በዚህ ዕድሜዬ ተለይቼህ ሔጄ በማላውቀው አገር ብቻዬን መቃብር አላስሰም ። አብረን እንደኖርን አብረን እንሞታለን ።”

“በዚህ እንደምድመዋ” አላት አዛዥ ። “እንግዲያውስ እንዘግይ ። ሔጄና ማሻን ለጉዞዋ እዘጋጃት ።”

ውኑ በማለዳ እንልካታለን ፤ ትርፍ ሰው ባይኖረንም እንደ
ምንም ብለን ሸኚ እንዲያጅባት እናደርጋለን ። ለመሆኑ
አሁን የት ነች ?”

“ አኩሊና ፖምፊሎቭና ቤት ” አለችው ማሰቱ።
“ የሐይቁ ዳርቻ ምሽግ መያዙን ስትሰማ አጥመልውኳት
ነበር ። ሳትታመም አልቀረችም ። አይ ፈጣሪዬ ! እንዳው
ምን አመጣህብን !”

ሻሊሊሳ የጉሮቭና ልጅዋን ለመሸኘት ቆረጠች ። በአ
ዛገፍ ከፍል ውስጥ ወይይቱ እንደ ቀጠለ ነበር ፤ ግን እኔ
አልተሳተፍኩበትም ፤ ምን እንደ ተባባሉም በውል አልሰ
ማሁም ። ማሪያ ኢቫኖቭና ገርጥታና ዐይኖቿ ያም መስ
ለው ወደ ገበታ ቀረበች ። አለወትሮዋችን በዝምታ ጉራ
ርሰን ወዲያውኑ ተነሣን ። ተሰነባብተንም ወደ የመኝታ
ችን አመራን ። እኔ ግን ሰይፌን የረሳሁ መስዩ እንደገና
ተመለስኩ ። ማሪያ ኢቫኖቭናን ብቻዋን ለማግኘት ፈል
ጌያለሁ ። እንደ ተመኘሁትም በሩ ላይ ተገናኘንና ሰይፌን
አቀበለችኝ ። “ ደህና ሁንልኝ ፖይትር አንድሬይች” አለ
ችኝ እየተንሰቀሰቀች ። “ ወደ ኦሬንበርግ መሔዴ ነው ።
በደስታ ኑርልኝ ። ጌታችን ፈቃዱ ከሆነ ፤ እንደገና እንገ
ናኝ ይሆናል ። ካላለልንም . . . ደህና ሰንብችልኝ አንጅቴ፤
አለኝታዬ ! ምንም ልሁን ምን ሐሳቤና ጸሎቴ ሁሉ ለአን
ቺው ብቻ መሆኑን ተረጋጅልኝ !” ማሻ ደረቴ ላይ ተለጥፋ
ተንሰቀሰቀች ። ጭምቅ አድርጌ ስሚያት ከቤቷ ውልቅ
አልኩ ።

ምዕራፍ ሰባት

ማጥቃት

ስማኝ ጭንቅላቴ ፡ እንተ የኔ ራስ
ሠላሳ ሦስት ዓመት ያለማሰለስ
ስትባትል ቆይተህ ልብህ እስኪፈርስ ፤
ስንዝር ፈቅ ሳትል ካለህበት ቦታ
አጠገብህ ሳይደርስ ሀብትም ሆነ ደስታ
በፈጸምከው ጀብዱ ሳታገኝ እርካታ
በገመድ መሸምቀቅ ሆነ ያንት ውለታ ።

(ከባህል ዘፈን የተወሰደ)

ማሪያ ኢቫኖቭናን ስታልፍ ለማየትና ለመጨረሻ
ጊዜ ለመሰናበት ስል ጐህ ሲቀድ ከምሽጋችን በር ላይ ለመ
ገናኘት ስላሰብኩ እልተኛሁም ፡ ልብሴንም አላወለቅሁም።
በራሴ ላይ ታላቅ ለውጥ እንደ መጣብኝ ተገንዘብኩኝ ። እስ
ካሁን ከደረሰብኝ ሐዘንና ትካዜ ይልቅ በዛች ሰዓት የወ
ጠረኝ የአእምሮ ጭንቀት በጣም ከባድ ነበር ። ከመለየት
ስቃይ ጋር የተሳሰረ ፡ እጅግ የሚያስደስቱ የተስፋ ጭላንጭ
ሎች ፡ ማለትም የመጣብንን እደጋ በወኔ የመጠባበቅና
አኩሪ ተግባር የመፈጸም ጽኑ ፍላጎትም በውስጤ ሠር
ዲል ። ሌሊቱ እንደ ምንም ዐለፈ ። ልክ ልወጣ ስል በፋ ተከ
ፍቶ እንደ ዐሥር አለቃ ፊቴ ከቸች አለና ከእኛ ጋር የነ

በሩት ኮዛኮች በሌሊት ምሽትን ጥለው እንደሔዱ ፣ ዩላ ይንም አስገድደው እንደ ወሰዱትና ያልታወቁ ሰዎች በአ ካባቢው በፈረስ እንደሚዘዋወሩ ገለጸልኝ ። ማሪያ ኢሻ ኖቭና በቶሎ ጉዞዋን ለመጀመር አለመቻልዋ አስደነገጠኝ። ለዐሥር አለቃው ጥቂት መመሪያዎች በጥድፊያ ከሰጠሁት በኋላ ወደ አዛዥ በት ገሠገሥኩ ። በመንጋት ላይ ነበር ። መንገዱን ይዤ በፍጥነት በመራመድ ላይ እያለሁ ሰሜ ሲጠራ ሰማሁ ። ቆምኩኝ ። “ ወደት ነው የምትከንፈው?” አለኝ ኢሻን ኢግናቲች እየደረሰብኝ ። “ ኢሻን ኩዝሚች ከምሽት ሰገነት ላይ ነው ። ወዳንተ ልኮኛል ። ፑጋቺቭ መጣኮ ” አለ ። “ ማሪያ ኢሻኖቭና ሔዳለች?” ብዬ ጠየቅሁ ልቤ ታምቡር እየመታ ። “ ስለ ዘገየች አልተሳካላትም ” ሲል መለሰልኝ ኢሻን ኢግናቲች ። ” ወደ እሬን በርግ የሚወስደው መንገድ ተዘግቷል። ምሽትም ተከባል ፣ አሥገህ ሁኔታ ላይ ነን ፣ ፖይቶር አንድሬይች ።” በተፈጥሮው ጉብታ ወደሆነውና በአጥር ወደ ተከለለው ምሽጋችን ሰገነት አመራን ። የምሽት ነዋሪዎች በሙሉ ከዚያ ታጉረዋል ። ወታደሮቹ ጠብመንጃዎቻቸውን አንግተው በተጠንቀቅ ቆመዋል ። ከአንድ ቀን በፊት እየተሳበ የተወሰደው መድፍ ተጠምዷል ። አዛዥም ላይና ታች በመንገራዊድ አነስተኛ ጦሩን ይጎበኛል ። የአደጋው መቃረብ የአባት ጦረኞቹን ወኔ የቀሰቀሰ ይመስላል ። ሐያ የሚሆኑ ፈረሰኞች ከምሽት ብዙም ከማይርቀው አውላላ ሜዳ ላይ ሽምጥ እየጋለቡ ነው ። ኮዛኮች ይመስላሉ ። በረጁም መለዩዋቸውና በቀስት ማሳደራቸው በቀላሉ ተለይተው የሚታወቁት ባሽኪሮችም በመካከላቸው ይገኛሉ ። አዛዥ ጦሩን ከጉብኝ በኋላ ቀጥሎ ያለውን ተናገረ ፤ “ እንግዲህ ጉብዝ ፣ ዛሬ ለውዲቷ ንግሥታችን ጋሻ መሆን አለብን ። ቆራጥና ታማኝ አሽከሮች መሆናችንን ለመላው ዓለም በይፋ ማሳየት ይኖርብናል ። ” ወታደሮቹ ከፍ ባለ ድምፅ

ወዲያቸውን ገለጹ ። ሽሻብሪን አጠገቡ ቆሞ ወደ ጠላት አተኩሮ ያያል ። በአውላላው ሜዳ ላይ ያሉት ፈረሰኞች የምሽጋችንን የውስጥ እንቅስቃሴ በመመልከታቸው ተሰባስበው ስለ ሁኔታው ውይይት ይዘው ነበር ። አዛዦች ኢሻን ኩዝሚች ወደ እነሱ መድፉን እንዲያዞር በማዘዝ ራሱ ተኮሰው ። የመድፉ ጥይት አደጋ ሳያደርስ በአናታቸው ላይ በረረ ። ፈረሰኞቹም ተበታትነው እየጋለቡ ከመቅጽበት ተሰወሩ ። አውላላው ሜዳ ዕርቃኑን ቀረ ።

ወዲያው ሻሊሊሳ ዩጉሮቭና ልትለያት የማትሻውን ማሻን አስከትላ ከሰገነቱ ላይ ብቅ አለች ። “ ታዲያስ ?” አለች የአዛዦ ሚስት ። “ ጦርነቱ እንዴት ይዟችኋል ? ጠላትስ የት ደረሰ ?” ጭር ያለውን ሜዳ እየቃኘች አለች። አዛዦም “ከዚህ ብዙም አይርቅ ። እግዚአብሔር መጫረሻውን ያሳምርልን ። ፈራሽ እንዴ ማሻ ?” አለ ። “ እንዲያውም አባዬ ” ስትል መለሰች ማሪያ ኢሻኖቭና ፤ “ ይበልጥ የምፈራው ብቻዬን ወና ቤት ታቅፌ መቀመጡን ነው ።” ይህን ተናግራ ወደ እኔ በመመልከት የሞት ሞት ዋን ፈገግታ አሳየችኝ ። ትናንት በእጅዋ የሰጠችኝ ጐራዴ ታወሰኝና ለፍቅረኛዬ ሕይወት ዘብ የቆምኩ ይመስል እጄ ታውን ሳላውቀው አፈፍ አደረኩት ። ልቤ በውስጤ ነደደ፤ ጋሻዋ ነኝ ብዬ አሰብኩ ። ለጣለችብኝ አደራ ብቁነቴን ለመግለጽ የምችልበትን ወሳኝ ወቅት በታላቅ ጉጉት እጠባበቅ ጀመር ።

ከምሽጋችን ግማሽ ኪሎ ሜትር ርቀት ላይ ካለው ጉብታ በስተጀርባ ሌሎች ፈረሰኞች እየተንጋጉ ብቅ ብለው ሜዳው እንደገና ጦር በሚሰብቁ ፣ ቀስትና ደጋን በታጠቁ ሰዎች ተጥለቀለቀ ። በመካከላቸው ሐምራዊ እጆ ጠባብ የለበሰ አንድ ሰው ጐራዴውን መዞ ነጭ ደንጉላ ይጋልባል፤ ፑጋፔሽ ራሱ ነው ። ፈረሱን አቆመውና አፍታ ሳይቆይ

ተከበበ ። በፑጋቼቭ ትእዛዝ እራት ፈረሰኞች ሽምጥ ጋል በው ወደ ምሽጋችን ተጠጉ ። ከመካከላቸውም ከድተውን የሔዱትን ሰዎች ለይተን ዐወቅን ። አንደኛው ሉክ ብጢ ወረቀት ከራሱ በላይ ከፍ አድርጎ ይዟል ። ሌላው ደግሞ ሜፋ ላይ የዩላይ ጭንቅላት የተሰካበት ጦሩን ከነቀነቀው በኋላ ፣ ጭንቅላቱን በአጥሩ ላይ አሻግሮ ወደ እኛ አንከባ ለለው ። የምስኪኑ ጭንቅላት አዛዥ እግር ሥር ዱብ አለ ! ሽፍቶቹም በጨኸት “ አትተኩሱ ፤ ከንጉሡ ፊት ቅረቡ ፤ ንጉሡ እዚህ ናቸው ” አሉን ።

“ እኔው ‘ ንጉሥ እሰጣችኋለሁ ’ ” ሲል አምባረቀ ኢቫን ኩዝሚች ። “ ጎበዝ ፤ ተኩስ ክፈቱ ! ” ወታደሮቻችን የጥይት እሩምታ አወረዱ ። ደብዳቤውን ይዞ የነበረውን ኮዛክ ከኮርቻው ላይ አጋድሎ ወደ መሬት ወደቀ ። የቀሩት እየጋለቡ ተመለሱ ። ማሪያ ኢቫኖቭናን አየት አደረገች ። በደም የተለወሰውን የዩላይን ጭንቅላት ማየት ስለሰቀጠጣትና የጥይት እሩምታው ስላስደነገጣት በከፊል ልቧን የሳተች ትመስላለች ። አዛዥ አንዱን የዐሥር አለቃ ጠርቶ ከሞተው ኮዛክ እጅ ወረቀቱን እንዲወስድ አዘዘው ። ዐሥር አለቃው ወደ ሜዳው ጋልቦ የሞተውን ሰውዬ ፈረሰ በልጓም እየሳበ ተመለሰ ። ደብዳቤውንም ለአዛዥ አስረከበ ። ኢቫን ኩዝሚች ካነበበው በኋላ በጫጨቀው ። ነገር ግን ወንበዴዎቹ ለማጥቃት በመዘጋጀት ላይ መሆናቸው በግልጽ ይታይ ነበርና ወዲያው ጥይቶቻቸው እያፏጩ በጆሯችን በኩል ሽው ይሉ ጀመር ። ጥቂት ቀስቶችም በአካባቢያችንና ዙሪያችን ባለው አጥር ላይ ተሰገሰጉ ። “ ቫሊሊሳ የጎሮቭና ” ሲል ተጣራ አዛዥ ። “ ይህ ለሴቶች የሚሆን ቦታ አይደለም ። ማሻን ወዲያ ውሰጂያት ። እስቲ ተመልከቹ ፤ በድን ሆናለችኮ ። ”

ሻሲሊሳ ዩጉሮቭና በጥይቱ እሩምታ ተሸማቃ ስት ፈራ ስትቸር አንገትዋን አቃንታ ሜዳው ላይ የሚያረገውን ሽብረብ ተመለከተች ። ቀጥሎም ወደባልዋ ዘወር በማለት “ኢሻን ኩዝሚች ፣ ብንሞትም ብንተርፍም ያለነው በእ ግዜር እጅ ነው ። በል ማሻን መርቃት ። ማሻ ሒጂ አባትሽ ዘንድ ።”

ማሻ ዐመድዋ ቡን ብሎ እየተብረከረከች ኢሻን ኩዝ ሚች ዘንድ ቀርባ ከሚማው ላይ ወደቀች ። አዛውንቱ አዛዥ በላይዋ ላይ ሦስት ጊዜ ካማተበ በኋላ ብድግ ጾድር ጓት ሳማትና በሚንቀጠቀጥ ድምፅ እንዲህ አላት ። “እን ግዲህ ማሻ ደስታ አይለይሽ ፤ ወደ እግዚአብሔር ጸልዩ ፤ እርሱም ጥሎ አይጥልሽም ። እግዚአብሔር ፍቅሩንና ምክ ፋን ይለግስሽ ፤ ጥሩ ባልም ያጋጥምሽ ። ሻሲሊሳ እና እኔ አብረን እንደኖርን አንቺም አብረሽው ኑሪ ። ደህና ሁኚ ማሻ ! ሻሲሊሳ ዩጉሮቭና ፣ በይ በአስቸኳይ ከዚህ ገለል አድርጊያት ። “ማሻ እትከሻው ላይ ተጠምጥማ ተንሰቀ ሰቀች ። “እኛም እንሳሳም እስቲ” አለች የአዛዣ ሚስት ወደ ባሏ ተጠግታ እያነባች ። “ደህና ሁን የኔ ኢሻን ኩዝሚች ፤ አንተን ለማሳዘን የፈጸምኩት ካል ማረኝ !” “ደህና ሁኚ ወለላዬ ፤ ደህና ሁኝ !” አለ አዛዣ አሮጊት ዋን ሚስቱን እቅፍ አድርገው ። “እንግዲህ ይብቃ ! ወደቤት ሒጂ ! በይ ቶሎ በይ !”

እናትና ልጅ ሒዱ ። ማሪያን አተኩሬ አየኋት ። እሷም ወደ እኔ ዘወር ብላ አንገቷን ደፋ አደረገችልኝ ። ቀጥሎም ኢሻን ኩዝሚች ወደ እኛ ተመልሶ ሙሉ ትኩረቱን ከጠ ላት ላይ አሳረፈ ። ወደ አለቃቸው በማልቢያ ያመሩ የነበ ፋት ወንበዴዎች ወዲያውኑ ከየፈረሶቻቸው ላይ ዱብ ዱብ ማለት ጀመሩ ።

“ ቆራጥ ሁኑ” አለ አዛዥ ። “ ሊፋለሙን ነው ።” በዚያ ወቅት አስደንጋጭና የሚሰቀጥጥ ድምፅ ተሰማ ። ወንበዴዎቹ ባላቸው ኃይል ሁሉ ወደ ምሽጉ እየተንደረደሩ ነበር ። መድፋችን ጐረሰ ። ጠላቶቻችን በጣም እስኪቀርቡን ድረስ ዕድል ከሰጠናቸው በኋላ በድንገት ተኮሰን ። ጥይቱ እወንበዴው መንጋ መኻል ዐረፈ ። ወንበዴዎቹ በግራና በቀኝ ተበታትነው አፈገፈጉ ። መሪያቸው ብቻ ውን ፊት ለፊት ቆሞ ቀረ ። ጐራዴውን እየሰበቀ በጉጉት የሚያደፋፋራቸው ይመስላል ። ጋብ ብሎ የነበረው ጩኸትና የሚሰቀጥጥ ድምፅ ወዲያውኑ አገረሸ ። “ እንግዲህ ጐበዝ ” አለ አዛዥ “ በሩን ከፈቱና ነጋሪት ጐስሙ ። ወደፊት ! ጐበዝ ተከተሉኝ !”

አዛዥ ፡ አሻን አግናቷችና እኔ ራሴ ወዲያው በሰገነቱ በአንደኛው ወገን ቦታችንን ያዝን ። ቃፊሮቹ ከመሸበራቸው የተነሣ ደርቀው ቀሩ ። “ እዚያ ምን ገተራችሁ ጐበዝ ?” በማለት ጩኸ አሻን ኩዝሟች ። “ መሞት ካለብን መሞት ይኖርብናል ። የወታደር ዕጣው ይኸው ነው ።” አፍታ ሳንቆይ ወንበዴዎቹ ምሽጉን በኃይል ጥሰው ወረሩን ። የነጋሪቱ ድምፅ ጸጥ አለ ። ቃፊሮቹ ጠበንጃዎቻቸውን ወረወሩ ። ተገፍትሬ ወድቄ ነበር ። ሆኖም እንደገና ተነሥቼ ከወንበዴዎቹ መሐል ገባሁ ። አዛዦችን ራሱን ተመትቶ ቁልፎቹን እንዲያስረክብ ሲያዋክቡት እየሁ ። ልደርስለት በመጣደፍ ላይ ሳለሁ ጥቂት የፈረጠሙ ስዛኮች አፈፍ አድርገውኝ ። “ ንጉሡን በመቃወምህ ዋጋህን ታገኛለህ ” እያሉኝ በቀበቶዋቸው ጠፈሩኝ ። በየጐዳናው ላይ ተጐተትን ። ነዋሪዎቹ ዳቦና ጨው ይዘው ከየቤታቸው ወጡ ። የቤተክርስቲያን ደወሎች አስተጋቡ ። “ ወዲያው ‘ ንጉሡ ’ አደባባዩ ላይ ሆኖ ታማኝነታቸውን በቃለ መሐላ ለመግለጽ ከፈቱ የሚቀርቡትን እስረኞች

በመጠባበቅ ላይ መሆኑን የሚገልጽ ጥሪ ከተሰበሰበው ሕዝብ መካከል ተሰማ ። ሰዉ ወደ አደባባዩ ጉረፈ ። እኛም ወደዚያው ተነዳን ።

ፑጋቼቭ ከአዛዝቱ መኖሪያ ቤት በረንዳ ባለመደገፈያ ወንበር ላይ ተኮፍሷል ። በሐር ጉንጉን የተከፈረ ቀይ እጅ ጠባብ ለብሷል ። እሳት ከሚተፋት ዐይኖቹ ላይ ባለወርቅ ዝምዝም ቆቡን ደፋ አድርጓል ። የማውቀው መሰለኝ ። የኮዛክ አዛውንት ዙሪያውን ከበውታል ። አባ ጂራዚም ከበረንዳው ፊት ለፊት ቆመውና ፈታቸው የተቀቀለ ሳምባ መሰሎ እያንቀጠቀጣቸው ፣ መስቀላቸውን በእጆቻቸው እንደያዙ ቅጣት የሚጠብቃቸው ሰዎች ይቅርታ እንዲደረግላቸው በለሆሳስ ድምፅ የሚማፀኑ ይመስላሉ ። አደባባይ ላይ መስቀያ እንጨት በጥድፈያ እየተተከለ ነበር። እኛ እንደ ደረንስም ባሽኪሮቹ ሕዝቡን እየገፈታተሩ ከፑጋቼቭ ፊት አቀረቡን ። የደወሉ ድምፅ ጸጥ አለ ። ሙሉ ጸጥታ ነገሠ ። “አዛዝቱ የትኛው ነው?” ሲል ጠየቀ ፑጋቼቭ ከድቶን የሔደው ሃምሳ አለቃ ከሕዝቡ መሐል ነጠል ብሎ ወያ ኢቫን ከዝሚች አመለከተው ። ፑጋቼቭ ሽማግሌውን በሚለበልብ ግልምጫ ከገረፈው በኋላ እንዲህ አለው ። “እኔን ንጉሥህን ለመውጋት እንዴት ደፈርክ በል?” በመቁሰሉ ምክንያት የተዳከመው አዛዝቱ እንደ ምንም ብርታቱን አሰባስቦ ጉላ ባለ ድምፅ ፡ “አንተ የኔ ንጉሥ አይደለህም ። አንተ ወሮበላና አስመሳይ ነህ ። አዎን ወሮበላ ነህ ፣ ትሰማኛለህ?” በማለት ወረፈው ። ፑጋቼቭ በሚያስፈራ አኳኋን ግምባሩን ቋጥሮ እንድንጭ መሐረብ እውለበለበ ። ጥቂት ኮዛኮች ሽማግሌውን አዛዥ እንቀው መስቀያው እንጨት ሥር ወረወሩት ። ከሁለት ቀን በፊት የተገረፈው አካለ ጉዳሉው ባሽኪር መስቀያው ላይ እግሮቹን አንፈራጦ ቆሟል ። በእጆቹ ገመድ ይዞ ነበር ። ከአንድ

ደቂቃ በኋላም ምስኪኑን ኢሻን ኩዝሚች አየር ላይ ተን
ጠልጥሎ አየሁት ። ቀጥሎም ኢሻን አግናቲች ከፑጋ
ቼሽ ፊት እንዲቀርብ ተያረገ ። “ ቃለ መሐላ ፈጽሞ ”
አለው ፑጋቼሽ ። “ የታማኝነት ቃለ መሐላህን ለእኔ ለን
ጉሥህ ፖዴቶር ፍዮዶኖቪች ግለጽ ” “ አንተ የእኛ ንጉሥ
አይደለህም ” ሲል መለሰለት ኢሻን አግናቲች በቆራጥ
ነት ። “ አንተ ወርባላና አስመሳይ ነህ ! ” ፑጋቼሽ እን
ደገና መሐረቡን አውለበለበ ። ከዚያም ያ ተወዳጅ መቶ
አለቃ ከአዛዥ መኮንኑ እሬሳ ጎን ይወዛወዝ ጀመር ።

ቀጥሎም የኔ ተራ ደረሰ ። ፑጋቼሽን በልበ መላኑት
አየሁት ። የቆራጦቹን ጓዶቹን ቃላት ለመድገም ተዘጋ
ጀሁ ። ሽሻብሪን የኮዛክ እጅ ጠባብ ለብሶና በኮዛክ ሞድ
ጸጉሩን ተቆርጦ በወንበዴዎቹ መካከል ቆሞ በማየቱ
በጣም ተገረምኩ ። ወደፑጋቼሽ ሔዱም ጥቂት ቃላት በጆ
ሮው ሹክ አለው ። “ ስቀሉት ! ” አለ ፑጋቼሽ እምብዛም
ወደ እኔ መልከት ሳይል ሽምቀቆ በአንገቴ ላይ ተጠለቀ ።
ጸሎት ማድረስ ጀመርኩ ። እግዚአብሔር ኃጢአቴን ሁሉ
ይቅር እንዲለኝና የምወዳቸውን ሁሉ እንዲጠብቅልኝ ተማ
ፀንኩኝ ። ወደ መስቀያው ተገብቼ ተወሰድኩ ። “ አት
ፍራ ! ” አሉኝ የያዙኝ ሰዎች በመደጋገም ፤ ምናልባትም
ሊያጽናኑኝ ፈልገው ይሆናል ። “ ቆዩ እናንተ እርጉሞች!
ቆዩ ! ” የሚል የእሪታ ድምፅ ሰማሁ ። የሞት ቅጣት
ፈጸሚዎቹ ዝግጅታቸውን አቋረጡ ። ዙሪያዬን ተመለከ
ትኩ ። ሳቪሊች ፑጋቼሽ ጫማ ላይ ወድቋል ። “ ርሳሩሳ
ጌታዬ ሆይ ! ” ብሎ ጮኸ ምስኪኑ ሞግዚቴ ፤ “ የጌታዬን
ልጅ አይግደሉብኝ ። ይልቀቁት ፤ ወላጆቹ በምትኩ ገን
ዘብ ይከፍሉዎታል ። ካስፈለገም ከእሱ ይልቅ እኔን ሽማ
ግሌውን እንዲሰቅሉኝ ይዘዟቸው ። ” ፑጋቼሽ አንድ ምል
ክት ሰጠና እኔም ወዲያውኑ ተፈትቼ ተለቀቅሁ ። “ ንጉ

ሳችን ምሕረት አድርገውልሃል” አሉኝ ይዘውኝ የነበሩት ሰዎች ። በዚያን ወቅት በመትረፌ ተያስቼያለሁ ለማለት አልችልም ፤ ቁጭትም አላደረብኝም ። የዋጠኝ ሰሜት ከመጠን በላይ መላቅጡ የጠፋ ነበር ። ፑጋቼሽ ዘንድ በድጋሚ እንድቀርብና ከፊቱ እንድንበረከክ ተደረገ ። ፑጋቼሽም ጅማታም እጁን ወደ እኔ ዘረጋ ። “እጃቸውን ሳም! እጃቸውን ሳም!” የሚል ድምፅ ከሁሉም አቅጣጫ ሰማሁ።

እንደዚህ ካለ ከፍተኛ ውርደት ይልቅ ያን እጅግ የሚያስቅቅ የሞት ጽዋ ብቀምስ እመርጥ ነበር ። “ጌታዬ ፓይቶር እንድፈይኝ!” አለኝ ሳቪሊች በሹክሹክታ ከኋላዬ ሆኖ እየነካካች” እልኸኛ አትሁን! ምን አሻህ ፤ እንትፍብለህ አረመኔውን . . . ሳም ፤ እጁን ሳም ማለቴ ነው።”

እኔ ንቅንቅ አላልኩም ። ፑጋቼሽ እንደገና እጁን ሰብሰቦ ። “ምናልባት ከቡርነታቸው በደስታ ሰክረው ይሆናልና በሉ እስቲ አቁሟቸው!” ሲል አፌዘብኝ ። በዚህ እኳኋን በነጻ ተለቅቄም ግፉ ሲቀጥል የፀይን ምስክር ለመሆን በቃሁ ። ነዋሪዎቹ በየተራ እየቀረቡ መስቀል በመሳል ምና ለአስመሳዩ በመስገድ ታማኝነታቸውን መግለጽ ያዙ። ወታደሮቻችንም ከዚያው ነበሩ ። ዱልዱም መቀስ ያነገበ የክፍለ ጦሩ ልብስ ሰፊ ወታደሮች እየጐነጐኑ እንደ ጅራት ያንጠለጠሉትን ጸጉራቸውን እየጐመደ ጣለባቸው ። እነሱም ጸጉራቸውን እያራገፉ የፑጋቼሽን እጅ ከሳሙ በኋላ ምሕረት እየተደረገላቸው ከጭፍሮቹ ጋር ተቀላቀሉ ። ትርዒቱ ሦስት ሰዓት ያህል ፈጀ ። በመጨረሻም ፑጋቼሽ ከወንበሩ ተነሥቶ በመኩንኖቹ እጃቢነት ከበረንዳው ወረደ ። በጌጥ ያሸበረቀና ሻሽ የመሰለ ፈረስ ቀረበለት ። ሁለት ኮዛኮች ብብቱን ይዘው ወደላይ በማንሣት ከኮርቻው ላይ አወጡት ። አብረውት ምሳ እንዲበሉ አባ ጂራዚም ተጋበዙ ። ወዲያው የእንዲት ሴት እሪታ ተሰማ ። ጥቂት ወን

በዴዎች ሻሲሊሳ ዩግሮቭናን እርቃን ሥጋዋን አስቀርተው
 ጸጉርዋ እንደ ተንጨረረረ ወደ በረንዳው ሲገቡትታዋት
 አየሁ። ከወንበዴዎቹ አንዱ ወፍራም ጃኬትዋን ለብሶ ሲን
 ገመግለል፡ ሌሎቹ ደግሞ በላባ የተጠቀጠቁ ፍራጆች፡ የሚ
 ያማምሩ ሳንዱቆች የሻይ ማቅረቢያ ልቃዎች በእጅ ሥራ
 የተዋቡ የሐር ጨርቃጨርቆችና የቤት ቁሳቁሶች በያ
 ይነቱ ወደውጭ ሲያግዙ ተመለከትኩ። “ጌቶቼ!” በማ
 ለትትጮኸለች ምስኪንዋ አሮጊት፡ “በሰላም ልሙት።
 ይቅር ባይ አባቶቼ፡ ኢሻን ኩዝሚች ዘንድ ውሰዱኝ!”
 በድንገት ወደ መስቀያው ስትመለከት የባልዋን አስከሬን
 ለይታ ዐወቀችና “አረመኔዎች!” ስትል ጮኸች። በሲቃ
 የምትይዝ የምትጨብጠው ጠፍቷት፡ “እንዲህ ታደር
 ጉት? ኢሻን ኩዝሚች፡ ያይኔ ብርሃን፡ ጀግናው ወታደር!
 የፕሩሲያ ሳንጃና የቱርክ ጥይት እንኳ ዝንብህን እሽ አላ
 ሉትም ነበር። በእንዲያ በመሰለው ከቡር የጦር ሚዳ ሳይ
 ሆን በአንድ ወሮዩላ እጅ ሕይወትህ አለፈች!” እያለች
 በምትንቀሳቀስበት ወቅት “የዚህችን አሮጊት ሹል ምላስ
 አሳርፍልኝ” አለ ፑጋፔቭ። ወዲያው አንድ ወጣት ኮዛክ
 እናትዋን በጎራዴ ተረከከውና ከበረንዳዋ ደረጃዎች ላይ
 ተዘረረች። ፑጋፔቭ መንገዱን ቀጠለ። ሕዝቡም ተከት
 ሎት ጎረፈ።

ምዕራፍ ስምንት
ያልተጠራ እንግዳ

እካባቢዬ ጭር ብሏል ። ከነበርኩበት ቦታ ደርቄ ቆሜ
ያለሁ ። በሚያሸብሩ ስሜቶች ግራ ተጋብቼ ሐሳቤን ለመ
ሰብሰብ ተስኖኛል ።

ከሁሉም ይልቅ ፡ ከፍተኛ ጭንቀት ላይ የጣለኝ የማ
ሪያ ኢቫኖቭናን ዕጣ አለማወቄ ነበር ። የት ትሆን ? ምን
ሆነ ይሆን ? ለመደበቅ ችላለች ? የተደበቀችበት ሥፍራስ
የሚያድናት ነው ? እንዲህ በሚያስጨንቁ ሐሳቦች ተውጪ
ወደ አዛዝ ቢሮ አመራሁ ። ሁሉም ነገር ድብልቅልቁ
ወጥቷል ። ወንበሮቹ ፡ ጠረጴዛዎቹና ቁም ሳጥኖቹ ተሰባብ
ረዋል ። ሣህኖቹ እንክትክት ብለዋል ። ሁሉም ነገር ተዘ
ርፏል ። ወደ መኝታው ቤት የሚወስደውን ደረጃ በአንድ
ትንፋሽ ወጥቼ በሕይወቴ ለመጀመሪያ ጊዜ ከማሪያ ኢቫኖ
ቭና ክፍል ገባሁ ። አልጋዋ ተመሰቃቅሏል ። የልብስዋ
ቁም ሳጥን ተሰብሮ ውስጡ የነበረው ተወስዷል ። አንዲት
መብራት ጭል ጭል እያለች ነበር ።

መስኮቶቹ አጠገብ የተሰቀለው መስተዋት አልተሰ
በረም ። የዚች ትንሽ ክፍል ባለቤት ፣ ያች ልጃገረድ የት
ይሆን ያለችው ? አስደንጋጭ አሳብ በአእምሮዬ ብልጭ
አለብኝ ። እነዚያ ወንበዴዎች እጅ ገብታ ታየችኝ ። ልቤ
ቀጥ ያለ መሰለኝ ። የፍቅረኛዬን ስም ጮክ ብዬ እየጠራሁ

በምሬት አለቀሰኩ። ከዚያም ዝቅተኛ ድምፅ ሰምቼ ዞር ስል ከቁም ሳጥኑ ጳላ ፓላሻን አየኋት። በጣም ገርጥታለች። እየተንቀጠቀጠች፤ “አየጉድ ፓይቶር አንድሬይች” አለችኝ ተስፋ በመቁረጥ መልክ “ከቶ ምን ቀን ነው! ምን ዐይነት መቅሠፍት ነው!”

“ማርያ ኢቫኖቭና የት እንዳለች ታውቂያለሽ?” ስል ጠየቅሁዋት በመቅበጥበጥ። “ማርያ ኢቫኖቭና ደህና ትሆን?”

“እሷስ ደህና ነች” ብላ መለሰችልኝ ፖላሻ። እኩሊና ፖምሬሎቭና ቤት ተደብቃለች።

“እቁሱ ቤት!” አልኩ በድንጋጤ። “የእግዚር ያለህ! ፑጋቺቭ ያረፈው ከዚያው ነው ኮ!” ከዚያች ክፍል ውልቅ ብዬ ከመቅጽበት ወጣሁና በመንገዴ ያጋጠመኝን ሁሉ ልብ ሳልል ወደቁሱ ቤት ገሠገሥኩ። በቤቱ ውስጥ ዋካታ፣ ሣቅና ዘፈን ደርቷል። ፑጋቺቭ ከጓደኞቹ ጋር እየፈነጠዘ ነበር። በሩሜ የደረሰችብኝን ፖላሻን የቁሱን ባለቤት በምስጢር እንድትጠራልኝ ላኳት። ከጥቂት ጊዜ በኋላ የቁሱ ባለቤት ከበረንዳው ላይ ብቅ አለችልኝ፤ አንድ ባዶ ጠርመሱ ታቅፋ።

“ስለ እግዚር ብለሽ፤ ማርያ ኢቫኖቭና የት እንዳለች ንገረኝ!” አልኳት በጭንቀት ተውጪ።

“ጓዳ ውስጥ አልጋዬ ላይ ጋደም ብላለች” በማለት መለሰችልኝ። “አያድርስ እኮ ነው ፖይቶር አንድሬይች! እሰቃቂ ነገር ሊገጥመን ነበር። ግን ለእግዚር ምስጋና ይግባውና ሳይሆን ቀረ። ወንበዴው እራቱን ሊበላገና ዐረፍ እንዳለ፤ ያች ምስኪን ከእንቅልፏ ነቅታ አቃሰተች። ከቆ ምክብት ቦታ ውሃ ሆንኩ። እሱም ሰምቶ ኖሮ ‘ማን ነው የሚያቃስተው እባክሽ?’ ሲል ጠየቀኝ። ዝቅ ብዬ እጅ

ከነሳሳው በኋላ ፤ ‘ የእህቴ ልጅ ነች ፤ ጌታዬ ። ታማላች ።
 ያልጋ ቁራኛ ከሆነች አንድ ሳምንት አለፋት ’ አልኩት ።
 ‘ ለመሆኑ ወጣት ነች ? ’ ‘ አዎን ጌታዬ ’ ስለው ‘ እንግዲያስ
 አስተዋውቁኛ ’ አለኝ ። የልቤ ምት ጨመረ ተጨነቅሁ ።
 ‘ እሺ ጌታዬ ፤ ግን ልጅትዋ ተነሥታ ከቡርነትዋ ዘንድ ለመ
 ምጣት አትችልም ’ አልኩት ። ‘ ግዴላም ፤ እኔው እራሴ
 ሐጄ አያታለሁ ’ አለኝና ያ እርጉም ወደ ጓዳ ገባ ። ከዚያስ
 ምን ያደረገ ይመስልሃል ? መጋረጃውን ገልጦ ጭልፊት
 ዐይኖቹን ተከለባት ። አበቃላት ብዬ ነበር ! እግዚአብሔር
 ቸር ነው ። ሽማግሌው ባለቤቴ እና እኔ የሰማዕታት ሞት
 ለመቀበል ቆርጠን ነበር ። ወንድሜ ሙት ፤ ያግነቱ ያች
 ጉብል ለይታ አላወቀችውም ። የኃያሉ ፈጣሪ ያለህ ! እረ
 ምኑን ሊያሳየን ነው ያቆየን ! ወይኔ ! አይ ኢቫን ኩዝሚች !
 አይቫሲላሳ ዩጎሮቭና ! አይ ኢቫን ኢግናቲች ! . . . ” አለች
 የሞቱትን አስታውሳ ። “ አንተስ እንዴት ለቀቁህ ? አሌክሲ
 ኢቫኒች ሽቫብሪንማ ጸጉሩን እንደ ኮዛኮቹ ተቆርጦ በገዛ
 ቤታችን እየፈነጠዘ ነው ፤ ብልሃተኛ አይደለም ? ስለ ሕመ
 ምተኛዋ የእህቴ ልጅ ስናገር እንዴት እንደ ገረመመኝ ባየ
 ኸው ፤ በዐይኖቹ ሰርስሮኝ የገባብኝ ነው የመሰለኝ ። ግን
 አሳልፎ አልሰጠኝም ። ለዚህም ልናመሰግነው ይገባል ።
 በዚህ ጊዜ የእንግዶቹ የስካር ሁካታ ተጋግሎ ነበር ።
 በመሀሉ የአባ ጄራዚም ድምፅ ተሰማ ። እንግዶቹ ሾድካ
 ስለ አዘዙ ለሚሰቱ ይህንኑ ነግሯት ወዲያና ወዲህ ትራወጥ
 ጀመር ። “ ወደ ቤትህ ሐድ ” አለችኝ ። “ ከዚህ መቆየት
 የለብህም ። ወንበዴዎቹ ተሳክረው እየተራበሹ ነውና
 ከዚህ ዝር እንዳትል ። ደህና ሁን ፖይቶር አንድሬይት ፤
 የሚሆነው ይሆናል ። ምናልባት እግዚአብሔር ይረዳናል ።

የቄሱ ሚስት ወደ ቤት ገባች ። ትንሽ ተንፈሰ ብዬ
 ወደ መኖሪያዬ ተመለስኩ ። አደባባዩን ሳቋርጥ ጥቂት ባሽ

ኪሮች ተሰባስበው በመሰቀያው ላይ የሚወዛወዙትን ሬሳዎች ቦት ጫማ ሲያወላልቁ አየሁ ። ጣልቃ መግባቱ እንደማያዋጣኝ ተገነዘብኩና ንዴቴን በሆያ አመቅሁ ። ወንበዴዎቹ ላይና ታች እየተሯሯጡ የመኮንኖችን መኖሪያ እየዘረፉ ነበር ። ከቤት ስደርስ ከሳቪሊች ጋር በር ላይ ተገናኘን ። ገና ሲያየኝ “ ተመስገን አምላክ ! ” አለ ። “ እንደገና ወንበዴዎቹ እጅ ገብተሃል ብዬ ተጨንቄ ነበር ። እንዲያው ምን ታስባለህ ጌታዬ ፖዴቶር አንድሬይች ? እነዚህ ወሮበሎች ንብረታችንን ሙልጭ አድርገው ዘርፈውናልኮ ። ልብስ ፣ አንሶላ ፣ ሳህን . . . ምንም አልቀራቸው ! ግን ምንም አይደል ፣ አንተን ከነሕይወትህ በመልቀቃቸው ለእግዚአብሔር ምስጋና ይግባው ። ለመሆኑ የወንበዴዎቹን መሪ አውቀኸዋል ጌታዬ ? ”

“ የለም ፣ አላወቅሁትም ። ማነው እሱ ? ”

“ ምንዋ ጌታዬ ! ሆቴል ሳለህ የቆዳ ኮትህን የሸለ ምክውን ያን ሰካራም ፍጡር እረሳኸው ? አዲስ ኮት ነበርኮ ፣ ለመልበስ ሲሞክር እጅጊውን ተረተረው እንጂ ! ” ግርም አለኝ ። በእርግጥም የፑጋቺቭና የዚያ ሰው መመሳሰል የሚያስደንቅ ነበር ። አሁን ገና ፑጋቺቭና ያ ሰው አንድ መሆናቸውን ተረዳሁ ። ምሕረት የተደረገልኝ ምክንያት ምን እንደሆነም ደረስኩበት ። “ እንዲህ ያለ እንግዳ ነገር አያስደንቅም ? ለዚያ በረንዳ አዳሪ የሸለምኩት ኮት እኔን ከስቅላት ማዳኑና ከሆቴል ሆቴል ይንከራተት የነበረው ያ ሰካራም ዛሬ ምሽግ እየጣሰ መንግሥትን በማናጋት ላይ መሆኑ ይገርማል ! እህል ብጤ እፍህ አታደርግም ? ” ሲል ጠየቀኝ ሳቪሊች ። “ እስከዚህ የሚጥም ነገር እንኳ የለም ! ግን ላንተ የምትሆን ታህል እንኳ እስቲ ልፈላልግ ” ብሎኝ ወጣ አለ። ብቻዬን በመሆኔ ሐሳብ ውስጥ ተዘፈቅሁ ፤ ምን ማድረግ አለብኝ ? እዚሁ ምሽግ ውስጥ ለወንበዴው

እየሰገዱ መቆየትም ሆነ ከጭፍሮቹ ጋር መቀላቀል ለአንድ መኩንን ውርደት መሆኑ ይገባኛል። በዚች ቀውጦ ወቅት ለእናት አገሬ ልዕልና ልሠላፍ በምችልበት ስፍራ መዋል እንዳለብኝ ሕሊናዬ ያስገነዝበኛል . . . ፍቅር ደግሞ ከማሪያ ኢቫኖቭና ጉን እንድቆምና ጥላ ከለላዋ እንድ ሆን በግዴታ ይገፋፋኛል። ሁኔታው በቅርብ ጊዜ ውስጥ መለወጡ እንደማይቀር ቢታየኝም የገጠማትን ከባድ ፈተና፡ ማሰቡ ያንቀጠቅጠኛል።

ከኮዛኮቹ መካከል አንዱ በመምጣቱ ከሐሳቤ ባንንኩ፡ እሱም እየተጣደፈ ገብቶ “ንጉሡ እንድትመጣ አዘውሃል” ብሎ ነስታወቀኝ። “የት ነው ያሉት?” ስል ጠየቅሁት ትእዛዙን ለመፈጸም እየተዘጋጀሁ። “ከአዛዢ ቤት” ሲል መለሰልኝ ኮዛኩ። “ከምሳ በኋላ ጌታችን ወደ መታጠ ቢያ ቤት ገብተው ነበር። አሁን ዕረፍት ላይ ናቸው። ሰው ዩው የሚያስፈሩ ከባድ ሰው ሳይሆኑ አይቀሩም። ሁለት የዓሳማ ግልገሎች ጥብስ ሙጥጥ አድርገው በመብላታቸው አስተናጋጁ ታራስ ኩሮችኪን ደንግጦና በላብ ተዘፍቆ፣ የጠረጴዛ መወልወያውን ለወጥቤቲቱ ለፎምካ ቭክሊቭ ከወረወረላት በኋላ፣ ወደ ወንዝ ወርዶ ሲዘፈቅ ቢውልም ትን ፋሹ ገና አልተመለሰለትም። እርስዎም ሲያዩዋቸው ምን እንደሚሰማዎት እንጂ! አድራጎታቸው ሁሉ ከባድ ነው። ጌቶች ከመታጠቢያ ቤት ውስጥ እንዳሉም በደረታቸው ላይ የተነቀሱትን የብር መኃለቅ የሚያክሉ መንታ ንግሮችና የራሳቸውን ምስል አሳይተውናል። የሚያመለክቱትም ንጉሣዊ ዘር እንዳላቸው ነው።”

የኮዛኩን አላብ መቃወም አግባብ ሆኖ አላገኘሁትም። ከፑጋቼቭ የሚቀርብልኝን ጥያቄ እያሰላሰልኩ አብሬው ወደ አዛዢ ቤት አመራሁ። አንባቢ በቀላሉ እንደሚገምተውም በጥሪው አልተደሰትኩም።

እዛገዡ ቤት ስድርስ ቀኑ ደንገገገገ እያለ ነበር ። መስቀያው እንጨት ጽልመት ለብሶ ከሚወዛወዙት እሬሳዎች ጋር እጅግ ያስፈራል ። የምስኪንዋ የቫሲሊሳ ዩኅድሽና ሬሳ አሁንም ከበረንዳው ላይ ተዘርግቶ በአቅራቢያው ሁለት ተረኛ ኮዛኮች ዘብ ቆመዋል ። ያጀቡኝ ኮዛኮች መምጣቴን ለማስታወቅ ከገቡ በኋላ ፣ ወዲያውኑ ተመልሰው ከሁለት ቀናት በፊት በጥልቅ ስሜት ከማሪያ ኢቫኖቭና ጋር ወደ ተወያየንበት ክፍል መሩኝ ።

የሚያስገርም ትዕይንት ከፊቴ ድቅን አለ ። ነጭ ጨርቅ በሰበሰውና ጠርሙስና ብርጭቆ በተደረደሩበት ጠረጴዛ ዙሪያ ፑጋፔሽ ዐሥር በሚሆኑ ረጅም መለዩ በደፉና ደማቅ ሽሚዝ ባጠለቁ ኮዛኮች ተከብቦ ተቀምጧል ። ሁሉም በመጠጥ ተጋግለው ፈታቸው ቀላልቷል ። ዐይኖቻቸውም ይምባገባሉ ። አዲስ ምልምሎቹ እንዚያ ከሐዲዎች ሽቫብሪንና ማክሲሚች በመካከላቸው አልነበሩም ። “ ታዲያስ ጌታው !” አለኝ ፑጋፔሽ ሲያዩኝ ። “ እንኳን ደህና መጣህ እኛን ምሰላ ፣ እስቲ ዐረፍ በል !” ቦታ ተለቀቀልኝና በዝምታ ተቀመጥኩ ። አጠገቤ የተቀመጠ ዘለግ ያለና የደስ ደስ ያለው አንድ ወጣት ኮዛክ ሾድካ ቀዳልኝ ፤ ሆኖም አልነካሁትም ። በዙሪያዬ ያሉትን ሁሉ በአንክሮ ተመለከትኳቸው ። ፑጋፔሽ ክርኑን ጠረጴዛው ላይ አስደግፎና በተንዠረገገው ጥቁር ጢሙ ጡስጥ መጋፊያ የሚያህል መዳፉን ቀብሮ ተቀምጧል ። በመጠኑም ቢሆን የደም ግባት የተላበሰው አስደሳች ገጽታው የቁጣ ምልክት አይነበብበትም ። ደጋግሞ ዘወር በማለት አንዳንዴ መስፍን ሆይ ፣ አንዳንዴ ቲሞፊች ፣ አንዳንዴ ደግሞ አጎቴ እያለ በመጥራት የሚያናግረው ፣ በግምት ሃምሳ ዓመት የሚሞላው አንድ ሰው አጠገቡ ነበር ። የአሊቃና የጭፍራ ልዩነት ሳያደርጉ ሁሉም የሚተያዩት በጓደኝነት ነው ። የጭወው

ታቸው ርእሶችም ስለ ተካሄደው ፍልሚያ ፡ ዐመፁ ስላስ ገኘው ድል እና ስለወደፊት ተግባሮቻቸው የሚያወሱ ነበሩ ። ሁሉም ጉራቸውን እየነዙና ራሱን ፑጋፔቭን ሳይ ቀር እየተከራከሩ አስተያየቶቻቸውን በመዝናናት ይሰነዝ ራሉ ። በዚህ ዐይነት ባልተለመደ ወታደራዊ ስብሰባ ላይ ወደ አሬንበርግ ለመዝመት ወሰኑ ። ከፍተኛ እልቂት የሚ ጋብዝ እንቅስቃሴ መሆኑን መተንበይ አያዳግትም ። ዘመ ቻው በማግሥቱ እንደሚሆንም ተነገረ ። “ አሁን እንግ ዲህ ወንድሞቼ ” አለ ፑጋፔቭ ። “ ከመተኛታችን በፊት የምወዳትን ዘፈን ዝፈኑልኝ ። ቸማኩሽ ! አንተ ጀምር ! ከጠገቤ የነበረ አንድ ሰው ስንጥርጥር ባለ ድምፁ የሆነ ዜማ ማንጐራጐር ጀመረ ፤ ሁሉም ተቀበሉት ።

እናት ለምለም ጫካ እባክሽን ስሚ !
 ለማሰብ እንድችል ማጉረምረም አቁሚ ።
 በሚያስፈራው ዳኛ በንጉሡ ፊት
 ነገ ቀራቢ ነኝ ፍርድን ለማግኘት ።
 ከሴም ይጀምራል እንዲህ በማለት ፡
 “ አንተ የገበሬ ልጅ ንገረኝ እውነቱን ፡
 ከማን ጋር ሆነህ ነው ያስኬድከው ስርቆቱን ?
 በዘረፋው ተግባር የተባበሩህ
 እነማን ነበሩ ባልደረሰህ ?
 ለመዝረፍ ካንተ ጋር አብረው የዘመቱ
 በብዛት ነበሩ ወይስ በጥቂቱ ? ”
 እኔም ጥያቄውን ከሰማሁ በኋላ
 “ ከሐቅ በስተቀር አይወጣኝም ሌላ ! ”
 በማለት ለንጉሥ አረጋግጥና
 ታሪኬን ነግራለሁ እንዲህ በጥምና ፡-
 “ ታላቁ ንጉሥ ሆይ ፡ እንዲህ ነው ነገሩ ፤
 የኔ ግብረ አበሮች አራት ነበሩ ።

አንዱ ጨለማ ነው ፡ ሌላው ስል ጎራ ይ። ፤
 ሦስተኛው ፈረሴ ያ ታማኝ ንዴ ፤
 አራተኛው ደጋን የተወጠረው ፤
 የቀስቲ አመላላሽ የተላላኪው ።”
 ከዚያም ደጉ ንጉሥ ይመልስልኛል ፡-
 “ አንተ የገበሬ ልጅ ጀግና ነህ ” ይለኛል ።
 “ የወገን ፣ የወዳጅ ምስጋና ይድረስህ ፤
 የአሰራረቅ ዘዴህ እንደ ተዋጣልህ
 መልስ አሰጣጡንም ትችልበታለህ ።
 ለፈጸምከው ጀብዱ መታሰቢያ እንዲሆን
 እንደ ትልቅ ፎቅ ቤት እሰጥሃለሁ አሁን ።
 አውላላ ሜዳ ላይ የሚገኘው ቤት
 በጣም እረጅም ነው ምስሶው ሁለት ፤
 እንደ አውታር ባናቱ የሚገኝበት ።”

በስቅላት ስለሚቀጡ ሰዎች የሚያወሳው ይህ እንጉርጉሮ
 የስቅላት ሞት በሚጠብቃቸው ሰዎች መዘፈኑ ያሳደረብኝን
 ስሜት ለመግለጽ ያዳግተኛል ። አስፈሪው ፈታቸው ፡ የሚ
 ጥም ቃናቸው ፣ ትካዜ ያጠላበት ገጽታቸው ከተዋበት
 ቃላት ጋር ተዳምረው ከፍርሃት ያልተለየ ስሜት አፈለ
 ቁብኝ ። እንግዶቹ በሙሉ አንዳንድ መለኪያ በተጨማሪ
 ወራውረው ከገበታው እየተነሡ ፑጋፔቸውን ተሰናበቱት።
 እኔም እነሱን ተከትሎ ለመሔድ ስቃጣ ፑጋፔቸውን ጠርቶ
 አስቀመጠኝና ፡ “ ላንጋግርህ እፈልጋለሁ ” አለኝ ። ብቻ
 ችንን ቀረን ።

ለጥቂት ጊዜ ማንኛችንም አልተናገርንም ። ፑጋ
 ፔቸውን ዐይኖቹን ለጥቂት ጊዜ ከተከለብኝ በኋላ በግራ ዐይኑ
 እየጠቃቀሰኝ ልክ እንደ ዱርዬ አላገጠብኝ ። በመጨረ
 ሻም ከጣራ በላይ ሥቆ እኔንም አግቀኝ ። “ መልካም ነው
 ጌታዬ ” አለኝ ፤ “ ተከታዮቼ ሽምቀቆውን እንገትህ ላይ

ባጠለቁ ጊዜ ፈርተህ እንደነበር እመን ! ከመጠን በላይ ተርበድብደህ የምትይዝ የምትጨብጠውን እንደ አጣህ እርግጠኛ ነኝ ። እኔ ባለውለታህ ባልደርስልህ ኖሮ ገና ዱሮ ተንጠልጥላህ ነበር ። አንተነትህን ወዲያውኑ አስታወስኩ ። በአንድ ቀውጢ ወቅት ወደ ሆቴል የመራሁህ እኔው ራሴ መሆኔ ትዝም አላለሁ ፤ ብሎሃል እንዴ ጌታው ?” ይህን አለኝና የሆዱን በሆዱ ይዞ በጉራ ተወጠረብኝ ። “ በጣም በድለኸኛል ” በማለትም ቀጠለ ፤ “ ግን ከጠላቶቼ ለመደበቅ በምራወጥበት ወቅት ውለታ ስላደረግህ ልኝ ምሬሃለሁ ። ብቻ ፤ እስቲ ዕድሜ ይስጠን ። ግዛቴን ሳስመልስ የማይደርግልህ ብዙ ነገር አለኝ ። በታማኝነት ልታገለግለኝ ፈቃደኛ ነህ ?”

የዚህ ወሮበላ ጥያቄና ግብዝነቱ በጣም ስላስገረመኝ ሳቅ አመለጠኝ ።

“ ምን ያሥቅሃል ? ” ሲል ጠየቀኝ ተኮሳትሮ ። “ ታላቁ ንጉሥ መሆኔን አታምንም ማለት ነው ? እውነቱን ንገረኝ ።”

ጭንቀት ወረረኝ ። ይህን ዱር አዳሪ እንደ ገዢዬ አድርጌ ማሰቡ አልዋጥልህ አለኝ ። ገዢነቱን አምኜ በቀላሉ ይቅርታ የማይደረግለት ፍርሃት መስሎ ታየኝ ። አጭበርባሪ መሆኔን ፊቴ ብገልጽለት ደግሞ ከሶ ማፍረስ ሆነ ብኝ ። እናም ያኔ ከመስቀያው ሥር በተሰበሰበው ሕዝብ መሐል ፤ በዚያ ባፍላ ቁጣዬ ወቅት ያላልኩትን አሁን መናገሩ አጉል ጀብዱ መሰለኝ ። አወላወልኩ ። ፑጋቺሽም በእርምሞ እየተመለከተኝ መልሴን ይጠባበቃል ። በመጨረሻም ፤ በየዋህነት ድፍረት ተገፋፍቼና የኃላፊነት ስሜት ደክመቴን አሸንፎልኝ “ ደህና ፤ እውነቱን አፈረጥርጩ እነግርሃለሁ ። ገዢነትህን አሜን ብዬ አቀበልልህ እንደሁ-

እስቲ እንተው ራስህን ጠይቅ ! ትከከለኛ ሰው ነህና ግልጽ መሆን አለ መሆኔ ያኔ ወለል ብሎ ይታይሃል ” በማለት ለፑጋቺቭ መለስኩለት ።

“ ታዲያ ባንተው ግምት ፣ ማን እመስልሃለሁ ? ”

“ እንተነትህን እግዚር ይወቀው ። ግን ማንም ሆንክ ማን በእሳት ነው የምትጫወተው ። ”

ፑጋቺቭ ላፍታ ትክ ብሎ አየኝ ። “ ንጉሥ ፒዩቶር ፊዩድሮቪች መሆኔን አታምንም ማለት ነው ? ” አለኝ ። “ በጣም ጥሩ ። ማታ ማታ ድል የሚመታው ምንጊዜም ልቦ - መሉው አይደል ? ግሪሽካ እትሪፑየቭ በጥንት ዘመን አልነገሠም ? የምትለኝን በለኝ ፣ ግን አብረኸኝ ቆይ ። ማንስ ብሆን ምን ቸገረህ ? ስም ብቻውንስ ላንተ ምን ይበጅሃል ? ቢታማኝነትና በሐቅ አገልግለኝ ፣ ጠቅላይ አዛዥና ልዑል አደርግሃለሁ ። እናስ ምን ታስባለህ ? ”

“ በጭራሽ ! ” አልኩት በቆራጥነት ። “ የመኳንንት ልጅ ነኝ ። ለንግሥቲም ታማኝነቴን ገልጫለሁ ። እንተን አላገለግልም ። ደህንነቴን ከተመኘህልኝ ወደ እሬንበርግ እንድሔድ ፍቀድልኝ ። ”

ፑጋቺቭ በጉዳዩ አሰበበት ። “ እንድትሔድ ከፈቀድ ኩልህ ” አለኝ ፤ “ ዓላማዬን በሚያደናቅፍብኝ ቦታ እንዳትደነቀርብኝ ቃል ትገባልኛለህ ? ”

“ እንዴት ብዬ ? ” ስል መለስኩለት ። “ እንዲያማድረግ እንደማልችልማ እንተው ራስህ ታውቀዋለህ ። ”

* ግሪሽካ እቶሪቪየብ ልዑል ዲሚትሪ ፣ የጨካኙ እቫን ልጅ ነኝ በማለት ያምታታ የነበረ መነኩሴ ነው ። የፖላንዶች ወኪል ነኝ ባዩ “ የሀሳት ዲሚትሪ ” በ1605 እና በ1606 መሐል ለአሥራ እንድትወራት የሞስኮ ዙፋን ላይ ወጥቶ ነበር ።

ካንተ ጋር እንድዋጋ ከታዘዝኩ የመጣው ቢመጣ ፊቱን
እላዞርም ። አንተ ራስህ አሁን በሥልጣን ላይ ነህ ። ከተ
ከታዮችህ ታማኝነትን ትሻለህ ። የእኔም አዛዦች ከእኔ
የሚጠብቁት ይህንኑ ነው ። በእርግጥ ሕይወቴ በመዳፍህ
ውስጥ ነች ፤ ግን እንድሔድ ከፈቀድክልኝ አመሰግናለሁ፤
ስቅላት ከፈረድክብኝም እግዚአብሔር የእጅህን ይስጥህ፤
እነሱም በዛም ቃሉ ይኸው ነው ።”

ግልጽነቴ ፑጋቼሽን አስደነቀው ። “ ደህና ፤ እንግ
ዲህ ” አለኝ ትከሻዬን እየተመተመ ። “ ስቀጣ እቀጣለሁ
ስምር እምራለሁ ። የፈለግህበት ሒድ ፤ የፈለግኸውን አድ
ርግ ። ነገ ብቅ ብለህ ተሰናበተኝ ። አሁን ወደ ቤትህ ሔደህ
ጋደም በል ፤ እኔም እንቅልፍ ተጫጭኖኛል ።”

ፑጋቼሽን ትቸው ውልቅ አልኩ ። ረጭ ያለ ብርዳማ
ምሽት ነበር ። አደባባዩንና መስቀያውን ሥፍራ ጨረቃና
ከዋክብት አድምቀውታል ። በዚያ ምሽግ ውስጥ ጸጥታ
ሰፍኗል ። ሁካታ የሚሰማው የመብራት ውጋጋን ከሚታ
ይበት ከአንድ መጠጥ ቤት አቅጣጫ ብቻ ነው ። ወደ ቂሱ
ቤት መልከት አደረግሁኝ ። መስኮቶቼና መዝጊያው ተዘ
ግተዋል ። እሱንም ዝምታ ውጦታል ።

መኖሪያዬ ስደርስ ሳቪሊች በመዘግየቴ ተጨንቆ ሲተ
ከዝ አገኘሁት ። በነጻ የመለቀቄ ዜና ከመጠን በላይ አስ
ፈነደቀው ። “ ምስጋና ይግባህ ፈጣሪዬ !” አለ እያማተበ።
“ ይህን ምሽግ ገና ጉህ ሲቀድ እንለቅና ወደሚበጀን
ሥፍራ እንጓዛለን ። ምግብ ብጤ አዘጋጅቼልሃለሁ ።
እስቲ አፍህ አድርግና ጌታዬ ፤ በእግዚአብሔር ምሕረት
ተጽናንተህ እስከሚነጋልን ዐረፍ በል ።”

ምክሩን ተቀብዬ እስከምጠግብ በላሁና አካሌም
መንፈሴም ዝሎ ስለነበር ጭልጥ ያለ እንቅልፍ ወሰደኝ ።

ምዕራፍ ዘጠኝ

ስንብት

ፍቅርሽን መቅመሱ መመገብ ነውና የወለላ ፍትሄት ፤
ካላንች በስተቀር ከልቤ ማጎደር ማንም አይገባበት ።
በድን እሆናለሁ ካንች መለየቱ ሞት እየመሰለኝ ፤
ባዘን እዋጣለሁ ነፍሴ ከሥጋዬ ስትርቅ እየታየኝ ።

ኩራስኮቭ *

ጠዋት በማለዳ የነጋሪት ድምፅ ከእንቅልፌ ቀስቅ
ሶኝ በቀጥታ ወደ መሰብሰቢያው ቦታ ሔድኩ ። የትናንቱ
መከረኞች ዛሬም እንደ ተንጠለጠሉ ከሚወዛወዙበት መስ
ቀያ አካባቢ የፑጋጅቭ ሰዎች እየተሰለፉ ነበር ። ኮዛኮች
በየፈረሶቻቸው ላይ ቁብ ብለዋል ፤ እግረኞቹም ጠመንጃ
ዎቻቸውን እንግበዋል። ባንዲራዎች ይውለበለባሉ ፤ ጥቂት
መድፎች ፤ የእኛንም ጨምሮ ፤ ጋሪዎች ላይ ተጭነዋል።
ሕዝቡ በነቂስ ወጥቶ ፑጋጅቭን ይጠባበቃል ። የሚያ
ምር ነጭ ፈረስ በልጓሙ ይዞ አዛዥ በር ላይ አንድ ኮዛክ
ቆሟል ። የአዛዥን ሚስት ሬሳ ለማየት ግራና ቀኝ ፣ ማ
ተርኩ። ወደ አንድ ጉን ገፋ አድርገውት ጆንያ ብጤ አልብ
ሰውታል ። በመጨረሻም ፑጋጅቭ በረንዳው ላይ ብቅ አለ ።

* “ መለያየት ” ከተሰኘውና በሚካኤል ኩራስኮቭ (1733-1807)
በተደረሰው ዜማ የተወሰደ ።

ሕዝቡ ከንብንቡን ዝቅ እደረገ፤ ፑጋፔቭም ሰላምታ እቀረበ ። ከተከታዮቹ አንዱ ሳንቲም የታጨቀበት ከረጢት እቀረበለትና ፑጋፔቭ እየዘገነ ለሕዝቡ መበተን ጀመረ ። ሕዝቡም ሳንቲሞቹን ለመለቃቀም አንዱ በሌላው ላይ ተረባረበ ፤ የተጐዳውም ጥቂት አልነበረም ። ፑጋፔቭን ከከበቡት ቀንደኛ ገማካሪዎች አንዱ ሽቫብሪን ነበር ። ዐይን ለዐይን ተጋጨን ። በእርሱ ላይ ያለኝን ጥላቻ ከግንባሬ ላይ አንብቦ እርሱም ጥላቻውንና ርግማኑን ፊቱን በማዞር ገለጸልኝ ። ፑጋፔቭ ከሕዝቡ መሐል ለይቶኝ ራሱን ዝቅ በማድረግ ሰላምታ ከሰጠኝ በኋላ ወደ እርሱ ቀረብ እንድል ጠራኝ ። “በቀጥታ ወደ እሬንበርግ ሒድና በአንድ ሳምንት ጊዜ ውስጥ እንደምጐበኛቸው ለአገረ ገዢውና ለጄኔራሎቹ ንገራቸው ። በንጹሕ ልቦና እንዲያፈቅሩኝና በእንክብካቤም እንዲቀበሉኝ ምክራቸው ። አለበለዚያ ከሞት ሞት ቅጣቱ አያመልጠም ። መልካም ጉዞ ይሁንልህ ፡ጌታው !” በማለት አሰናበተኝ ። ቀጥሎም ወደ ሠልፈኞቹ ዞሮ ሽቫብሪንን እየጠቆማቸው አዲሱ መሪያችሁ እርሱ ነው ፡ ጐበዝ !” ሲል አስተዋወቃቸው ። “ማንኛውንም ትዕዛዙን እንድትቀበሉ ። ለእናንተና ለምሽጋችን ተጠያቂው እርሱ ነው ። ” እነዚህ ቃላት ልቤን በድንጋጤ ተረከኩት ። ሽቫብሪን የምሽጉ አዛዥ ከሆነ ማሪያ እጃቸውና ከእጁ መግባቷ ነው ! የእግዚር ያለህ ! ዕጣዋ ምን ይሆን ? ፑጋፔቭ የበረንዳውን ደረጃዎች ወረደ ፤ ፈረሱም ቀረበለት ። ኮዛኮቹ ሊደጋግፉት ከመድረሳቸው በፊት ፑጋፔቭ እመር ብሎ ኮርቻው ላይ ቁጭ አለ ።

በዚያን ወቅት ሳቪሊች ሆዬ በሕዝቡ መሐል እየተጋፋ ፀልፎ ለፑጋፔቭ ወረቀት ሲያቀርብለት አየሁ ።

ስለምን እንደሆነ ግን መገመት አልቻልኩም ። “ ምንድን ነው ? ” ሲል ጠየቀው ፑጋቼሽ በቁጣ ።

“ ያንብቡልኝና ምን እንደሚል ይረዱልኝ ” አለው ሳቪሊች ። ፑጋቼሽም ወረቀቱን ተቀብሎት ለረጅም ጊዜ በአንክሮ ተመለካከተው ። “ ጽሕፈትህ ሙንጭርጭር ነው ” አለው ። “ ብሩሁ ዐይኖችን ምንነቱን እንኳ ሊለይልን አልቻለም ። ”

“ አንደኛ ጽሕፈዬ የታለ ? ”

የደምብ ልብስ ያጠለቀ አንድ ወጣት ዐሥር አለቃ ወደ ፑጋቼሽ ተጠጋ ። ፑጋቼሽም ወረቀቱን ሰጠውና ጮህ ብለህ አንብብልኝ ” ሲል አዘዘው ። ሳቪሊች ለፑጋቼሽ እንዲጽፍ ምን እንዳሳሰበው ለማወቅ ከፍተኛ ጉጉት አደረብኝ ። አንደኛ ጽሕፈው ቃላቱን አንድ በአንድ እየቆጠረ ጉላ ባለ ድምፅ የሚከተለውን አነበበ ።

“ ሁለት የማዕረግ ልብሶች ፣ አንድ የጥጥና አንድ ደግሞ ባለ መሥመር የሐር ብትን ጨርቆች - 6 ሩብል ።

ፑጋቼሽ ግንባሩን ኮስኩሶ “ ምን ማለት ነው ? ” ሲል ጠየቀው ሳቪሊችን ።

ሳቪሊችም “ እንዲቀጥል ይንገሩት ” አለው በጥሞና አንደኛ ጽሕፈውም ቀጠለለት ።

“ አንድ ውሃ አረንጓዴ የደምብ ልብስ - 7 ሩብል ።

“ 12 የሆላንድ ሸሚዞች ከነእጇታ ማፈኛዎቻቸው 10- ሩብል ።

“ አንድ ሳንዱቅ ከሙሉ የሻይ ማቅረቢያ ጋር - 2 ሩብል ከ50 ኮፒክ ። ”

“ ምንድን ነው ይህ ሁሉ ? ” በማለት ፑጋቼሽ ደነፋ።

“ ስለ ሻይ ማቅረቢያ ሳንዱቅ ፣ ስለሱሪና ስለ እጇታ ማፈኛ . . . እኔ ምን አውቅልሃለሁ ? ”

ሳቪሊች ጉሮሮውን ጠራርጎ ማስረዳት ጀመረ ።
“ እዩ ጌታዬ ! ወረበሎቹ የዘረፉን የጌታዬ ንብረት ዝር ዝር መሆኑን ልብ ይበሉልኝ ። ”

“ የምን ወረበሎች ? ” ሲል ፑጋቼቭ አንራ ።

“ ይቅርታ ያድርጉልኝ ፤ የእኛ ወለምታ ነው ” አለው ሳቪሊች ። “ ማለቱ ወረበሎች ሳይሆኑ ቢታችንን በዝብ ዘው ያሻቸውን የነጠቁን እሽከሮችዎ ናቸው ። ፈረስ አራት እግሮች ቢኖሩትም እንኳ መደናቀፉ እይቀርለትምና በእኔም ላይ አይፍረዱብኝ ። ንባቡን እንዲቀጥል ይዘዙት ።

“ ቀጥል ! ” አለው ፑጋቼቭ ። ጸሐፊውም ቀጠለ

“ አንዱ ከጥጥ ፡ ሌላው ደግሞ ከሐር ብጤ ጨርቅ የተሠሩ ሁለት የአልጋ ልብሶች - 4 ሩብል ።

“ አንድ ቆዳ ካፖርት ባለ ጸጉር ገበር - 40 ሩብል ።

“ አንድ ቆዳ ካፖርት ፤ በአንድ ሆቴል ውስጥ ለክ ቡርነትዎ የተበረከተ 15 ሩብል ። ” ዐይኖቹ እየተንቀለቀሉ፡” ይህ ሁሉ ጉድ ምንድን ነው ? ” በማለት ፑጋቼቭ ጮኸ ።

ለምስኪኑ ሳቪሊች መደንገጤን አልሸሸግሁም ። ሳቪሊች ተጨማሪ ማብራሪያ ለመስጠት ሲቃጣው ፑጋቼቭ አቋረጠው ። “ ለማይረባ ጉዳይ እኔ ዘንድ መቅረብ እንዴት ብትደፍረኝ ነው ? ” በማለት አምባረቀበት ። ወረቀቱንም ከጸሐፊው እጅ መነጨቀና ፊቱ ላይ ወረወረለት። “ ከብት ሽማግሌ ! ደግሞ ተሰረቅን ይላል ፤ ያሳዝናል ! እንተን ከእነጌታህ እንደዚያ ዳተኞች ሰላላንጠለጠልኳችሁ ለእኔና ለተከታዮቼ ዕድሜ ልካችሁን ልትጸልዩልን በተገባችሁ ። ደግሞ ቆዳ ካፖርት ! ከፈለግህ ቆዳ ካፖርት እሸ

ልምሃለሁ ! ወይም በቁምህ እስገፍፈ ቆዳህን ለኮትነት ማስተልተል እንደምችል አታውቅም ? ”

“ እንዳሻም ” አለው ሳቪሊች ። “ እኔ አሸከር እንደ መሆኔ ለጌታዬ ንብረት ተጠያቂ ነኝ ። ”

ፑጋጅቭ ይኸኔ በእርግጥ ልቡ ተነካ ። ሌላ ቃል ሳይ ተነፍስ ከፊቱ ዘወር ብሎ ጉዞውን ቀጠለለት ። ሺቫብሪ ንና ሌሎቹም ተከተሉት ። ሰልፈኛውም ደምቆ ከምሽጉ መሰስ አለ ። የፑጋጅቭን አሸኛኝነት ለማየት ሕዝቡም ንቅል ብሎ ወጣ ። በአደባባዩ ሳቪሊችና እኔ ብቻ ተገት ረን ቀረን ። ሳቪሊች በእጁ ያንጠለጠላትን ዝርዝር በከ ባድ ሐዘን ተውጦ ተመለከታት ።

ከፑጋጅቭ ጋር የነበረኝን መልካም ግንኙነት ተመርኩዞ ጥቅም ሊያገኝ አስቦ ነበር ። ግን ያ የየዋህነት ምኞቱ አልተሳካለትም ። ስለ አንጉል ድፍረቱ ልወቅሰው አስቢ ሣቂ አመለጠኝ ። “ መሣቅ ትችላለህ ጌታዬ ” አለኝ ሳቪሊች ፤ “ ግን እንደገና ጉጂ ስንቀልስ ነው አስቂኝ መሆን አለመሆኑን በሚገባ የምትረዳልኝ ። ”

ማሪያ ኢቫኖቭናን ለማየት ወደ ቄሱ ቤት ገሠገሥኩ ። የቄሱ ሚስትም በሐዘን ተቆራምዳ ቆየችኝ ። ማሪያ ኢቫኖቭና ትናንት ማታ ኃይለኛ ትኩሳት ለቅቆባት ዛሬ ራሷን ስታ እንደምትቃዥ ነግራኝ ወደ ክፍሏ ወሰደችኝ ። እርምጃ ሳላሰማ ወደ አልጋዋ ተጠግቼ ብመለከታት ገጽታዋ ተለዋወጠብኝ ። እርሷም ልታስታውሰኝ አልቻለችም ። አባ ጂራዚምና ሚስታቸው ከሚያነበንቡልኝ የማጽናኛ ቃላት አንዱን እንኳ ሳላዳምጥ አልጋዋ አጠገብ ተገትሬ ቆየሁ ። ክፉ ፣ ክፉ ሐሳቦች ወረሩኝ ። አውሬ በሆኑ ዐመፀኞች እጅ የወደቀችውን የዚህችን መከታ ያጣች ምስኪን

ዕንላማውታ ሁኔታና ዐቅመ በሰነቴን አገናዝቤ በጭንቀት ተዋጥኩ ።

ከሁሉም ይልቅ የሽሻብሪን ጉዳይ አእምሮዬን አስ ጨነቀው ። በፑጋቼሽ ተሹሞ ሽሻብሪን ፈላጭ ቆራጭ በሆነበት በዚህ ምሽግ ውስጥ የዚህች ዕድል ቢሰና በጠ ላትነት የምትታይ የዋህ ልጅ መኖር ወደ ምን ዐይነት የጭካኔ እርምጃ እንደ ሚመራው ማውቁ ያዳግታል ። እኔስ ምን ላደርግላት እችላለሁ ? ምን ዐይነት እርዳታ እን ዳው በምን ዐይነት ዘዴ ከዚህ ወንበደ መዳፍ ፈልቅቄ ላወጣት እችላለሁ ? እንደሚሰኩት የማያትን ያችን ሐዘን ያጠላባትን ልጅ በአደራ አስረክቢያቸው ቄሱንና አኩ ሊና ፖምሬሎቭናን ተሰናበትኩ ። የዚያችን ምስኪን ልጅ እጅ አንቁ በእንባዬ እያጠብኩ ሳምኩት ። “ ደህና ሁን ” አለችኝ የቄሱ ሚስት ፡ በሩ ድረስ እየሸገገችኝ ። “ ደህና ሁን ፖይቶር አንድሬይች፣እግዜር ካለልን በደህና ጊዜ እን ገናኛለን ።አትርሳን ፤በየጊዜውም ጸፍልን ። ይህች ምስኪን ማሪያ ኢቫኖቭና ካላንተ በቀር አይዘሽ የሚላት ወይም የሚደግፋት የላትም ።”

ወደ አደባባዩ ብቅ ብዬ ቆም ካልኩ በኋላ መስቀያ ውን ተመለካከትኩትና ተሳልሟው እንደ ጥላዬ ከኋላ ኋላዬ የማይለየኝን ሳቪሊችን አስከትዬ ከምሽጉ ክልል በመውጣት የአሬንበርግን ጉዳና ተያያዝኩት ።

በሐሳብ ተውጪ በመኳተን ላይ ሳለሁ በድንገት የፈረሶች ኮቴ ሰማሁ ። ዘወር ብል አንድ ኮዛክ ፈረስ እየ ጉተተና ምልክት እያሳየኝ ከምሽጉ ወጥቶ ወደ እኔው ሲጋ ልብ አየሁ ። ከእኛ ወገን ከድቶ ለፑጋቼሽ የገባ ሃምሳ አለቃ መሆኑን ወዲያው ለየሁ ። እንደደረሰብኝም ከፈረሱ ዘልሎ ወርዶ ይጉትት የነበረውን ፈረስ ልንም እያስጨበጠኝ

“ ከቡር ሆይ ! ጌታችን ይህን ፈረስና ካፖርታቸውን አውልቀው ልከውለዎታል ” አለኝ ። አንድ ቆዳ ካፖርት ከቡርቻው ጋር ተጠፍሯል ። “ በተጨማሪም ” ብሎ ጥቂት ካለበ በኋላ ፣ ድምፁ እየተቆራረጠበት “50 ኮፒክ ልከውለዎታል - ግን እባክዎ ይቅር ይበሉኝ - መንገድ ላይ ወድቆብኛል” አለኝ ። ሳቪሊች በዐይኑ ቂጥ እያየው ” “መንገድ ላይ ጠፋብህ - እኔ ኪስህ ውስጥ የሚቅጨለጨለውስ ምንድን ነው ? አሳፋሪ ፍጡር ! ” በማለት አጉተ መተመ ። “ኪሴ ውስጥ የሚቅጨለጨለው?” አለው ሃምሳ አለቃው እምብዛም ሳይደነግጥለት ። “ እረ እግዜር ይቅር ይበልዎ አባቴ ፤ የሚቅጨለጨለው ልጌው እንጂ ገንዘብ አይደለምኮ ! ”

“ በጣም ጥቂ እኛ በማለት ጭቅጭቃቸውን አሳጠር ኩላቸው ። ” የላከህን ሰው አመስግንልኝ ። የወደቀብህን ሃምሳ ኮፒክ ስትመለስ አንሣውና ፉት በልበት አልኩት ። “ ምስጋና ይግባዎ ከቡር ሆይ ! ” ብሎኝ ፈረሱን አዞረ ። “ ዘወትር እጸልይልዎታለሁ ። ” ይህን ተናግሮኝ የመልስ ግልቢያውን ቀጠለ ፤ በአንድ እጁ የሽሚዙን መካፈቻ እፍን አድርጎ ይዞ በደቂቃ ውስጥ ከዐይኔ ተሰወረ ።

ቆዳ ካፖርቱን አጠለቅሁና ሳቪሊችን ከኋላዬ አፈና ጥጪ ኮርቻዬ ላይ ቁብ አልኩ ። “ አየህ ! ጌታዬ ” አለኝ ሽማግሌው፤” ለዚያ ጃውሳ ማመልከቻዬን ማቅረቤ በጀን፣ ያ ሌባ በድርጊቱ አፍሯል ። አንድ ከሲታ መጋዣና አንድ ቆዳ ካፖርት ብቻቸውን ተከታዮቹ ከወሰዱብን ንብረት ከፈሉን እንኳ አይመጥኑም ፤ ያውም አንተ በቸርነትህ የሸለምከውን ሳይጨምር ። ቢሆንም ይጠቅማል ፤ እርቃን ከመቅረትም የተመላለጠ የውሻ ቆዳ እንኳ መልበሱ ይበጃል ።”

ምዕራፍ ዐሥር

የከተማዋ ከበባ

በሠራዊቱ አጥሮ ኮረብታ ሜዳውን ፤
በየሸንተረሩ አሰልፎ መድፋን ፤
መጥቶ እያንዣበበ እንደ ንሥር አሞራ ፤
ከተማዋን ያያል የሠራዊቱ አውራ ።
ቀኑ መሸት ሲል ያያታል ስትርድ ፤
መድፋ ሲያንራባት ልክ እንደ ነጐድጓድ ።

ኪራስኩሽ *

ወደ አሬንበርግ ስንቃረብ ራሳቸውን የተላጩና በሥቃይ በትር ከሰውነት ዳር የወጡ በርካታ ሰዎች አጋጠሙን ። በአካለስንኩላን ወታደሮች ተቆጣጣሪነት በምሽጉ አካባቢ በሥራ ተጠምደዋል ። ለመከላከያ ተብሎ በምሽጉ ዙሪያ ከተቆፈረው ሰፊና ጥልቅ የውሃ ቦይ ገሚሶቹ ቆሻሻ እየጠረጉ ሲያንጉዙ ፣ ገሚሶቹ ደግሞ ይቆፍራሉ ። ግምቦች ከተማዋን የከበባትን ግምብ ለማደስ ሸክላ እየተሸከሙ ሽቅብና ቁልቁል ይራወጣሉ ። ከዋናው መግቢያ ላይ ዘቦች አስቁመውን የይለፍ ወረቀቶቻችንን ጠየቁን ። ሃምሳ አለቃው ከቤሎጉርስክ ምሽግ መምጣቴን ሲሰማ ወዲያውኑ ወደ ጀኔራሉ ቤት መራኝ ።

* በ1552 ካዛን በኢቫን ጨካኙ እጅ ስለመውደቋ ማስታወሻ እንዲሆን ላት “ዘርሲያዳ” በሚል ርዕስ ኪራስኩሽ ከተቀናላት ረጅም ግጥም የተወሰደ ።

ጄኔራሉ የበልግ ውርጭ የመታቸውን የፍራፍሬ ዛፎችን በአትክልት ሥፍራው ውስጥ ሲመለከት አገኘሁት። በአንድ ሽማግሌ አትክልተኛ ረዳትነት የዛፎቹን ግንዶች በፍቅር ስሜት እየዳሰሰ በድርቆሽ ሣር ይሸፋፍን ነበር። ገጽታው እፎይታን ፣ ጤንነትንና ደስታን ያንጸባርቃል። እኔን በማየቱ ደስ ብሎት ስለደረሰብን አሠቃቂ ሁኔታ የዐይን ምስክርነቴን ጠየቀኝ። ሁሉንም ነገርኩት። የደረቁትን ቅርንጫፎች እየቀነጣጠበ በጥምና አዳመጠኝ “አይሚኖርሽ!” አለ አሳዛኝ ታሪኬን ስደመድምለት “እንዴት ያሳዝናል! ቆፍጣና መኩንን ነበር።”

ወይዘሮ ሚኖርሽም በጣም ደግ ሴት ነበረች፤ ከእንጉዳይ የምትሠራው ምግብ ጣት ያስቆረጥማል። ለመሆኑ የ፣ ዛገፍ ልጅ ማሻሻ እንዴት ነች? “በዚያው ምሽግ ውስጥ ቂሱ ሚስት ዘንድ በአደራነት እንደምትገኝ ነገርኩት። “በጣም አደገኛ ነው” አለኝ ጄኔራሉ፤ “በጣም መጥፎ!” ወንበዴዎቹ ሥነ ምግባር የላቸውም ኮ “እንዲያው ምን ይበጃት ይሆን?” አለ በሐዘኔታ። የቤሎጉርስክ ምሽግ ከዚህ እምብዛም ስለማይርቅ ባስቸኳይ ወታደሮች አዝምቶ ያን መከራ የሚያይሉ ሕዝብ ነጻ እንደሚያወጣው በእርሱ ላይ ያለኝን እምነት ገለጽኩለት። ጄኔራሉ ራሱን በጥርጣሬ ነቀነቀብኝ። “እናያለን፤ እስቲ እናያለን” አለ። “ያን እንኳ በወቅቱ እናነሳለን። አሁን ጐራ እንበልናሻይ ብጤ እንቅመስ። ዛሬ ዘመቻውን በተመለከተ ሰብሰባ እጠራለሁ። ፑጋቼሽ ስለሚባለው አሰሌና ስለተከታዮቹ ትክክለኛውን ማስረጃህን ያኔ ታቀርብልናለህ። እና እስከዚያ ዐረፍ በል።”

ሳፌሊች ወደ አሰማመረልኝ ማረፊያዬ ሔጄ የቀጠሮ ሰዓቲን በትዕግሥት ስጠባበቅ ቆየሁ። አንባቢ በቀላሉ እንደሚገነዘብልኝ ዕድሌን ከሚወስነው ከዚያ ስብሰባ አል

ቀረቡም። ልክ በተባለው ሰዓት ጄኔራሉ ቤት ከቸች አልኩ።
 ጉንጮቹ የተነፋፉና እንደቲማቲም የቀሉ ፣ የተብለ
 ጨለሟ ሱቲ ያጠለቀ አንድ ሰው ፣ ባልሳሳት የጉምፋክ
 መሥሪያ ቤት ዲሬክተር ይመስለኛል ፣ ቀድሞኝ አገኘ
 ሁት ። የብዙ ዓመታት ዓደኛዬ ነበር ስለሚለው ስለኢሻን
 ኩዝሚች ይጠያይቀኝ ጀመር ። ምንም እንኳ የዕውቀቱን
 ደረጃ ባይገልጽልኝም፤ በንግግሬ መሐል ጣልቃ እየገባ ከሚ
 ያቀርብልኝ ጥያቄዎችና ከሚሰነዝርልኝ ሐሳቦች በመንደ
 ርደር ሰውየው ስለ ወታደራዊ ሳይንስ ጥሩ ግንዛቤ እንዳ
 ለው መረዳቱ እላዳገተኝም ። በመጨዋወት ላይ እንዳለን
 እንግዶቹ ገብተው ተጠናቀቁ ። ከጄኔራሉ በስተቀር አንዳ
 ቸውም ወታደር አልነበሩም ። ሁሉም ሥፍራ ሥፍራቸ
 ውን ከያዙና ሻይ ከተቀዳላቸው በኋላ ጄኔራሉ የወቅቱን
 ሁኔታ በተመለከተ ዝርዝር ገሶጸ አደረገላቸው ። “ስለዚህ
 ክቡራን” በማለት ንግግሩን ቀጠለ ። “በጠላቶቻችን ላይ
 ምን ዐይነት እርምጃ መውሰድ እንደሚገባን መወሰኑ የእኛ
 ፋንታ ነው — የማጥቃት ተግባር ጠላትን ባስቸኳይ ለመ
 ደምስስ ሲያስችል የመከላከል ተግባር ደግሞ ፣ አስተማማ
 ኝና ከጉዳትም የሚያድን ነው ። ስለዚህ በተገቢው መን
 ገድ ድምፅ እንስጥበት ፣ ማለትም ከበታች አለቆች በመ
 ጀመር እስቲ ድምፅ ስጡበት!” ካለ በኋላ ወደ እኔ ዞሮ
 “እስቲ አንተም አስተያየትህን አትንፈገን” ሲል ጠየቀኝ።

እኔም ተነሥቼ ስለፒጋፔቭና ተከታዮቹ በመጠኑ ገል
 ጫላቸው የወንበዴው ቡድን መደበኛ ወታደሮችን መቋ
 ቋም እንደማይችል ጠቆምኳቸው ። ሹማምንቱ አስተያየ
 ቱን የተቀበሉት በግልጽ ቅሬታ ሆነ ። አባባሌ በጉርምስና
 ግልቢያና ግብዝነት የተሸፋፈነ መሰላቸው ። ማጉረምረም
 ተጀመረ ፣ እንዳውም ዝቅ ባለ ድምፅ የተወረወረች
 “ቡችላ!” የምትል ጥርት ያለች የሰድብ ቃል ጀርድ ጥልቅ

አለች ። ጄኔራሉም በፈገግታ እየተመለከተች “ እጆቻችሁን ከፍ አድርጉ ! ” በማለት የድምፅ ቆጠራ ተግባሩን ቀጠለ ። “ በወታደራዊ ስብሰባዎች ላይ ለድምፅ አስጣጥ ቅድሚያ የሚኖራቸው ነጥቦች በአመዛኙ ማጥቃት ወደሚለው እርምጃ የሚያዘነብሉት ናቸው ። ከእንግዲህ ድምፃችንን እናስቆጥር ። አማካሪያችን ፣ አስተያየትዎን ቢለግሱን ። ”

እረቄ ጠብ የሚደረግበት ሦስተኛ ፍንጃል ሻዩን የጨለጠውና ያ ብልጭልጭ ሱቲ ያጠለቀው ሰው ፣ “ ከቡርሆይ ፣ በበኩሌ የማጥቃትም ሆነ የመከላከል እርምጃ መውሰድ የለብንም እላለሁ ” ሲል መለሰለት ።

“ እንዴ ፣ አማካሪያችን ! ” አለው ጄኔራሉ በመደንገጥ ፣ “ ሌላ አማራጭ የለንምኮ — በጭራሽ ፣ መከላከል ወይም ማጥቃት እንጂ . . . ”

“ ጠላትን በመግዛት ዘዴም መጠቀም እንችላለን ፣ ከቡርሆይ ! ” አለው ቀልጠፍ ብሎ ።

“ እሃሃሃ ! አስተሳሰብዎ በሚገባ ተቀባይነት ያለው ነው ። ጠላትን በመግዛት ዘዴ መቋቋም ያለ ነውና በምክርዎ መጠቀም እንችላለን ። ሰባ ሩብል ፣ ለምን መቶ አይሆንም — ከምስጢር ካዝናችን አውጥተን ለወንበዴዎቹ መሪ ብንሰጥ . . . ”

“ እንዲያ ካደረግንማ ወንበዴዎቹ አለቃቸውን እጅና እግሩን ጠፍረው ካላስረከቡን በግ እንጂ አማካሪ አትባሉኝ ! ” በማለት የጉምሩክ ዲሬክተሩ ፎክረ ።

“ ይህን የውሳኔ ሐሳብ በሚገባ እናብላለው ” አለ ጄኔራሉ ። “ ሆኖም ወታደራዊ እርምጃ መውሰድም አስ

ፈላጊ ይሆናል ። ከቡራን ፡ ውሳኔውን እስቲ በደምቡ መሠረት እናጽድቅ ። ”

የተሰጡት አስተያየቶች በሙሉ የእኔን ሐሳብ የሚቃረኑ ነበሩ ። የሰብሰባው ተካፋዮች በሙሉ የመደበኛ ወታደሮቹ አቋም እንደሚያስተማምን ፣ ድል የማድረጉም ጉዳይ እንደሚያጠራጥር ፣ ጥንቃቄ እንደሚያስፈልግ . . . ጠቃቀሱ ። ከፑጋቼቭ የመድፍ ጥይት ለማምለጥ የከተማዋን ግምብ ከለላ ማድረጉ እንጂ ወጥቶ ከፑጋቼቭ ጦር ጋር በአውላላ ሜዳ ላይ ጦርነት መግጠሙ የማያዋጣቸው መሆኑን ሁሉም አመኑበት ። በመጨረሻም ጄኔራሉ የሁሉንም አስተያየቶች ካዳመጠ በኋላ የፒፓውን ፣ ዐመድ አራግፎ የሚከተለውን ንግግር አደረገ ።

“ ከቡራን ! በበኩሌ ሐሳባችሁን ሙሉ በሙሉ የተቀበልኩት መሆኔን ልገልጽላችሁ እወዳለሁ ። ምክንያቱም ውሳኔያችን በውጊያ ሕጎች የተደገፈ ፣ አቋማችንም በመከላከል ላይ ያተኮረ ይምሰል እንጂ ወደማጥቃቱ እርምጃ ያዘነበለ መሆኑ ለማንኛችንም ስውር አይደለም ። ”

እዚህ ላይ ንግግሩን ቆም አድርጎ የትምባሆውን ማጨሻ እንደገና በትምባሆ ቅጠል መጠቅጠቅ ጀመረ። ከራት ተሰማኝ ፣ በኩርፊያና በጭንቀት ወደሚያንሾካሽኩት ሹማምንት የንቀት አመለካከቴን ወርወር እንዳረግሁብ ቸው ፡

“ ግን ከቡራን ” በማለት ጄኔራሉ ቀጠለ ፣ ከረጅም ትንፋሹ ጋር ጢሱን ቡልቅ አድርጎ ፡ “ በግርማዊትነታቸው በታላቋ ንግሥት የተሰጠኝን ግዛት የመጠበቅ ታላቅ አደራ በበኩሌ እንዲህ በመሰለ መንገድ ለመወጣት አልሞክርም ። ስለዚህ በብዙኃኑ ውሳኔ መሠረት በከተማችን ክልል ውስጥ አድፍጠን በመሣሪያ ኃይላችን ፣ ቢቻልም

ወጣ በማለት ፡ ጠላትን መዋጋቱ በቂና የሚበጀን እርምጃ መሆኑን ተቀብቶዋለሁ ። ”

አሁን ደግሞ ፡ ሹማምንቱ በተራቸው ይቀላልዱብኝ ጀመር ። ስብሰባው ተበተነ ። ከእምነቱ ውጭ የእነዚያን ደንቆሮዎች እንጭጭ አስተሳሰብ ለተቀበለው የጦር መሪም አዘንኩለት ።

ይህ ስብሰባ በተካሄደ በጥቂት ቀናት ውስጥ ፑጋቼሽ ቃሉን ጠብቆ ወደ አሬንበርግ ዘመተ ። ከከተማዋ ግምብ ማማ ላይ ሆኜ ወታደሮቹን ከሩቅ አየኋቸው ። እኔው ራሴ በፊተኛው ውጊያ ወቅት ከተገነዘብኩት በላይ በእጅጉ ቁጥራቸው ጨምሯል ። ፑጋቼሽ ቀደም ሲል ካንበረከካቸው ምሽጎች በማረካቸው መሣሪያዎችም ተጠናክሯል ። የወታደራዊው ስብሰባ ውሳኔ ድቅን አለብኝና አሬንበርግ ለረጅም ጊዜ እንደምትከበብ ተገንዝቤ በንዴት ላለቅስ ምንም ያህል አልቀረኝ ።

ከእኔ ወሬ ይልቅ ሁኔታውን ታሪክ መዝግቦታልና ስለአሬንበርግ ከበባ ለማውሳት አልሻም ። እንዲያው በተቻለኝ መጠን ፡ ባጭሩ ለመጠቀም ያህል ፡ ከአስተዳደሩ ግዴላሽነት የተነሣ ከበባው በነዋሪው ሕዝብ ላይ አስከፊ ረታብና ስቃይን አስከተለ ። በቀላሉ መገንዘብ እንደሚቻለው በአሬንበርግ መኖር እሚያስመርር ሆነ ። ሁሉም ተስፋ በመቁረጥ የመጨረሻ ቅጣቸውን መጠባበቅ ያዙ ፡ የከተማዋ ነዋሪዎች የተከመረባቸውን የዋጋ ቅጥያ ሊቋቋሙት አልቻሉም ። በየደጃፋቸው ዱብ የሚለውን የመድፍ ጥይትም ተላመዱት ። የራሱ የፑጋቼሽ መምጣት እንኳ እምብዛም አላስፈራቸውም ። በበኩሌ በመሰልቸት ብቻ ልሞት ሆነ ። ጊዜው ተራዘመ ። ከቤሎጉረስክ ምንም ደብዳቤ አልደረሰኝም ። መንገዶቹም በሙሉ ተዘግተዋል ።

ከማሪያ ኢሻኖሽና መለየቱን አልቻልኩትም ። የሚደር ለባትን ፍዳ ሳስበው ዘገነነኝ ። ሐሳቤን የሚከፍልልኝ የፈረስ ግልቢያ ብቻ ነበር ። ለፑጋጅሽ ምስጋና ይግባውና ያለኝን ምግብ የማጋራው ጥሩ ፈረስ ስለ ነበረኝ ከፑጋጅሽ ፈረሶች ጋር ተኩስ ለመለዋወጥ በየቀኑ ከከተማዋ ወጣ እላለሁ ። አብዛኛውን ጊዜ ድሉ የሚያመዝነው በሚገባ ወደሚመገቡት ፣ በቂ መጠጥ ወዳላቸውና ትጥቃቸው ወደተሟላው ወደ ወንበዴዎቹ ነበር ። በረኃብና በጥማት የተጐሳቀለው የከተማዋ ፈረሶች ክፍለ ጦር ምናቸውም አይደርስ ። ረኃብ ያጠወለገው እግረኛው ጦርም ዐልፎ ዐልፎ ለግምባር ፍልሚያ ብቅ ቢልም፣ እስከ ጉልበት በሚያስምጠው የበረዶ ክምር ምክንያት ተበታትኖ የሚገጥመውን የወንበዴ ጦር ለመቋቋም አልቻለም ። መድፎቻችን ከየተጠመዱበት ጉራ ላይ የሚያጓሩት በከንቱ ስለሆነ ከየወደቁበት ሥፍራ ተሰክተው የሚቀሩትን ጥይቶች ፈረሶች እየጐተቱ ለመንቀል መከራቸውን ያዩ ነበር ። ወታደራዊ እንቅስቃሴዎቻችን ፣ የአሬንበርግ ሹማምንት በጥንቃቄና በጥበብ የነደፏቸው የውጊያ ስልቶች ይህን መሳይ ገጽታ ነበራቸው ።

በአንድ ወቅት ፣ እንደምንም ብለን አንድ የወንበዴ ጦር ግምባር ድል መትተን ካፈራረስን በኋላ፣ ድል ከተመታው ጦር ተነጥሎ የሚሸሽ አንድ ኮዛክ ማሳደድ ያዝኩ ። ደረሰኩበትና ጉራዲዩን ላሳርፍበት ሲቃጣ ቆቡን አውልቆ “ፒዩትር አንድሬች ! እንዴት ነህ !” በማለት ጩኸት የተላበሰ ሰላምታ አቀረበልኝ ።

አየሁትና ያን ዐሥር አለቃ አስታወስኩት ። እሱን በማየቴ የተሰማኝን ደስታ መግለጽ ያዳግተኛል ። “እንዴት ማከሲሚች ነህ !” አልኩት “ከቤሎጉርስክ ከመጣህ ቆይተሃል ?”

“በቅርቡ ነው፡ ፒየትር እንድሬች፡ ጌታዬ ። ገና ትናንት ነው የመጣሁት ። ማስታወሻም ይዘልሃለሁ ።”

“የታለ?” አልኩት፡ ላብ እያሰጠመኝ ።

“ይኸው!” በማለት እጁን ሸሚዙ ውስጥ ከተተ ። “እንደምንም ብዬ እንዳደርሰላት ለማሪያ ቃል ገብቼላት ነበር ።” የተጣጠፈ ወረቀት አስጨብጦኝ በግልቢያ ገሠገሠ ። ደብዳቤውን ዘረጋጋሁትና በጉጉት ተውጮ የሚከተሉትን መስመሮች አነበብኩ ።

“እግዚአብሔር ሰፈርድብኝ አባትና እናቴን በድንገት አሳጣኝ ። በምድር ላይ ዘመዴም ሆነ አለኝታዬ የምለው አንድም ሰው የለኝም ። እርዳታህን ለሚሹ ሁሉ ፈጥነህ የምትለግስ እንተ እንደሆንክ ዐውቃለሁና መልካሙን የምትመኝልን እንተኑ እማፀናለሁ ። ደብዳቤዬን በእጅህ እንዲያስገባልኝ ለእግዚአብሔር እጸልያለሁ ። ማክሲሚችም እንደሚያደርሰልኝ ቃል ገብቶልኛል ። ወጣ ስትሉ ዘወትር እንደሚያይህና ለራስህም ሆነ ስለአንተው እንባቸውን እየረጩ የሚጸልዩልህን ችላ እንዳልክ ከማክሲሚች ሰምቻለሁ ። ለረጅም ጊዜ ታምሜ ነበር ። እናም ሻል ሲለኝ በአባቴ ቦታ የምሸጋችን አዛዥ የሆነው ሺቫብሪን አባጂ ራዚም እኔን እንዲያስረክቡት፡ ካላስረክቡት ግን ለፑጋቼቭ እንደሚያሳጣቸው አስፈራርቷቸው ዛሬ ከእነርሱ ቤት ወጥቼ የምገኘው ከእኛው ቤት በጥበቃ ሥር ነው ። ሺቫብሪን እኔን ለማግባት የማያደርገው ሙከራ የለም ። እኩሊና ፓምፌሌቭና እኔን ከወንበዴዎቹ ለማዳን ብላ የእህቷ ልጅ ስታደርገኝ ሰምቶ እንዳልሰማ በመምሰሉ በሕይወት ሊያቆየኝ እንደ ሞከረ በማውራት ይመጸደቅብኛል ። በባኩሌ ሺቫብሪንን ከማገባ ሞቲን እመርጣለሁ ። ጭካኔ በተመላበት አኳኋን ዘወትር ያስፈራራኛል ። ሐሳቤን ለውጬ

እፒታዬን ባልገልጽለት ወደ ወንበዴዎቹ ሠፈር እንደሚ
ወስደኝና የሊዛበታ ካርሊቫ ዕድል እንደሚጠብቀኝ ያስ
ጠነቅቀኛል ። ጊዜ እንዲሰጠኝ ለምኝዋለሁ ። ለሦስት
ቀናት እንደሚታገሠኝ ተስማምቶ፣ በእነዚህ ቀናት ውስጥ
እርሱን ላለማግባት ከወሰንኩ ምሕረት እንዳማያደርግልኝ
ዛቻውን ሰንዝሮብኛል ። የምወድህ ፒየትር አንድሬች !
መከታዬ አንተው ነህ ። እኔን ዕድለቢሷን ከጉድ አው
ጣኝ ! ጀኔራሉና ሹማምንቱ እርዳታ ባስቸኳይ እንዲልኩ
ልኝ ለምንልኝ : አንተም ራስህ ከተቻለህ ናልኝ ።

ያንተው አባትና እናት የለሿ
“ ማሪያ ሚርኖቭና ”

የዚህ ደብዳቤ አቤቱታ ሕሊናዬን ሊያስተኝ ምንም
አልቀረውም ። ፈረሱን ያላንዳች ሐዘኔታ እየሸነቆጥኩት
ወደ ከተማ ጋለብኩ ። መንገዱን በሙሉ ያችን ምስኪን
ልጅ እንዴት እንደማድናት አሰላስል ነበር ። ግን ምንም
ፍንጭ አላገኘሁም ። እንደ ደረሰኩም ተንደርድሬ ጀኔራሉ
ቤት ዘው አልኩኝ ። ፒፓውን እንደ ጐረሰ በክፍሉ ውስጥ
ይንጐራደድ ነበር ። ሲያየኝ ቀጥ አለ ። ሁኔታዬ ሳያስደነ
ግጠው አልቀረም ፤ እያከነፈ ያመጣኝ ምክንያት ምን እንደ
ሆነ በርጋታ ጠየቀኝ ። “ ከቡር ሆይ ! ” አልኩት ። “ እንደ
አባቴ ነው የማይዎ ። ስለ እግዚአብሔር ብለው ልመ
ናዬን ስሙኝ ። ሕይወቴ መጨለሟ ነው ። ”

“ ምን ሆንክ : ጓዴ ? ” ሲል ጠየቀኝ ከአባትነት
ስሜት ። “ ምን ላድርግልህ ? ተናገር ! ”

“ ከቡር ሆይ : ጥቂት ኮዛኮች እንዲከተሉኝ ይፍቀ
ዱልኝና የቤሎጉርስከን ምሽግ ከወንበዴዎቹ ላጽዳው ! ”

አእምሮዬን የሳትኩ ሳይመስለው አልቀረም ። ይህንኑ በቀጥታ ባይነግረኝም ፡ በእርምጃ ተመለከትኝ ።

“ ምን ? የቤሎጉርስክን ምሽግ ላጽዳው ? ” አለኝ የእኔ ታላት መልስ በማስተጋባት ።

“ ጠላትን ድል እንደምመታ አረጋግጥልዎታለሁ ” ስለ መለስኩለት በጥድፊያ “ ብቻ ይፍቀዱልኝ ! ”

“ አይሆንም ፡ ልጄ ” አለኝ ራሱን እየነቀነቀ ። “ በእንዲያ ያለ ርቀት ላይ የሚገኝ ጠላት ያለምንም ችግር ከዋናው ጦር ሠፈር ነጥሎህ ድል ሊያደርግህ ይችላል ። ከዋናው ጦር ሠፈር ከተነጠልክ . . . ”

ስለውጊያ ስልት ወሬውን እንዳይዘረጋብኝ ፈራሁና ቀልጠፍ ብዬ አቋረጥኩት ። “ የአዛዥ ልጅ ፡ ሚሮኖቭ ደብዳቤ ጽፋልኛለች ” አልኩት ። “ ርዳታ ትለምናለች ። ሺቫብሪን አስገድዶ ሊያገባት እየጣረ ነው ። ”

“ ነው እንዴ ? አዎ ፡ ሺቫብሪን ኃይለኛ ወንበዴ ነው ! በእጄ ቢገባልኝ በሐያ አራት ሰዓታት ውስጥ አስፈርጀበት በዚያው ምሽግ ውስጥ እንደማስረሽነው እግዚአብሔር ምስክራ ነው ! ግን ለጊዜው ትዕግሥት ያስፈልገናል ! ”

“ ጉድኮ ነው ! ” በማለት ጀኔራሉ የጭንቀቴ ተካፋይ ሆነ ። “ እረ የባሰም ሊገጥማት ይችላል ! ለጊዜው የሺቫብሪን ሚስት ብትሆን ይበጃታል ፡ መጠጊያ እንኳ ታገኛለች ፡ ከተረሸነም በኋላ ባል እንፈልግላታለን — እግዚአብሔር ካለ ባሏ የሞተባት ቆንጆ ሴት ቆማ አትቀርም ፡ ማለቴ ከልጃገረድ ይልቅ ባሏን ያጣች ሎጋ የሚያገባትን በቀላሉ ማጥመድ ትችላለች ። ”

“ለሽሻብሪን ከምለቅለት ሞቱን እመርጣለሁ !” ስል ጮህኩበት በቁጣ ።

“ እረ ! ” አለኝ ሽማግሌው ። “ አሁን ገና ገባኝ ! ለካስ አንተው ራስህ ማሪያ ኢሻኖቭናን ወደሃታል ። ዓላ ማህ አሁን ገና ቁልጭ አለልኝ ። በምንም አኳኋን አጃቢ ኮዛኮች አልፈቅድልህም ። እንዲያ ያለ ዘመቻም ፈጽሞ ተገቢ አይደለም ። ኃላፊነቱንም አልወስድም ። ”

ተስፋ ቆርጪ ራሴን ደፋሁ ። በድንገት አንድ ዘዴ ብልጭ አለልኝ ። አበው ደራሲያን እንደሚያደርጉት ፣ ያን ዘዴ በሚቀጥለው ምዕራፍ ላይ እገልጽላችኋለሁ ።

ምዕራፍ ዐሥራ አንድ

የወንበዴዎቹ መንደር

ከጄኔራሉ ዘንድ ወጥቼ ወደ መጠለያዬ ተመለስኩ ። ሳቪሊችም በተለመደው ስሞታው ተቀበለኝ ። “ ከሰካራም ወሮበሎች ጋር ለመጋጨት ለምን ትሮጣለህ ጌታዬ ! ይህ የጨዋ ልጅ ድርጊት ነው ? አንድ ነገር ቢደርስብህ በከንቱ ደመከልብ ሆኑህ መቅረትህ ነውኮ ! . . . ”

ንግግሩን አቋርጫው ምን ያህል ገንዘብ እንደ ተረፈኝ ጠየቅሁት ። “ ገንዘብስ አታጣም ” አለኝ በተረጋጋ መንፈስ ። “ ወሮበሎቹ ቢዘርፉንም ትንሽ ለመደበቅ ችያለሁ ” ይህን ብሎኝ በብር መሐለቆች የተሞላች አንዲት ከረጢት ከጉያው መዘዘ ። “ እስቲ ቀረብ በል ፣ ሳቪሊች ” አልኩት ። “ ግማሹን ስጠኝና የተቀረውን ለራስህ ተጠቀም በት ። ወደ ቤሎጉርስክ ምሽግ መጓዜ ነው ። ”

“ ጌታዬ ፓዩትር አንድሬች ! ” አለኝ ሳቪሊች በሚን ቀጠቀጥ ድምፅ ። “ ስለ እግዚአብሔር ብለህ ! ወሮበሎች በየጉዳናው ባደፈጡበት በዚህ ቀውጢ ወቅት እንዴት ብለህ ትጓዛለህ ? ለምንስ ብለህ ? እንዳው ለምን ተብሎ ? ታገሥ ወንበዴዎቹን ወታደሮች በቁጥጥር ሥር ማዋላቸው እንደሁ አይቀር ። ከዚያም በኋላ ወደ ፈለግህበት ሒድ ። ”

“ አንዴ ቆርጫለሁና ጭቅጭቅ አልፈልግም ” አልኩት ። “ እሔዳለሁ ብያለሁ ፣ መሔድ አለብኝ ። አትዘንብኝ

ሳቪሊች ። እግዚአብሔር ቸር ነውና ምናልባት እንገናኝ
ይሆናል ። ልብ አድርግ ፤ ከመጠን በላይ በመንቆጣቆጥ
ራስህን አትበድል ። ዋጋው ዐሥራ ቢቆለልም የሚያስፈልገውን
ከመግዛት ወደኋላ አትበል ። ገንዘቡን የተውኩልህ
በስጦታ ነው ። በሦስት ቀናት ውስጥ ባልመለስ . . . ”

“ምን ማለትህ ነው ጌታዬ!” ሲል ጮኸብኝ ሳቪሊች
በንግግሬ መሐል ጣልቃ ገብቶ ። “ብቻህን የምለቅህ መስ
ሎሃል! እንዲያ ያደርጋል ብለህ ጭራሽ አታስብ! ለመ
ሔድ አንድዬ ቂርጠህ ተነሥተሃልና በእግሬም ቢሆን
አብሬህ እሔዳለሁ እንጂ ፈጽሞ ብቻህን አልለቅህም ።
ከአንተ ተለይቼ እዚህ ከተማ ውስጥ በሰላም የምቆይህ
ይመስልሃል አብጄያለሁ? የፈለግኸውን በለኝ ፤ ጌታዬ ፤
ብቻህንስ አልለቅህም ።” ከሳቪሊች ጋር መከራከሩ ፋይዳ
እንደሌለው ተረዳሁኝና ለጉዞዎችን ዝግጅት እንዲያደርግ
ፈቀድኩለት ። ከግማሽ ሰዓት በኋላም እኔ በፈረሴ ላይ ፤
መቀለብ ያልቻለ አንድ ከተሜ በሸለመው አንካሳ ጌኛ
ላይም ሳቪሊች ቁብ ብሎ ጐን ለጐን ተያየን ። ወደ ዋናው
ቢሮም አመራን ። ዘበኞቹ አሳለፉን ። አሬንበርግን ተሰና
በትናት ።

መሸትሸት እያለ ነበር ። መንገዳችን የፑጋቼቭ ዋነኛ
ምሽግ የሆነችውን የቢርዳን መንደር ያቋርጣል ። መንገዱ በበ
ረዶ ቢሸፈንም የመንገደኞች ኮቴ በየሥፍራው ወለል ብሎ
ይታያል ። እፈጥን ስለነበር ሳቪሊች ሊደርስብኝ ባለመቻሉ
ያለማቋረጥ “ቀስ በል እንጂ ጌታዬ! ሸረ በፈጣሪ! ቀስ!
ይኸ የተረገመ ጌኛ ከሰንጋ ፈረስህ እኩል ሊጋልብ አይች
ልምኮ! ጥድፈያህስ ለምኑ ነው? ወደ ግብዣ ቦታ የምን
ሔድ ይመስል ፤ የምንጓዘው ለስቅላት አይደል? ምን አለ
በለኝ! ፒዩትር አንድሬች . . . ጌታዬ ፤ . . . ይቅር በለኝ!
አይ አንተ ፈጣሪ! የጌታዬ ልጅ መሞቱ ነው!”

የቤሪዳ መብራቶች ብቅ አሉ ። የመንደሪቱ የተፈጥሮ ተገን ወደ ሆነው ገደላማ ሥፍራ ደረሰን ። ሳቪሊች የማያ ቋርጥ ጸሎቱን እያነበነበ ከኋላዬ አልተለየኝም ። መንደሪቱን በሰላም እናልፋታለን ብዬ ብመኝም፤ ቆመጥ ዱላ ያነገቡ እምስት ያህል ቃፊሮች ጨለማን ተገን አድርገው እንደቆሙ ከፊት ለፊት አየኋቸው ። ሥፍራው የፑጋቼቭ ጣቢያ መዳረሻ ነው ። ጠሩን ። ምን እንደ መልስላቸው ግራ ተጋብቼ በዝምታ መንገዳችንን ቀጠልን ። ግን ከመቅጽበት ከበቡንና አንደኛው የፈረሱን ልንም አፈፍ አደረገ ብኝ ። ጐራዴዬን መዘዝኩና አናቱን ተረከክሁለት ። ሌሎቹ ተደናግጠው ፈረጠው ። የወቅቱን ፋታ በመጠቀም ፈረሱን ኮረኮርኩና የሽምጥ ጋለብኩ ። ጨለማውም ሽፋን ሆኖኝ እምልጩ ነበር፤ ግን በድንገት ዘወር ብዬ ብመለከት የሳቪሊች ሽታው የለም ። በዚያ በአንካሳ ጌኛው ከወንበዴዎቹ ያመልጣል ማለት ዘበት ነው ። ምን ላድርግ? ለጥቂት ጊዜ ጠበቅሁትና ይዘውት ይሆናል በማለት መንፈሴን አረጋግቼ ልደርስለት ፈረሴን ጠመዘዝኩ ።

ገደላማው ሥፍራ ላይ እንደ ደረሰኩ ንትርክ ሰማሁ ። በመሐሉ የሳቪሊችን ድምፅ ለመለየት ቻልኩ ። በፍጥነት ገሥግሼም እነዚያ ከጥቂት ደቂቃዎች በፊት ደንቃራ ሆነውብኝ የነበሩት ሰዎች መሐል ዘው አልኩ ። ሳቪሊች ተከብሷል ። ከፈረሱ ጐትተው ከአወረዱት በኋላ ሊያስሩት በመጣደፍ ላይ ነበሩ ። በቦታው በመገኘቴ ደስ ብሏቸው እየተጭዋጭዋሁ ተረባረቡብኝና እኔንም በደቂቃ ውስጥ ከፈረሴ አወረዱኝ ። ከመካከላቸው አንድ፤ መሪያቸው መሆን አለበት፤ በቀጥታ ወደ ንጉሡ ዘንድ እንደሚወስደኝ አስታወቀኝ ። “ እናም፤ ንጉሣችን ” አለ በተጨማሪ፤ “ ዛሬውኑ ወይም ሲነጋጋ ስቅላት ይወሰንባችኋል ። ”

ለመከላከል አልሞከርኩም ። ሳቢሊችም የእኔን አርአያ በመከተሉ እየፈነደቁ ይዘውን ሔዱ ።

ከገደላማው ሥፍራ በአንደኛው ጥግ በኩል ወደ መንደራቱ ዘለቅን ። ጉጆዎቹ በሙሉ በርተዋል ። ሁካታ ከየአቅጣጫው ያስተጋባል ። መንገዱ በሰው ቢጣበብም ከመጨለሙ የተነሣ ልብ ያለን ፤ ወይም የአሬንበርግ መኮንን መሆኔን የለየ ማንም አልነበረም ። ሁለት መንገዶች ከሚያቆራርጡበት ማዕዘን ላይ ወደ ቆመች እንዲት ጉጆ መሩን ። ደጃፉ ላይ ጥቂት የውሃ በርሚሎችና ሁለት መድፎች ተገትረዋል ። “ ቤተመንግሥቱ ይኸ ነው ” አለ ከቃፊሮች አንዱ ። “ ገባ ብዬ መምጣታችሁን ልንገራ ። ” ወደ ጉጆዋ ጉራ አለ ። ሳቢሊችን መልከት አደረግሁት ። ሽማግሌው እያማተበ ጸሎቱን ተያይዞታል ። ለረጅም ጊዜ ከጠበቅነው በኋላ ሰውየው ተመለሰና ገባ ። “ንጉሡ የነገሩኝ መኮንኑን እንዳስገባ ነው ” በማለት ሳቢሊችን አስቀረው ።

ወደ ጉጆዋ ፤ ወይም ቃፊሮቹ ቤተመንግሥት ወደሚሉት ቤት ገባሁ ። ሁለት ሻማዎች የሚንጨለጨለቡት ሲሆን ግድግዳዎቹም በወረቀት ተለብጠዋል ። ከዚህ በስተቀር በውስጡ የሚታዩት ፤ እንደ ማንኛውም ጉጆ ፤ አግዳሚ ወንበሮች ፤ እንደ ጠረጴዛ ፤ የተሰቀለ የፊት መታጠቢያ ሳህን ፤ ከምስማር ላይ የተንጠለጠለ ፎጣ ፤ በአንድ ጥግ የእሳት መቆስቆሻ ሁለት ብረቶችና በድንጋይ ጉልቻ ላይ የቆሙ ማሰሮዎች ብቻ ናቸው ። ፑጋቼሽ በአንድ ሰማዕት ምስል ሥር ጃዌ የመሰለ ልብስ አጥልቆና ቆላን ደፍቶ ወገቡን እንደያዘ ገብ ብሏል ።

ከቀንደኞቹ ረዳቶቹ ብዙዎቹም በሐሳብ የተመሰጡ መሰለው በአቅራቢያው ቆመዋል ። ከአሬንበርግ አንድ

መከላከልን የመምጣቱን ዜና ወንበዴዎቹ የተቀበሉት በከፋተኛ እድናቆት መሆኑንና በክብር ለማስተናገድ ማቀዳቸውም በግልጽ ይታወቅባቸዋል ። ፑጋቼቭ ከመቅጽበት ለይቶ ዐወቀኝ ። የታላቅነት ግርማ ሞገሱ ወዲያውኑ ተገፈፈ ። “ ታዲያስ ፡ ጌታው ፤ ” አለኝ በደስታ ። “ እንዴት ነህ ፤ ምን እግር ጣለህ ጃል ፤ ” ለግል ጉዳይ በመጓዝ ላይ ሳለሁ ተከታዮቹ እንደያዙኝ ነገርኩት ። “ ጉዳይህ ምን ነበር ፤ ” ሲል ጠየቀኝ ። ምን እንደምመልስ አላወቅሁም ። ፑጋቼቭ በሰው ፊት ለመናገር ያልፈለገሁ መሰለውና ቆመው የነበሩትን አሰናበታቸው ። ሁለት ብቻ ሲቀሩ የተቀሩት በሙሉ ውልቅ አሉ ። “ እነዚህ ፊት የፈለግኸውን ማለት ትችላለህ “ አለኝ ፑጋቼቭ ። “ ከእነርሱ የምደብቀው ምስጢር የለኝም። ” ጓደኞቼን ስርቅ አድርጌ አየኋቸው። እንደኛው ሽበቶ ጤም ያለው ፤ ደቃቃና የጉበጠ ሽማግሌ ሲሆን ከሰው ዐይን ሊያስገባው የሚያስችል ነገር ቢኖረው በካፖርቱ ላይ ጣል ያደረጋት አንዲት ሰማያዊ ጥብጣብ ብቻ ናት ። ሌላውን ሰው ግን ፤ እስከ ዕለተ ሞቱ አልረሳውም ። ዐርባ አምስት ዓመት ገደማ የሚጠጋው ፤ ረጅምና ትክክል የሰፋ ጠብደል ነው ። ድልህ የመሰለው ጤሙ ፤ የሚንገባበት ግራጫ ዐይኖቹ ፤ የአፍንጫው ቀዳዳ ስፋት ፤ ፈንጣጣ የጠቀጠቃቸው የሚመስሉት ጉንጮቹና ግንባሩ በአስከፊ ገጽታው ላይ አስፈሪነትን አክለውለታል ። በቀይ ሽሚዙና እጅ ጠባብ ከሚመስለው ልብሱ በታች የኮዛክ ጠባብ ሱሪ አጥልቋል ። የመጀመሪያው ሰው በኋላ እንደደረሰኩበት ፤ ቤሎቦሮዶቭ የሚባል ኩባላይ ዐሥር አለቃ ሲሆን ሁለተኛው አፋናሲ ሶኮሎቭ በቅጽል ስሙ ከሎፑሻ ፤ ከሳይቤሪያ ማዕድናት ማውጪያ ሥፍራ ሦስት ጊዜ ያመለጠ ወንጀለኛ ነው ። ስሜቴ ቢመሰቃቀልም በድንገት ያጋጠሙኝ እነዚያ ሰዎች ሳልወድ በግድ አእምሮዬን ማረኩት ። ሆኖም ፑጋቼቭ “ ከኦሬንበርግ ያመጣህ ጉዳይ

ምንድን ነው ? ተናገር ! ” በማለት ወደ ወቅቱ ጉዳይ መለሰኝ ።

እንግዳ ነገር በሕሊናዬ ብዥ አለብኝ። የእግዚር ድጋፍ ለዳግመኛ ጊዜ ወደ ፑጋቹቭ መርቶኝ ዓላማዬን ለማሟላት ዕድል የሰጠኝ መሰለኝ ። ይህን ዕድል ልጠቀምበት ወሰንኩና በውሳኔዬም ሳላወላውል ለፑጋቹቭ ጥያቄ መልሴን እንዲህ በማለት አቀረብኩ ።

“ አንዲት ሥቃይዋን የሚያሳይዋትን ዕጋለ ማውታ ለማዳን ወደ ቤሎጉርስክ በመገሥገሥ ላይ ነኝ ። ”

የፑጋቹቭ ዐይኖች ተቁለጨለጨ ። “ ከእኔ ሰዎች መሐል ዕጋለ ማውታ ለማሰቃየት የደፈረው ማነው እባክህ ? ” ሲል ጮኸ ። “ ምንም መሠሪ ቢሆን ከፍርድ አያመልጥም ! ተናገር ፤ ለመሆኑ ይህ አረመኔ ማን ነው ? ”

“ ሽቫብሪን ! ” በማለት መለስኩለት ። “ ያችን ቄሱ ቤት ያየሃትን ሕመምተኛ ልጅ በቁጥጥሩ ሥር እውሏት እንድታገባው እያስገደዳት ነው ። ”

“ ሺቫብሪንን የምሱን እሰጠዋለሁ ” አለ ፑጋቹቭ ጥርሶቹን ነክሶ ። “ ከትእዛዜ ውጭ መፈለልና ሕዝቤን ማሰቃየት ምን እንደሚያስከትልበት አሳየዋለሁ ። ይንጠለጠላታል ። ”

“ አንዲት ቃል እንድናገር ይፈቀድልኝ ” አለ ከሎፑሽካ ጎርነን ባለ ድምፅ ። “ ሽቫብሪንን የምሽጉ ጠቅላይ አዛዥ ለማድረግ ያልተጣደፍከውን ያህል አሁን ደግሞ ልትሰቅለው ትጣደፋለህ ። ከመኳንንት ዘር ፣ ያውም እርሱን በመሾምህ ኮዛኮችን አስቀይመህ እንዳልነበር ሁሉ አሁን ደግሞ በአንዲት አቤቱታ ብቻ እርሱን ለሞት በመዳረግ መኳንንቱን አታስበርግግ ። ”

“ ማንም ይሁን ማን፤ ጥፋተኛ ሆኖ እስከ ተገኘ ድረስ በነጻ የሚለቀቅበት እንዳችም ምክንያት አይኖርም ” አለ ሰማያዊ ጥብጣብ ያደረገው ሽማግሌ ። “ ሽሻብረንን መስቀል ምንም ጉዳት አያመጣም ። ደግሞም ይህንን ሰው ጠበቅ እድርጉ መመርመሩ አይከፋም ። ከዚህ ምን አመጣው ? ገዢነትምን ሳይቀበለው ፍርድምን እንዴት ይሻል ? ተቀብያለሁ የሚል ከሆነስ ከለየላቸው ጠላቶች ጋር በአሬንበርግ ውስጥ ይህን ያህል ጊዜ ምን አቆየው ? እስቲ ወደጣቢያ ልውሰደውና ብረት ላግል ። ጌታው ከአሬንበርግ ሹማምንት የተላከብን ሰላይ ለመሆኑ ቆሌዬ እያስጠነቀቀኝ ነው ። ”

የሽማግሌው አስተሳሰብ እውነትን የተመረኮዘ ይመስላል ። በእነማን መዳፎች ውስጥ እንደ ገባሁ ሳስብ መላ እካላቴ ደነዘዘ። ጭንቀት እንደ ተሰማኝም ፑጋቼሽ ዐወቀ። “ እናስ ጌታው ? ” አለኝ ፤ በዐይኖቼ ጠቀስ ትድርጉኝ ። “ የጦር አበጋዜ አባባል ከልብ የሚገባ ይመስለኛል ። አንተስ ምን ትላለህ ? ”

የፑጋቼሽ ጉትጉታ ብርታቴን መለሰልኝ ። በቁጥጥሩ ሥር ውያለሁና ተገቢ የመሰለውን እርምጃ ሊወስድብኝ እንደሚችል በጥምና ነገርኩት ።

“ ጥሩ ” አለኝ ፑጋቼሽ ። “ ለመሆኑ ከተማችሁ እንዴት ናት ? ”

“ እግዚር ምስጋና ይገባው ፤ ሁሉም መልካም ነው ” አልኩት ።

“ መልካም ነው ? ” ሲል እስቲጋባ ፑጋቼሽ ። “ ዝቡ በረኃብ እየረገፈ ! ”

የተናገረው ሐቁን ነው። እኔ ግን ቃለመሐላዬን ለመጠበቅ ስል የሚወራው ሁሉ ፍሬቢስ እንደሆነና በእሬን በርግ ምርት እንደ ተትረፈረፈ ላላምነው ሞከርኩ።

“ተመልከቱልኝ” በማለት ሽማግሌው ጣልቃ ገባ። “እፈትዎ ይዋሻል። የኮበለሉት ሁሉ የሚነግሩን በእሬን በርግ ረኝ በና ወረርሽኝ መስፋፋቱን፣ ጥንብ እንኳ ቢያገኙ ለመብላት እንደማይመለሱ ነው። ጌታው ደግሞ ምርት ተትረፍርፏል ይለናል። ሺቫብሪን ለመስቀል ከፈለጉ ይህንንም ደፋር ጐረምሳ ከጉኑ አብረውት ያንጠልጥሉትና የምቀኝነት ንትርካቸውን ያስወግዱልን።”

የዚህ ክፉ ሽማግሌ ቃላት ፑጋጅቭን ከነከኑት። ይኸኔ ከሎፑሻ የጓደኛውን ንዴት ሊያቀዘቅዝ ሞከረ። “ይበቃል፣ ኖሚች” አለው። “እንተ ሁሉም ይታነቅ፣ ይታረድ ማለት ይቀናሃል። ቆመህ መሔድህ ሰው አስመስሎ ሃል። ግን ነፍሱህ ከሥጋህ እየተመነጠቀች መሆኗን ፣ ትዘንጋ። እንተ ራስህ ከመቃብር አፍ ላይ እያለህ ሌሎችን ለማጥፋት ትመኛለህ። የሰው ደም በከንቱ ሲፈስ እይዘገንንህም ፣”

“እንተስ መልአክ መሆንህ ነው ፣” በማለት መለሰለት ቤሎቦሮዶቭ። “እንዲህ በድንገት ልብህን በርገኝ ጌራ ያቀለጠው ምን ይሆን ፣”

“እኔም ኃጢአተኛ እንደሆንኩ ይገባኛል” አለው ከሎፑሻ “ይህ ከንዴ” እንደ አጥንት የጠነከረ መጻፋን ጨብጦና እጅጌውን ሰብስቦ ጸጉራም ከንዱን እያሳየው፣ “ይህ ከንዴ የብዙ ክርስቲያኖችን ደም አፍሰሏል። ግን ጠላት እንጂ ወዳጅ አልገደልኩበትም። ጠላቱንም ያጋደልኩት በአደባባይ ወይም በደን ውስጥ እንጂ በጉጂ

ውስጥ ምድጃ ዳር ተጐልቼ አይደለም ። የገደልኩትም በቆመጥ ወይም በመጥረቢያ እንጂ በባልቴት አይደለም ። ”

ሽማግሌው ፊቱን በንቀት እያዞረ፣ “ ድፍጥጥ አፍንጫ ! ” በማለት ሰደበው ።

“ ምን አልክ ፡ አንት ሬሳ ? ” ሲል ከሎፑሻ ደነፋ ። “ አፍንጫህን እደፈጥጥልሃለው ጠብቅ ፡ ጊዜህ ሩቅ አይሆንም ! እግዜር ካለው አንተም የጋለ ብረት ታሸታለህ ። እስከዚያው ጺምህን እንዳልነጭብህ ! ” “ ከቡራን ጀጌ ራሎች ! ” አለ ፑጋቼሽ ኮስተር ብሎ ። “ ጭቅጭቃችሁ ይብቃ ! የእሬንበርግ ውሾች በሙሉ ቢንጠለጠሉ ደንታ አይኖረኝም ። ግን የእኛው ውሾች የእርስ በእርስ ንክሻ ያሳስበኛል ! ከእንግዲህ ይብቃ ! ”

ከሎፑሻና ቤልቦርዶቿ ቃል ላይተነፍሱ አንገቶቻቸውን እንደደፉ ተያዩ ። ከዚያ ጣጣ ውስጥ የከተተኝን ርዕስ መለወጡ አስፈላጊነቱ ታየኝና በፈጥታ ወደ ፑጋቼሽ ዘወር ብዬ “ እንዳው ፡ ስለ ሸለሙኝ ካፖርትና ፈረስ እስካሁን ሳላመሰግንዎት . . . ያለ እርስዎ ርዳታ ከተማ ሳልደርስ መንገድ ላይ በብርድ ተቆራምጄ እሞት ነበር ” አልኩት ።

ዘዲዬ ሠራ ። ፑጋቼሽ ተደሰተ ። “ በጐ ማድረግ ዋጋ አለው ” አለኝ ጠቀስ ካደረገኝ በኋላ አጨንቁሮ እያየኝ ። “ ያቺ ሺቫብሪን የሚያሰቃያት ወጣት ላንተ ምንህ እንደሆነች እስቲ አጫውተኝ ? እንዳው በነገራችን ላይ ፡ ፍቅረኛህ ነች እንዴ ? . . . እ ? ”

“ ዕጮኛዬ ነች ” አልኩት ። ሁኔታው ስለተረጋጋ ሐቁን ልደብቀው አልፈለግሁም ።

“እጮኛህ!” ሲል ጮኸ ፑጋቼሽ። “ታዲያ ለምን እንዲያ አላልከኝም? አጋብተናችሁ ሠርጋችሁን እንበላለን።” ከዚያም ወደ ቤሎቦሮዶቭ እየተመለከተ “ስማ! ጌታውና እኔ የጥንት ወዳጆች ነን። ገበታ ይቅረብልን። ጉዳዩን በንጹሕ ሕሊና ሲነጋ ብናየው መልካም ነው። ምን ማድረግ እንዳለብን ነገ እንወስናለን።”

ግብዣውን ላለመቀበል ማደርያር ፈልጎ ነበር፤ ግን አልቻልኩም። የቤቱ ጌታ መለሎ ልጆች ጠረጴዛውን ነጭ ጨርቅ አለበሱትና ዳቦ፣ የዓሣ ሾርባ፣ የሾድካና የቢራ ጠርሙሶች ደርድረውልን በድጋሚ ከፑጋቼሽና የተከበሩ ጓደኞቹ ጋር ማዕድ ለመካፈል በቃሁ።

ያለው ደጋታዬ የምካፈለው ፈንጠዝያ እስከ ውድቅት ሌሊት ተራዘመ። በመጨረሻም ሁሉም በመጠጡ ተቶ ከሙ። ፑጋቼሽ እንደ ተቀመጠ ማንጐላጀት ጀመረ፤ ጓደኞቹም እንድንወጣለት ምልክት አሳዩኝና አብረን መሰስ አልን። በክሎፑሻ ትእዛዝ ዘቦቹ ወደሆነ ሥፍራ ወሲዱኝና ከሳቪሎች ጋር ቆለፉብን። ሳቪሎች በዕለቱ አጋጣሚ በጣም ተገርሞ ስለነበር አንዲት ጥያቄ እንኳ አላነሣብኝም። ጨለማ ውስጥ ተጋድሞ ቁና ቁና ሲተነፍስና ሲያቃስት ለረጅም ጊዜ ቆየ። በመጨረሻም ማንከራፋት ሲጀምር በሐሳብ ተውጪ በዐይኔ እንቅልፍ ሳይዞር ነጋ።

ፑጋቼሽ በማለዳ አስጠራኝና ወደ ጐጀው አመራሁ። ደጃፉ ላይ በሦስት ፈረሶች የሚሳብ ሠረገላ ቆሟል። መንገዱ ላይ ሰዎች ይርመሰመሳሉ። ፑጋቼሽን በሩ ላይ አገኘ ሁት። ቆቡን አጥልቆና ጸጉራም ካፖርት ደርቦ እርሱም ለጉዞ ተዘጋጅቷል። ጓደኞቹም ከትናንት ማታ ይልቅ በዛሬው ዕለት ተረጋግተው ዙሪያውን ከበውት ቆመዋል።

ፑጋቴሽ የሞቀ ሰላምታ አቀረበልኝና ሠረገላው ውስጥ እንድገባ ጋበዘኝ ።

“ ወደ ቤሎጉርስክ ምሽግ ! ” አለው ፑጋቴሽ ደረቱ ሰፊውን ሠረገላ ነጅ ። ልቤ ታምቡር መታ ፈረሶቹ ተንቀ ሳቀሱ ፣ ቃጭሎቻቸውም ተቅጨለጨለ። ሠረገላችን በበረ ዶው ላይ ተንሳፈፈ ።

“ ቆይ ! ቆይ ! ” አለ እንደ የማውቀው ደምፅ ፡ ሳቪ ሊች ከኋላችን ሲሮጥ እየሁት ። ፑጋቴሽም ሠረገላው እን ዲቆምለት አዘዘ ። “ ጌታዬ ፡ ፒዬትር እንድሬች ! ” አለ ሳቪሊች “ በእርጅና ዘመኔ ከእነዚህ ወሮበ . . . ”

“ ወቸጉድ ! እንተ ሽማግሌ ” አለው ፑጋቴሽ ። “ እግ ዜር በምሕረቱ ለዳግመኛ ጊዜ አገናኘን ። በል ና ውጣ ። ”

“ አመሰግናለሁ ፡ ከቡር ሆይ ! አመሰግናለሁ ፡ አለ ኝታዬ ! ” አለ ሳቪሊች መቀመጫው ላይ እየተደላደለ ። “ ለእንደእኔ ላለ ደካማ ሰው ላሳዩት ደግነት እግዚአብሔር ለመቶ ዓመት ጤንነት እንዲለግስዎ ዕድሜዬን በሙሉ እጸልይልዎታለሁ ፤ ካሁን ወዲያ ስለቆዳ ካፖርቱም አላነ ሣም ። ”

የቆዳ ካፖርቱ ጉዳይ ፑጋቴሽን ያናድደዋል ብዬ ፈርቼ ነበር ። ደግነቱ ሳቪሊችን አልሰማውም ፡ ወይ አባባሉን ከቁም ነገር አላስገባውም ። ፈረሶቹ ይጋልባሉ ፡ ፑጋቴ ሽም ግራና ቀኝ እጅ ይነሣል ። ከጥቂት ደቂቃ በኋላ መን ደሪቷን ለቀን ጥርጊያ ጉዳናውን ተያያዝነው ።

በዚያን ወቅት የነበረኝን ስሜት በቀላሉ መገመት ይቻላል ። እስከ ምንጊዜውም እንዳጣኋት የቆጠርኳትን ያችን ሰው በጥቂት ሰዓታት ውስጥ ላያት ነው ። ስንገናኝ

ምን እንደምንሆን ለማየት ሞከርኩ . . . በእንግዳ አጋ
 ጣሚዎች ስለተቆራኘኝና ዕድሌን በመዳፋው ስጥ ስለአደ
 ረጋት ስለጥጋቴሽም አሰብኩ ። ፍቅረኛዬን ነጻ የሚያወ
 ጣልኝ ይህ ሰው ደም የሚጠማው ጨካኝ መሆኑን ዐው
 ቃለሁ ። የምሽጋችን አዛዥ የነበረው የሚሮናሽ ልጅ መሆ
 ኗን ጥጋቴሽ ገና አላወቀም ። ሺሻብሪንም ይህን ይፋ ከማ
 ውጣት ወደኋላ አይልም ። በዚህም ሆነ በዚያ ጥጋቴሽ እው
 ነቱን ይደርስበታል ። ታዲያ ያኔ ማሪያ ኢሻኖሽናን ምን
 ይውጣታል ? ቅዝቃዜ ተሰማኝ : ጸጉራ ቆመ ።

በደንገት ጥጋቴሽ ወደ እኔ ሆኖ “ ጌታው : ምንው በሐ
 ሳብ ተዋጥክ ? ” በማለት አባነኝ ።

“ አሳሳቢ የሆኑ ጉዳዮች ሞልተውኛል ” አልኩት ።
 “ መኮንንና የጨዋ ልጅ ነኝ ። ትናንት ሰዋጋህ እንዳልነበ
 ርኩ ሁሉ ዛሬ ደግሞ በአንድ ሠረገላ ውስጥ ከጉንህ ተቀ
 ምጫለሁ ። ለወደፊቱ ሕይወቴም አስደሳችነት ወሳኝ አን
 ተው ነህ ። ”

“ አልክ ? ” አለኝ ጥጋቴሽ ። “ ፈራሽኝ እንዴ ? ”

ከዚህ በፊት ከሞት አፋፍ ያዳነኝ ብቻ ሳይሆን ዛሬም
 ረዳቴ እርሱው መሆኑን ገለጽኩለት ።

“ ልክ ነህ : እግዚአብሔርን ትክክል ነህ ! ” አለኝ ።
 “ የእኔ ሰዎች እንዴት እንደ ተመለከቱህ አይተሃል ። ሽማ
 ግሌው ሰላይ መሆንህን አምኖበት በዛሬዋ ዕለት ተሰቃይ
 ተህ ልትሰቀል ነበር ። ግን አልተስማማሁለትም ። “ ሳቼ
 ሊችና ሠረገላ ነጂው እንዳይሰሙትም ድምፁን ዝቅ አድ
 ርጉ : “ የጋበዝከኝን ሾድካና የሸለምከኝን ቆዳ ካፖርት
 አስታውሳለሁ። እናንተ እንደምትሉኝም ደም የሚጠማው
 እውሬ እንዳልሆንኩ ልብ በልልኝ ። ”

የቤሌግርሰክን ምሽግ ሲወር ምን እንዳይረገ አይቻልም ፡ ግን መከራከሩ አግባብ ስላልመሰለኝ አንዲት ቃል አልተነፈሰኩም ።

ትንሽ ከቆየ በኋላ ፡ “ አሬንበርጉች ምን ይሉኛል ? ” ሲል ጠየቀኝ ።

“ የማትበገር ሰው ነው ይሉሃል ። እንተን የማያውቅ አንድም የለ ። ”

ፊቱ በኩራት ፈካ ። “ አዎ ” አለ በደስታ ተሞልቶ ። “ ውጊያ ዐዋቂ ነኝ ። አሬንበርጉች የዩዚያቫያን ጦርነት ያወቁ ይሆን ? ዐርባ ጀኔራሎች የተገደሉበትና ዐርባ ብር ጌዶች የተማረኩበት ነው ። እንተስ ምን ትላለህ ? ለመሆኑ የፕሩስያ ንጉሥ የሚቋቋመኝ ይመስልሃል ? ”

ፑጋቺቭ አቅሙን አለማወቁ አስገረመኝ ። “ እንተው ራስህ ምን ይመስልሃል ? ” ስል ጠየቅሁት ። “ ፍሬ ድረክን አሸንፈዋለሁ ትላለህ ? ”

“ ፍሬድረክን ? ለምን አላሸንፈውም ? ጀኔራሎቻችሁ በእጄ ናቸውና ዋጋውን ይሰጡታል ። እስካሁን ከንዴ አልተበገረም ። ቆይ ታያለህ ፡ ሞስኮ እስከምገባ ጠብቅ ! ”

“ ሞስኮም ላይ ለመዝመት ታስባለህ ? ”

ጥቂት ዐረፍ ብሎም ትንፋሹን ዋጥ አደረገና ፡ “ እግዚአብሔር ምስክራ ነው ! ሰውነቴ ስለተሳሰረ ነጻነት ያስፈልገኛል ። ተከታዮቼን የሚኮረከራቸው ነገር አለ ። ዋዛ እንዳይመስሉህ ። በሆዴ ያመቅሁት ጉድ አለ ። የመሸነፍ ዕጣ ቢገጥመንም የእኔንም ሆነ የራሳቸውን አንገት ያድናሉ ። ”

“ይሁና!” አልኩት። “ይልቅስ አሁኑኑ፤ ጊዜ እያለህ፤ ከእነርሱ ርቀህ እጅህን ለንግሥታችን ብትሰጥ አይሻልህም?”

ፑጋጅሽ በቁጭት ስሜት ከትኩት ብሎ ማቀብኝ። “በጭራሽ” አለ። “ለመጽጸት ጊዜው አልፎብኛል። ምንም ዐይነት ምሕረት አይደረግልኝም። እንደ ጀመርኩ እገፋቦታለሁ። ማን ያውቃል? ምናልባትም ድሉ የእኔው ይሆን ይሆናል! ግረሽካ እትፊፕዮቭስ ሞስኮን በሚገባ ገዝቶ የለ?”

“መጨረሻው ታዲያ እንዴት እንደሆነ ታውቅ የለ? በመስኮት ነበር የተወረወረው። ጭንቅላቱ ተቆርጦ፤ ፊሣው ተቃጥሎና ዐመዱ በመድፍ አፈመዝ ተጠቅጥቆ በአየር ላይ አልተበተነም?”

“ስማኝ እስኪ” አለኝ ፑጋጅሽ የሆነ ስሜት ፈንቅሎት። “ልጅ ሆኜ እንዲት ባልቴት የነገረችኝን ታሪክ ላሜውትህ።

“አንድ ንስር አሞራ አንዱን ቁራ እንዲህ ሲል ጠየቀው፡ ‘እስቲ አሜውተኝ፤ አያ ቁራ፤ አንተ በምድር ላይ ለሦስት መቶ ዓመታት ለመቆየት ስትችል እኔ ለምን ነው በሠላሳ ሦስት ዓመታት ብቻ የምቀጨው?’ ምክንያቱም ወንድሜ አለው ቁራው ሲመልስለት፡ ‘አንተ የሕያዋንን ያም ትመጣለህ፤ እኔ ግን የምኖረው ሬሳ እየበላሁ ነው።’ ንስሩ በአባባሉ አሰበበትና ‘እስቲ እኔም፤ አንተ እምት በላውን ለመብላት እሞክራለሁ’ አለው። መልካም። ንስርና ቁራ አንድ ላይ ተጓዙ። አንድ የሞተ ፈረስ አግኝተውም አንድ ላይ ሠፈሩበት። ቁራው እየጉራረሰ ስለ ጣፋጭ ነቱ ሲያወራ ንሥሩ አንዴ ብቻ ዐጨቅ አድርጎለት ከንፎቹን እያራገበ ‘ይቅርብኝ ወንድሜ፤ ጥምብ እየተመገብሁ

ለሦስት መቶ ዓመታት ከምኖር ለአንዲት ቀን የአንድ ሕያው ደም ቀምሼ እግዜር እንዳሻው ያድርገኝ' ብሎት ዐረፈው ። ይህን ተረት እንዴት ታየዋለህ ? ”

“ ግሩም ” ነው አልኩት ። “ ግን በበኩሌ ግድያን ዝርፈያን ጥምብ ከመብላት ለይቼ አላያቸውም ። ”

ፑጋቼሽ በመገረም ትክ ብሎ ከማየት በቀር አልመለሰልኝም ። በየሐሳባችን ተውጠን ሁለታችንም ጭጭ አልን ። ሠረገላ ነጂው ያንጐራጐራል ። ሳቪሊችም በተቀመጠበት ያንጐላቻል ። ሠረገላው በፕሮጊያ ጐዳናው ላይ ይመዘገዝጋል . . . በድንገት የያይክ መንደር ጉብታን አየሁ ፡ ከሩብ ሰዓት በኋላም ወደ ቤሉጉርስክ ምሽግ ሰተት ብለን ገባን ።

ምዕራፍ ዐሥራ ሁለት

ዕንላማውታዋ

የፍሬ ዛፋችን አልለመለመችም ፤
እብባ ልትፈካ ከቶ አልታደለችም ።
ውሷም መሽራችን የላት አባት ፤ እናት ፤
እማያሽሞንሙናት ፤ ስሞ እማመርቃት ።

የሠርግ ዘፈን

ሠረገላው ከአዛዝቱ ቤት በረንዳ ሥር ደርሶ ቆመ ። የፑ
ጋፔሽ መሆኑን የተገነዘቡ ሁሉ ዙሪያውን አሰፈሰፉ ። ሺኸ
ብሪንም አለቃውን ወጥቶ ተቀበለው ። የኮዛክ ልብሱን
አጥልቋል ፤ ጢሙንም እንዠርጓል ። ደስታውንና ታማኝ
ነቱን ለመግለጽ በታላቅ መሽቆጥቆጥ ፑጋፔሽን ከሠረ
ገላው ላይ ደጋግፎ አወረደው ። እኔን በማየቱ ቢደነግ
ጥም ስሜቱን እንደ ምንም ብሎ በመቆጣጠር እጁን ለሰ
ላምታ ዘረጋልኝና ፤ “ እንተም ከእኛው ዘንድ ገብተሃል ፤
አበጀህ ፤ ” የሚሉ ቃላት ወረወረልኝ ። ቃል ሳልመልስ
ለት ፈቴን አዞርኩበት ።

ያለፈ ዘመን ትዝታን ለመቀስቀስ በመቃብር ድንጋይ
ላይ እንደ ሠፈረ ጽሑፍ እስከ ዛሬ ከግድግዳ ያልወረደውን
የሟቹን አዛዥ ዲፕሎማ በዚያች በማውቃት ከፍል ውስጥ
ተንጠልጥሎ ስመለከት ልቤ በሐዘን ተሰነጠቀ ። ኢኸን
ኩዚማች ባለቤቱ እሽሩሩ እያለችው ተቀምጦ ያሽልብበት

የነበረው ሶፋ ላይ ፑጋጅቭ ዐረፍ አለ ። ሽቫብሪን ሾድካ አቅርቦለትም ፉት ካለ በኋላ ወደ እኔ እያመለከተ “ለእርሱም አቅርብለት እንጂ!” አለው ። ሽቫብሪን መጠጠን አመጣልኝ፤ ግን አሁንም ፊቴን ጠመዘዝኩበት ። በጭንቀት ተውጧል ። ፑጋጅቭ በእርሱ ላይ ቅሬታ እንዳለውም ጠርጥሯል ። ጌታው ፊት ሽር ጉድ እያለ በጥርጣሬ አመለ ካከት እኔንም ይቃኘኛል ። ፑጋጅቭ ስለምሽጉ ይዞታ፣ ስለጠላት የሚነፍሰውን ወሬና የመሳሰሉትን ከጠያየቀው በኋላ በድንገት “ስማ እስኪ፣ ወንድም፣ በቁጥጥርህ ሥር ያዋልካት ወጣት ለመሆኑ ማነች? እስቲ አሳየኝ” አለው።

ሽቫብሪን ዐመዱ ቡን አለ ። “ጌታዬ፣ በቁጥጥሩ ሥር አላዋልኳትምኮ” በማለት መለሰለት እየተንተባተበ ። “በጠና ታማለች ። የምትገኘውም መኝታ በቷ ነው ።” “ውስደኛ!” አለው ። ፑጋጅቭ ከተቀመጠበት እየተነሣ ። አሻፈረኝ ማለቱ እያዋጣውምና ፑጋጅቭን ወደ መኝታ በቷ መራው ። እኔም ተከተልኳቸው ።

መዳረሻው ላይ ሽቫብሪን ቆም ብሎ “ጌታዬ! እርስዎ የሚጠይቁኝን ሁሉ ለመፈጸም ዝግጁ ነኝ” አለ፤ “ግን ወደ ባለቤቴ መኝታ ቤት ሌላ እንግዳ አያምጡብኝ።”

ከፋኛ ደነገጥሁ ። “ምን? አገባሃት እንዴት?” አልኩት፤ በጥርፅ ልዘልዘለው እየዳዳኝ ።

“ሸሸሸሸሸ!” በማለት ፑጋጅቭ ጣልቃ ገባ ። “ይህን ማውጣጣቱ የእኔው ተግባር ነው። እና አንተ ደግሞ” ብሎ ወደ ሽቫብሪን እየተመለከተ፤ “አጉል ጮሌነት አታብዛ ። ሚስትህ ሆነች አልሆነች ይስማማታል የምለውን ባል እምመርጥላት እኔው ነኝ ። ተከተለኝ፤ ጌታው!” በማለትም ድጋፉን ገለጸልኝ ።

ወደ በሩ ስንጠጋ ሽሻብሪን እንደገና ጸጥ አለና ድምፁ እየተቆራረጠበት “ጌታዬ ! ከፍተኛ ትኩሳት ለቅቆባት በታላቅ ሥቃይ ውስጥ ስትገኝ ሦስተኛ ቀኗ መሆኑን ይወቁልኝ ” አለ ።

“ በሩን ክፈት ” አለው ፑጋቺቭ ።

ሽሻብሪን ኪሱን ደባብሶ መክፈቻውን እንዳላመጣ አስታወቀው ። ፑጋቺቭም በሩን በርግጫ ጠለዘው ። ቁልፉ ተሰበረ ፣ በሩ ወለል አለና ጐራ አልን ።

አንዴ መልከት አድርጌ ባለሁበት ደርቄ ቀረሁ ። ገር ጥታ ፣ መንምናና ጸጉሯ ተመሰቃቅሎ በዘባተሎ የባላገር ልብስ እንደ ተጠቀለለች ማሪያ ኢሻኖቭና ወለሉ ላይ ተኮራምታለች ። ከጐኗም በጉማጅ ዳቦ የተከደነ አንድ ማን ቆርቆሪያ ውሃ ተቀምጦላታል ። ገና ስታየኝ መንሰቅሰቅ ጀመረች ። ስለአዞረኝ በዚያች ወቅት የሆንኩትን አላውቅም ።

ፑጋቺቭ ሽሻሪንን በቁጣ አመለካከት እያንገበገበው “ ጥሩ ሆስፒታል አለህ ! ” አለው ። ከዚያም ወደ ማሪያ ኢሻኖቭና ቀረብ ብሎ “ ንገራኝ እስተ ልጄ ፣ ባልሽ እንዲህ እሚያስቃይሽ ለምንድን ነው ? እንዳው ፣ ምን ብትበድይው ይሆን ? ” ሲል ጠየቃት ።

“ ባልሽ ! ” በማለት የሰማችውን አስተጋባችለት ። “ ባሌ አይደለም ። እኔም ሚስቱ አይደለሁም ። እርሱን ከማገባ ሞቴን መርጫለሁ ። ከእርሱ እሚያላቅቀን ካጣሁም መሞቴ እማይቀር ነው ። ”

ፑጋቺቭ አውሬ መስሎ ሽሻብሪን ላይ እንዳተኮረ “ ብለህ ብለህ ልታታልለኝ ያፈርክ ? ” አለው ። “ አንተ ከብት ፣ ምስህ ምን እንደሆነ ታውቃለህ ? ”

ሽሻብሪን ተንበረከከ . . . ጥላቻዬና ቁጣዬ በእንደነት ገንፈለብኝ ። ጨዋ ነኝ ባዬ ሽሻብሪን ኦንድ ወንበዴ እግር ሥር ወድቆ ሲንከባለል ማየቴ አቅለሽለሽኝ ። ፑጋቼቭ ቀዘቀዘ አለ ። “አሁን ምሬሃለሁ” አለው ። “ለዳግመኛ ጊዜ ብታስቆጣኝ ግን . . .” ወደ ማሪያ ኢሻኖቭ ናም ዘወር ብሎ በርኅራኄ ድምፅ “ነይ ውጪ ፣ ልጄ ፣ እኔ ንጉሥሽ ነጻነትሽን አቀዳጅሻለሁ” አላት ።

ማሪያ ኢሻኖቭና መልክት አደረገችውና ከወላጆቿ ገዳይ ጋር ግምባር ለግምባር መፋጠጧን ተገነዘበች ። ፊቷን በእጇቿ ሸፍና አዞራትና የጌልየሽ ተዘረረች ። ላንሣት ስንደረደር ፖላሻ ሮጣ ገብታ ትንከባክባት ጀመረ ። ሽሻብሪንና እኔ እየተከተልንው ፑጋቼቭም ከክፍሏ ወጣ ።

“ታዲያስ ጌታው?” አለኝ ፑጋቼቭ እየሣቀ ። “ቆንጂትህን ነጻ አወጣንልህ ። ከእንግዲህ ቁስ አስጠርተን ጋብቻችሁ እንዲፈጸምላችሁ ብናደርግ ምን ይመስልሃል? እኔ የውል አባትህ እሆናለሁ ፣ ሽሻብሪንም ሚዜህ ይሆናል ።”

የፈራሁት ደረሰ ። የፑጋቼቭ አባባል ሽሻብሪንን በንዴት እንዘፈዘፈው ። “ጌታዬ!” አለው እየተርበተበተ። “ጥፋተኛ ነኝ ። ዋሽቼዎታለሁ ። ግራኔብም አታሉዎታል ። ይህች ወጣት ይህን ምሽግ በያዝንበት ወቅት የተሰቀለው የኢሻን ሚሮኖቭ ልጅ ናትኮ!”

ፑጋቼቭ እሳት የለበሱትን ዐይኖቹን ተከለብኝና “ምን?” ሲል አፈጠጠብኝ ።

“ሽሻብሪን የሚለው ትክክል ነው” በማለት መለስኩለት ትክ ብዬ እያየሁት ።

“ይህን አልነገርከኝማ!” አለኝ ፑጋቼቭ ፊቱን ጥቁርቁር አድርጎ ።

“እርስዎው ይፋረዱኝ!” አልኩት፡ “የሚኖሩሽ ልጅ መኖሩን በዚያን ወቅት በሰዎችዎ ፊት ብገልጽልዎ ኖሮ እዚያው በቁሟ ይዘለዝጋት ነበር። ምንም መዳኛ እል ነበራትም።”

“ልክ ነህ” አለኝ ፑጋቼሽ። “እነዚያ ሰካራዎች አያተርፏትም ነበር። የቂሱ ሚስት መዋሸቷም አግባብ አለው።”

“ይስሙኝ” አልኩት ቀጠል በማድረግ ወደ እኔ እንዳዘነበልልኝ ተገንዝቧ፡ “ምን ብዬ እንደምጠራዎ ግራ ይገባኛል። ስለውለታዎ ግን፡ ሕይወቴን በደስታ ልሠዋልዎ ዝግጁ ነኝ። ብቻ፡ ክብሪን የሚያገድፍብኝና ሕሊናዬን የሚቆጠቁጠኝ ትዕዛዝ እንዳይሰጡኝ። አለኝታዬ ነዎት፤ እንደ ጀመሩልን መጨረሻችንንም ያሳምሩልንና ይህች ምስኪን ዕንባሳውታና እኔ እግዚአብሔር ወደሚመራን እንሔዳለን። ከኃጢአትዎ እንዳያነጻዎ ዕድሜያችንን በሙሉ ጌታን እንለምንልዎታለን...”

የፑጋቼሽ ቁጡነት ገነፈለ። “እንዳሻችሁ!” አለኝ። “ሰውን መስቀል ከፈለግሁ አንጠለጥላለሁ፤ ምሕረት ማድረግ ካሰኘኝም እምራለሁ። አቋሜ ይኸው ነው። ውበቷን ፍቅረኛህን ውሰዳት፤ ከፈለግህበት ቦታ አድርሳት። የእግዚአብሔር ፍቅርና ጸጋም አይለያችሁ!”

ይህን ብሎኝ ወደ ሽሻብሪን በመዞር በቁጥጥር ሥር በዋሉት ምሽጎችና ከተሞች በሙሉ በነጻነት እንድንጓዝ የሚያስችለኝን የይለፍ ፈቃድ እንዲያስወጣልኝ አዘዘው። ሽሻብሪን በድንጋጤ ክው አለ። ፑጋቼሽ ምሽጉን ለመጉብኘት ሲነሣም ተከተለው። እኔም ለጉዞዬ ልዘጋጅ ወደ ጌላ ቀረሁ።

ወደ ማሪያ ኢቫኖቭና ክፍል በርሬ ብደርስ በሩ ተዘግቷል ። አንኳኳሁ ። “ ማንው ? ” አለችኝ ፖላሻ “ እኔው መሆኔን ነገርኳት ። የማሪያ ኢቫኖቭናም ጣፋጭ ድምፅ በሩን ዐልፎ በጀርዬ ተንቆረቆረልኝ ። “ እንዴ : ፒዩትር አንድሬች ። ልብሴን እየቀየርኩ ነው ። ወደ አኩሊና ፖም ፊሎቭና ቤት ሔደህ ጠብቀኝ ። አሁን መጣሁ ። ”

በትእዛዚ መሠረት ወደ አባ ጂራዚም ቤት አመራሁ ። እነርሱም እየሮጡ መጥተው ተቀበሉኝ ። መምጣቴን ሳቪ ሊች ቀደም አድርጎ ነግሯቸው ነበር ። “ እንዴት ነህ : ፒዩትር አድሬች ? ” አለችኝ ሚስቲቱ ። “ የእግዚር ፈቃዱ ሆኖ ይኸው በዐይኑ — ሥጋ ለመገናኘት በቃን ። ሳናነጣህ የዋልንበት ቀን የለም ። ማሪያ ኢቫኖቭናም የቁም ሥቃይ ዋን ስታይ ከረመች ። ጌታዬ : ከፑጋፔቭ ጋር እንዲህ ስምም ለመሆን እንዴት ቻላችሁ ? ያን ወርበላ ለዚህ እንኳ እና መስገነው እንጂ ! ”

“ አንቺ ደግሞ እንዳው ሁሉን ልወቅ አትበይ ። ቅል ብልብ ምላስ በጎ ነገር አያመጣም ። ጎራ በል እባክህ : ፒዩትር አንድሬች ! ከተለያየን ብዙ ጊዜ ሆነንኮ ! ” አለ አባ ጂራዚም ጣልቃ ገብቶ ።

ሚስቲቱ ያለዕረፍት እያነበነበች ያላትን ምግብ አቀራረበችልኝ ። ሽሻብሪን ማሪያ ኢቫኖቭና እንዲሰጡት እንዴት እንዳስጨነቃቸው : ማሪያ ኢቫኖቭናም ስትሰናበታቸው እንዴት እንዳነባችና ግን በፖላሻ በኩል : ፖላሻ በጣም ብልህ ልጅ ከመሆኗ የተነሣ ሰውዬውን እንደ እንዘርት ታሽከረክረዋለችና : እንዴት ሊገናኙ እንደቻሉ . . . ነገረችኝ ። የእኔንም ታሪክ ባጭሩ አወጋሁዋቸው ። ያታለሉት መሆኑን ፑጋፔቭ እንዳወቀባቸው ለነግራቸው ባልና ሚስቱ በድንጋጤ አማተቡ ። “ እግዚር ይቅር ይበ

ለን ! ” አለች አኩሌና ፖምፊሎቭና ። “ ፈጣሪ ማዕበሉን ያስታግሥልን ። ያ መሠሪ ሽሻብሪን ሠርቶልናል ! ” በዚያች ወቅት በሩ ተንኳኳና ማሪያ ኢቫኖቭና ፈገግታ ተላብሳ ጉራ አለች ። ያን የባላገር ድራቶዋን አውልቃ ጥላ ፣ ባትሽቀረቀርም እንደ ቀድሞዋ ለባብሳለች ።

ለረጅም ጊዜ እጅዋን ግጥም አድርጌ ከመያዝ በቀር እንዲት ቃል መናገር ተሳነች ። ልቦቻችን ግን ፣ በቃላት ተሞልተዋል ። አስተናጋጆቻችንም ምስጢራችንን ላለማሰማት ወስነው ክፍሉን ለቅቀውልን ወጡና ብቻችንን ቀረን ። የየልባችንን ሐሳብ ተለዋወጥን ። ምሽጋችን በጠላት እጅ ከወደቀበት ጊዜ አንሥቶ የገጠማትን አሠቃቂ ሁኔታ ፣ ያ ውሻ ሽሻብሪን ያደረሰባትን ፍዳ ሁሉ አንድ በአንድ ፣ ጫወተችን ። ያላለፍነውንም የደስታ ዘመን አስተውሰን . . . ተላቅሰን . . . በመጨረሻም ዕቅዴን አዋየኋት ” በሽሻብሪን ጥላ ሥር ፣ በፑጋቺቭ ባለሥልጣንነት በዚያ ምሽግ ውስጥ እንደማልተዋት ገለጽኩላት ። በከበባው ሳቢያ እልቂት ወደሚያንዣብብባት አሬንበርግም እንደማልወስዳት ነገርኳት ። በምድር ላይ ምንም ዘመድ የላትም ነበርና ወደ ወላጆቹ እንድትሔድ መከርኳት ። በመጀመሪያ ላይ ተጠራጠረች ። ምክንያቱም አባቴ ስለእርሷ ያለውን ጥላቻ ታውቀዋለች ። ስመጥር ጦረኛ ለነበረና ሕይወቱን ለሀገሩ ለሰዋ ዕውቅ ሰው ልጅ አጋር ለመሆን አባቴ ይህን አጋጣሚ እንደሚጠቀምበት ጠቁሜያት ፍርሃቷን ላስወግድላት ሞከርኩ ። በመጨረሻም “ ውዴ ማሪያ ኢቫኖቭና ሆይ ” አልኳት ፣ “ ባለቤቴ እንድትሆኝ እመኛለሁ ። እንግዳ አጋጣሚዎች አቀራርበውናል ። ካሁን ወዲያ ምንም ነገር ሊያራርቀን አይችልም ። ” ማሪያ ኢቫኖቭና መሸኮርመምና የእምቢታ ምልክት ሳታሳየኝ በጥሞና አዳመጠችኝ ። ዕድሏ ከእኔው ጋር እንደ ተጣመረ ገብ

ቷታል ። ሆኖም ልንጋባ የምንችለው ወላጆቹ ቢፈቅዱልን ብቻ መሆኑን በድጋሚ ገለጸችልኝ ። ከዚህ በላይ ልገፋፋት አልፈለግሁም ። ከልባዊ ፍቅር በመነጨ ስሜት ተሳሳም ንና ጉዳያችንን በዚህ ደመደምነው ።

በአንድ ሰዓት ውስጥ የፑጋቼቭ ፈርማ የተሞነሚጪ ረበት የይለፍ ፈቃድ መጣልኝ ። ፑጋቼቭም ዘንድ እንደ ቀርብ ተነገረኝ ። እርሱም ራሱ ለጉዞ ሲዘጋጅ አገኘሁት ። ለእኔ ካልሆነ በስተቀር ለሌላው ፍጹም አረመኔ የሆነውን ይህን ሰው ስሰናበት የወረረኝን ስሜት ለመግለጽ ያስቸግረኛል ። ለምን እውነቱን አላወጣም ? በዚያች ቅጽበት በጣም አዘንኩለት ። ከሚያጅቡት ወንበይዎች መሐል ቶሎ ብዬ አውጥቼው ከሚጠብቀው የስቅላት ቅጣት ላድነው ከልብ ተመንሁለት ። የሽሻብሪንና የሌሎች በዙሪያው የተገረገሩ ሰዎች መኖር በልቤ ያመቅሁትን ስሜቱን በቃላት ከመግለጽ አገደኝ ።

በወዳጅነት ተለያየን ። ፑጋቼቭ አኩሊና ፖምሬሎ ቭናን ከተሰበሰበው ሕዝብ መሐል ነጥሎ በዐይኑ ጠቅሷት “ ሠራሽልኝ አይደል ? ” በሚል ስሜት ጣቱን አወዛወዘ ባት ። ከዚያም ወደ ሠረገላው ገብቶ ነጂውን ወደ ቢርዳ እንዲወስደው አዘዘው ። ፈረሶቹ ሲንቀሳቀሱ ራሱን ብቅ አድርጎ “ ደህና ሁን ፣ ጌታው ! አንድ ቀን እንደገና እንገናኝ ይሆናል ! ” አለኝ በጉላ ደምፅ ። በእርግጥም ለመገናኘት በቅተናል ፣ ግን በምን ዐይነት አጋጣሚ !

ፑጋብቼቭ ነጉደ ። ከፊት ለፊቱ የተንጣለለውን መስክ አቋርጦ እስከሚሰወር ሠረገላውን በዐይኖቹ ተከተልኩ ። ሕዝቡ ተበተነ ። ሽሻብሪንም ተሰወረ ። እኔም ወደ ቄሱ ቤት ተመለስኩ ። የጉዞ ዝግጅታችን ስለ ተጠናቀቀ ልዘገይ አልፈለግሁም ። ዕቃዎቻችን በአዛዥ አሮጌ ሠረገላ

ላይ ተጫኑ ። ነጂው ፈረሶቹን ለንጉሙ ። ማሪያ ኢሻኖቭናም
 ከቤተክርስቲያኑ ጓሮ የተቀበሩትን የወላጆቿን መቃብር
 ለመሰናበት ሔደች። አብሬያት እንደሒድ፡ ጠይቂያት ነበር፤
 ግን አከላከላችኝ ። ከጥቂት ደቂቃዎች በኋላ እያነባች ተመ
 ለሰች ። ሠረገላው ተዘጋጅቷል ። አባ ጄራዚምና ባለቤቱ
 በረንዳቸው ላይ ብቅ አሉ ። ሠረገላ ውስጥ የተቀመጥነው
 ሦስት ነበርን — ማሪያ ኢሻኖቭና ፡ ፖላቭና እኔ ። ሳቪሊች
 የተጫነው ከላይ ነው ።

“ ደህና ሰንብች ፡ ማሪያ ኢሻኖቭና ፡ ልጄ ። ደህና
 ሁን ፈጥኖ ደራሹ ፒዬትር አንዲረች ! ” አላችን ሩጎሩጎዋ
 የቋሉ ሚስት ፡ “ መልካም ጉዞ ፡ እግዚር ጥላ ከለላ ይሁና
 ችሁ ! ” ጉዞ ጀመርን ። ሽቫብሪን አዛዝ መስኮት ላይ ቆሞ
 አየሁት ። ንዴት እንዳኮማተረው ገጽታው ይመስክራል ።
 ‘ በወደቀ እንጩት ላይ ምሳር ይበዛበታል ’ ከሚያሰኝ አድ
 ሬጉት ለመራቅ ስል ፊቴን ዘወር አደረግሁ ። ከዚያም በዋ
 ናው በር በኩል መሰስ ብለን በመውጣት የቤሉጉርስክን
 ምሽግ ለመጨረሻ ጊዜ ተሰናበትን ።

ምዕራፍ ዐሥራ ሦስት

መያዝ

“ እንግዲህ ጌታዬ — መቆጣት እያሻም ፤

ፍርዴን ለመሰንዘር ወደ ኋላ አልልም ፤

ተግባራ ነውና አአወላውልም ። ”

“ እኔ ለመቀበል ተዘጋጅቻለሁ ፤

ግን — የልቤን ለመግለጽ ፈቃድ ለምናለሁ ፤

እንደማይነፍቱኝም እተማመናለሁ ። ”

የጠዋቱ ገጽታዋ እንዲያ ከዘገነነኝና ከምወዳት ፍቅርኛዬ ጋር ሳይታሰብ ለመተቃቀፍ ያበቃንን ሁኔታዎች ሳስብ ባዶ ሕልም ስለሚመስለኝ ዕድሌን ላምነው አልቻልኩም ። ማሪያ ኢሻኖቭናም ሐሳብዋን ለመቋጨት ግራ እንደ ተጋባች ሁሉ ፈዝዛ አንዴ እኔን ፣ አንዴ መንገድ መንገድዋን ትመለከታለች ። ሁለታችንም በዝምታ ተዋጥን ። ልባችን ቀለጠ ። ጊዜውም ሳይታወቅን በረረና ከሁለት ሰዓታት በኋላ በፑጋቼቭ መዳፍ ውስጥ ከሚገኝ አንድ ምሽግ ደረሰን ። ፈረሶቹም ተለወጡልን ። የጠቅላይ አዛዥነቱን ሹመት ከፑጋቼቭ የተቀበለው አንድ ጢማም ኮዛክ ፣ ይህን የነገረን ወሬኛው ሠረገላ ነጂያችን ምስጋና ይድረሰውና የሞቀ አቀባበል ያደረገልንና ፈረሶቻችንን በፍጥነት የለወጠልን ለካስ ከፍተኛ ባለሟል መስዬው ኖሯል ።

ጉዞዎችንን ቀጠልን ። መሸትሸት ሲልም ፣ ያ የበፊቱ ምሽግ አዛዥ እንደ ጠቆመን ፣ ከፑጋቼቭ ጦር ጋር ለመቀላቀል የሚዘጋጅ እንደ ጠንካራ ባታልዩን ከሠፈረበት ሥፍራ ደረሰን ። ቃራፎቹም አስቆሙን ። “ማነው?” ለሚለው ጥያቄያቸው ሠረገላ ነጂው “የንጉሡ ባለሟልና ባለቤቱ!” የሚል መልስ ሰጣቸው ። ከመቅጽበት ከበቡንና የሰድብ መዓት አወረዱብን ። “ውጣ፣ የሰይጣን ባለሟል!” ሲል አምባረቀብን እንደ ጢማም መጋቢ ሃምሳ አለቃ ። “እንተም ሆንክ ባለቤትህ ፣ ምሳችሁን ታገኛላችሁ!”

ከሠረገላው ዱብ አልኩና ወደ አዛዦቻው እንዲወሰዱኝ ጠየቅሁ ። መኮንን መሆኔን ሲያዩ ወታደሮቹ ጸጥ አሉ። መጋቢ ሃምሳ አለቃውም ወደ መቶ አለቃው መራኝ ። “የንግሥቷ ባለሟሎች ናቸውና ፣ ወቸጉድ! ከእሳቱ ወደ ረመጡ! አይ እንተ ፈጣሪ! መጨረሻችን ምን ይሆን?” እያለ ሳቢሊች ከጉጌ አልተለየኝም ። ሠረገላውም በዝግታ ይከተለናል ።

በአምስት ደቂቃ ውስጥ ከእንዲት ደማቅ ጉጂ አደረሰን ። መጋቢ ሃምሳ አለቃው ከዘብ ጋር ትቶን ለማስታወቅ ገባ ። ወዲያው ተመልሶም ከቡርነታቸው ሊቀበሉኝ ጊዜ የሌላቸው መሆኑንና እኔን ወደ እስር ቤት ፣ ባለቤቴን ደግሞ ወደ እርሳቸው እንዲያደርስ የታዘዘ መሆኑን አስረዳን ።

“ምን ማለታቸው ነው?” ስል በቁጣ ጮኸኩ ። “አብደዋል እንዴ?”

“አላውቅም ፣ ጌታዬ” ሲል መለሰልኝ ። “የማውቀው ከቡርነታቸው ከቡርነትዎን ወደ እስር ቤት እንደ ወሰድና ከብርቱ ባለቤትዎን ወደ ከቡርነታቸው እንዳደርስ መታዘዜን ብቻ ነው ።”

ወደ በረንዳው ተንደረደርኩ ። ዘቦቼም ሊመልሱኝ ስላልሞከሩ፡ እንደሮጥኩ አምስት ወይም ስድስት የሚሆኑ ሰዎች ካርታ ከሚጫወቱበት ክፍል ዘው አልኩ ። አጫዋቻቸውም መቶ አለቃው ነበር ። ግርም ያለኝ በሲምብሪስክ ሆቲል ገንዘቤን ሙልጭ አድርጎ የበላኝ ያ ኢቫን ኢቫኖቪች ዙሪን የሚባለው ሰው መሆኑ ነው ።

“ እንዴት ይሆናል ? ” አልኩ በጨኸት ። “ አንተ ነህ እንዴት ኢቫን ኤቫኒች ? ”

“ እንዴት ፡ ፒዬትር አንድሬች ! ምን እግር ጣለህ እባክህ ? ከወዴት ነው የምትመጣው ? ሰላም ፡ ወንድሜ ! ጨብጠኝ እንጂ ! ”

“ በቅድሚያ ማረፊያ ቦታ ብታሳየኝ ? ”

“ ማረፊያ ቦታ ? ከአኔው ዘንድ ቆይ ። ”

“ አልችልም ፡ ብቻዬን አይደለሁምኮ ! ”

“ ታዲያ ምናለበት ! ለሁለታችሁም ይበቃል ። ”

“ ጓደኛዬ አንዲት እመቤት ናት ። ”

“ እመቤት ? ከየት ቀለብካት ? እህላ ወንድም ! ”

ካለኝ በኋላ ፋጩቱን በመልቀቅ የተቀሩትንም አግቀብኝ ። እኔም ግር አለኝ ።

“ በል እስቲ ” በማለት ቀጠለ ዙሪን “ ይሁና ። ክፍል ይሰጥል ። ግን አዝናለሁ . . . እንደ ቀድሞው ሞቅ ባለ ግብዣ ላይ ብንጨዋወት መልካም ነበር ። ግን . . . የፑጋቺቭን ወዳጅ ለምን አታመጣትም ? እስከጋሪ ብጤ ናት እንደ ? ‘ አትፍሪ ’ በላት ፡ ‘ ሰውዬው ጨዋ ነው ፡ እይጎዳትም ። ’ ግትር ከሆነችም አንድ ጥሩ ጥፊ አቅምላት ። ”

“ ምን ማለትህ ነው ? ” አልኩት ። “ የጥገኛሽ ወዳጅ ? የሚቼ ፡ የአዛዝ ሚሮኖሽ ልጅ ናትኮ ! ከእስር ቤት አውጥቻት ወላጆቹ ዘንድ ላኖራት እየሸነጸት ነው ” “ ምን ? አሁን የነገሩኝ ስለአንተ መምጣት ኖሯል ! ይገርማል ! ይገርማል ምን ጉድ ነው ? ”

“ ሁሉንም በኋላ አጫውትሃለሁ ። በእግዚአብሔር ቶሎ ብለህ ልጅቷ እፎይታ የምታገኝበትን ሁኔታ ፍጠርልኝ ። ዘቦችህ ክው አድርገዋታልኮ ! ”

ዙሪን ወዲያው ትእዛዝ አስተላለፈ ። ራሱ ሔዶም ስለ ተፈጠረው አለመግባባት ማረያ አሸኖሽናን ይቅርታ ከመጠየቁም በላይ ፡ በከተማው ምርጥ ከተባሉት ማረፊያ ቤቶች አንዱ እንዲያዝላት መጋቢ የአምሳ አለቃውን አዘዘው ። እኔን ከእርሱው ቤት እንዳርፍ አደረገኝ ።

ከእራት በኋላ ብቻችንን ስንሆን ያጋጠመኝን ሁሉ በዝርዝር አወሳሁት ። ጀርዎቼን ተክሎ አዳመጠኝ ። ታሪኬን ስደመድምለት ራሱን ነቅንቆ ፡ “ የነገርከኝን ሁሉ ተቀብዬዋለሁ ወንድም ፡ ግን የማልወድልህ አንድ ነገር አለ ። ለጋብቻ የሚያከንፍህ ምንድን ነው ? ከልቤ መሆኑን እምልልሃለሁ ። ደግሞም እመነኝ ፡ ጋብቻ ጣጣ ነው ። የሚስትና የማተኞች ጫጫታ ምን ሊበጅህ ? እርሳው ! አድምጠኝ ፡ ከዚህች ልጅ ጋር ያለህን ግንኙነት አቁም ። የሲምብርስክን ጉዳና አጽድቼዋለሁና የሚያስፈራ ነገር ስለሌለ ነገውን እርሷን ብቻዋን ወደ ወላጆችህ ቤት ልከህ እንተ ከእኔው ዘንድ ከረም ። ወደ እሬንበርግ መመለስም አይኖርብህም ። እንደገና በወንበዴዎቹ እጅ ብትወድቅ ለድጋሚ ጊዜ ማምለጥህን እንጂ ። ያሳበደህ ፍቅርም ይበርድልህና እፎይታ ታገኛለህ ። ”

ሙሉ በሙሉ ባልሰማማበትም ፣ በንግሥቲቷ ጦር ሠፊዊት ውስጥ ያለብኝ ግዳጅና የተሰጠኝ ማዕረግ ስለከበ ሉኝ የዙሪንን ምክር በመቀበል ማሪያ ኢሻኖቭናን ለመሸ ሃትና እኔ በዚህ ምድብ ውስጥ መቆየት ወሰንኩ ።

ሳቪሊች ወደ መኝታ ከፍሌ ብቅ አለ ። ሲነጋ ከማ ሪያ ኤሻኖቭና ጋር እንዲሔድ ነገርኩት ። በመጀመሪያ ተቃ መመኝ ። “ ምን አልክ ፣ ጌታዬ ፣ ብቻህን ልተውሃ ፣ ማን ይረዳሃል ፣ ወላጆችህስ ምን ይሉኛል ፣ ”

ግትርነቱን ስለማውቅ በፍቅርና በማባበል ለማሳመን አሰብኩ ። “ ሳቪሊች ፣ የምወደህ ጓዴ ፣ ” አልኩት ። “ ጥያቄዬን ተቀበለኝ ፣ እባክህ ፣ እዚህ አገልጋይ አያስፈልገኝምና አንተው ማሪያ ኢሻኖቭናን ካላደረሰክልኝ ሰላም አላገኝም ። እንዲያ በማድረግህ ደግሞ እኔኑ ማገልገልህ ነው ፣ ምክንያቱም ሁኔታዎች እንደ ተመቻቹልኝ ላገባት ወስኛለሁ ። ”

ይህን ሲሰማ ሳቪሊች እጆቹን በደንጋጤ እያወራጨ ፣ “ ልታገባት ፣ ” ሲል አምባረቀብኝ ። “ ልታገባት ታስባለህ ፣ እንደው አባትህ ምን ይሉ ፣ እናትህስ ምን ይላሉ ፣ ”

“ ይሰማማሉ ፣ በእርግጥ ይሰማማሉ ” በማለት ላሳ ምነው ሞከርኩ ። የማሪያ ኤሻኖቭናን ምንነት ሲገነዘቡ ጋብቻችንን ያጸድቁልናል ። እምነቴን በንተው ላይ ጥያለሁ ። እናቴና አባቴ ያምኑሃልና አንተም በሽምግልና ትረዳኛለህ ፣ አትረዳኝም ፣ ”

ሽማግሌው ልቡ ተነካ ። “ አዬ ፣ ፒዩትር አንድሬች ጌታዬ ፣ ” አለ ። “ ስለ ጋብቻ ለማሰብ እንኳ ገና ነህ ። በእርግጥ ማሪያ ኢሻኖቭና ሽጋ ልጅ ናትና ይህን ዕድላችሁን መቆጣት ኃጢአት ነው ። እንግዲህ ይሁና ፣ ይህችን ቆንጆ

ላድርሳትና ለወላጆችህም ስለ ጋብቻችሁ እንዲያስቡበት በትሕትና ልገልጽላቸዋል።”

ሳቪሊችን አመስግኜ ወደ ዙሪን መሻታ ከፍል ሔደች። ከመቅበጥበጤ የተነሣ ብዙ አወራለሁ። በመጀመሪያ ላይ ዙሪን በጥምና ያዳምጠኝ ነበር። ግን ነገሩ ሁሉ የማይጨበጥ ስለሆነበት፣ መተኛቱን መርጦ ወዲያውኑ ማንኳ ረፍ ጀመረ። እኔም መዘላበዴን አቁሜ አርአያነቱን ተከተልኩ።

ጠዋት በማለዳ ማሪያ ኢቫኖቭና ዘንድ ሔጄ ዕቅዱን አዋየሁዋት። መልካም ሆኖ አግኝታው ወዲያውኑ ተስማማችልኝ። የዙሪን ወታደሮችም የዚያኑ ዕለት ከተማዋን ይለቅቁ ነበር። መዘግየትም አልተቻለኝም። ሳቪሊች እንደሚንከባከባት ነግራለችና ለወላጆቿ የምትወስድላቸውን ደብዳቤ አስጨብሜት ማሪያ ኢቫኖቭናን በዚያው ተሰናበትኳት። አለቀሰች። “ደህና ሁን፣ ፒዩትር አንድሬች” አለችኝ በኩለሰ ድምፅ። “እንደገና አንተን ማየት አለማየቴን የሚያውቅልኝ እግዚአብሔር ብቻ ነው። ግን እስከ ሕይወቴ መጨረሻ አልረሳህም። እስከ ዕለተ ሞቴ በልቤ ውስጥ ትኖራለህ።” አንዲት ቃል ለመሰንዘር አልቻልኩም። ሰዎች ከብባወን ስለነበር፣ ስሜቴን በእነርሱ መሐል መዘከዘኬን አልወደድኩም። በመጨረሻም ተጓዘች። እኔም በትካሄና በዝምታ ተውጪ ወደ ዙሪን ዘንድ ተመለስኩ። እርሱ ሊያጽናናኝ ተጣጣረ። እኔም እርሷን የምረላበትን መንገድ ሁሉ ለማግኘት ሞከርኩ። ቀኑ እንደ ምንም ዐለፈ። ሌቱ ደግሞ ስለ ዘመቻው ጉዞዋችን ስንነጋገር ነጋ።

የካቲት መገባደዱ ላይ ነው። ወታደራዊ እንቅስቃሴን የሚገታው የክረምቱ ወቅት ስለ ተገባደደ፣ ጀነራሎች ችን ኃይላቸውን በማስተባበር የማጥቃት እርምጃ ለመው

ለድ የሚዘጋጁበት ወቅት ነበር ። ፑጋቼሽ አሬንበርግን ከብቦ እንዳስጨነቃት ቢሆንም፤ መደበኛ ወታደሮች እየተሰባሰቡ ወደ ምሽጉ በማምራት ወንበዴዎቹን በየአቅጣጫው እያጠቁ ነው ። ወታደሮቻችን ብቅ ሲሉ የመንደሩ ነዋሪዎች እግሬ አውጭኝ ይላሉ ፤ ወርበሎቹም ይፈረጥጣሉ ። የድል እርምጃችን ፈጣንና የማያዳግም እየሆነ መጣ ።

በአጭር ጊዜ ውስጥ ልዑል ጎረቤቷን ፑጋቼሽን ከታቲስቼ ምሽግ አባርሮ ፤ የተከታዮቹንም ምሽግ ከሰበረና ኃይላቸውን ከበታተነ በኋላ ፤ አሬንበርግንም ነጻ በማውጣቱ የወንበዴው ቡድን ከፋኛ ተዳከመ ። በዚያኑ ወቅት ዙሪያም ወደ አንድ አቅጣጫ አዝምቶን ከመድረሳችን በፊት ወንበዴዎቹ ስለ ፈረጠጡ አንዳቸውን ለማየት እንኳ አልበቃንም ። የጸደይ ዝናብ በአንዲት መንደር አቆየን ። ወንዞች ሞሉ ፤ መንገዶችም ተዘጉብን ። ከለየላቸው ወርበሎችና አውሬዎች ጋር የተያያዝነው ይህ እጉል ጦርነት በአስቸኳይ የሚደመደምበትን ጊዜ እያሰላሰልን ራሳችንን በማጽናናት ጊዜያችንን እንደ ምንም ገፋነው ።

ፑጋቼሽ ግን አልተያዘም ። ወደ ሳይቤርያ የበረቱ ማዕድናት በሰውና በመሣሪያ ከተጠናከረ በኋላ፤ እኩይ ተግባራቱን ቀጠለ ። እንደገናም ድል ማግኘቱ ተወራለት ። በሳይቤርያ ውስጥ የሚገኙትን የመደበኛ ጦር ምሽጎች ድምጥማጣቸውን እንዳጠፋ ሰማን ። ወዲያውኑ ደግሞ ካዛንን ጨብጦ ወደ ሞስኮ የማምራቱ ዜና የወንበዴው ኃይል ተኮላሽቷል በሚል ሰብብ እንቅልፋቸውን ሲለጥጡ የነበሩትን መኮንኖች አባነናቸው ። ዙሪያም ወደ ሾልጋ እንዲዘምት ታዘዘ ።

ስለ ዘመቻችንና ስለ ጦርነቱ ፍጻሜ በዝርዝር አላወሳችሁም ። ሕዝቡ በሥቃይ ማለቁን መጥቀሱ ይበቃኛል ። በወንበዴዎቹ ዝርፊያ እናቸውን የቀሩትን መንደሮች ስናቋ

ርጥ እኛም ያለ የሌለ ስንቃቸውን ከእነዚያ ያልታደሉ ሰዎች እንነጥቅ ነበር ። የእስተዳደር ሥርዓት መላቅጡ ጠፍቶ ባለመሬቶች ሳይቀሩ ጫካ ገብተዋል ። በየሥፍራው የወረቀቶች መንጋ እየመሸገ የጠብ እሳት ይለኩሳል ፤ የመደበኛ ወታደሩ ክፍልም እንዳሻው ይቀጣል ፤ ይምራል ። በአጠቃላይ ፤ በጦርነት እሳት የሚንቀለቀለው ያ ግዛት በእጅጉ የሚያስጠላ ነበር ። እግዜር ከእንደዚያ የመሰለ መላቅጡ የጠፋ ትርዒት ይሰውራችሁ ፤

በኢሻን ኢሻኖቪች ሚኤልስን እየተባረረ ፑጋቺሽ ይርጣል ። በየት አቅጣጫ እንደ ሸመጠጠም እንሰማለን ። በመጨረሻም ያ አስመሳይ መያዙ ለዙሪን መልእክት ደረሰውና ጦርነቱን እንድናቆም ታዘዝን ። ውጊያው ተፈጸመ። ወደ ወላጆቹ ቤት የመመለስ ምኞቱም ሠመረልኝ ። ከእቅፋቸው የመግባቱና የማሪያ ኢሻኖቪናን ዐይን የማየት ጉጉቴ አስፈነድቀኝ። እንደ ሕፃን ዘለልኩ። ዙሪን ትከሻውን ከፍና ዝቅ እያደረገብኝና እየተንከተከተ፡ “መጨረሻህ እያምረኝም ፤ ካልከ አግባና ዕረፈው ፤” እለኝ ።

ግን የሆነ ሰሜት ደስታዬን በረዘብኝ ። በንጹሐን ደም የታጠበውን የፑጋቺሽን አሟሟት ከጭንቅላቴ ማውጣት አቃተኝ ። ‘ለምን ደረትከን ለላንጃ ፤ ግንባርከን ለጥይት ሆን ብለህ አልሰጠህም ? ከዚያ ለራስህ የበለጠ የሚበጅህ ምን ነገር አለ ?’ አልኩት በሆዴ ። ከዚያ የተሻለ ምርጫ አላገኘሁለትም ። በሕይወቴ ውስጥ በገጠሙኝ ቀውጢ ጊዜያት የደረሰልኝንና ዕጮኛዬን ከዚያ ሺሻብሪን ከሚባል መናጢ እጅ ፈልቅቆ ያወጣልኝን ፑጋቺሽን ከአእምሮዬ ከቶ ልፍቀው አልኻልም ።

ዙሪን በፈቃድ አሰናበተኝ ። በጥቂት ቀናት ውስጥ በበተሰቤ መሐል ልገኝ ፤ የማፈቅራትን ማሪያ ኢሻኖቪንም ላያት ነው . . . ግን በድንገት መብረቅ ወረደብኝ ።

በጉዞዬ ቀን ፡ እንደውም መንገዴን ለመጀመር በተነሣሁበት ሰዓት ፡ ዙሪን በጣም ተረብሾና ብጣሽ ወረቀት አንጠልጥሎ ከጎጆዬ ዘው አለብኝ ። ልቤን ውጋት ሰቀ ዘው ። ለምን እንደሁ እንጂ ፍርዖት ተሰማኝ ። የተመደበ ልኝን ረዳቴን አስወጥቶ የሚነግረኝ እንደ መልእክት እንዳለው አስታወቀኝ ። “ ምን ይሆን ? ” ስል ጠየቅሁት በደንጋጤ ። “ አያስደሰትህ ይሆናል ” አለኝ ወረቀቱን እያስጨበጠኝ ። “ አሁን ነው የተላከልኝ ፡ እንብበው ” ብሎኝ ወረቀቱን አስጨበጠኝ ። ማንበብ ጀመርኩ ፤ ወታደራዊ ባለሥልጣኖች በተገኘሁበት ሥፍራ በቁጥጥር ሥር እንዲያውሉኝና የፑጋጅሽን ጉዳይ ወደሚመረምረው ኮሚሽን ፡ ወደ ካዛን ፡ በጥበቃ እንዲልኩኝ የሚያስጠነቅቅ ምስጢራዊ ትእዛዝ ነበር ።

ወረቀቱ ከእጄ አምልጦኝ ሊወድቅ ምንም ያህል አልቀረውም ። “ ምንም ማድረግ አይቻልም ” አለኝ ዙሪን ። “ ይህን ትእዛዝ የማስፈጸም ኃላፊነት አለብኝ ። ከፑጋጅሽ ጋር ያደረግኸው የወዳጅነት ሽርሽር ፡ በዚህም ሆነ በዚያ ፡ መንግሥት ጀር ሳይደርስ አልቀረም ። ሆኖም ኮሚሽኑን አሳምነህ መጨረሻህ እንደማይከፋ እምነቴ ነው ። አይዞህ ፤ ጉዞህን አሁኑኑ ጀምር ። ” ተረጋጋሁ ። የሚጠብቀኝንም ብያኔ አልፈራሁትም ። ግን እንዲያ የጓጓሁለት ቀን መዘግየቱ ፡ ምናልባትም በወራት ፡ በእጅጉ አስመረረኝ ። ጋሪው ተዘጋጀ ። ዙሪንም ተሰናበተኝ ። ሻምላቸውን በመዘዙ ሁለት ወታደሮች ታጅቤ ጉዞዬን ተያያዝኩት ።

ምዕራፍ ዐሥራ አራት

ክ ስ

ወሬ እንደ ሰደድ እሳት አገር ይፈታል ።

(ምሳሌ)

ዐይነተኛው ጥፋቴ ከአሬንበርግ ያለሕጋዊ ፈቃድ ወጥቼ መከረሜ እንደሆነ ዐውቄዋለሁ ። ይህን ለማሳመን አይቸግረኝም ። በይፋ ክልክል ባይሆንም በዚያን ወቅት ወታደራዊ ሥርዓት ጠብ መጫር ብዙውን ጊዜ የሚበረ ታታ ተግባር ስለነበር ግፉ ቢል ክስ የሚመሠረትብኝ በአጉል ጀብደኝነት እንደሚሆን ገመትሁ ። በአንጻሩ ደግሞ ከፑጋቼሽ ጋር ስለነበረኝ ግንኙነት የሚመስከርብኝ ሰው ቁጥር አያሌ በመሆኑ በከዳተኝነት መጠርጠሬ አልቀረም ። የሚጠብቀኝን ምርመራ እያሰላሰልኩና መልሴንም እያውጠነጠንኩ ዳኞቼን በግልጽነትና በሐቀኛው መንገድ በሀቀኛው ለመቅረብ ወሰንኩ ።

ከፈራረሰኝውና ከተቃጠለኝው ከካዛን ከተማ ደረሰኩ ። ያለጣራና መስኮት የቆሙትና የተለበሰቡት ግድግዳዎች አግጠዋል ፡ መንገዶቿ በከሰል ከምር ተጨናንቀዋል። ፑጋቼሽ የተወው ቅርስ ይኸው ነበር ! ከፍርስራሹ መሐል ብቻውን ወደተገተረ ወደ አንድ ምሽግ ተወሰድኩ ። እጅ በው ያደረሱኝ ወታደሮች ለተረኛ ዘዎች ሲያስረክቡኝ እነዚያ ደግሞ በተራቸው አንጥረኛ አስጠርተው በእግር

ብረት አስቀፈደደኝ። በብረት ፍርግርግ የተሸፈነች ፋካ ብጤ መስኮት ወዳላት አንዲት ጠባብና ጨለማ ከፍልም ተወስጄ ታሰርኩ።

ከአንዲህ ያለ ጅምር መልካም ውጤት አይጠበቅም። ሆኖም መንፈሴ አልተኮላሸችም፤ ተስፋ አልቆረጥኩም። በሥቃይ የሚዋትቱ ሰዎች እንደሚያደርጉት ሁሉ እኔም ለመጀመሪያ ጊዜ ከንጹሕ፣ ግን ከተጣጠበች ልቤ የመነጨ የእውነተኛ ጸሎት ቃናን አጣጥሜ፤ ወደፊት ለሚጠብቀኝ ጣጣ ራሴን ሳላስጨንቅ በሰላም እንቅልፍ ተዋጥኩ።

በማግሥቱ ጠዋት የእስር ቤቱ ዘበኛ ቀስቅሶኝ ኮሚ ሽኑ ዘንድ እንደምቀርብ ነገረኝ። ሁለት ወታደሮችም ወደ አዛዥ ቤት ወሰዱኝና እነርሱ ከውጭ ቀርተው ብቻዬን ወደ ውስጥ እንድዘልቅ ፈቀዱልኝ።

አዳራሹ ሰፋ ያለ ነው። ሁለት ሰዎች ተቀምጠዋል። አንዱ ኮስታራና ቁጡ የሚመስል ሽማግሌ ጄነራል ሲሆን፤ ሌላው የሐያ ስምንት ዓመት ገደማ ሣቂታ፤ ንቁና፤ ተጫዋች ብጤ ወጣት ሻለቃ ነው። ቃሌን ለመመዝገብ የተመደበው ጸሐፊ መስኮት አጠገብ ከሚገኘው ጠረጴዛው ላይ ማንጐሉን ጀሮው ላይ አጋድሞና ወረቀቱ ላይ አቀርቅሮ ተቀምጧል።

መስቀልኛ ጥያቄ ተጀመረ። ስሜንና ሥሪዬን ተጠየቅሁ። የአንድሬ ፒትሮቪች ግሪኔቭ ልጅ መሆን አለመሆኔን ጄነራሉ ጠየቀኝ። መልሴን በአዎንታ ሳቀርብለት ቆጣ ብሎ፡ “እንደዚያ ያሉ የተከበሩ ሰው እንዳንተ ያለ ወራዳ ልጅ ማፍራታቸው ያሳዝናል!” አለኝ። የተመሠረተብኝን ከስ በሀቅ እንደምቋቋመው ያለኝን ተስፋ በተረጋጋ እንደበት ገለጽኩለት። ልብ ሙሉንቴ አላስደሰተውም። “ብልጣብልጥ ትመስላለህ” አለኝ ግንባሩን ከስ

ከሶ ። “ ግን ካንት የበለጡ ብልጣብልጦችን የእጃቸውን እንዲያገኙ አድርገናል ። ”

ወጣቱ ሰውዬም በበኩሉ እንዴትና መቼ ፑጋቼቭን ማገልገል እንደ ጀመርኩና በምንሰ ያህል ከፍያ እንደ ተቀጠርኩ ጠየቀኝ ።

መኩንንና የጨዋ ልጅ እንደ መሆኔ የፑጋቼቭ አገል ልጋይ እንዳልሆንኩና ከእርሱም ምንም ዐይነት ከፍያ እንዳልተቀበልኩ ኮራ ብዬ መለስኩለት ።

“ ታዲያ ” አለኝ መርማሪዬ “ ጓደኞቼ በግፍ ሲታረዱ እንዴት አንድ መኩንንና የጨዋ ልጅ ብቻ ከዚያ ወን በዴ ምሕረት ሊያገኝ ይችላል ? እንዴትስ ይኸው መኩንንና የጨዋ ልጅ ከወርባሎች ጋር ተወዳጅቶ ይገባበዛል ፡ ከዚያ ቀንደኛ ወንበዴ የቆዳ ካፖርት ፡ የፈረስና የሃምሳ ኮፒክ ስጦታዎች ይቀበላል ? በከሃዲነት ወይም ደግሞ ከፍርሃት በመጣ የአድርባይነት ግፊት ካልሆነ በቀር እንዴት እንዲህ የመሰለ እንግዳ ደራሽ ወዳጅነት በሁለታችሁ መሐል ይፈጠራል ? ”

በመኩንኑ ቃላት ከፋኛ ቆሰልኩና ሽንጤን ገትሬ ለመከራከር ተነሣሁ ። ከፑጋቼቭ ጋር ለመጀመሪያ ጊዜ የተገናኘው በአውላላ ሚዳ ውስጥ የበረዶ ውሽንፍር በሚያፏጭብን ወቅት እንደ ነበርና የቤሎጉርስክን ምሽግ በወረረ ጊዜ ፑጋቼቭ እንዳስታወሰኝና ምሕረትም እንዳደረገ ልኝ ነገርኩት ። ከእርሱ ቆዳ ካፖርትና ፈረስ ያላንዳች መግደርደር መቀበሌን አምኘለት የቤሎጉርስክን ምሽግ ለወራሪዎች ለማዳን በተደረገው ጥረት ውስጥ ግን እስከ መጨረሻው ድረስ መታገሌንም አወሳሁት ። በመጨረሻም በእሬንበርግ አደገኛ ከበባ ወቅት ስላሳየሁት ጀግንነት የምሽጉን አዛዥ በምስክርነት አቀረብኩ ።

ኮስታራው ሰውዬ ጠረጴዛው ላይ የነበረ እንደ ደብ
 ዳቤ እንሥቶ ማንበብ ጀመረ ። “ ግሪኔቭ የተባለው መኰ
 ንን የውትድርና ሥርዓትን በመጣስና መሐላውንም በማፍ
 ረስ በወቅቱ ዐመፅ ውስጥ ስለ መካፈሉና ከወንበዴዎቹ
 መሪ ጋር ግንኙነት ስለመፍጠሩ ከቡርነትም ላቀረበው
 ጥያቄ ምላሹን እንደሚከተለው ሳቀርብ ክብር እየተሰማኝ
 ነው ። ግሪኔቭ የተባለው መኰንን ከጥቅምት እስከ ጥር
 1773 በአሬንበርግ ሲያገለግል የቆየ ቢሆንም፣ ከላይ በተ
 ጠቀሰው ዕለት ከከተማዋ በመጥፋት በምድቤ ውስጥ ከሚ
 ገኙት ወታደሮች ተሰውሮ ከርሟል ። ከፑጋቹቭ ጋር በአ
 ንዲት መንደር ውስጥ ተገናኝተውም እንደ ላይ በመሆን
 ቀድሞ ሲያገለግልበት ወደነበረው ወደ ቢሎጐርስክ ምሽግ
 እንደሒዱ የደረሰን ማስረጃ ይጠቁማል ። ጠባዩን በተመለ
 ከተም ያለኝ . . . ” ንባቡን ከዚህ ላይ አቋርጦ፣ “እንተሰ
 ስለዚህ የምትለው አለህ ? ” ሲል ደነፋብኝ ።

ከማሪያ ኢቫኖቭና ጋር ስለአለኝ ዝምድናና ከዚያው
 ጋር ስለ ተያያዙት ጉዳዮች ቀደም ሲል እንዳይረግሁት
 ሁሉ በግልጽ ለማስረዳት አሰብኩ ። ግን ለማፈን የማልች
 ለው ስሜት ተናነቀኝ ። ስሟን ማንሳቱ ለምርመራ ወደ
 ኮሚሽኑ ዘንድ እንደሚያስጉትታትና አልባሌዎች በሚነ
 ዙብኝም ሐሜት አብራኝ የመበከሏ ጉዳይ ስለ ዘገነኝ ተር
 በተበትኩና የምለው ጠፋኝ ።

የመደናገጤን ሁኔታ በጥሞና ያዳምጡኝ የነበሩትን
 ዳኞችን መንፈስ በርዞብኝ ጥርጣሬያቸውን አባባሰብኝ ።
 ወጣቱ መኰንንም ከዋነኛው ጠቋሚ ጋር ፊት ለፊት እንደ
 ገናኝ ሐሳብ አቀረበ ። ጀኔራሉ “ የትናንቱን ወንበዴ ” እን
 ዲያስገቡት አዘዘ ። የጠቆመብኝን ሰው ዐይን ለማየት በጉ
 ጉት ወደ በሩ ዞርኩ ። ከጥቂት ደቂቃዎች በኋላም የሰንሰ
 ለት ድምፅ ሰማሁ ። ወዲያውም በሩ ተከፈተና ሽቫብሪን

ገባ ። እንዴት እንደ ተለወጠ ገረመኝ ። ከፋኛ ከሰቷል ፣ ገር ጥቷል ። ረጅም ጢሙ ተንጨፍሯል ። እስከ ቅርብ ጊዜ ድረስ ጥቁር የነበረው ጸጉሩ ሽበት ወርሮታል ። የምስክርነት ቃሉን በደከመ ግን ግልጽ በሆነ አቋም ደገመላቸው ። እንደ አባባሉ ፑጋቼቭ ወደ ኤሬንበርግ የላከኝ ሰላይ ሆኛለሁ ። በየቀኑ ተዋጊ በመምሰል ከምሽት ወጣ እያልኩ በከተማዋ ውስጥ ስለሚደገረው ሁሉ ማስረጃ ለፑጋቼቭ አስተላልፍ ነበር ። ከዚያም ለይቶልኝ ወደ እርሱው ገብቼ ከአንድ ምሽግ ወደ ሌላው አብራው እየተንሸራሸርኩ ጓደኞቼን ሁሉ በማጥፋት ሥፍራቸውን ለመውሰድና ለመሸለም በተቻለኝ መጠን ጥረት እንዳደረግሁ መሰከረብኝ ። በዝምታ ሳዳምጠው ቆይቼ በአንድ ነገር እፎይታ አገኘሁ ። ይኸውም በዚያ አስከፊ ሰው አንደበት የማሪያ ኢቫኖቭና ስም አለመነጣቱ ነበር ። ምናልባትም በጥላቻ ስለአሸቀነጠረችው ስሜቱ ከፋኛ ቆስሎበት ይሆናል ስለእርሷ ለማንግት ያስፈለገው ። ምናልባትም እርሷን በተመለከተ እኔን ምላሴን እንድሰብስብ ያስገደደኝ ዐይነት ስሜት እርሱም ተጭሮበት ይሆናል ። ያም ሆነ ፣ ይህ የቤሎጐርስክ ምሽግ አዛዥ ልጅ ስም በኮሚሽኑ ፊት አልተነሣም ። ዳኞቹ ለሽቫብሪን ቃል መቃወሚያ ይኖረኝ አይኖረኝ እንደሁ ሲጠይቁኝ ፣ በቀድሞው ቃሉ እንደምፀናና የምጨምረው ምንም ሐሳብ እንደሌለኝ መለስኩላቸው ። ጀነራሉ እንድንወጣ አዘናጐን ለጐን አብረን ወጣን ። ሽቫብሪንን በእርምጃ ተመለከትኩት ። ግን አንዳችም ቃል አልወጣኝም ። በጥላቻ እየገለፈጠና ሰንሰለቱን እየጐተተ ፊት ለፊቱ በችኩላ ኩስኩስ አለ ። እኔም ወደ ታሰርኩበት ክፍል ተመልሼ ለመስቀለኛ ጥያቄ እንደገና ሳልቀርብ ቀረሁ ።

ከአሁን ወዲያ ለአንባቢ ስለማቀርባቸው ድርጊቶች የዐይን ምስክር አይደለሁም፤ ሆኖም ይጋግሜ ስለሰማኋቸው

ቁልጭ ብለው በአእምሮዬ ውስጥ ተስለዋልና ልክ በወቅቱ በሥፍራው እንደ ነበርኩ አድርጌ አወጋችኋለሁ ።

ወላጆቼ ማሪያ ኢሻኖቭናን የተቀበሏት የጥንት አባ ቶቻችን ያሳዩት በነበረው ታላቅ እንክብካቤ ነበር ። ዕንሉ ማውታዋን ለማስጠጋትና ፍቅራቸውን ለማካፈል ያበቃቸው የእግዚአብሔር ጾጋ እንደሆነ አመኑ ። የሚያውቁት ሁሉ ይወዷት ነበርና እነርሱም ወዲያውኑ እቅፋቸው ውስጥ አስገቧት ። አባቴ ስሜቴን በልጅነት ጠባይ እየተረገመ ብኝ ማጥላላቱን ተወ፤ እናቴም ብትሆን ከጋብቻችን ወዲያ የምትመኝልኝ ምንም ነገር አልነበራትም ።

የመያዜ ዜና ቤተሰቤን በጣም አድርጎ አስገረማቸው ። ከፑጋቺቭ ጋር ስለነበረኝ እንግዳ ግንኙነት ማሪያ ኢሻኖቭና ለወላጆቼ የነገረቻቸው አቃልላ ስለነበር ከልባቸው አሳቃቸው እንጂ አላስደነገጣቸውም ነበር ። የዘውዱን አገዛዝ ለመገርሰስና የባላባቱን ሥርዓት ለማፈራረስ ከተጠነሰሰ ዐመፅ ውስጥ የእኔን መሳተፍ አባቴ ፈጽሞ ሊቀበለው አልቻለም ። ሳቫሊችም ቢሆን የፑጋቺቭ ተጋባዥ መሆኔንና እንዳንድ ስጦታዎችንም ከወንበያው መቀበሌን ይናገር እንጂ በከጋዲነት እንደማልጠረጠር ምሉላቸዋል ። እነርሱም በዚህ ተጽናንተው መጨረሻዬ እንደሚያምር በታላቅ ጉጉት ይጠባበቃሉ ። ማሪያ ኢሻኖቭናም ምንም እንኳ ጉዳዩ ቢያሳስባትም፣ በትሕትናና በበገላ ምግባር የተኮተኮተች በመሆኗ ምንም አላለችም ።

ሳምንታት ዐለፉ . . . እናም አንድ ቀን አባቴ በፒተርስበርግ ከተማ ከሚኖርና የልዑልነት ማዕረግ ካለው ዘመዳችን አንድ ደብዳቤ ያረሰው ። ደብዳቤውም የሚያወሳው ስለእኔው ነበር ። ከተለመደው የሰላምታ መግቢያ በኋላ ልዑሉ የእኔ በዐመፁ ውስጥ መሳተፍ በበቂ

ማስረጃ የተደገፈ በመሆኑ ከባድ ቅጣት ተበይኖብኝ እንደ ነበር ፣ ነገር ግን ንግሥቷቷ የአባቴን አገልግሎትና የዕድሜውን መግፋት አመዛዝና በእኔ በእርኩሱ ልጄ ላይ የተወሰነብኝን የሞት ቅጣት በዕድሜ ልክ የቁም እስራት በማሻሻል ወደ ሳይቢሪያ እንደጥላክ ያትታል ።

ያልታሰበው ይህ የነገር በትር አባቴን የሞት ያህል አደነዘዘው ። የተለምዶው ኮስታራኑቱ ጠፋና በመረረ ሐዘን እንባውን አዘነበው ። “ምን?” በማለት ደግሞ ደጋ ግሞ እየጮኸ ፡ “ልጄ የፑጋቼቭ ግብረአበር ! አንተ እግዚር ፣ ምን አመጣህብኝ ! ንግሥቷቷ ምሕረት አደረጉለት ! ፍርዱን አሻሻሉለት ! ምንው ሞቶ ባረፈው ኖሮ የተቀደሰ ዓላማ ነው ብሎ ላመነበት ጉዳይ እንደ ተንጠለጠለው አንዱ የቀድሞ ዘመዴ ! አባቴም ከቦሊኒስኪና ከኩሮቸቭ ጋር በስቅላት ሰማዕትነትን ተቀብሏል ። እንዴት አንድ የጨዋ ዘር መሐላውን አፍርሶ ከወንበዴዎች ፡ ነፍስ ገዳዮችና መድረሻ ቢስ ጥራጊዎች ጋር ይሠለፋል ! ዘር አሰዳቢ !” በማለት ንዴቱን ይገልጻል ። በቁጣው የተደናገጠ ሹው እናቴ በድብቅ እንባዋን እየረጨች የወሬን ዝባዝን ኬነት የሚያስረዱ ታሪኮችን በመደርደር ልታጽናናው በተቻላት ሁሉ ሞከረች ። አባቴ ግን የሚሰማት አልሆነም ።

ከሁሉም በላይ የተሠቃየችው ማርያ ኢቫኖቭና ነበረች ፡ ለእርሱዋ ስል እንጂ ራሱን ነጻ ለማውጣት እንደማይሳነኝ አመነች ። ለሐቁ መሸፋፈንና ለገጠመኝ ፍጹሙ ራስዋን ተጠያቂ አደረገች ። እንባዋንና ሐዘኗን ከማንም ደብቃ ነጻ የምወጣበትን ዘዴ አዘውትራ ማሰላሰል ያዘች ።

በአንድ ምሽት ወቅት አባቴ ሶፋ ላይ ተቀምጦ የፍትሕ መጽሔት ያገላብጣል ። ግን በሐሳብ ርቆ ሔዶ ነበርና መጽሔቱ እንደ ወትሮው ሰሜቱን አልኮረኮረለትም ።

የአርበኝነት ዜማ በታፈነ ፋጩት ያንጉራጉራል ። እናቴ እየቆያየች እንባዋን ዱብ በማድረግ የሹራብ ሥራ ይዛለች። ጉንዋ ተቀምጣ ስትጠልፍ የነበረችው ማሪያ ኢቫኖቭና ወደ ፒተርስበርግ መሔድ እንዳለባትና መጓጓዣም እንደ ሚያስፈልጋት በድንገት ገለጸችላቸው ። እናቴ ይብልጥ አዘነች ። “ለምንድን ነው ወደ ፒተርስበርግ የምትሔጁው?” ስትል ጠየቀችት ። “አንቺም ትተሽን ልትሔጁ ነው እንዴት ማሪያ ኢቫኖቭና?” ጉዞው የወደፊት ሕይወቴን ምን ነት እንደሚወስነውና በታማኝነት ሲታገል የወደቀ አርበኛ ልጅ እንደ መሆኗ የአንድ ዕውቅ መኳንንት እርዳታ ለመሻት እንደምትሔድ ነገረችቸው ።

አባቴ አንገቱን ደፋ ። “የልጄን ወንጀል የሚያስታውሰው ማንኛውም ጉዳይ ስድብ ስለሚመስለው ጭብጥ ኩርምት ያደርገዋል ። “ሒጃ! ልጄ” ብሏት በረጅሙ ተነፈሰ ። “ደስታሽን ለማጨለም አንፈልግም ። የወጣለት ከሃዲውን ሳይሆን መልካሙን ባል እግዜር ያድልሽ” ብሏት ከተቀመጠበት ተነሣና ክፍሉን ለቅቆ ወጣ ።

ከእናቴ ጋር ብቻቸውን እንደቀሩ ማሪያ ኢቫኖቭና ስለ ጉዞዋ ዓላማ በመጠኑ አጫወተችት ። እናቴ አቅፋት በእንባዋ እያጠበቻት ዕቅድዋ እንዲሳካላት ጸለየችላት ። ማሪያ ኢቫኖቭና በታማኝ አገልጋይዋ ፓላሻና ሳይወድ በተለየኝ ፣ ግን እጮኛዬን በማገልገል ራሱን በሚያጽናናው ሳቪሊች እየተረዳች ለጉዞዋ የሚጠቅማትን ዝግጅት አጠናቀቀች ።

ማሪያ ኢቫኖቭና በሰላም ሶፊያ ከተማ ገባች ። በዚያን ዘመን ቤተመንግሥቱ ወደነበረበት ዛርስካይ ሲሎ ወደ ተባለው ቦታ አምርታ በአቅራቢያው ማረፊያ ቤት ተከራየች። በአንድ ጉኑ ከፖስታ ቤት ጋር የተያያዘ ቤት ነበር ። የፖ

ስታ ቤቱ ኃላፊ ባለቤት ጋር ተወዳጅታ ወዲያውኑ ጨዋታ ጀመሩ ። ሴትየዋ አጉቷ የቤተመንግሥት ባለሟል እንደ ሆነና ንግሥቷ በስንት ሰዓት ከአልጋዋ እንደምትነሣ ፣ መቼ ቡና እንደምትቀምስ ፣ ለሽርሽር ምን ጊዜ ብቅ እንደ ምትልና እነማንስ እንደሚያጅቧት ፣ ቀን ቀን ከእነማን ጋር እንደምትውልና ለእነማንስ ትሁትነቷን እንደምታሳይ ፣ ማታ ማታ ደግሞ ምን ዐይነት እንግዶችን እንደምታስተ ናግድ በመጠቆም ስለቤተ መንግሥት ሚስጢራዊ ሕይ ወት በስፋት አወሳቻት ። ባጭሩ ፣ የዚያች ሴት ፣ የአና ቭላ ሲቭና ፣ ሐተታ ታሪክ እንደመሆኑ ለዝንተኛለም በቤተ መዘክር ሊቀመጥ በተገባው ። ማሪያ ኢቫኖቭና በጥምና አዳመጠቻት ። ወደ መናፈሻ ሥፍራም አብረው ወጣ አሉ። እና ቭላሲቭና የእያንዳንዱን ጉዳናና ድልድይ ታሪክ እየነ ገረቻት ዞረው ቤታቸው እስኪመለሱ ድረስ ባልንጀርነታ ችው በይበልጥ ተጠናክረ ።

ማሪያ ኢቫኖቭና በማግሥቱ በጠዋት ተነሥታ ለባበሰ ችና ወደ መናፈሻው ሥፍራ አዘገመች ። በበልግ ቅዝቃዜ ቅጠሎቻቸው ወደ ወርቃማነት ቀለም በተለወጡት ዛፎች አናት ላይ ፀሐይዋ ተግብላ የዕለቱን ውበት አዳምቃዋለች። ሰፊው ሐይቅ እያበራ ረግቶ ተንጣልሏል ። በጠርዙ ላይ እጅብ ብለው ካጠለሉት ቁጥቋጦዎች ሥር ዳክየዎች ቱር ቱር እያሉ በመውጣት በላዩ ላይ ይንሳፈፋሉ ። የል ዑል ፒዩትር አሊክሳንድሮቪች ሩምንትሌቭን የቅርብ ጊዜ ድሎች የሚያበሥር ሐውልት የቆመበትን አንድ ለም ለም መስክ ማሪያ ኢቫኖቭና ስታቋርጥ በድንገት አንዲት ሴት ወይዘሮ ተቀምጣ ተመለከተች ። አጠገቧም ሔዳ ዐረፍ አለች ። ሴት ወይዘሮዋ ትክ ብላ እንደምትመለከታት ሁሉ ማሪያ ኢቫኖቭናም ሰረቅ እያደረገች ከላይ እስከ ታች ቃኘ ችት ። ሴት ወይዘሮዋ ነጭ ፒጃማ ፣ ቆብና ባለወፍራም

ገበር ጃኬት ለብሳላች ። የዐርባ ዓመት ገደማ ሰድሜ እንደ
ሚኖራት ማሪያ እ.ኛኖብና ገመተች ። የደም ገምቦነቷ ከብ
ሯንና ጨዋነቷን ሲጠቁም ሰማያዊ ዐይኖችዋና ፈገግታዋ
ልብ ይሰውራሉ ። ዝምታቸውን ለመግፈፍ ሴት ወይዘሮዋ
ጨዋታ ጀማሪ ሆነች ።

“ የዚህ ሠፈር ነዋሪ አይደለሽም ፣ ነሽ እንዴ ? ”
ስትል ጠየቀችት ።

“ አይ ፣ አይደለሁም ። ከገጠር ገና ትናንት መጣባቴ
ነው ። ”

“ ከቤተሰቦችሽ ጋር ነው የመጣሽው ? ”

“ አይደለም ፣ እመቤቴ ! ብቻዬን ነው ። ”

“ ብቻሽን ? ለዚያ አልደረሰሽምኮ ! ”

“ አባትም እናትም የለኝም ። ”

“ ለሆነ ጉዳይ የመጣሽ ይመስለኛል ። ”

“ አዎ ፣ እመቤቴ ! ለንግሥቲቷ አቤት ለማለት ነበር
የመጣሁት ። ”

“ አባትና እናት የለኝም ብለሽኛልና ምናልባት የደረሰ
ሰብሽን በደል ለመግለጽ ሳይሆን አይቀርም አመጣጥሽ ! ”

“ አይደለም እመቤቴ ! የመጣሁት ርዳታ እንጂ
ፍትሕ ፍለጋ አይደለም ። ”

“ ማንነትሽን ብትነግረኝ ? ”

“ የሻለቃ ሚሮኖቭ ልጅ ነኝ ። ”

“ ሻለቃ ሚሮኖቭ ! ከአፌንበርግ ምሽጎች የአንድ
ኛው አዛዥ የነበሩት ? ”

“ አዎ እመቤቴ ። ”

ሴት ወይዘሮዋ ልቧ ተነካ ። “ይቅርታ አድርጌልኝ” አለችት በርኅራኄ ድምፅ ፡ “በግል ሕይወትሽ ጣልቃ ገብኼ ከሆነ ። ከቤተ መንግሥት ሰዎች ጋር አግባብ ስላለኝ ችግርሽን ስትገልጫልኝ ምናልባት እረዳሽ ይሆናል ።” ማሪያ ኢቫኖቭና በአካብሮት ብድግ ብላ ምስጋናዋን ገለጸ ችላት ። የዚህች እንግዳ ሴት ርኅራኄ ጉልበት ሰጣት ። የተጣጠፈች ወረቀት ከኪሷ አወጣችና ለዚህች ለአለኝታዋ ሰጠችት ፡ እርሷም በዝምታ ተቀበለችት ።

በመጀመሪያ በጥሞናና በሐዘኔታ መንፈስ አነበበ ችው ። ግን ወዲያውኑ ገጸ ሲለዋወጥ ማሪያ ኢቫኖቭና አስተዋለች ። ከጥቂት ደቂቃዎች በፊት የሰላም ጸዳል ተላብሶ ያስደስት የነበረው ፊቷ ሲኮሳተር አይታ በድንጋጤ ተዋጠች ።

“ለግረኔሽ አማላጅ መሆንሽ ነው ?” አለችት በቸልተኝነት ። “ንግሥቲቷ ይቅርታ የሚያደርጉለት አይመስለኝም ። ወደ ወንበዴው ያስኮበለሉት የሥነ ምግባር ብልሹነቱና አደገኛ ጋጠመጥነቱ እንጂ አለማወቅና ልጅነቱ አይደሉም ።”

“አዩ ! እኔ እንዲያ አይደለም ፤ እመቤቴ ! ።”

“አይደለም ?” በማለት ተቆጣች ሴት ወይዘሮዋ ፊቷ እየቀላ ።

“አይደለም ፤ ጉዳዩን በዝርዝር ዐውቀዋለሁና እምልልዎታለሁ ። ሁሉንም ላጫውትዎ እንዲያ ያለ ሥቃይ ውስጥ የገባው ለእኔ ሲል ብቻ ነው ። ከተመሠረተበት ክስ ራሱን ነጻ ለማውጣት አለመሞከሩም እኔን በጉዳዩ ውስጥ ላለማስገባት ሲል ብቻ ነው” በማለት አንባቢ የሚያውቀውን ታሪክ በሙሉ አወሳችላት ።

ሴት ወይዘሮዋም፤ ሁሉንም ልቅም አድርጋ አዳምጠችት። “ለመሆኑ የት ነው ያረፍሽው?” ስትል ጠየቀችት። ማሪያ አድራሻዋን ነገረችት። ሴትየዋም የእና ቭላሴቭናን ስም ስትሰማ ፈገግ ብላ “ገባኝ፤ ዐውቃለሁ! ደህና ሁኝ፤ መገናኘታችንን ግን ለማንም ሰው እንዳትነግረ! በቅርቡም ለደብዳቤሽ መልሱን እንደምታገኝ ተስፋ አደርጋለሁ” አለችት።

ይህን ብላት ጉዞዋን ቀጠለች፤ ማሪያ ኢቫኖቭናም በተስፋ ተሞልታ ወደ እና ቭላሴቭና ተመለሰች።

እና ቭላሴቭና ማርያን በበልግ ወቅት በማለዳ የእግር ጉዞ እንዳታደርግ እያስጠነቀቀችትና ሻይ ፋት እያሉ ማለቂያ የሌለውን የቤተ መንግሥት ወሬዋን ስትጠርቅላት አንድ ሠረገላ ከደጃፋቸው ከቸች አለ። “ጀው ዘው ብሎ ገብቶ ለማሪያ ኢቫኖቭና የንግሥቲቷን የአክብሮት ጥሪ አቀረበ።

እና ቭላሴቭና ቅጥ አምብሩ ጠፋት። “የእግዚር ያለህ!” ስትል ጮኸች። “ንግሥቲቷ ቤተመንግሥታቸው ድረስ ጠፋሽ! ከዚህ መኖርሽን እንዴት ሊሰሙ ቻሉ? እንዴትስ ብለሽ ፈታቸው ትቀርቢያለሽ፤ ልጄ? የቤተመንግሥትን ሥርዓትና ወግ የምታውቁ አይመስለኝም አብሬሽ ብሔድ አይሻልም? በመጠኑም ቢሆን እረዳሻለሁ። በዚህ ያዘቦት ልብስሽስ እንዴት ብለሽ ትቀርቢያለሽ? የአንድ ባልንጀራዬን ብጫ ቀሚስ ልዋስልሽ ይሆን?” ይኸኔ መልእክተኛው ጣልቃ ገብቶ ንግሥቲቷ የፈለጉት ማሪያ ኢቫኖቭናን ብቻ እንደሆነና በአዘቦት ልብሷ ልትቀርብ መቻሏንም ነገራቸው። ምንም ማድረግ አልተቻለም። ማሪያ ኢቫኖቭና ከሠረገላው ገብታ ጉዞዋን ወደ ቤተመንግሥት ቀጠለች፤ የእና ቭላሴቭናን ምክርና መልካም ምኞት ተቀብላ።

ማሪያ ኢቫኖቭና ዕድልዋ እንደሚቃናላት ገምታ ፤
 ልቧ እንደ ታምቡር ሲመታ እንዳልቆየ ሁሉ በድንገት
 ቀጥ ያለ መሰለ ። በጥቂት ደቂቃዎች ውስጥም ሠረገላው
 ቤተ መንግሥቱ ደጃፍ ላይ ደርሶ ቆመ ። ማሪያ ኢቫኖቭና
 ደረጃዎቹን እየተንቀጠቀጠች ወጣቻቸው ። በሮቹ ወለል
 ተደርገው ተከፈቱላት ። የእልፍኝ አስከልካዩ ፊት ለፊቷ
 እየሮጠ በመምራት የሚያማምሩ ባዶ ክፍሎችን አቋረ
 ጠች ። በመጨረሻም በአንድ በተዘጋ በር ደጃፍ ላይ አቁ
 ሟት መምጣቷን ለመንገር ወደ ውስጥ እንደሚዘልቅ አስ
 ታ ውቃት ።

ንግሥቷቷን ፊት ለፊት የማየቱ ነገር ስለ አስፈራት
 ማሪያ ኢቫኖቭና መቆም አቃቃት ። በጥቂት ጊዜም ውስጥ
 በሩ ተከፍቶላት ወደንግሥቷቷ ልዩ ክፍል ጐራ አለች ።

ንግሥቷቷ አንዲት ኮመዲኖ አጠገብ ተቀምጣለች።
 ያሉት ጥቂት አጋፋሪዎችም ለማሪያ ኢቫኖቭና ሥፍራ ለቀ
 ቁላት ። ንግሥቷቷ በርሳራጌ በምታነጋግራት ወቅት ማሪያ
 ኢቫኖቭና ድምጿን ለየች ። ያች ከመናፈሻ ሥፍራ ላይ በግ
 ልጽ ያነጋገረችት ሴት ወይዘሮ መሆንዋን ተገነዘበች ።
 “ቃሌን ጠብቂ ምኞትሽን ላሟላልሽ በመቻሌ በጣም ደስ
 ይለኛል ። ችግርሽ መፍትሔ አግኝቷል ። የዕጮኛሽን ንጽ
 ሕና ደርሼበታለሁ ። ለወደፊቱ አማችሽ የምታደርሽልኝን
 ይህን ደብዳቤም ተቀበይኝ ።”

ማሪያ ኢቫኖቭና በሚንቀጠቀጡ እጆቿ ደብዳቤውን
 ተቀብላ ንግሥቷቷ እግር ላይ ስትደፋ ንግሥቷቷ አቃንታ
 ሳመቻት ። ከዚያም ንግሥቷቷ “ሀብት እንደሌለሽ ዐው
 ቃለሁ” አለችት ፤ “እናም የሻለቃ ሚሮኖቭ ውለታ ስላ
 ለብኝ ስለ ወደፊት ኑሮሽ አትጨነቁ ። የወደፊት ሕይወት
 ሽን በእኔ ላይ ጣይው ።”

የችን ዕጻለማውታ ንግሥቲቱ በታላቅ ርኅራኄ ካለ ተናገደችት በኋላ አሰናበተችት ። በዚያው በሰረገላ ማሪያ ኢቫኖቭናም ወደ ማረፊያዋ ተመለሰች። በጉጉት ስትጠብቃት የቆየችው እና ቭላሲቭና ጥያቄ አዘነበችባት ፤ ማሪያ ኢቫኖቭናም በተቻለ መጠን መልሷን ደረደረችላት ። የማሪያ ኢቫኖቭና የማስታወስ ችሎታ ዝቅተኛ መሆን ከባላገርነቷ ዐይናፋርነት የመነጨ ስለመሰላት ፤ እና ቭላሲቭና ብላ ጠይቃ ላልተሰጣት መልስ ማሪያን አልተቀየመችም ። ማሪያ ኢቫኖቭናም ፒተርስበርግን በቅጡ እንኳ ሳትገብኝ የዚያኑ ዕለት ወደ መጣችበት አገር ተመለሰች ።

የፒየትር አንድሬች ግሪኔቭ ታሪክ በዚሁ ያበቃል ። የቤተሰቡ አፈታሪክ እንደሚያወሳው በ1774 መባቻ ላይ በንግሥቲቱ ትእዛዝ ከእስር የተለቀቀው ፒየትር አንድሬች የፑጋቼቭ አንገት በተቀነጠሰበት ሥፍራ ተገኝቷል ፤ ያ ከጥቂት ደቂቃዎች በኋላ በደም የታጠበው ጭንቅላትም እርሱን ከሕዝቡ መሐል ለይቶ ለሰላምታ ያህል ዘንበል እንዳለለት ይናገራል ። በዚያው ሰሞን ፒየትር አንድሬች ማሪያ ኢቫኖቭናን አግብቶ ዛሬ ዝርያዎቻቸው በሲምብረስክ ግዛት ውስጥ አብበዋል ። በዚያ ግዛት አቅራቢያም አንዱት መንደር አለች ። በመንደሪቷ ውስጥ በሚገኝ አንድ ቤተመዘክር ውስጥም በዳግማዊት ካትሪን የእጅ ጽሑፍ የሠፈረና በሥርዓት የተቀመጠ አንድ ደብዳቤ አለ ። የተጻፈውም ለፒየትር አንድሬች አባት ሲሆን ፤ ስለልጁ መፈታትና ስለ ካፒቴን ሚሮኖቭ ልጅ ፤ ስለማሪያ ኢቫኖቭና የመንፈስ ብርታትና የልብ ንጽሕና ያወሳል ። ይህን ታሪካዊ ሰነድ ለማየት የበቃነውም በአያቱ የተተረከውን የዚያን ወቅት ሁኔታ እንደምናጠና በተገነዘበልን በፒየትር አንድሬች ግሪኔቭ የልጅ ልጆች ፤ በአንደኛው አማካኝነት ነበር ።

396/90

ኩራዝ አባታግ ደርጅት

ዋጋ ብር 3.25